

२०१७-१८

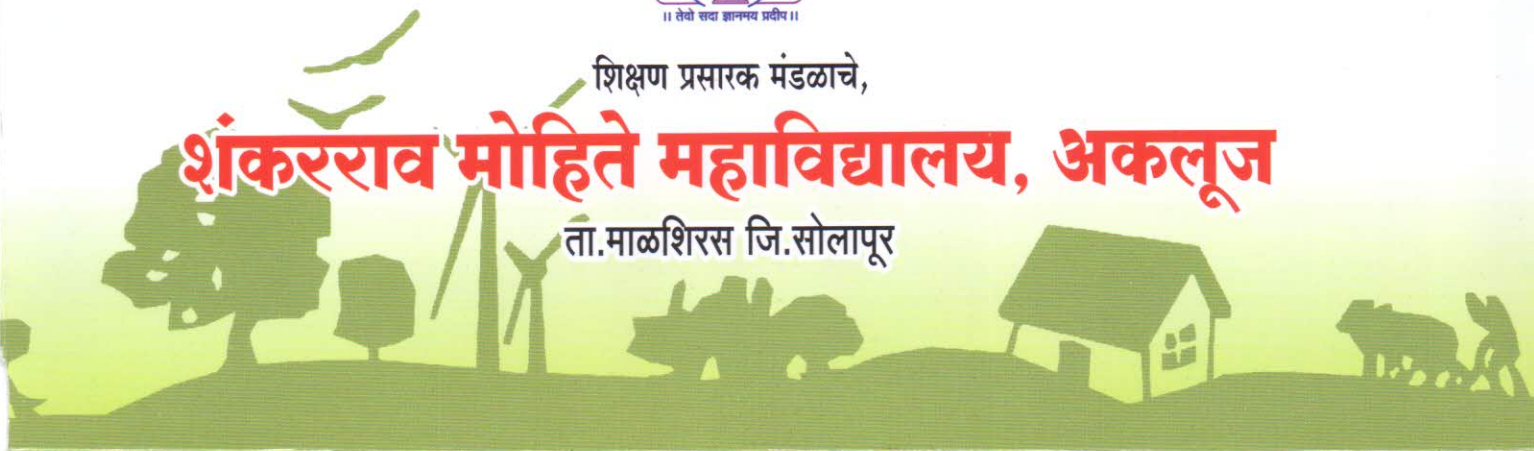
शिवामृत

शिक्षण प्रसारक मंडळाचे,

शंकरराव मोहिते महाविद्यालय, अकलूज

ता.माळशिरस जि.सोलापूर

॥ शिक्षण प्रसारक मंडळाचे अध्यक्ष मा.श्री.जयसिंह मोहिते-पाटील यांचे जन्म दिनाचे औचित्य साधून अकलूजमध्ये अवयवदान संकल्प ॥

अवयवदान संकल्प शिवीर शुभारंभ

अवयवदानाचे प्रमाणपत्र वितरण

अवयवदानाची शपथ

अवयवदानाची शपथ

अवयवदानाची शपथ

जि.प.सदस्या मा.कु.स्वरूपारानी मोहिते-पाटील
शि.प्र.मं.अकलूज अध्यक्ष मा.श्री.जयसिंह मोहिते-पाटील
जि.प.कार्यकारी अधिकारी मा.डॉ.राजेंद्र भारूड

॥ सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे मा.कुलगुरू डॉ.नितीन करमाळकर यांचा वृक्षदिंडीनिमित्त महाविद्यालयातील समारंभ ॥

वृक्षदिंडीनिमित्त मार्गदर्शन करताना मा.कुलगुरू डॉ.नितीन करमाळकर

मा.कुलगुरू डॉ.नितीन करमाळकर यांच्या हस्ते महाविद्यालयात वृक्षारोपण

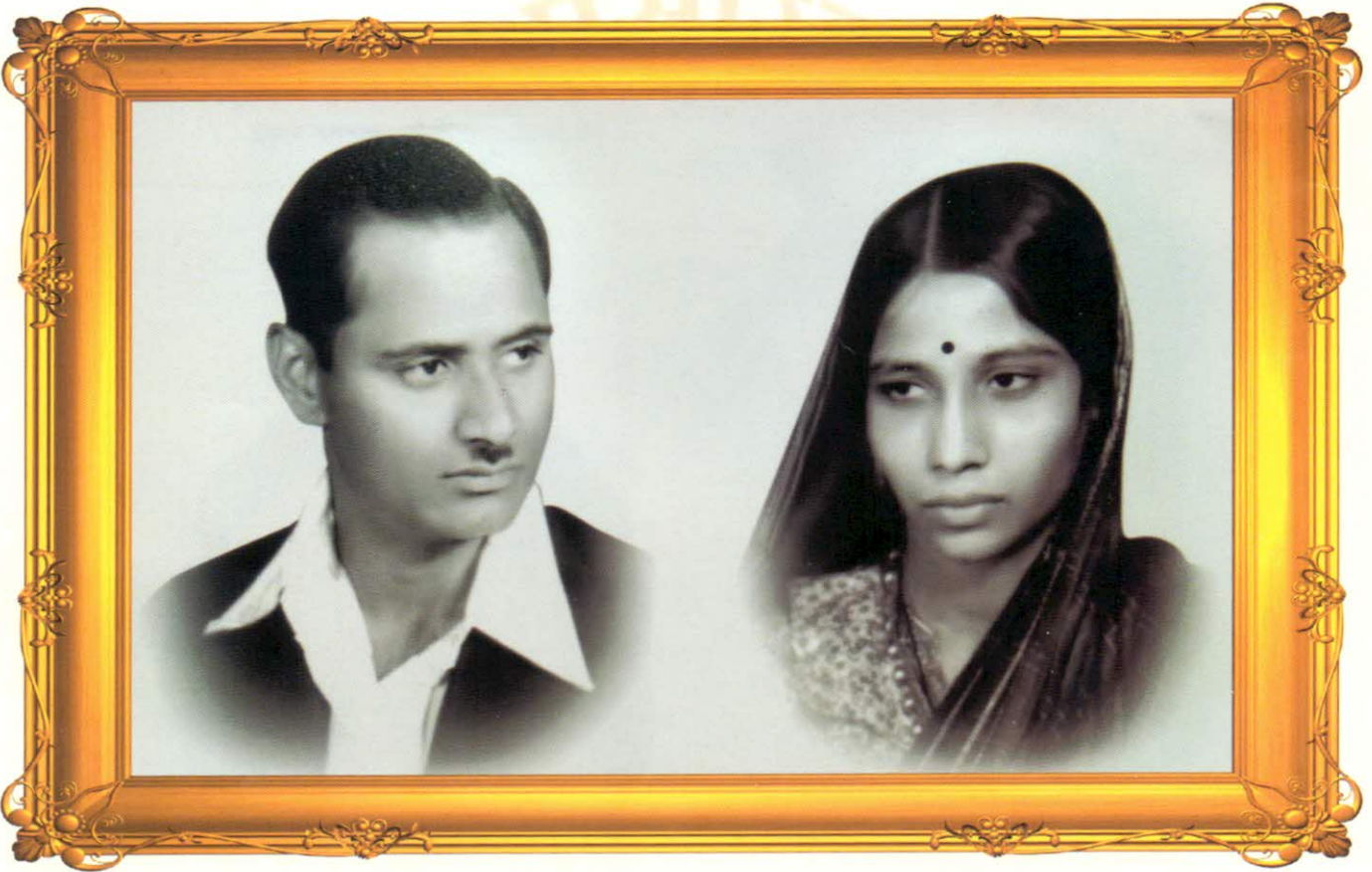

मा.कुलगुरू डॉ.नितीन करमाळकर यांचा सत्कार करताना शि.प्र.मं. अकलूजचे सचिव मा.श्री.अभिजीत रणवरे

शि.प्र.मं. अकलूजचे सचिव मा.श्री.अभिजीत रणवरे यांचा सत्कार व सन्मानचिन्ह प्रदान करताना मा.कुलगुरू डॉ.नितीन करमाळकर

आमचे श्रद्धारथान

सहकार महर्षि शंकरराव नारायणराव मोहिते-पाटील
श्रीमती रत्नप्रभादेवी शंकरराव मोहिते-पाटील

शंकरराव मोहिते महाविद्यालय, अकलूज

2016-17

शिवामृत

आमचे मार्गदर्शक

खासदार

मा.श्री.विजयसिंह मोहिते-पाटील

माजी उपमुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य

॥ तेवो सदा ज्ञा

मा.श्री.जयसिंह मोहिते-पाटील

अध्यक्ष, शिक्षण प्रसारक मंडळ, अकलूज

खासदार मा.श्री.विजयसिंह मोहिते-पाटील
सदस्य

शिक्षण प्रसारण मंडळ,
अकलूज

॥ कार्यकारी मंडळ ॥

मा.श्री.जयसिंह मोहिते-पाटील
अध्यक्ष

॥ सन्माननीय सदस्य ॥

मा.श्री.रणजितसिंह मोहिते-पाटील

मा.श्री.संग्रामसिंह मोहिते-पाटील

मा.कु.स्वरूपाराणी मोहिते-पाटील

स्वातंत्र्यसैनिक रघुनाथ माने

मा.श्री.साहेबराव देशमुख

मा.श्री.विनोदकुमार दोशी

मा.श्री.वेताळ गायकवाड

मा.श्री.राजाभाऊ लव्हाळे

मा.श्री.नारायण फुले

मा.श्री.पांडुरंग एकतपुरे

मा.श्री.बाळासाहेब सणस

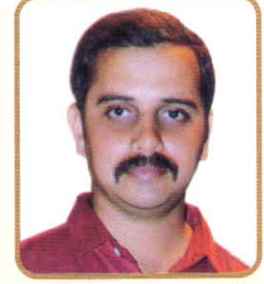
मा.सौ.निशा गिरमे

मा.श्री.उत्कर्ष शेते

मा.श्री.अभिजीत रणवरे
सचिव

मा.श्री.हर्षवर्धन खराडे-पाटील
सहसचिव

॥ महाविद्यालय विकास समिती ॥

मा.श्री.संग्रामसिंह मोहिते-पाटील
अध्यक्ष

मा.श्री.राजाभाऊ लव्हाळे
सदस्य

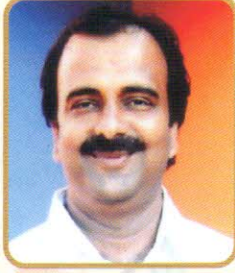
मा.श्री.विनोदकुमार दोशी
सदस्य

मा.श्री.नारायण फुले
सदस्य

डॉ.दादासाहेब कोरटकर
सदस्य

मा.श्री.अभिजीत रणवे
सदस्य

डॉ.रमेश इंगळे
समन्वयक, अंतर्गत गुणवत्ता हमी समिती

प्रो.डॉ.भिमराव लाडगांवकर
शिक्षक प्रतिनिधी

डॉ.हनुमंत आवताडे
शिक्षक प्रतिनिधी

डॉ.सौ.अपर्णा कुचेकर
शिक्षक प्रतिनिधी

डॉ.बालकृष्ण घोरपडे
शिक्षक प्रतिनिधी

श्री.राजेंद्र बामणे
शिक्षकेतर प्रतिनिधी

कु.सुप्रिया काळे
विद्यार्थी परिषद अध्यक्ष

प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख
सचिव

॥ कनिष्ठ महाविद्यालय सल्लागार समिती ॥

मा.श्री.संग्रामसिंह मोहिते-पाटील
सभापती

मा.श्री.राजाभाऊ लव्हाळे
सदस्य

मा.श्री.विनोदकुमार दोशी
सदस्य

मा.श्री.नारायण फुले
सदस्य

डॉ.दादासाहेब कोरटकर
सदस्य

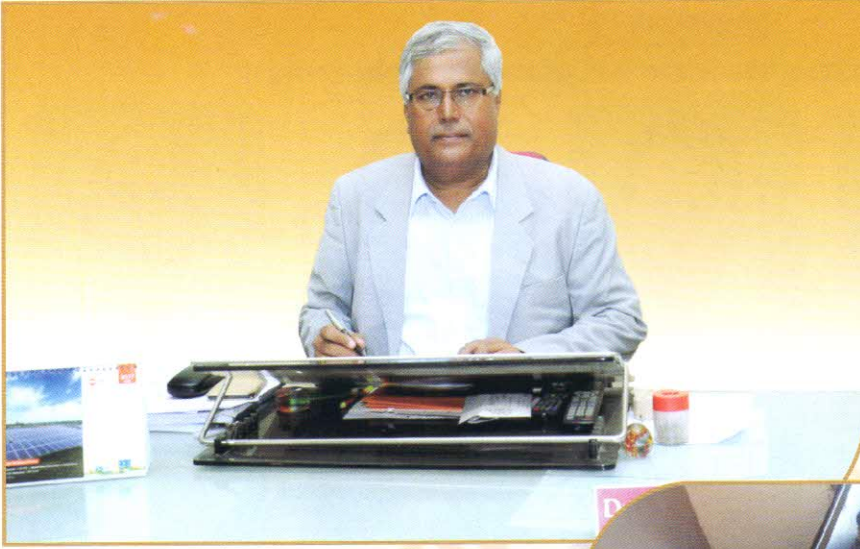
प्रा.तानाजी मगर
शिक्षक प्रतिनिधी

श्री.राजेंद्र बामणे
शिक्षकेतर प्रतिनिधी

प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख
पदसिद्ध सचिव

प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख

संपादक मंडळ

अभिनंदन..!

मा.कु.स्वरूपाराणी मोहिते-पाटील
सोलापूर विद्यापीठ सिनेट सदस्य

डॉ.बी.एन.घोरपडे
पीएच.डी.प्राणीशास्त्र

डॉ.एस.एन.गुजर
पीएच.डी.भूगोल

डॉ.पी.व्ही.माने-देशमुख
पीएच.डी.कणायुशास्त्र

डॉ.डी.एन.बारबोले
महात्मा फुले राष्ट्रीय सन्मान २०१७

प्रा.टी.बी.मगर
राष्ट्र निर्माण पुरस्कार २०१७

प्रा.एस.एम.भांगे
राष्ट्र निर्माण पुरस्कार २०१७

प्रा.जी.जी.धायगुडे
सेट उत्तीर्ण, वाणिज्य

प्रा.व्ही.ए.सालुंखे
सेट उत्तीर्ण, इंग्रजी

प्रा.सौ.एस.एस.जाधव
सेट उत्तीर्ण, इंग्रजी

अभिनंदन..!

॥ सोलापूर विद्यापीठ सोलापूर विविध अधिकार मंडळावर निवड झालेले महाविद्यालयातील प्राध्यापक ॥

प्राचार्य डॉ. ए. एल. देशमुख
अध्यक्ष, एजी. पी. एम.
अभ्यास मंडळ

प्रो. डॉ. डी. एस. बागडे
अध्यक्ष, अर्थशास्त्र परिषद २०१७-१८
सदस्य, अर्थशास्त्र अभ्यास मंडळ

प्रो. डॉ. वी. पी. लाडगांवकर
अध्यक्ष, कणायुशास्त्र
अभ्यास मंडळ

प्रो. डॉ. वी. आर. कचें
अध्यक्ष, भौतिकशास्त्र
अभ्यास मंडळ

डॉ. एल. व्ही. निंबाळकर
सदस्य, रसायनशास्त्र
अभ्यास मंडळ

डॉ. ए. सी. कुंभार
सदस्य, प्राणीशास्त्र अभ्यास मंडळ

डॉ. सी. एस. जी. बनसोडे
सदस्य, प्राणीशास्त्र अभ्यास मंडळ

डॉ. एस. के. टिकेकर
सदस्य, कणायुशास्त्र अभ्यास मंडळ

डॉ. सी. ए. वी. कुचेकर
सदस्य, हिंदी अभ्यास मंडळ

डॉ. एस. एस. देवकर
सदस्य, रसायनशास्त्र अभ्यास मंडळ

डॉ. आर. एल. गायकवाड
सदस्य, वाणिज्य अभ्यास मंडळ

डॉ. एच. के. आवताडे
सिनेट सदस्य

डॉ. वी. एस. मुळीक
अध्यक्ष, तत्वज्ञान अभ्यास मंडळ

डॉ. व्ही. एम. आवड
सदस्य, राज्यशास्त्र अभ्यास मंडळ

डॉ. एस. टी. वाघमारे
सदस्य, इतिहास अभ्यास मंडळ

डॉ. वी. एस. साळुंखे
सदस्य, वाणिज्य अभ्यास मंडळ

॥ सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर परीक्षा मार्च २०१७ गुणवत्ता यादीतील विद्यार्थी ॥

कु. पुजा रणवरे
गोल्ड मेडल इंग्रजी, निर्मात्रित सदस्य
इंग्रजी अभ्यास मंडळ

कु. रेखा शेख
गोल्ड मेडल
भौतिकशास्त्र

श्री. दत्तात्रय मुळीक
एम. एस्. सी.
कणायुशास्त्र प्रथम

कु. प्रिती चव्हाण
एम. एस्. सी.
एजी. पी. एम. प्रथम

श्री. अमीर ननवरे
एम. एस्. सी.
एजी. पी. एम. द्वितीय

कु. श्वेता पोटे
एम. एस्. सी.
कणायुशास्त्र द्वितीय

कु. दिव्या पवार
बी. एस्. सी.
भौतिकशास्त्र द्वितीय

कु. गौरी कुलकर्णी
एम. एस्. सी.
कणायुशास्त्र तृतीय

कु. माधुरी सावंत
एम. ए.
इंग्रजी तृतीय

श्री. दिग्विजय माने-पाटील
एम. एस्. सी.
एजी. पी. एम. तृतीय

कु. स्वप्नाली जाधव
उत्कृष्ट स्वयंसेविका
रा. से. यो.

श्री. कृष्णा जगताप
उत्कृष्ट स्वयंसेवक
रा. से. यो.

योगेश शेंडगे
कॅम्पन, कबड्डी संघ सोलापूर
विद्यापीठ, सोलापूर गट विजेता

॥ 'प्रजासत्ताक दिन २०१८' आर.डी.परेड नवी दिल्लीसाठी राष्ट्रीय सेवा योजना विभागातून महाविद्यालयाची विद्यार्थिनी कु.स्वप्नाली जाधव हिची निवड ॥

महामहिम राष्ट्रपती मा.डॉ.रामनाथ कोविंद व केंद्रीय मंत्री महोदयांसमवेत
महाविद्यालयाची विद्यार्थिनी कु.स्वप्नाली जाधव

महामहिम उपराष्ट्रपती मा.श्री.वेंकय्या नायडू व केंद्रीय मंत्री महोदयांसमवेत
महाविद्यालयाची विद्यार्थिनी कु.स्वप्नाली जाधव

राजपथ नवी दिल्ली येथे आर.डी.परेड मध्ये सहभागी कु.स्वप्नाली जाधव

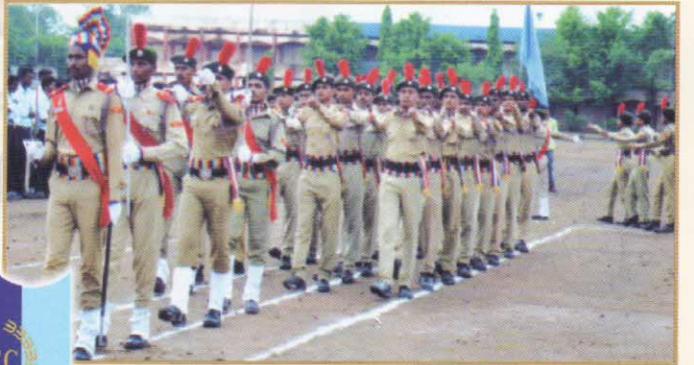

संस्थेचे अध्यक्ष मा.श्री.जयसिंह मोहिते-पाटील यांचे
हस्ते सन्मान स्विकारताना कु.स्वप्नाली जाधव

॥ राष्ट्रीय छात्र सेना ॥

१५ ऑगस्ट स्वातंत्रतादिनी ध्वजवंदना देताना एन.सी.सी.च्या छात्रासैनिक

१५ ऑगस्ट स्वातंत्रतादिनी ध्वजवंदना देताना एन.सी.सी.चे छात्रसैनिक

रायजिंग डे व वाहतूक सुरक्षा सप्ताहांतर्गत छात्रसैनिकांना मार्गदर्शन करताना
अकलूज पोलिस ठाण्याचे पोलिस निरीक्षक मा.श्री.अरूण सावंत

सोलापूर जिल्हा परिषद कार्यकारी अधिकारी मा.डॉ.राजेंद्र भारूड
यांना मानवंदना देताना एन.सी.सी.छात्रसैनिक

॥ विद्यार्थी संसद २०१७-१८ ॥

डॉ. आबासाहेब लिंबनाथराव देशमुख
प्राचार्य

प्रा. विनायक बाबूराव सूर्यवंशी
प्राचार्य नियुक्त सहयोगी प्राध्यापक सदस्य

डॉ. भानुदास रामचंद्र कर्चे
एन.सी.सी. इनवार्ड ऑफिसर सदस्य

डॉ. चंद्रशेखर विठ्ठल ताटे
एन.एस.एस. कार्यक्रम अधिकारी सदस्य

प्रा. अरविंद पांडुरंग वाघमोडे
शारीरिक शिक्षण संचालक सदस्य

कु. तेजस्विनी बाळासो बोबडे
बी.ए. भाग १

कु. आसामां युसुफ आतार
बी.ए. भाग २

श्री. अपुष्या महादेव खरात
बी.ए. भाग ३

कु. हर्षदा संतोष शिंदे
बी. कॉम. भाग १

कु. सुषमा सुरेश बंदपट्टे
बी. कॉम. भाग २

कु. काजल हनुमंत गोसावी
बी. कॉम. भाग ३

कु. प्रिया मारूती पाटील
बी. एस्सी. भाग १

श्री. कुलदीप बाळासाहेब बोडके
बी. एस्सी. भाग २

कु. वर्षा राजेंद्र मुंडफणे
बी. एस्सी. भाग ३

कु. दिपाली शिवाजी ढोकळे
एम. ए. भाग १

कु. राणी बबन खटके
एम. ए. भाग २

कु. शितल हरिदास भिंगारे
एम. एस्सी. भाग १

श्री. सागर शहाजी निंबाळकर
एम. एस्सी. भाग २

श्री. समाधान महादेव माने
क्रीडा प्रतिनिधी

कु. सुप्रिया अनिल काळे
एन. सी. सी. प्रतिनिधी

श्री. कृष्णा शिवाजी जगताप
एन. एस. एस. प्रतिनिधी

श्री. मारूती सज्जन सुर्वे
सांस्कृतिक विभाग प्रतिनिधी

कु. प्रियंका बाळासाहेब कोकाटे
महिला प्रतिनिधी (प्राचार्य नियुक्त)

कु. स्वप्नाली दिलीप जाधव
महिला प्रतिनिधी (प्राचार्य नियुक्त)

भावपूर्ण

श्रद्धांजली

.....

२०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षात
कला, क्रीडा, साहित्य, विज्ञान, शैक्षणिक,
सामाजिक व राजकीय क्षेत्रातील
ज्ञात-अज्ञात व्यक्ती पंचतत्वात विलीन झाल्या
त्यांना आमच्या महाविद्यालयाच्यावतीने
भावपूर्ण श्रद्धांजली.....!

.....

नियतकालिकाच्या स्वामित्वाबद्दल व अन्य तपशिलाबाबत निवेदन

प्रकाशन स्थळ	: शिक्षण प्रसारक मंडळाचे शंकरराव मोहिते महाविद्यालय, अकलूज ता.माळशिरस, जि.सोलापूर : ४१३ १०१ फोन : (०२१८५) २२२०८८ / २२३७८० फॅक्स : २२२०८८
प्रकाशन कालावधी	: वार्षिक
प्रकाशकाचे नाव	: प्राचार्य, डॉ.आबासाहेब लिंबनाथराव देशमुख
राष्ट्रीयत्व	: भारतीय
पत्ता	: शिक्षण प्रसारक मंडळाचे शंकरराव मोहिते महाविद्यालय, अकलूज ता.माळशिरस, जि.सोलापूर : ४१३ १०१ फोन : (०२१८५) २२२०८८ / २२३७८० फॅक्स : २२२०८८
संपादकाचे नाव	: डॉ.डी.एन्.बारबोले
राष्ट्रीयत्व	: भारतीय
पत्ता	: शिक्षण प्रसारक मंडळाचे शंकरराव मोहिते महाविद्यालय, अकलूज ता.माळशिरस, जि.सोलापूर : ४१३ १०१ फोन : (०२१८५) २२२०८८ / २२३७८० फॅक्स : २२२०८८
मुद्रकाचे नाव	: श्री.संदेश शहा
राष्ट्रीयत्व	: भारतीय
पत्ता	: प्रिंट ओम ऑफसेट, २६९ ब/२, दौलतनगर, करंजे सातारा. फोन : (०२१६२) २३४०४९ / २३२०८२
संगणकीय अक्षररचना	: श्री.प्रशांत गुजर
राष्ट्रीयत्व	: भारतीय
पत्ता	: टाईप इनोव्हेटर्स, १९५, सदाशिव पेठ, वीर सावरकर मार्ग, सातारा फोन : (०२१६२) २३४३७२
नियतकालिकाची मालकी	: शिक्षण प्रसारक मंडळाचे शंकरराव मोहिते महाविद्यालय, अकलूज ता.माळशिरस, जि.सोलापूर : ४१३ १०१ फोन : (०२१८५) २२२०८८ / २२३७८० फॅक्स : २२२०८८

खाजगी वितरणासाठी • या अंकातील सर्व मतांशी संपादक मंडळ सहमत असेलच असे नाही.

'शिवामृत' वार्षिक नियतकालिक २०१७-१८ संपादक मंडळ

प्राचार्य, डॉ.आबासाहेब देशमुख, प्रकाशक

डॉ.डी.एन्.बारबोले, संपादक

डॉ.जनार्दन परकाळे (सहसंपादक, मराठी विभाग)

डॉ.सौ.अपर्णा कुचेकर (सहसंपादक, हिंदी विभाग)

डॉ.हनुमंत अवताडे (सहसंपादक, इंग्रजी विभाग)

प्रा.निवृत्ती लोखंडे (सहसंपादक)

डॉ.आप्पासाहेब बाबर (सहसंपादक)

प्रा.झाकीर सय्यद (सहसंपादक)

प्रा.संजीव इंडीकर (सहसंपादक)

प्रा.संग्रामसिंह भांगे (सहसंपादक)

MOTTO

॥ *Jewo Sada Dnyanamaya Pradeep* ॥
(Let the lamp of knowledge burn forever)

VISION

To become one of the leading institutes of higher education with a view to foster global competencies among students by making use of technology, value system and finally contributing to National development.

VISION

To impart quality higher education to the wards of farmers, workers, laborers and rural down-trodden masses of the area and disseminate knowledge for academic excellence, moral character and versatile personality development.

GOALS

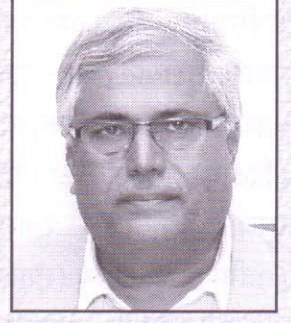
- ◆ *To impart quality higher education through traditional and innovative teaching learning practices.*
- ◆ *To be self-reliant and self-reviving to meet the changing global challenges.*
- ◆ *To make relentless efforts to provide education to satisfy the needs of the contemporary society.*
- ◆ *To inculcate the spirit of nationalism, social responsibility, awareness for good moral character and cultural values among the learners.*
- ◆ *To provide conducive environment to pursue the research and promote extension activities for the faculty and the students as well.*

अंतरंग

तपशील	पृष्ठ क्र.
प्राचार्यांचे मनोगत	०५
संपादकीय:	०८
मराठी विभाग	०९
हिंदी विभाग	५५
इंग्रजी विभाग	७१
कलाविष्कार विभाग	८७
अहवाल विभाग	९१
कनिष्ठ महाविद्यालय व किमान कौशल्य विभाग	१३५

प्राचार्यांचे मनोगत

२०१७-२०१८ चे वार्षिक नियतकालिक 'शिवामृत' आपल्या हाती देताना मला अत्यंत आनंद होत आहे.

'शिवामृत' नियतकालिकाच्या माध्यमातून महाविद्यालयाच्या शैक्षणिक व भौतिक सुविधा, विविध योजना व उपक्रमांची माहिती विद्यार्थ्यांना व्हावी, विद्यार्थ्यांच्या प्रतिभेस वाव मिळावा तसेच शिक्षक व विद्यार्थ्यांनी विविध क्षेत्रात केलेल्या कामगिरीबद्दल त्यांचे कौतुक करणेसाठी दरवर्षी 'शिवामृत' नियतकालिका प्रकाशित केले जाते.

अकलूज परिसरातील सर्वसामान्य, गोरगरीब, शेतकरी, शेतमजूर, कामगारांच्या मुला-मुलींच्या शिक्षणाची सोय व्हावी या हेतूने सहकार महर्षि शंकरराव मोहिते पाटील यांनी १९४७ साली स्थापन केलेल्या शिक्षण प्रसारक मंडळ, अकलूज या संस्थेच्या माध्यमातून मा.खा.विजयसिंह मोहिते-पाटील यांचे मार्गदर्शनाखाली संस्थेचे अध्यक्ष मा.श्री.जयसिंह मोहिते-पाटील यांनी अथक परिश्रमातून दूरदृष्टीने खेड्यापाड्यात प्राथमिक व माध्यमिक शाळा सुरु केल्या तसेच अकलूज येथे कृषी, औषधनिर्माणशास्त्र (पदवी व पदविका), शिक्षणशास्त्र (पदवी व पदविका), गृहविज्ञान, कला, वाणिज्य, विज्ञान इ. प्रकारच्या उच्च शिक्षणाची सोय ग्रामीण भागात निर्माण केली आहे.

आज आमचे महाविद्यालयाचा नावलौकिक वाढला असून त्याची गणना सोलापूर विद्यापीठातील नामांकित महाविद्यालयात केली जाते. महाविद्यालयाचे नॅक कडून मुल्यांकन व पुनर्मुल्यांकन करून त्यानुसार आवश्यक त्या शैक्षणिक सुधारणा करण्याचा प्रयत्न वेळोवेळी केला आहे. खेळाडूंना प्रोत्साहन देण्यासाठी संस्थास्तरावर बक्षीस योजना व महाविद्यालयस्तरावर क्रीडा शिष्यवृत्ती इत्यादी मुळे आज महाविद्यालयाने क्रीडा क्षेत्रात सोलापूर विद्यापीठात आपली स्वतंत्र ओळख निर्माण केली आहे. सहकार महर्षि शंकरराव मोहिते-पाटील यांनी समाज सेवेचा दिलेला वसा पुढे चालू ठेवण्याचा प्रयत्न 'राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या' माध्यमातून महाविद्यालयाने जाणीवपूर्वक केला आहे. समाजसेवेतील महाविद्यालयाच्या कामगिरीबद्दल महाराष्ट्र शासनाने २००२-२००३ मध्ये तसेच २००६-२००७ मध्ये 'राष्ट्रीय सेवा योजना' प्रथम क्रमांकाचा पुरस्कार देऊन महाविद्यालयाचा गौरव केला. २६ जानेवारी २०१८ रोजी दिल्ली येथे राजपथावर झालेल्या संचलनात राष्ट्रीय सेवा योजनेची विद्यार्थिनी स्वयंसेवक कु.स्वप्नाली जाधव हिने सहभाग घेऊन महाविद्यालयाच्या नावलौकिकात भर टाकली आहे. त्याचबरोबर महाविद्यालयाने विद्यार्थिनी व महिलांसाठी निर्माण केलेल्या सुविधा व महिला सुरक्षेसाठी तसेच उन्नतीसाठी राबविलेल्या विविध उपक्रमांचा विचार करून महाराष्ट्र शासनाने २०१२-१३ चा 'जागर जाणीवाचा' सोलापूर जिल्हास्तरावरील प्रथम पुरस्कार रु. १ लाख, सन्मानचिन्ह व प्रशस्तीपत्रक तसेच सोलापूर विद्यापीठ स्तरावरील पुरस्कार रु. २ लाख, सन्मानचिन्ह व प्रशस्तीपत्रक देऊन महाविद्यालयाचा कार्याचा गौरव केला आहे. आज अखेर एन.सी.सी.च्या २७छात्रांनी दिल्ली येथील राजपथावर संपन्न झालेल्या 'प्रजासत्ताक दिन' संचालनात सहभागी होऊन महाविद्यालयाचा झेंडा दिल्लीपर्यंत फडकविण्याचे कौतुकास्पद काम केले आहे. युवा महोत्सवात महाविद्यालयाने तृतीय क्रमांकाने केलेली सुरुवात पुढे उपविजेतेपद व प्रथम क्रमांक व 'गोल्डन बॉय दि इअर' पुरस्कार प्राप्त करून सोलापूर विद्यापीठाची 'जनरल चॅम्पियनशिप' पटकावून महाविद्यालयास एका उंचीवर नेण्याचे काम सांस्कृतिक विभागाने केले आहे. २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षात संत दामाजी महाविद्यालय, मंगळवेढा येथे संपन्न झालेल्या १४ व्या सोलापूर विद्यापीठ युवा महोत्सवात आमचे महाविद्यालय

सर्वसाधारण विजेतेपद तृतीय क्रमांकाचे मानकरी ठरले. महाविद्यालयाने वाद-विवाद (प्रथम), मराठी वक्तृत्व (प्रथम), हिंदी वक्तृत्व (प्रथम), फोक ऑर्केस्ट्रा (द्वितीय), एकांकिका (द्वितीय), मंच योजना (द्वितीय), सुरवाद्य (तृतीय), सुगम गायन (तृतीय), पथनाट्य (तृतीय), लोकनृत्य (तृतीय), लघूनाटीका (तृतीय), पुरुष अभिनय (तृतीय), संघ व्यवस्थापक (तृतीय), रॅली प्रथम क्रमांक पटकाविला. आज आमचे महाविद्यालयाचे अनेक विद्यार्थी चित्रपट, टी.व्ही. मालिकांमध्ये कलाकार व दिग्दर्शक म्हणून यशस्वीरित्या काम करीत आहेत.

विद्यापीठ गुणवत्ता यातील आमचे महाविद्यालयाच्या अनेक विद्यार्थ्यांनी स्थान प्राप्त केले आहे, आजपर्यंत अनेक विद्यार्थी सुवर्णपदकाचे मानकरी ठरले आहेत. सोलापूर विद्यापीठ परीक्षा मार्च/एप्रिल २०१७ मध्ये कु.पुजा रणवरे ही विद्यार्थिनी एम.ए.इंग्रजी विषयात विद्यापीठात प्रथम आली असून तिला स्वर्गीय निशा कारखानीस सुवर्णपदक मिळाले आहे, तर कु.रेश्मा शेख ही विद्यार्थिनी बी.एस्सी. पदार्थविज्ञान मध्ये विद्यापीठात प्रथम आली असून तिला माजी आमदार विनायकराव पाटील सुवर्णपदक मिळाले आहे.

शिक्षण प्रसारक मंडळाचे संस्थापक स.म.शंकरराव मोहिते-पाटील यांचे जन्मशताब्दी निमित्त संस्था पातळीवर आयोजित 'प्रजासत्ताक दिन', 'गौरव भारतीय लोककलेचा', 'मोटारसायकल रॅली', 'ज्ञान ज्योत रॅली', 'शिक्षक उद्बोधन शिबीर' या सारख्या कार्यक्रमांमुळे प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांना अनेक गोष्टी शिकता आल्या, त्यांचे राष्ट्रप्रेमाची भावना व आत्मविश्वास निर्माण झाला. ग्रामीण भागातील विद्यार्थी स्पर्धा परीक्षेच्या माध्यमातून पुढे जावेत यासाठी महाविद्यालयाने स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन, नेट-सेट मार्गदर्शन केंद्र, करिअर अँड कौन्सिलिंग सेल सुरु केले आहेत. तसेच विद्यापीठ अनुदान आयोग पुरस्कृत इन्शुरन्स, ट्रॅव्हल अँड टूरिझम व रिपेअर अँड मॅटेनन्स ऑफ इलेक्ट्रॉनिक्स अप्लायन्सेस हे व्यवसायाभिमुख अभ्यासक्रम, एम.ए. हिंदी, इंग्रजी व

इतिहास, एम.एस्सी. अँग्रोकेमिकल अँड पेस्ट मॅनेजमेंट हे पदव्युत्तर अभ्यासक्रम सुरु केले आहेत. महाविद्यालयात आज ३० प्राध्यापक पीएच.डी. प्राप्त आहेत. त्यांच्या ज्ञानाचा फायदा या परिसरातील विद्यार्थ्यांना व्हावा म्हणून विद्यापीठाच्या मान्यतेने इलेक्ट्रॉनिक्स, प्राणिशास्त्र, वनस्पतीशास्त्र, पदार्थविज्ञान, भूगोल, अर्थशास्त्र व इंग्रजी या विषयात संशोधन केंद्र सुरु केले आहे. त्यामुळे सध्या ५४ विद्यार्थी पीएच.डी. करीत असून आज अखेर १० विद्यार्थ्यांनी पीएच.डी. पदवी संपादन केली आहे. महाविद्यालयातून शिक्षण घेतलेले काही विद्यार्थी कोरीया, जपान, लंडन, ऑस्ट्रेलिया येथील नामांकित विद्यापीठात संशोधन करीत आहेत. महाविद्यालयाच्या प्राणिशास्त्र विषयाच्या सहयोगी प्राध्यापिका डॉ.सुधा बनसोडे यांनी अमेरिकेतील कॅलिफोर्निया विद्यापीठात हाडाच्या कॅन्सरवर संशोधन करून डी.एस्सी. पदवी प्राप्त केली आहे. महाविद्यालयाच्या यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे अभ्यासकेंद्राच्या माध्यमातून शिक्षणापासून वंचित राहिलेल्या विद्यार्थ्यांना मुख्य प्रवाहात आणण्याचा प्रयत्न केला आहे. महाविद्यालयाचा निसर्गरम्य परिसर, हवेशीर इमारत, भव्य क्रीडांगण, इनडोअर स्टेडियम, आधुनिक क्रीडा साहित्य, जिम, अद्ययावत प्रयोगशाळा, भव्य व समृद्ध ग्रंथालय, इंग्रजी भाषा प्रयोगशाळा, महाविद्यालय परिसरात बँक ऑफ इंडियाची शाखा, मुला-मुलींसाठी स्वतंत्र वसतिगृह ही महाविद्यालयाची वैशिष्ट्ये आहेत. प्रत्येक विभागात संगणक व इंटरनेट सुविधा, ग्रंथालयाचे संगणकीकरण, ग्रंथालयात ३६ विद्यार्थी एकाच वेळी इंटरनेट सुविधेचा लाभ घेऊ शकतील अशी सुविधा, ई-लायब्ररीच्या माध्यमातून ई-बुक्स व ई-जर्नल्स सुविधा, प्रत्येक विभागासाठी स्वतंत्र एल.सी.डी. प्रोजेक्टर इत्यादीच्या माध्यमातून शिक्षक व विद्यार्थ्यांसाठी सर्व प्रकारच्या सुविधा देण्याचा प्रयत्न केला आहे. राष्ट्रीय व विद्यापीठ पातळीवर परिसंवाद, कार्यशाळा, युवा महोत्सव व क्रीडास्पर्धांचे आयोजन करून विद्यार्थ्यांना नवनवीन ज्ञान देण्याचा सतत प्रयत्न केला आहे. आर्थिक अडचणीमुळे

परिसरातील एकही विद्यार्थी शिक्षणापासून वंचित राहू नये म्हणून कमवा आणि शिका योजना, गरीब विद्यार्थी सहाय्य निधी, प्रवेश फीमध्ये सवलत, बुक बँक, शिष्यवृत्ती, बक्षीसे, मोफत गणवेश इत्यादी माध्यमातून गरीब विद्यार्थ्यांना मदत केली जाते. आज या महाविद्यालयाचे अनेक विद्यार्थी एम.बीए., सी.ए., नेट-सेट, एम.फिल., पीएच.डी. न्यायाधिश, वकील, इंजिनियर, डॉक्टर, अधिकारी, शिक्षक, शास्त्रज्ञ, प्राध्यापक, चांगले व्यावसायिक, चांगले शेतकरी, उद्योजक, प्रशासक, समाज सेवक, पत्रकार, संपादक, लेखक, राजकारणी, चित्रपट व टी.व्ही. कलावंत व दिग्दर्शक झाले आहेत. सहकारमहर्षि शंकरराव मोहिते-पाटील यांनी ज्या उद्देशाने शिक्षण प्रसारक मंडळाची स्थापना केली तो उद्देश आज काही प्रमाणात सफल होताना दिसत आहे. यासाठी संस्था अध्यक्ष मा.श्री.जयसिंह मोहिते-पाटील, सर्व संचालक, महाविद्यालय विकास समितीचे अध्यक्ष मा.श्री.संग्रामसिंह मोहिते-पाटील व सर्व सदस्य, प्राचार्य, शिक्षक, शिक्षकेतर कर्मचारी अथक प्रयत्न करित आहेत. यासाठी सहकारमहर्षि शंकरराव मोहिते-पाटील व राजमाता आक्कासाहेब यांचे आशीर्वाद व प्रेरणा तसेच मा.खा.विजयसिंह मोहिते-पाटील व संस्था अध्यक्ष मा.श्री.जयसिंह मोहिते-पाटील यांचे मार्गदर्शन यातूनच आम्हाला अधिक कार्य करण्याचे बळ व प्रेरणा सतत मिळते. महाविद्यालयाच्या शिक्षक, शिक्षकेतर सेवकांनी हे कॉलेज व विद्यार्थी माझे आहेत या भावनेने अत्यंत

प्रामाणिकपणे काम केल्यामुळे सोलापूर विद्यापीठामार्फत २०१५-१६ मध्ये केलेल्या शैक्षणिक व प्रशासकीय लेखापरीक्षण (Academic and Administrative) प्रणाली अंतर्गत झालेल्या मुल्यांकनात या महाविद्यालयास 'अ' दर्जा (A Grade-Excellence with Appreciation letter) प्राप्त झाला आहे. शैक्षणिक क्षेत्रात केलेल्या प्रशासकीय कार्याच्या गौरवाप्रित्यर्थ सोलापूर विद्यापीठ उत्कृष्टमहाविद्यालय पुरस्कार (ग्रामीण विभाग) सन २०१६ देऊन महाविद्यालयास सन्मानित करण्यात आले आहे. यासाठी योगदान देणाऱ्या सर्वांना मनापासून धन्यवाद !

जून २०१७ रोजी महाविद्यालयाने ५० वर्षे पूर्ण केल्यामुळे २०१७-१८ हे वर्ष सुवर्ण महोत्सवी वर्ष म्हणून साजरे करण्यात आले. त्यानिमित्त स.म.शंकरराव मोहिते-पाटील राज्यस्तरीय वक्तृत्व स्पर्धा, मराठी गझल कार्यशाळा, कथा, पटकथा, अभिनय, दिग्दर्शन व कॅमेरा मार्गदर्शन कार्यशाळा, विविध क्रीडा स्पर्धा आयोजन इत्यादी उपक्रम घेण्यात आले.

महाविद्यालयाचा नावलौकिक वाढविण्यासाठी ज्यांनी ज्यांनी हातभार लावला त्या सर्वांचे पुनःश्च एकदा आभार मानतो, धन्यवाद देतो. यापुढेही सर्वांनी मनापासून काम करावे तसेच महाविद्यालयाचा नावलौकिक अधिक-अधिक कसा वाढेल यासाठी मनापासून प्रयत्न करावेत एवढीच अपेक्षा व्यक्त करतो धन्यवाद !

डॉ. आबासाहेब देशमुख
 àmMm¶©

व्यंपाटकीय

प्रिय वाचकहो.....

सहकारमहर्षी शंकरराव मोहिते-पाटील यांच्या प्रेरणेने आणि खासदार मा.विजयसिंह मोहिते-पाटील व मा.जयसिंह मोहिते-पाटील यांच्या मार्गदर्शनाखाली कार्यरत असलेले आमचे महाविद्यालय विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तीमत्व विकासाचे सोलापूर विद्यापीठ कार्यक्षेत्रातील एक महत्वाचे शैक्षणिक केंद्र म्हणून ओळखले जाते. स्थानिक व्यवस्थापन समितीचे अध्यक्ष मा.संग्रामसिंह मोहिते-पाटील यांचे कुशल नेतृत्वाखाली महाविद्यालयाची प्रगतीची वाटचाल अव्याहतपणे सुरु आहे. पन्नास वर्षांहून अधिक काळ आपल्या गुणवत्तेने शिक्षण क्षेत्रामध्ये स्वतःचा वेगळा ठसा उमटविलेले आमचे महाविद्यालय विद्यार्थ्यांच्या कलागुणांना अधिकाधिक वाव देण्याचा प्रयत्न करते. त्याचेच प्रतीक असलेले 'शिवामृत' हे नियतकालिक प्रकाशित करताना अत्यंत आनंद होत आहे.

नाविन्याचा ध्यास आणि सर्वोत्तमाची कास धरणारे दर्जेदार नियतकालिक म्हणून 'शिवामृत' ख्यातकीर्त आहे. "साहित्य ही मानवी संसारातील एक समर्थ किंबहुना सर्वात अधिक समर्थ अशी वस्तू आहे. समाज हा संस्कृतिच्या वातावरणात जिवंत राहत असतो आणि या संस्कृतीच्या प्रवाहात सातत्य ठेवण्याचे, त्याला प्रगत करण्याचे कार्य साहित्य करत असते." असे मराठी भाषेतील थोर साहित्यिक वि.वा.शिरवाडकर तथा कविवर्य कुसुमाग्रज यांनी म्हटले आहे. हे साहित्याचे महत्व जाणून महाविद्यालयीन युवकांमध्ये साहित्याची आवड निर्माण व्हावी व ती वृद्धिंगत व्हावी म्हणून त्यांच्यातील साहित्यिक सुप्त गुणांना 'शिवामृत' व्यासपीठ उपलब्ध करून देते. याचीच परिणती आपल्याला 'शिवामृत' मध्ये मराठी, हिंदी, इंग्रजी, उर्दू या भाषांमध्ये विद्यार्थ्यांनी समर्थपणे हाताळलेल्या कथा, कविता, ललितलेख, समीक्षा, अनुभवकथन, वैचारिक लेख, स्फूट, विनोद इत्यादी साहित्य प्रकारातून पहायला मिळेल.

साहित्यिक लेखाबरोबरच रंगांच्या कुं चल्यांची, पेन्सिलच्या फटकाऱ्याची, फोटोग्राफीच्या क्लिकची कमाल आणि सर्वांमार्गे असणारी कलाकाराची दृष्टी व कौशल्य 'कलाविष्कार' मध्ये प्रकट झाले आहे.

विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी कटिबद्ध असलेले महाविद्यालय म्हणून शंकरराव मोहिते महाविद्यालय या महाविद्यालयाची ओळख जनमानसात आहे. महाविद्यालयाने विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तीमत्व विकासासाठी घेतलेल्या अनेक उपक्रमांचे प्रतिबिंब शिवामृतमध्ये पहायला मिळेल. विशेषतः पाणी चळवळीचं महत्व, अवयवदान चळवळ कार्यान्वित करण्याची विद्यार्थी-प्राध्यापक, संस्थापक यांनी घेतलेली शपथ, दिल्लीच्या आर.डी. परेडसाठी निवड झालेली कु.स्वप्नाली जाधव हिचे अनुभवकथन, वृक्षारोपण, रक्तदान, स्वच्छता अभियान, श्रमदान, युवक महोत्सवामध्ये सालाबादप्रमाणे गाजवलेली कामगिरी, पारंपारिक डे, प्रबोधनात्मक व्याख्याने, गझल कार्यशाळा, मान्यवरांच्या भेटी, विद्यापीठ परीक्षेमध्ये विद्यार्थ्यांनी मिळविलेली सुवर्णपदके प्रथम, द्वितीय, तृतीय क्रमांक क्रीडा विभागामध्ये विद्यार्थ्यांनी अखिल भारतीय पातळीवर घेतलेली गगनभरारी या सर्व कार्यकर्तृत्वाच्या खुणा शिवामृतमध्ये टिपण्याचा प्रयत्न केला आहे.

शिवामृत नियतकालिक साकारण्याची संधी व स्वातंत्र्य मा.प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख यांनी मला दिले, त्याबद्दल मी त्यांचा ऋणी आहे. संपादक मंडळातील सदस्य-प्रा.विष्णू सुर्वे, प्रा.डॉ.जनार्दन परकाळे, प्रा.डॉ.आप्पासाहेब बाबर, प्रा.डॉ.सौ.अपर्णा कुचेकर, प्रा.निवृत्ती लोखंडे, प्रा.संजीव इंडीकर, प्रा.ज्ञाकीर सय्यद व प्रा.संग्रामसिंह भांगे तसेच प्रिंट ओम ऑफसेट, टाईप इनोव्हेटर्स व त्यांचे सहकारी, ज्यांनी प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्षरित्या शिवामृतच्या निर्मितीला हातभार लावला त्या सर्वांचा मी मनःपूर्वक आभारी आहे.

सृजनशीलतेचा कलात्मक आविष्कार 'शिवामृत' अभिप्रायार्थ आपल्या हाती देत आहे.

डॉ. दत्तात्रय बारबोले
संपादक

शिवामृत

२०१७-२०१८

‘माझ्या मराठी मातीचा,
लावा ललाटास टिळा,
हिच्या संगाने जागल्या
दऱ्याखोऱ्यातील शिळा’

- कुसुमाग्रज

मराठी विभाग

डॉ. जनार्दन परकाळे

सहसंपादक

सिमरन तांबोळी

विद्यार्थी सहाय्यक

तृतीय वर्ष, कला

अनुक्रमणिका

गद्य विभाग

अ.क्र.	लेखाचे नाव	लेखकाचे नाव	वर्ग	पृ.क्र.
१)	माझा आवडता समाजसुधारक : महात्मा जोतीराव फुले (मराठी व उर्दू भाषेतील लेख)	सिमरन हारुन तांबोळी	तृतीय वर्ष, कला	११
२)	रांगोळी : सौंदर्य टिकलं पण उपयुक्तता... ?	प्रियंका अजित नाईकनवरे	तृतीय वर्ष, विज्ञान	१३
३)	आई	प्रियंका बाळासाहेब कोकाटे	तृतीय वर्ष, विज्ञान	१५
४)	मराठी राजभाषा दिन	राधिका नागनाथ नवगिरे	तृतीय वर्ष, कला	१७
५)	व्यक्तिमत्व घडविणारे एन.एस.एस.कॅम्प	राधिका नागनाथ नवगिरे	तृतीय वर्ष, कला	१९
६)	प्रजासत्ताक दिन..... आर.डी.परेड : एक अनुभव !!!	सुजाता जाधव	द्वितीय वर्ष, कला	२१
७)	जागतिक आश्चर्ये	अमिर इन्नुस पठाण	तृतीय वर्ष, कला	२७
८)	पाणी हरवल्याची व्यथा	मारूती सज्जन सुर्वे	द्वितीय वर्ष, विज्ञान	३०
९)	विश्वमानव स्वामी विवेकानंद	प्रियंका बाळासाहेब कोकाटे	तृतीय वर्ष, विज्ञान	३२
१०)	शेतकऱ्यांना श्रीमंत सुखी होण्यासाठी १० टिप्स	कोमल अर्जुन साळुंखे	तृतीय वर्ष, कला	३४
११)	हाती ज्यांच्या शून्य होते.	ऋतुराज नवनाथ भांगे	तृतीय वर्ष, वाणिज्य	३५

पद्य विभाग

अ.क्र.	कवितेचे नाव	कवीचे नाव	वर्ग	पृ.क्र.
१)	तुझ्यासाठी	ऋतुराज नवनाथ भांगे	तृतीय वर्ष, वाणिज्य	१६
२)	घ्यावा हा मुजरा मानाचा,	रोहित माने पाटील	तृतीय वर्ष, कला	१६
३)	ती.....	ऋतुराज नवनाथ भांगे	तृतीय वर्ष, वाणिज्य	१८
४)	ऑनलाईन प्रेम	अनिल अमोगसिद्ध कोळी	तृतीय वर्ष, कला	२०
५)	मी शेतकरी हाय.....।	कृष्णा शिवाजी जगताप	द्वितीय वर्ष, कला	२०
६)	बाप	आकाश गोरख कांबळे	द्वितीय वर्ष, कला	२९
७)	शेतकऱ्याचे मनोगत	रोहित आनंदराव क्षिरसागर	प्रथम वर्ष, कला	३१
८)	आईची आठवण	रोहित आनंदराव क्षिरसागर	प्रथम वर्ष, कला	३३
९)	कधी तरी तू.....	सद्दाम महामुद तांबोळी	प्रथम वर्ष, वाणिज्य	३३
१०)	आई	आकाश गोरख कांबळे	द्वितीय वर्ष, कला	३६
११)	विलय	दशरथ मधूकर होनमाने	तृतीय वर्ष, कला	३६
१२)	म्या अनाथ हायरं.....।	कृष्णा शिवाजी जगताप	द्वितीय वर्ष, कला	३६
१३)	हे खरंय.....	सद्दाम महामुद तांबोळी	प्रथम वर्ष, वाणिज्य	३६
१४)	मैत्री	महादेव बाळासो चव्हाण	प्रथम वर्ष, कला	३७
१५)	शब्दशिल्प	करूणा नंदकुमार सोनमळे	द्वितीय वर्ष, वाणिज्य	३७
१६)	आळवणी	करूणा नंदकुमार सोनमळे	द्वितीय वर्ष, वाणिज्य	३७
१७)	गुरुमहिमा	महादेव बाळासो चव्हाण	प्रथम वर्ष, कला	३७
१८)	माझ्या मराठीचा बोलू कौतुके	संकलन : ऋतुराज नवनाथ भांगे	तृतीय वर्ष, वाणिज्य	३८
१९)	आयुष्य	कोमल अर्जुन साळुंखे	तृतीय वर्ष, कला	३८
२०)	काय दिले	रोहित माने पाटील	तृतीय वर्ष, कला	३८
२१)	ती.....!!	अनिल अमोगसिद्ध कोळी	तृतीय वर्ष, कला	३८
२२)	मैत्री	अनिल अमोगसिद्ध कोळी	तृतीय वर्ष, कला	३९
२३)	ए.सी.मधले साहेब जरा माझ्याकडे बघा	रोहित माने पाटील	तृतीय वर्ष, कला	३९
२४)	तू रूसलास तर.....	कोमल अर्जुन साळुंखे	तृतीय वर्ष, कला	४०
२५)	सुंदर ओळी	कोमल अर्जुन साळुंखे	तृतीय वर्ष, कला	४०
२६)	वचन	करूणा नंदकुमार सोनमळे	द्वितीय वर्ष, वाणिज्य	४०
२७)	रंग पंचमी माणूसकीची.....	आनंद विठ्ठल मोरे	द्वितीय वर्ष, कला	४०

व्यक्तिचित्रण

उर्दू भाषेतील लेख मराठी भाषेत रूपांतरित माझा आवडता समाजसुधारक : महात्मा जोतीराव फुले

सिमरन हारून तांबोळी
तृतीय वर्ष, कला

जोतीरावांच्या काळात म्हणजे सुमारे दीडशे वर्षांपूर्वी स्त्रियांची स्थिती अत्यंत दयनीय होती. विशेषतः विधवा स्त्रियांना फार वाईट वागणूक दिली जात असे. त्यांचे केशपतन केले जाई. ही अनिष्ट रूढी बंद पडावी म्हणून जोतीरावांनी न्हाव्यांचाच संप घडवून आणला.

“विद्येविना मति गेली ।
मतीविना नीति गेली ।
नीतीविना गति गेली ।
गतीविना वित्त गेले ।
इतके अनर्थ एका अविद्येने केले ॥”

किती मोजक्या शब्दांत जोतीरावांनी येथे विद्येचे महत्त्व सांगितले आहे. कारण स्वतः त्यांना विद्या मिळवायला खूप कष्ट घ्यावे लागले होते. १८२७ मध्ये माळी समाजातील गोन्हे कुटुंबात त्यांना जन्म झाला होता. बालवयातच त्यांची आई देवाघरी गेली आणि आईचे प्रेम त्यांना त्याचे वडील गोविंदरावांनीच दिले. शिकत असतानाच विविध अनुभवांतून जोतीरावांना भोवतालच्या समाजातील अनिष्ट प्रथा लक्षात आल्या. मोठ्या कष्टाने त्यांनी इंग्रजी विद्या संपादन केले आणि भरपूर वाचन करून ते बहुश्रुत झाले.

शिक्षणाचे महत्त्व पटलेल्या जोतीरावांनी १८४८ साली मुर्लीची पहिली शाळा स्थापन केली. त्यांनी प्रथम आपल्या पत्नी-सावित्रीबाईंना शिकवले आणि त्यांच्याकडे विद्यार्थिनींच्या अध्यापनाचे काम सोपवले. सावित्रीबाईंची त्यांना जन्मभर साथ मिळाली. स्त्रियांच्या शिक्षणाला त्या काळात प्रखर विरोध होता. जोतीरावांना व सावित्रीबाईंना दगडगोटे, शेणमाती यांचा मारा सहन करावा लागला. पण १८४८ साली सुरु केलेल्या ज्ञानदानाचे कार्य त्यांनी सतत चालू ठेवले. जोतीराव फुले यांना जे वाटते, ते त्यांनी बोलून दाखवले. त्याप्रमाणे कृती केली म्हणून आचार्य अत्रे यांचा उल्लेख ‘कर्ते सुधारक’ असा करतात.

जोतीरावांच्या काळात म्हणजे सुमारे दीडशे वर्षांपूर्वी स्त्रियांची स्थिती अत्यंत दयनीय होती. विशेषतः विधवा स्त्रियांना फार वाईट वागणूक दिली जात असे. त्यांचे केशपतन केले जाई. ही अनिष्ट रूढी बंद पडावी म्हणून जोतीरावांनी न्हाव्यांचाच संप घडवून आणला. त्यांनी विधवांच्या पुनर्विवाहाची चळवळ उभी केली. तसेच त्यांनी बालहत्या प्रतिबंधक गृहाची देखील स्थापना केली.

जोतीरावांनी दलित वर्गाचीही दुःखे हलकी करण्याचा प्रयत्न केला. त्यांच्यासाठी आपल्या घरचा पाण्याचा हौद खुला केला. शेतकऱ्यांच्या दयनीय स्थितीचा अभ्यास करून त्यांची स्थिती सुधारावी म्हणून जोतीरावांनी ‘शेतकऱ्यांचा असूड’ हे पुस्तक लिहून सरकारला अनेक उपाय सुचविले. १८७३ मध्ये फुले यांनी ‘सत्यशोधक समाजा’ची स्थापना केली. सर्व धर्मांचे व जातीचे नागरिक या सत्यशोधक समाजाचे सदस्य व्हावेत, अशी त्यांनी योजना केली होती.

समाजातील उद्दाम वर्गाला सुनावताना ते सांगतात, “ईशे केलें नाही तुजसाठी सर्व । करू नको गर्व प्राण्यांमध्ये ॥” आपले विचार मांडताना जोतीरावांनी ‘अखंड’ रचले. त्यात ते आपल्या देशबांधवांना संदेश देतात.

“जगाच्या कल्याणा । देह कष्टवावा ।
कारणी लावावा । सत्यासाठी ॥”

असा कर्ता सुधारक माझा आवडता
आणि आदर्श समाजसुधारक आहे.

रांगोळी : सौंदर्य टिकलं पण उपयुक्तता... ?

प्रियंका अजित नाईकनवरे
तृतीय वर्ष, विज्ञान

रोजच्या धावपळीच्या आयुष्यात
निवांतपणा जसजसा उणावत
चाललाय तसे रांगोळीचे सोपे-
सुलभ मार्ग किंवा पर्याय पुढे
घेताहेत. हातानं नक्षी
काढण्याऐवजी विविध प्रकारची
नक्षी असलेल्या बारीक जाळ्या
आता बाजारात मिळतात.

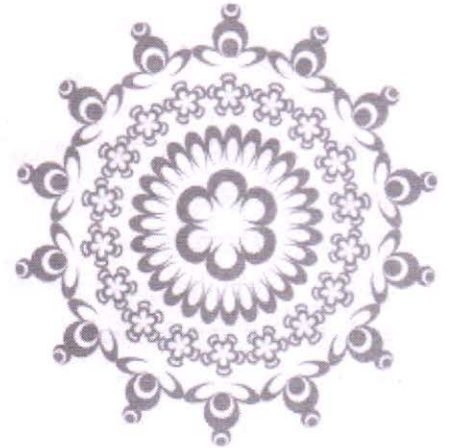
शहरीकरणाचा विस्तार दिवसेंदिवस वाढत चालला असला आणि आधुनिक जीवनशैलीच्या खुणा आपण अभिमानानं मिरवत असलो तरी जुन्या काळाचे ठसे अजून शिल्लक आहेत कुठे कुठे... जुने वाडे, बैठी घरे, शेणानं सारवलेली अंगणं, दारातली चार फुलझाडं आता अभावानंच दिसतात. एके काळी ठिकठिकाणी दिसणाऱ्या सार्वजनिक आणि खाजगी विहीरी बहुतांशी बुजल्या आहेत. दाट सावली देणारे मोठाले वड-पिंपळही दुर्लभ झालेत.

पण काही गोष्टी मात्र काळाच्या प्रवाहातून टिकून इथवर वाहत आल्या आहेत. दिवस, महिने, वर्षांचं ओझं पेलताना त्यांचीही पडझड झालीय, रंग रूप बदललंय, पण अस्तित्व म्हणाल तर ते टिकून आहे

अजून. अगदी साधं रांगोळीचंच उदाहरण पहा ना ! शहराचं रूप पालटणाऱ्या सिमेंट-काँक्रीटच्या उंच इमारती सगळीकडे उभ्या राहिल्या असल्या तरी अजून रांगोळी नामशेष झाली नाही. दोन-चार फ्लॅट्सच्या दारात तरी दिसते ती पुष्कळ वेळा. सणावाराला आणि लग्नकार्य किंवा इतर शुभकार्यातही तिला स्थान आहेच अद्याप. इतकंच काय, अगदी सार्वजनिक समारंभातही हल्ली रांगोळी काढण्यासाठी व्यावसायिक कलाकारांना बोलावलं जातं.

पूर्वी सकाळी उठल्यावर दार आणि अंगण झाडून, अंगणात पाण्याचा सडा घालून सुरेख रांगोळी रेखली जायची. शेणानं सारवलेल्या अंगणातली रांगोळी हे सार्वत्रिक दृश्य असायचं. घरातल्या बायका आणि तरुण मुलींचा दिवस दारातल्या रांगोळीनंच सुरू व्हायचं. पारंपारिक ठिपक्यांच्या रांगोळ्या आणि इतर दक्षीकाम घराची-अंगणाची शोभा वाढवायचं. स्वस्तिक, तुळशी वृंदावन, फुलांची परडी, कमळ, हत्ती, मोर, मासा, गरूड, सूर्य अशा कितीतरी आकृत्या रेखांकित व्हायच्या. पूजा-अर्चा किंवा कुठल्याही शुभ कार्याच्या वेळी तर रांगोळीला अग्रस्थान असायचं. तसं आजही आहेच ते. रांगोळीची प्रथा पाळतो आपण, पण त्याच्यामागचा कार्यकारणभाव माहित नाही आपल्याला. जिथे रांगोळी काढली जाते, तिथे ती बहुतेक वेळा अंगात उपजत कला असते, हौस असते, सौंदर्यदृष्टी असते, म्हणून काढली जाते.

सौंदर्यवर्धनाचा, वातावरणात प्रसन्नता आणण्याचा भाग तर आहेच या प्रथेमागे, पण आणखीही काही आहे. फार पूर्वी रांगोळी काढली जायची ती तांदळाच्या किंवा मक्याच्या पिठाचा वापर करून. मुंग्या आणि इतर लहानसहान कीटकांना खारू घालण्याचा उद्देश यामागे होता. दाराबाहेर अन्न मिळालं तर हे त्रासदायक जीव इतर नको त्या ठिकाणी येण्याची शक्यता कमी होईल, अशी सावधगिरी असायची. शिवाय दिवसाची सुरुवात दुसऱ्याला काहीतरी

देण्यापासून करावी असं भारतीय परंपरा सांगत आली आहे. सकाळी उठून तांदळाच्या किंवा मक्याच्या पिठाची रांगोळी काढताना अगदी लहानग्या जीवाला अन्न देण्याचा विचार आणि त्यांच्या विषयीची माया-आपुलकी स्पष्ट करताना पिढ्यान्पिढ्या हेच तत्व संक्रमित होत राहिलं.

पण आता रांगोळीमागचा हा मूळ अर्थ हरवला आहे. ना पृथ्वीवर जगण्याचा आपल्याइतकाच हक्क असणाऱ्या इतर लहान सजीवांचा विचार आपल्या मनात आहे. ना सहकार्याची भावना आपल्याला जाणवते आहे, ना इतरांना, विशेषतः निसर्गाला काही देण्याचं औदार्य आपल्याजवळ शिल्लक आहे. आज आपण सौंदर्यदृष्टीनं रांगोळीच्या कलेकडे बघतो आहोत. पण तांदूळ आणि मक्याच्या पिठाची जागा आता चुनखडीच्या दगडाच्या भुकटीनं घेतली आहे. काही तासापुरत्या सौंदर्यासाठी चुनखडीचे खडक फोडून आपण कित्येक ठिकाणचं भूचित्र बदलून टाकतो. कारण दुसऱ्या दिवशी या भुकटीचा नुसताच कचरा निर्माण होण्यापलिकडे काहीच साध्य होत नाही. चुनखडीच्या रांगोळीमुळे ना लहान सजीवांचं पोषण आपण करतोय, ना दिवस सुरू होताना इतरांना काही देण्याचा विचार आपल्या मनात येतोय.

आता तर आधुनिकीकरण जसजसं वाढतंय आणि रोजच्या धावपळीच्या आयुष्यात निवांतपणा जसजसा उणावत चाललाय तसे रांगोळीचे सोपे-सुलभ मार्ग किंवा पर्याय पुढे येताहेत. हातानं

नक्षी काढण्याऐवजी विविध प्रकारची नक्षी असलेल्या बारीक जाळ्या आता बाजारात मिळतात. त्यावर रांगोळी ओतून ठसा उमटवला की झाली रांगोळी तयार. तेवढेही कष्ट ज्यांना झेपत नाही किंवा तेवढाही वेळ ज्यांना नसतो, त्यांच्यासाठी तर आता चक्क रांगोळीची स्टीकर्स मिळतात. ती चिकटवली की काही महिने बघायलाच नको. या सगळ्यात रांगोळी काढण्यामागचा उद्देश तर हरवलाच आहे, पण कलेची जोपासना म्हणावी तर तीही नाही. नजरेला ही स्टीकर्स चांगली दिसतात खरी, पण एकतर हे सौंदर्य वरवरचं आहे, त्याला व्यक्तिगत स्पर्श नाही आणि शिवाय वैविध्यही नाही. स्टीकर खराब होईपर्यंत महिनोन्महिने आपण आणि इतरांनीही आपल्या दारात ती एकच नक्षी पाहत राहायची. म्हणजे कला म्हणून रांगोळीकडे पहायचं तरी या कलेचं सौंदर्यमूल्य हरवलं आहे आणि तिला बाजारमूल्य आलं आहे. एके काळी रांगोळी हे कला, सौंदर्य आणि उपयुक्तता या सगळ्यांचं प्रतीक होतं.

रांगोळीचा अर्थ आधुनिकीकरणाच्या याच लाटेत हरवला आहे. रांगोळी असो किंवा इतर कुठली प्रथा असो, ती पाळताना निदान स्वतःलाच 'का' ? आणि 'कशासाठी ?' असे प्रश्न विचारले तर कधीतरी आपण अनेक जुन्या गोष्टींच्या मुळापर्यंत पोचू आणि परंपरेचा चेहरा नवतेच्या उजेडात पाहू शकू.

- मुंबईकर : काय हो, गहू कसा आणला ?
 पुणेकर : पिशवीतून आणला.
 मुंबईकर : कितीला आणला ?
 पुणेकर : दुपारी दीड वाजता आणला.
 मुंबईकर : तसं नाही हो, कोणत्या भावाने आणला ?
 पुणेकर : चुलत भावाने आणला.

गावठी बायको

नवरा आपल्या बायकोला घेवून हॉटेलमध्ये जातो.

नवरा : काय खाणार तू... ?

बायको : काय पण चालेल...

नवरा : वेटर, अरे एक मेनूकार्ड आण रे...

बायको : अहो दोन मागवा, मी पण तेच खाणार... !

मुंगी रिक्षात बसली आणि एक पाय बाहेर काढला.

रिक्षावाला म्हणाला, मॅडम पाय आत घ्या.

मुंगी म्हणाली नाय, थांब रस्त्यावर हत्ती दिसला की

लाथ मारायची आहे. काल डोळा मारून पळालाय...

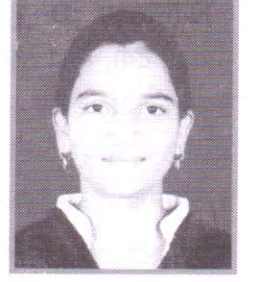
कोमल अर्जुन साळुंखे

तृतीय वर्ष, कला

ललित

आई

प्रियंका बाळासाहेब कोकाटे
तृतीय वर्ष, विज्ञान

आईची थोरवी सांगता सांगता
शब्द संपतील, वेळ थांबेल, नद्या
कोरड्या पडतील पण महात्म्य
नेहमी अमर राहिल. आईमुळेच
शिवाजी महाराज, साने गुरूजी,
विनोबा भावे यांसारखे थोर
महात्मे चरित्र व इतिहास घडवू
शकले.

आई ! दोन अक्षरी शब्द, हा शब्द
उच्चारताना ओठाला ओठ लागून जो लहान
धक्का बसतो, तेवढाही त्रास लेकराला होऊ
नये अशीच आईच्या ममतेची महती आहे.
आईचा त्याग ब्रह्मांडापेक्षा मोठा आहे.
आईची ममता आकारापेक्षा मोठी आहे.
आईचं श्रेष्ठत्व धरणीपेक्षा क्षमाशील आहे.
आईची सहनशिलता सागरापेक्षा विशाल
आहे. म्हणूनच कवीने आईला प्रेमस्वरूप,
वात्सल्यसिंधू अशा उपमा दिल्या आहेत.

आई ! या शब्दात खरंच किती महात्म्य
लपलेलं आहे. आ म्हणजे आत्मा, ई म्हणजे
ईश्वर, जिचा आत्मा ईश्वरासारखा आहे,
ज्यात ईश्वरच सामावलेला आहे ती म्हणजे
आई. आई म्हणजे आ पासून इति पर्यंत
म्हणजे सुरुवातीपासून शेवटपर्यंत जी

आपल्याबरोबर असते ती आई. आई या शब्दाची थोरवी जेवढी सांगावी तेवढी
कमीच आहे.

शिवाजी महाराजांना जिजाबाईसारखी थोर माता लाभली, म्हणूनच ते छत्रपती
झाले. जिजाबाई जेव्हा गर्भवती होत्या त्याच दरम्यान खानाची पुण्यात उधानमाधन
केली. अफाट संपत्ती लुटली, कुणाची मुलगी तर कोणाची पत्नी पळवून नेली हे ऐकून
जिजाबाईचे रक्त उसळू लागले. सहकान्यांनी “काही खावेसे वाटते का?” असे
विचारल्यावर म्हणत, मला खायचे डोहाळे लागले नाहीत तर घोडा घ्यावा, हाताशी
तलवार घेऊन झुंज द्यावी मराठ्यांचा नाश करणाऱ्यांचा मुडदा पाडावा. जिजाबाईचे हे
विचार त्यांचा आत्म्यापर्यंत व पर्यायी त्यांच्या गर्भापर्यंत पोहोचत होते. त्या म्हणत,
“या खानाचा नाश करण्यासाठी कोणीतरी जन्म घ्यायला हवा. मराठ्यांची संस्कृती
टिकविण्यासाठी कोणीतरी राखणदार हवा.” शिवबांचा जन्म झाल्यानंतर त्यांनी
लहानपणापासूनच असे संस्कार दिले की, ते छत्रपती होऊ शकले. मराठी संस्कृती
टिकवू शकले. अशी या आईची थोरवी सांगण्याकरिता शब्द कमी पडतात.

आईची मूर्ती, आईचा वास प्रत्येकाच्या हृदयात घर करून राहिला आहे. अती
सुखात किंवा अती दुःखात व्याकूळ झालेल्या माणसांच्या तोंडून नकळत ‘आई’ हा
ममतेने ओतप्रोत भरलेला शब्द कंप पावतो. आईला जन्म झाल्यापासून मुलगी, लग्नानंतर
पत्नी, कुणाची सून तर मुलांची माता व नंतर आजी अशी अनेक नाती सांभाळावी

लागतात. आईला सहानुभूती, मर्यादा, सुविचार, समानता, आदर, मर्यादा, दया, क्षमा, शांती व बंधुत्व या नवरत्नांनी ओटी भरून नव्या जगात म्हणजे संसारात पाऊल टाकावे लागले. सर्वांना सांभाळून भावी पिढीला घडवावे लागते. आई दिव्यातील वातीसारखी, स्वतः जळून दुसऱ्याला प्रकाश देते. चंदनासारखी झिजून सुवास, सुख देते. आई म्हणजे काय? घरातल्या घरात गजबजलेलं गाव, जवळ असताना सरत नाही व उरतही नाही. आई म्हणजे MOTHER होय. त्याचा व्यापक अर्थ पुढीलप्रमाणे

- M** : Millions of things she gave me.
O : Ocean of love she gave me.
T : Teach me every thing.
E : Eyes that shine with love light.
R : Right that she shall always.

तुझ्यासाठी

आम्रवनातील गारवा,
 रवीचा कोवळा प्रकाश ।
 तिरापल्याडचा कान्हाचा पावा,
 ऐसा तू प्रवेशला हृदयी सावकाश ॥
 ईश्वर कोणी पाहिला आहे?
 जवळून चंद्र कोणी पाहिला आहे?
 मायसारखे प्रेम करणारे कोण आहे?
 एवढ्याचं उत्तर मित्रा तू आहे.
 बेहिशोबी प्रेम आणि,
 स्ट्रगल तुझे जीवन ।
 या सर्वांचा मेळ घालतो,
 म्हणून तू आवडतोस ॥
 फ्रेंड म्हणजे वापर न्हाय.
 डब्यावरची मोकळी थाप न्हाय.
 मित्राची व्याख्या करता येणार न्हाय.
 कारण सुरुवात कोटून करावी समजत न्हाय.
 तुझ्यासाठी माझ्याजवळ शब्द नाहीत,
 म्हणून मित्रा, या चार ओळी तुझ्यासाठी.

ऋतुराज नवनाथ भांगे
 तृतीय वर्ष, वाणिज्य

ध्यावा हा मुजरा मानाचा,

शिवशाहीच्या सूर्णस्तंभा
 तुम्हा पाठीशी आई जगदंबा
 तुम्ही राजा झाला दिन दुबळ्यांचा
 शिवराया ध्यावा हा मुजरा मानाचा ॥

लाख शत्रू चालून आले
 तुम्ही त्यांना चितपट केले
 सौभाग्याचा तुम्ही रक्षणकर्ता
 तुम्हीच ईश्वर तुम्ही विधाता
 डंका वाजतो स्वाभीमानाचा
 शिवराया ध्यावा हा मुजरा मानाचा ॥
 माता जिजाऊ सदा पाठीशी
 फौज सोबती मावळ्यांची
 हाती घेवून भगवे निशान
 शत्रू कापीले घेतली जान
 तुम्ही देवंच ठरला लाख जनांचा
 शिवराया ध्यावा हा मुजरा मानाचा ॥
 कोथळा पाडला तुम्ही खानाचा
 शिवराया ध्यावा हा मुजरा मानाचा ॥

रोहित माने पाटील
 तृतीय वर्ष, कला

मराठी राजभाषा दिन

राधिका नागनाथ नवगिरे
तृतीय वर्ष, कला

राजा छत्रपती शिवाजी
महाराज हे जेव्हा लहान होते
तेव्हा मोगलांच्या राज्यामुळे
मराठीत ९५% शब्द हे परकीय
असत. पण महाराजांनी सर्व
परकीय शब्द काढून टाकून
मराठी व संस्कृतनिष्ठ शब्द
घालून मराठी शब्द असलेली
भाषा निर्माण केली.

“माझ्या मराठी मातीचा,
लावा ललाटास टिळा,
हिच्या संगाने जागल्या,
दऱ्याखोऱ्यातील शिळा.”

अशा पद्धतीने मराठी भाषेचा गौरव केला जातो, तो दिवस २७ फेब्रुवारी 'मराठी राज्यभाषा' दिन म्हणून साजरा केला जातो. हाच दिवस 'कवी कुसुमाग्रज' यांचा जन्मदिवस म्हणून ओळखला जातो. कुसुमाग्रजांचा जन्म २७ फेब्रुवारी १९१३ मध्ये पुणे या ठिकाणी झाला. त्यांचे नाव गजानन रंगनाथ शिरवाडकर व दत्तक विधानानंतर विष्णू वामन शिरवाडकर होय. त्यांनी 'कुसुमाग्रज' या टोपण नावाने काव्यलेखन केले. कुसुम + आग्रज. कुसुम हे त्यांच्या बहिणीचे नाव व आग्रज म्हणजे आधीचे (थोरले) होय. १९२९ 'बालबोध

सेवा' या नियतकालिकातील कवितालेखना- पासून कुसुमाग्रजांचे लेखन सतत चालू आहे.

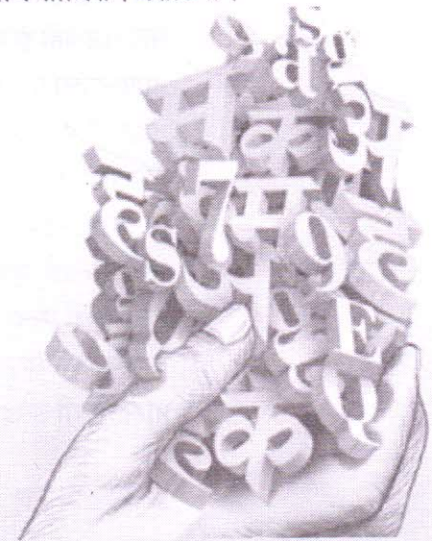
नाटककार आणि तेजस्वी आशयाची कविता लिहिणारे मानवतावादी कवी, जीवनलहरी, विशाखा, मराठी माती, किनारा, पृथ्वीचे प्रेमगीत इ. कवितासंग्रज, नटसम्राट, ययाति आणि देवयानी इ. नाटके. १९६४ साली मडगाव (गोवा) येथील अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाचे अध्यक्षपद त्यांनी भूषविले. त्यांना अनेक पुरस्कार प्राप्त झाले. 'नटसम्राट' ला साहित्य अकादमी पुरस्कार १९७४ मध्ये तर १९८५ मध्ये अखिल भारतीय नाट्यपरिषदेचा राम गणेश गडकरी नाट्यसंमेलन पुरस्कार मिळाला. १९८६ मध्ये पुणे विद्यापीठाची सन्माननीय डी.लिट. पदवी त्यांना प्रदान करण्यात आली. १९८८ मध्ये संगीत नाटक अकादमीचा नाट्यलेखन पुरस्कार मिळाला. १९८८ मध्ये त्यांच्या दीर्घ आणि उत्कृष्ट वाङ्मयीन सेवेबद्दल त्यांना 'ज्ञानपीठ' हा साहित्यातील सर्वोच्च बहुमानाचा पुरस्कार मिळाला.

पन्नाशीची उमर गाठली अभिवादन मज करू नका ।
मीच विनविते हात जोडूनी वाट वाकडी धरू नका ॥

अशा पद्धतीने कवी कुसुमाग्रजांनी स्वातंत्र्यदेवीची विनवणी केलेली आपणास दिसून येते.

मराठी जैसे पुस्पामाजि पुष्प मोगरी ।
की परिमळामाजि कस्तुरी ।
तैसी भासामाजि साजिरी । मराठिया ।

मराठी भाषा ही शके
५ व्या शतकापासून
अस्तित्वात आहे. श्री
चक्रधर स्वामींनी आपल्या
'लीळाचरित्र' या ग्रंथाच्या
माध्यमातून आपल्या
आठवणी जनसामान्यांपर्यंत
मराठी भाषेत पोहचवण्याचे
काम केले.

“माझ्या मराठीचे बोल कौतुके ।
परि अमृतातेही पैजा जिंके ।
ऐसी अक्षरे रसिके मेळवीन ॥”

अध्यात्म आणि तत्त्वज्ञानविषयक विचार मराठीतून व्यक्त करता येतात असा विश्वास संत ज्ञानेश्वरांनी आपल्या ग्रंथकर्तृत्वातून निर्माण केला. त्यामुळे समाजातील सर्व स्तरांवरील लोकांना आध्यात्मिक लोकशाहीशी प्रेरणा मळाली. संत ज्ञानेश्वरांनी ज्ञानेश्वरी, अमृतानुभव, चांगदेव पासष्टी ही ग्रंथसंपदा निर्माण केली. संत ज्ञानेश्वर म्हणतात की,

‘मूळ ग्रंथीचिया संस्कृता । परि मन्हाटी नीट पहाता ।’
असा मराठी भाषेचा गौरव त्यांनी केलेला आहे.

पहिली स्त्रियांवर आधारित ‘यमुनापर्यटन’ (१८५३) ही कादंबरी लिहिण्याचा मान बाबा पदमनजी यांना मिळाला. त्याचबरोबर १८व्या शतकामध्ये होनाजी बाळा यांनी भूपाळी, पोवाडा, लावण्या इ. रचना केली.

“घनश्याम सुंदरा श्रीधर अरूणोदय झाला ।
उठी लवकरी वनमाळी उदयाचळी मित्र आला ॥”

ही भूपाळी खूपच प्रसिद्ध आहे. जर लावणी, पोवाडे, भूपाळी यांची रचना इतर भाषेत केली तर त्या रचनेला काहीच अर्थ प्राप्त होणार नाही.

जगातील १० व्या क्रमांकाची भाषा म्हणून मराठी भाषेचा उल्लेख केला जातो. इतकेच नव्हे तर राजा छत्रपती शिवाजी महाराज हे जेव्हा लहान होते तेव्हा मोगलांच्या राज्यामुळे मराठीत ९५% शब्द हे परकीय असत. पण महाराजांनी सर्व परकीय शब्द काढून टाकून मराठी व संस्कृतनिष्ठ शब्द घालून मराठी शब्द असलेली भाषा निर्माण केली.

कवी कुसुमाग्रजांचा मृत्यू १२ फेब्रुवारी १९९९ मध्ये नाशिक येथे झाला.

ती.....

एका नव्या विश्वात प्रवेशणार होतो,
तेव्हा काही वेगळंच वाटत होते ।
कॉलेजला अँडमिशन घ्यायचं होतं,
जग सारं निराळंच वाटत होते ॥
सर्वांना होत्या मित्र-मैत्रिणी,
सर्व काही होते आनदात ।
माझ्यामनीही इच्छा निर्माण झाली,
आपल्याला पण हवी कोणाची तरी साथ ॥
अखेर दिस तो उजाडला,
बसलो होतो वर्गातील बेंचवरती ।
आणि झाली काय जादू,
मनी कल्पिले आणि पुढे बसली ती ॥
तरूणाईची कला म्हणावी की,
बालपणीची सवय ।
पाहताच मी हरखून गेलो,

मनी निर्माण झाले वलय ॥
अखेर निश्चय झाला पक्का,
करायचे ठरले आपले त्यांना ।
इरादा त्यांच्या ध्यानी आला,
तसेच सर्वकाही समजले सरांना ॥
शेवटी झाले संगनमत,
आणि मिळाले प्रोत्साहन ।
अखेरीस मिळाली ती मला,
जीवन झाले माझे पावन ॥
आम्ही आलो अखेरीस एकत्र,
मिळाली अनेकांची शुभेच्छा बुके ।
धीर जरा धरा, सांगतो तिचे नाव,
ती होती माझी यशाची पुस्तके ॥

ऋतुराज नवनाथ भांगे
तृतीय वर्ष, वाणिज्य

व्यक्तिमत्व घडविणारे एन.एस.एस.कॅम्प

राधिका नागनाथ नवगिरे
तृतीय वर्ष, कला

महाविद्यालयातील उत्कृष्ट
कार्यक्रम अधिकाऱ्यांच्या
मार्गदर्शनामुळे व सहकार्यामुळे
संपन्न होण्यास मदत होते.
विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा
विकास करण्याची सुवर्णसंधी
एन.एस.एस. मुळेच प्राप्त होते.

"Not Me But You" म्हणजे 'माझ्यासाठी ब्रीद वाक्यातूनच राष्ट्रीय सेवा योजनेचा हेतू स्पष्ट होतो. महाविद्यालयीन शिक्षणाद्वारे विद्यार्थ्यांना केवळ बौद्धिक विकास घडवून न आणता एन.एस.एस. द्वारा विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास घडवून त्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा पाया रचण्याचे श्रेय राष्ट्रीय सेवा योजनेस देता येईल.

'युग बदलने की ताकद जिसमे होती है, उसे समाज का दर्पण कहा जाता है और बिना तलवार के ही क्रांती करने की ताकद जिसमे होती है, उसे राष्ट्रीय सेवा योजना कहा जाता है'

भारत सरकारच्या मनुष्यबळ विकास मंत्रालयातर्फे ही योजना महात्मा गांधींच्या जन्मशताब्दी वर्षी म्हणजे २४ सप्टेंबर १९६९

पासून सुरू करण्यात आली. या योजनेअंतर्गत विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकासासाठी पूरक शिबीरांचे व कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात येते. विविध शिबीरे, प्रभातफेऱ्या इ.च्या माध्यमातून एन.एस.एस. चे स्वयंसेवक प्रबोधनाचे कार्य करीत असतात.

एन.एस.एस. चे कार्याचे स्वरूप व्यापक असून एन.एस.एस. तर्फे दरवर्षी विशेष संस्कार शिबीरांचे आयोजन केले जाते. या सात दिवसांच्या विशेष श्रमसंस्कार शिबीरामुळे विद्यार्थ्यांच्या मनावर श्रमाचे संस्कार होऊन त्यांच्यात श्रमाची आवड निर्माण होते. या शिबीराच्या कालावधीत शिबिरार्थी आपल्या घरापासून दूर राहतात, त्यामुळे त्यांच्यात जबाबदारीची जाणीव निर्माण होते. ते विविध गोष्टी शिकू शकतात. या शिबीरामध्ये एकत्र राहिल्यामुळे स्वयंसेवकांना मुला-मुलींमधील एकमेकांचे विचार, भावना समजून घेण्याची संधी मिळते. त्यामुळे परस्पर सहकार्य व आपलेपणाची भावना वाढते.

या विशेष श्रमसंस्कार शिबीराद्वारे ग्रामीण भागातील सार्वजनिक ठिकाणांची स्वच्छता करणे, श्रमदानातून गटारे स्वच्छ करणे, मंदिराशेजारील साफसफाई करणे, रस्ते साफ करणे, वनराई बंधारा बांधणे इ. कामे शिबिरार्थींना करावी लागतात. या दरम्यान सर्व स्वयंसेवक उत्साहाने समाजकार्यात सहभागी होतात व लोकांना स्वच्छतेचे महत्त्व पटवून देऊन जनजागृती करतात. दिवसेंदिवस श्रमाचे महत्त्व पटवून देऊनसुद्धा ते कमी मानण्याची प्रथा वाढत असून लोकांना आधुनिक तंत्रज्ञानाद्वारे अशक्य गोष्टी साध्य करता येऊ लागल्या आहेत. त्यामुळे आजच्या काळात शारीरिक श्रमाचे महत्त्व लोकांना पटवून देण्यासाठी एन.एस.एस. कॅम्प महत्त्वाची भूमिका बजावत आहेत.

एन.एस.एस. अंतर्गत विद्यार्थ्यांच्या सुप्त गुणांना व कला कौशल्यांना वाव देण्यासाठी राष्ट्रीय, राज्यस्तरीय सांस्कृतिक कार्यक्रम, अॅनिमिया कॅम्प अशा विविध कार्यक्रमांचे आयोजन विद्यापीठामार्फत करण्यात येते. यामुळे विद्यार्थ्यांमध्ये जिद्द,

श्रम, चिकाटी व धैर्य या गुणांचा विकास होतो. याचबरोबर स्वयंसेवकात नेतृत्व गुणांचा विकास होतो. या शिबीरादरम्यान वक्तृत्व कलेचाही विकास होतो. शिबीराच्या कालावधीत स्वयंसेवकांचे गट पाडून दैनंदिन कार्यांचे विभाजन केले जाते. त्यामुळे स्वयंसेवकांमध्ये नेतृत्व गुणांचा विकास होतो. तसेच शिबीरामध्ये प्रबोधनपर कार्यक्रमाचे आयोजन वेगवेगळ्या गटातील स्वयंसेवकांमध्ये 'स्टेज डेरिंग' वाढण्यास मदत होते.

एन.एस.एस. मधील विशेष उल्लेखनीय कॅम्प म्हणजे एस.आर.डी. कॅम्प होय. प्रजासत्ताक दिनादिवशी दिल्ली व मुंबई येथे होणाऱ्या संचलनात सहभागी होण्याची सुवर्णसंधी एन.एस.एस. मुळेच प्राप्त होते. या कॅम्पमध्ये निवड झाल्यानंतर प्रत्यक्ष संचलनात सहभागी होऊन आपल्या महाविद्यालय आणि

विद्यापीठाचेच नव्हे तर आपल्या राज्याचं नेतृत्व करण्याची संधी आपल्या आयुष्यात अविस्मरणीय आनंद देऊन जाते. या कॅम्पमुळे विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासाला चालना मिळते व विद्यार्थ्यांचा शारीरिक, बौद्धिक, मानसिक व सांस्कृतिक विकास होतो.

महाविद्यालयातील उत्कृष्ट कार्यक्रम अधिकाऱ्यांच्या मार्गदर्शनामुळे व सहकार्यांमुळे संपन्न होण्यास मदत होते. विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास करण्याची सुवर्णसंधी एन.एस.एस. मुळेच प्राप्त होते. त्यामुळेच एन.एस.एस. बाबत अभिमानाने आपल्याला असे सांगता येईल,

“हिम्मत बुलंद है हमारी, पत्थर की जान रखते है,
पैरोतले जमी तो क्या, हम तो आँसमा भी रखते है”

ऑनलाईन प्रेम

Facebook वरचं प्रेम जरा वेगळंच असतं.
Facebook वरचं प्रेम जरा वेगळंच असतं
त्याच original वा तीच dummy account असतं.
good morning, good night सदा online असतं
तिच्या प्रत्येक status ला त्याचं Like असतं
त्याच्या प्रत्येक Photo तीच tag असतं
एकमेकांना एकमेकांचं profile पाहणं चालूच असतं
कोणत्याही notification वर

Like/Comment चालूच असतं.

कारण नसताना उगाच hi... hi... चालू असतं
काही मोजके महिने दोघांचं हिरवं signal चालू असतं.
मग कोणाला तरी नवीन Friend Request आलेलं असतं
इकडचं chatting विसरून तिकडचं
Video Calling सुरू झालेलं असतं.
इकडच्या profile ला ते उमजायला लागतं
मनाच्या क्रोधाला Block the person
मग शिवाय option नसतं
Facebook वरचं प्रेम जरा वेगळंच असतं.

अनिल अमोगसिद्ध कोळी
तृतीय वर्ष, कला

मी शेतकरी हाय.....!

तुमचं पोट भरताना आमचा घसा कोरडा पडला हाय,
तुमचं सुखी जीवन पण आमचं तडफडणार हाय,
कष्ट सोसलं अतोनात तरी बी काय फरक पडत नाय,
पर जमिनी हायती ओसाड आमी कराय तरी काय?

म्हणतात*आम्हाला पोशिंदा जगाचा
पण आम्हाला कोण पोसणार हाय
देवाच्या भरोशावरंच आम्ही
आमचं जीवन जगत हाय,
ढग येतात, असं जातात
पर पाऊस पडत नाय,
शेतात ना पिक
ना खाया मिहतो दाना,
देवाची रितच न्यारी
आम्ही उपाशी अन् जनता सुखात हाय

तळे आणि विहरी आसपास
पाण्यासाठी लागतं भटकावं
लेकरं उपाशी झोपताना वाटतं
गळ्यात दोर टाकून लटकावं

कृष्णा शिवाजी जगताप
द्वितीय वर्ष, कला

अनुभव कथन

प्रजासत्ताक दिन..... आर.डी.परेड : एक अनुभव !!!

मुजाता जाधव
द्वितीय वर्ष, कला

आम्ही पहिल्यांदा मोदीजींना एवढ्या जवळून बघत होते. असं वाटलं की स्वतःला चिमटा काढून बघायं हे सगळं खरं आहे की मी स्वप्नात आहे. मी शेवटपर्यंत मोदीजींना बघत होते. देशाचे नेतृत्व करणारे हेच का ते मोदीजी, ज्यांनी कधी नव्हता तेवढा बदल घडवून आणला.

दि. २९ डिसेंबर २०१७ डोळ्यांत स्वप्न, घरच्यांचा विश्वास, पप्पांचा आणि आईचा आशीर्वाद घेवून घरातून बाहेर पडले. मनात विचारांचं वादळ सुरुच होतं. कुठं, कसं, केव्हा आणि काय करायचं हे माहिती नसतानाही उरात 'राजपथ परेड'चं स्वप्न घेवून नवी दिल्लीची वाट धरली. २९ तारखेचा मुक्काम टेंभुर्णीला मावशीच्या घरी केला आणि सकाळी लवकर उठून पुन्हा नव्या उमेदीने राहिलेली वाटचाल सुरु केली. ३० तारखेला घरातील मोठ्यांचा आशीर्वाद घेऊन जळगावची रेल्वे पकडली. पूर्ण दिवस प्रवासात गेला. सायंकाळी ७.३० वाजता भव्य आणि रमणीय अशा जळगाव विद्यापीठाचं दर्शन घडलं. विद्यापीठात प्रवेश केल्याबरोबर महाराष्ट्र संघातील मैत्रिणी

भेटल्या. त्यामुळे मनाला खूप मोठा दिलासा भेटला आणि उत्सुकता लागली की आणखी कोणाकोणाची निवड झाली आहे, दिल्ली परेडसाठी ! इतक्या दिवसातून एकमेकांच्या गाठीभेटी पडल्यामुळे आपापले अनुभव सांगायला आणि टिंगल टवाळी करायला आम्हाला ती रात्र सुद्धा कमी पडली. सकाळचा चहा, नाष्टा आटोपला की लगेच सगळेजण आपापली बॅग भरून तयार झाले ते दिल्ली दौऱ्यासाठी. दुपारी १२.३० ला महाराष्ट्र संघाने जळगाव विद्यापीठाचा निरोप घेतला आणि आपल्या स्वप्नांच्या मागे जाण्यासाठी तेथून रवाना झाले. ३१ डिसेंबर ला Good by 2017 म्हणण्याऐवजी Good by जळगाव असं म्हणून कर्नाटक एक्सप्रेसमध्ये न्यू दिल्लीसाठी बसलो. year ending आणि new year दोन्ही रेल्वेमध्येच celebrate केले. १ तारखेला ८.३० वाजता आम्ही नवी दिल्ली येथे पोहोचलो. आमची रेल्वे चक्क सात तास उशिरा पोहचली होती. नंतर रेल्वे स्टेशन वरून रिश्का बोलावून सर्वांच्या रिश्का International Youth Hostel कडे वळल्या. परंतू आमची रिश्का चुकून C.B.I. Office कडे गेली. आम्ही गेटच्या आतमध्ये अगदी ऐटीत रिश्का नेली. ते पाहून गेटवरचा शिपाईकाका पळत आमच्याकडे आला. आम्हाला वाटलं की आमचं सामान आतमध्ये नेण्यासाठी कदाचित तो पळत आला असेल. आम्हाला पाहून तो संशयाने आम्हाला म्हणाला, "कहाँ से आये हो आप?" आम्ही उत्तरलो, "महाराष्ट्र से आये है, ये महाराष्ट्र की टीम है, आधे लोग पिछे से आ रहे है।" मग तो म्हणाला की, "लेकिन महाराष्ट्र टीम का C.B.I. Office में क्या काम है? किससे मिलना है आपको?" मग आम्हाला समजलं की आम्ही चुकून C.B.I. Office मध्ये आलो आहोत. खरंतर आम्ही बरोबरच आलो होतो, पण problem असा झाला होता की, C.B.I. Office चं गेट अगोदर होतं आणि २०० मीटर च्या अंतरावर International Youth Hostel चं गेट होतं. त्यामुळे आमचं जरा confusion झालं होतं. नंतर आम्ही त्या शिपाईकाकांना sorry म्हणून तिथून लवकर निघून गेलो आणि आमची रिश्का International Youth Hostel कडे वळवली. कारण आमची रहाण्याची सोय तिथेच केली होती आणि मुलांची सोय विश्व युवक केंद्र या हॉस्टेलमध्ये केली होती. रात्री ९.४५ ला Hostel मध्ये आमचं आगमन झालं आणि आगमन झाल्याबरोबर आमच्या Progame Officer मॅडमचा मोबाईल हरवला. त्यांचा मोबाईल चुकून रिश्कातच राहिला होता. त्यामुळे तिथून पुढे मॅडमचा आणि आमचा संपर्क व्हायला खूप अडचणी यायच्या. यानंतर महाराष्ट्र संघाची रजिस्ट्रमध्ये entry करण्यात आली. आम्हाला आमच्या

रूम दाखवल्या. प्रत्येक राज्यातल्या मुली तिथे उपस्थित होत्या. प्रत्येकाचा चेहरा आम्हाला अनोळखी होता. प्रत्येकाची भाषा वेगळी होती, पण या वेगळेपणातच आम्हाला आमचं अस्तित्व सिद्ध करायचं होतं.

कॅम्पचा पहिला दिवस प्रवासात आणि प्रवासाने थकल्यामुळे आराम करण्यातच गेला. त्या दिवशी एमेकांच्या ओळखी न करून घेतल्याची उणिव आम्ही दुसऱ्या दिवशी पूर्ण केली. सकाळी लवकर फ्रेश होऊन महाराष्ट्राचा संघ सगळ्यांच्या ओळखी करून घेण्यासाठी तयार झाला. आम्ही प्रत्येक राज्यातील मुलींच्या रूममध्ये जाऊन आमची ओळख करून दिली आणि त्यांचीही ओळख करून घेतली. त्यामुळे पहिल्याच दिवशी महाराष्ट्र संघाचं एक positive empression सगळ्यांवर पडलं. पहिले दोन दिवस खूप लवकर निघून गेले. पण आमची खरी परिक्षा तिसऱ्या दिवसापासून सुरू झाली. आमच्या पुढे सगळ्यांत मोठं आव्हान म्हणजे सकाळी ४ वाजता उठणे. याबाबतीत मात्र महाराष्ट्र टिम सगळ्यांत नेहमी उशिरा यायची. सकाळी ४.३० ते ७ वाजेपर्यंत योगा, प्राणायाम असायचं. Meditation च्या वेळी तर आम्ही राहिलेली आधी झोप पूर्ण करायचो. मग Meditation संपल्यानंतर Officers आम्हाला येऊन उठवायचे. त्यानंतर ७ ते ८ या वेळेत नाष्टा असायचा. सकाळच्या breakfast मध्ये दररोज आम्हाला ब्रेड, ऑम्लेट, बटर, दूध, चहा, कॉफी आणि सॉस हे ठरलेलेच पदार्थ असायचे. व्हेज स्वयंसेवकांसाठी मात्र दररोज नवीन नवीन पदार्थ असायचे. आम्ही मात्र व्हेज आणि नॉनव्हेज दोन्हीमध्ये असायचो. त्यानंतर सकाळी ८.३० वाजता प्रत्येक राज्याचं Reporting मध्ये प्रत्येक राज्यातील कितीजण

उपस्थित आहेत, किती जण अनुपस्थित आहेत, त्याचबरोबर का अनुपस्थित आहेत यामागील कारणं, यांच्या नोंदी केल्या जात होत्या. प्रत्येक राज्यातील एक Leader पुढे येऊन मोठ्या आवाजात ही सारी माहिती देत होती. आपल्या महाराष्ट्र राज्याची Leader मीच असल्यामुळे मला पुढे जाऊन साहिती सांगावी लागत होती. प्रत्येकजण इंग्रजीमध्ये Reporting देत होती. आमची इंग्रजी म्हणजे तत मम पप !!! म्हणून मी हिंदीतूनच Reporting करायचे आणि कोणी विचारलं की, हिंदी तून Reporting का करतेस? तर मी सांगायची की "हिंदी आपली राष्ट्रभाषा आहे, त्यामुळे मी हिंदीला प्राधान्य देते." तिथून पुढे माझे अनुकरण करत बऱ्याच मुली हिंदीमध्ये Reporting करायला लागल्या. Reporting करण्यामध्ये पण महाराष्ट्र संघ बहुतांश वेळा उशिराच असायचा. त्यानंतर ९ ते ११.३० या वेळेत परेड प्रॅक्टीस असायची. आम्हाला परेड करण्यासाठी अर्धा-एक किलामीटर लांब मुलांच्या हॉस्टेलकडे चालत जावं लागायचं. परेड प्रॅक्टीस मध्ये मात्र आमची खच्चून प्रॅक्टीस करून घेतली जायची. त्यानंतर ११.३० ते १२ पर्यंत fruit break दिला जायचा. fruit break मध्ये सफरचंद, केळी आणि संत्री ही ठरलेलीच फळे असायची आणि ते पण एकच फळ द्यायचे प्रॅक्टीसमुळे भूक लागलेली असायची, त्यामुळे नाइलाजाने तेवढे एकच फळ खाऊन गप्प बसावं लागायचं. त्यानंतर पुन्हा १२ ते २ परेड प्रॅक्टीस सुरू व्हायची. तेव्हा मात्र वेळ लवकर जात नव्हता. कधी एकदा परेड संपतेय आणि जेवण करायला जातेय असं व्हायचं. २ ते ३ पर्यंत दुपारची जेवणणाची सुट्टी असायची. त्यावेळी मात्र भुकेच्या तावात आम्ही जेवणावर पण चांगलाच ताव मारत होतो. पोट भरून जेवण

करून फ्रेश होईपर्यंत पुन्हा ३.३० वाजता परेड प्रॅक्टीस साठी Reporting सुरू व्हायचं. त्यामुळे आम्हाला जास्तीचा वेळ कधीच कोणत्या कामासाठी मिळाला नाही. ७ वाजता cultural practise संपल्यावर संध्याकाळी थोडी Refreshment मिळायची तेव्हा कुठं जरा बरं वाटायचं. Refreshment च्या वेळी सगळेजण एकत्र येऊन अल्पोपहार करायचो. त्यामुळे आपण माणसांत आहोत आणि आपण सुद्धा एक माणूस आहोत याची जाणीव व्हायची. नाहीतर दिवसभर मशीनसारखं पाहिजे तसं पळवायचं सुरुच ! ८ वाजता सांस्कृतिक कार्यक्रम सुरू व्हायचा. प्रत्येक दिवशी प्रत्येक राज्याचा सांस्कृतिक कार्यक्रम ठरलेला असायचा. दररोज एका राज्याने त्यांच्या संस्कृतीचे कार्यक्रमांमार्फत सादरीकरण करायचे. परेडमध्ये संपूर्ण देशातले एकूण सोळा राज्य participate झाले होते. त्यामुळे आम्हाला प्रत्येक दिवशी एक नवी संस्कृती पाहायला मिळायची. आपला भारत देश एवढ्या विविधतेने नटलेला आहे याची मला प्रत्यक्षरित्या जाणीव झाली. प्रत्येक राज्याची आपली वेगळी अशी एक संस्कृती आहे, स्वतःचा एक वेगळा असा इतिहास आहे. सगळेजण आपापल्या राज्याची संस्कृती त्यांच्या परिने प्रदर्शित करीत होते. त्यामुळे सांस्कृतिक कार्यक्रमांमध्ये अगदी रंगमय होऊन जात होतो. त्यानंतर जेवणामध्ये चव असायची, पण का कुणास ठाऊक आपुलकीचा गोडवा नसायचा. संध्याकाळी पुन्हा एकदा आम्ही सगळेजण जेवणासाठी एकत्र यायचो आणि जेवताना म्हणायचो सुद्धा "मशीने खाना खा रही है" त्यावेळी पण खूप बरं वाटायचं कारण तेव्हा आम्ही दिवसभरात घडलेल्या गोष्टी, दररोजचे अनुभव आणि सांस्कृतिक कार्यक्रम यावर चर्चा करत बसायचो. त्यामुळे आम्हाला जेवण करून रूमवर यायला ११ वाजायचे. त्यामुळे एवढ्या उशिराने आम्हाला घरी एखादा फोन सुद्धा करता येत नव्हता. दिवसभर ग्राऊंडवर फोन Allowed नसायचा त्यामुळे रात्रीच काय तो फोन हातात यायचा. मग खूप वेळा घरच्यांची आठवण आली की रडू यायचं. रात्री Ladies Officer प्रत्येकाच्या रूममध्ये जावून लाईट बंद करायच्या आणि जबरदस्तीने झोपायला लावायच्या. कारण सकाळी पुन्हा ४ वाजता लवकर उठावं लागायचं. अशाप्रकारे आमचं दिवसभर schedule चालायचं. पण हे schedule कायमचं राहिलं नाही. जास्तीत जास्त दोन आठवडे चाललं असेल. त्यानंतर आमचा योगा, व्यायाम सगळं काही बंद करून direct पहाटे चार वाजता परेड प्रॅक्टीससाठी Reporting असायचं आणि ते पण राजपथवर परेड

करण्यासाठी ! त्यामुळे आम्हाला पहाटे ३ वाजताच उठून तयारी करावी लागत असे. पूर्ण झोप तर आमच्या नशीबातच नसायची. पण पहिल्यांदा राजपथवर जाण्याची उत्सुकता एवढी होती की आम्ही लवकर उठण्याच्या बाबतीत आळस केला नव्हता. रूममधल्या प्रत्येकीने मोबाईल मध्ये ३ चा गजर लावलेला होता. राजपथवर जाण्यापूर्वी पार्लमेंट हाऊस समोर Army Officers आमची कसून exercise घेत होते. अक्षरशः एवढ्या थंडीमध्ये आमच्या अंगातून गरम वाफा निघत होत्या. पण शेपटपर्यंत स्वतःला खचू द्यायचं नाही असं मनात पक्कं ठरवलं होतं. त्यामुळेच की काय माझा आत्मविश्वास माझी ताकद वाढवत होता आणि आणखीनच जोश यायचा परेड करण्यासाठी. पहिल्यांदा जेव्हा मी राजपथवर पाऊल ठेवलं तेव्हा आपोआपच सगळा थकवा, सगळं दुखणं, आणि अशक्तपणा सगळं काही कुठल्या कुठं पळून गेलं. मनात फक्त जिद्द, आत्मविश्वास आणि स्वप्न पूर्ण झाल्याचा आनंदच उरला होता. पहिल्यांदा राजपथवर चालताना टाकलेलं प्रत्येक पाऊल मी माझ्या यशाच्या दिशेने टाकतेच असं वाटत होतं. जसजसं मी परेड करत पुढे जात होते तेव्हा मला असं वाटत होतं की, मी प्रत्येक पावलाबरोबर काहीतरी मिळवत चाललेय. माझे हात-पाच चालतायंत याची सुद्धा जाणीव होत नव्हती. एवढा अनंत आनंद होता माझ्या उरात. परेड करताना मी पहिल्यांदा जेव्हा इंडिया गेट बघितलं त्याक्षणी माझ्या नजरेसमोर माझ्या आई-वडिलांचा चेहरा समोर आला आणि माझे डोळे आपोआप पाणावले. एका बाजूने सूर्य लालबुंद होऊन वरती सरसावत होता आणि दुसरीकडे इंडिया गेट देखील तेवढ्याच प्रखरतेने चमकत होतं. असं वाटत होतं की तो चकाकणारा सूर्य आणि आपले अस्तित्व सिद्ध करणारा इंडिया गेट दोघेजण मिळून मला कोणतीतरी अदृश्य अशी शक्ती प्रदान करतायंत आणि माझी हिम्मत वाढवतायंत. सूर्य मला म्हणतोय की, "इथून पुढे तुझ्या उज्ज्वल भविष्याची सुरुवात होत आहे. फक्त माघार घेऊ नकोस, निर्भिडपणे पुढे जा." ते स्वप्नाप्रमाणे असणारे माझ्या डोळ्यासमोरील दृश्य अजून जरी आठवले तरी अंगावर शहारे येतात. त्यावेळी माझ्या ओठांवर हसू आणि मनामध्ये अश्रू होते. आनंद या गोष्टीचा होता की मी माझ्या आई-वडिलांच्या स्वप्नांच्या दिशेने जातेय आणि वाईट या गोष्टीचं वाटत होतं की हे स्वप्न पूर्ण होताना माझे पप्पा माझ्या बरोबर नाहीत. त्या रात्री मी खूप रडले. मी माझ्या पप्पांना त्या दवशी खूप miss केलं आणि बाप्पाला प्रार्थना पण केली की, "एखाद्या लेकीचं स्वप्न

जरी पूर्ण नाही केलं तरी चालेल, पण लेकराच्या स्वप्नांसाठी जगणाऱ्या वडिलांना मात्र कधीही कुठल्या लेकीपासून दूर करू नकोस.' कारण त्या लेकीचं स्वप्न जरी पूर्ण झालं तरी ज्याच्यासाठी तिने स्वप्न पूर्ण केलं तोच तिच्या बरोबर नसेल तर त्या स्वप्न पूर्ण होण्याला काहीच अर्थ राहत नाही, ते स्वप्न पूर्ण होऊनही कायम अपूर्णच राहतं. त्या रात्री मी पप्पांचा फोटो घेऊन रडत रडत झोपी गेलते.

बघता बघता २३ जानेवारी आली. त्या दिवशी आम्हाला Proper Uniform वर N.S.S. स्वयंसेवकांचा परेड Demo द्यायचा होता. नेहमीप्रमाणे आम्ही राजपथवर येऊन exercise केली आणि परेडसाठी सज्ज झालो. आमचा N.S.S. चा Trup संचलनासाठी सर्वात शेवटी होता. ज्यावेळी आमच्या Trup चा नंबर आला तेव्हा सर्वांची सुरुवात एकदम चांगली झाली, पण मध्ये अचानक काय झालं कुणास ठाऊक, पण आमची Drill थोडीफार चुकली. प्रत्येकजण एकमेकांना दोष द्यायला लागले. पण नंतर आर्मी ऑफिसर आले आणि त्यांनी सर्वांच्या चुका दाखवल्या. Video मध्ये प्रत्येकाची चुकी स्पष्टपणे दिसत होती. मी सुद्धा सॅल्यूट देताना चुकले होते. त्या दिवशी त्यानंतर Army Officers नी खूप जणांच्या जागा exchange केल्या. पण माझी पहिल्यापासून front line मध्येच जागा होती. आणि मी शेवटपर्यंत front line मध्येच राहिले. त्यांनी माझी जागा बदलली नाही. खरंच २३ तारखेचा तो दिवस मी कधीच विसरणार नाही, त्या दिवशी मनात खूप भीती होती मी चुकते की काय? कारण पहिल्याच ओळीत असल्यामुळे माझी थोडीशीही चूक अगदी स्पष्टपणे सगळ्यांच्या नजरेत येत होती आणि तेच झालं. मी चुकले होते त्या दिवशी. खूप वाईट वाटत होतं मला त्या दिवशी. तो पूर्ण दिवस अगदी निराशेतच गेला. दिवसभर त्या दिवशीच्या परेडच्याच चर्चा चालू होत्या. कसा बसा तो दिवस गेला. २४ तारखेला आम्हाला राजपथवर नेले नाही. ground वरच जरासं हलकी exercise घेतली. सकाळी ११ ते १ पर्यंत drill घेतली. त्यानंतर जेवण करून पूर्ण दिवस आपला uniform नीट करून ठेवण्यासाठी दिला. तो दिवस खूप निवांत आणि मजेत पार पडला. पण त्याही पेक्षा २५ तारखेचा दिवस खूपच भारी गेला. कारण त्या दिवशी आम्हाला पूर्ण दिवस free दिला होता. No Reporting, No exercise, No drill & also No any rule. फक्त आणि फक्त enjoy !!! त्या दिवशी आम्ही मस्तपैकी फ्रेश वगैरे होऊन महिनाभर न मिळालेली झोप पूर्ण केली.

रात्री झोपताना मस्तपैकी Pizza party केली, गाणी लावून डान्स केला, एकमेकांच्या नकला केल्या, खरंच..... खूप joyful गेला तो दिवस. २६ तारखेला मात्र आम्ही सगळेजण तयार झालो, ते आमच्या युद्धभूमीवर म्हणजेच राजपथवर उतरण्यासाठी. आत्तापर्यंत केलेल्या मेहनतीचं आम्हाला चीज करून दाखवायचं होतं. थोडक्यात 'राजपथ परेड' रूपी परिक्षा बोर्डातील ही शेवटची आणि महत्त्वाची परिक्षा ! पण त्यावेळी माझ्या मनात कोणत्याही प्रकारची कसलीच भीती नव्हती. कारण मला माहिती होतं की मी आता चुकणार नाही. मला स्वतःवर तेवढा आत्मविश्वासच होता. मनात खूप मोठा आनंदही होता की मी माझं इथे येण्यामागचं ध्येय पूर्ण केलंय म्हणून. जसजशी वेळ निघून जात होती. तसतशी जास्तच उत्सुकता वाढत जात होती. आमच्या N.S.S. टीमचा नंबर आला तेव्हा आम्ही ऐटीत सगळेजण चालत आपापल्या जागेवर आलो आणि राजपथ जिंकण्यासाठी सज्ज झालो. जशी आमच्या कनावर 'तेज चल'ची ऑर्डर आली, तसा अंगावर शहारा आला आणि आपोआप डाव्या पायाने उंच पुढाकार घेऊन ध्येय गाठण्यास सुरुवात केली. २६ जानेवारी दिवशी पूर्ण राजपथ आम्ही, ताठ मानेने, प्रत्येकांच्या मार्फत मिळालेल्या कौतुकाने आणि प्रशंसेने पार पाडली. विशेष म्हणजे पूर्ण परेड संपेपर्यंत N.S.S. टीममधला एकही स्वयंसेवक चुकला नव्हता. ३ कि.मी. ची ती राजपथ परेड त्या दिवशी एवढ्या लवकर कशी काय संपली याचंच मला आश्चर्य वाटत होतं. पण तो आनंद गगनात न मावणारा होता. ज्यावेळी आम्ही तिरंग्याला सलामी दिली तेव्हा असं वाटलं की कदाचित माझा जन्म या दिवसासाठीच झाला आहे. राजपथवरून माघारी येताना खूप मोठं असं काहीतरी घेवून चाललेय असं वाटत होतं. त्यामुळे मनात एक वेगळाच आनंद होता.

रात्री उशिरा झोपूनही आम्ही सकाही लवकर उठलो. मी तर सकाळी ५ वाजताच उठले. कारण सकाळी पंतप्रधान मोदीजी आणि राष्ट्रपती गोविंदजी यांना भेटायचं होतं. आम्ही सकाळी लवकर उठून N.S.S. Symbol चं Blezer घालून आपापल्या बसमध्ये जाऊन बसलो. सकाळी ७.३० वाजता आम्ही तेथून रवाना झालो. राष्ट्रपती भवनमध्ये आम्हाला सकाळी ९.३० वाजता entry मिळाली. राष्ट्रपती भवनचं ते ऐश्वर्य पाहून माझे डोळे तृप्त झाले. असं वाटत होतं आमचा जर camp राष्ट्रपती भवनमध्ये असता तर मी एक महिना काय वर्षभर राहायला तयार झाले असते. एवढं समृद्धतेने तिथलं ऐश्वर्य नटलेलं होतं. राष्ट्रपती

भवनमध्ये गेल्यानंतर राष्ट्रपती कोविंदजीं बरोबर आमचं Photosation झालं. आम्ही N.S.S. Clap ने त्यांचं स्वागत केलं. आम्हाला त्यांनी खूप साऱ्या शुभेच्छा दिल्या. आमच्या जेवणाची पण व्यवस्था केली होती तिथे. आमचं जेवण झाल्यानंतर आम्ही लगेच तिथून रवाना झालो. नंतर आम्ही P.M. हाऊसला गेलो. खरं तर Prime Minister मोदीजींनी आम्हाला खूप वाट पाहायला लावली. आम्ही २ वाजता आलो असेल तिथे पण मोदीजी ४.३० वाजता आले. पण मोदीजी आल्यापासून तिथून पुढचं सगळं वातावरण गजबजलेलं आणि उत्साहित होते. मोदीजी स्वतःहून प्रत्येक टीमजवळ जाऊन त्यांच्या बरोबर फोटो काढत होते. आल्याबरोबर हात जोडायचे आणि नंतर जाताना पुन्हा हात जोडून धन्यवाद म्हणायचे. ज्यावेळी ते आमच्या टीमजवळ आले तेव्हा आम्ही N.S.S. Clap ने त्यांचे स्वागत केले. त्यानंतर त्यांनी आमच्या बरोबर सुद्धा फोटो काढला. मोदीजी आमच्या बरोबर १-२ मिनिटांचे होते. प्रत्येक टीमकडे जावून फोटो सेशन करावं लागत असल्याने पुरेसा वेळ नव्हता. आम्ही पहिल्यांदा मोदीजींना एवढ्या जवळून बघत होते. असं वाटलं की स्वतःला चिमटा काढून बघावं हे सगळं खरं आहे की मी स्वप्नात आहे. पण खूप भारी वाटलं तेव्हा. मी शेवटपर्यंत मोदीजींना बघत होते. देशाचे नेतृत्व करणारे हेच का ते मोदीजी, ज्यांनी कधी नव्हता तेवढा बदल घडवून आणला. मनात त्यांच्याबद्दल खूप अभिमान आणि आदर वाटत होता. त्यानंतर मोदीजींना N.C.C. वाल्यांना एकत्र बोलावून आमच्याबरोबर देशाच्या भवितव्याबाबत चर्चा केली. देशातील युवकांनी जर ठरवलं तर आपला भारत देश हा एका वर्षात जगातील एक नंबरवर असेल. एवढी ताकद भारतातील युवकांमध्ये आहे. यावर ते बोलत होते. Specialty N.C.C. आणि N.C.C. देशाचा आधारस्तंभ आहेत असे ते म्हणाले. तेव्हा आमच्या माना अभिमानाने ताठ झाल्या. मोदीजी जवळजवळ अर्धा तास आमच्या बरोबर बोलत होते. तो अर्धा तास आम्ही देहभान विसरून त्यांचं बोलणं ऐकत होतो. खरंच, सांगावे तेवढे शब्द कमीच पडतील. त्यानंतर मोदीजी लगेच तिथून निघून गेले. नंतर आम्हाला जेवणासाठी P. M. House च्या बागेत नेले. पोटभरून जेवण करून आम्ही हॉस्टेलवर गेलो आणि दिवसभर झालेल्या गोष्टींवर चर्चा करत बसलो. आम्हाला खरंच स्वतःवर विश्वास बसत नव्हता की आम्ही देशाचे पंतप्रधान मोदीजींना भेटून आलोय म्हणून. गगनात न मानणारा असतो तो आनंद होता आणि अविस्मरणीय असतो तो क्षण !

२८ तारखेला आपल्या देशांचे उपराष्ट्रपती व्यंकय्या नायडू यांना भेटण्यासाठी जायचं होतं. लवकर उठून नाष्टा वगैरे करून आम्ही ७ वाजता सकाळी जाण्यासाठी तयार झालो. उपराष्ट्रपतींच्या घरी आम्ही सकाळी ९.३० वाजता पोहचलो. आम्ही त्यांच्या गार्डनमध्ये पोहचल्यानंतर अर्ध्यावर तासाने ते तिथे आले. त्यांनी तशी जास्त वाट पाहायला लावली नव्हती. उपराष्ट्रपती व्यंकय्या नायडूजींनी आल्याबरोबर आमची विचारपूस केली, आमचं स्वागत केलं. नंतर आमच्याबरोबर थोड्या गप्पा मारल्या आणि फोटो सेशन केले. त्यानंतर आम्ही उपराष्ट्रपतींच्या घरी जेवण केलं आणि ते पण पोट भरून ! त्यांनाही भेटून खूप भारी वाटलं. त्यानंतर आम्ही तिथून लगेच निघून गेलो. तरी आम्हाला Hostel वर परत यायला दुपारी २ ते ३ वाजले असतील. त्यानंतर आम्ही Hostel वर जाऊन आमचा getup change केला आणि फ्रेश होऊन थोडा वेळ Relax झालो. त्या दिवशी आपल्या सांस्कृतिक वेशभुषा मध्ये तयार झालो. सगळेजण मस्तपैकी Make up वगैरे करून कार्यक्रमांला हजर झाले होते. सगळे मोठमोठी व्यक्तिमत्त्व असणारे व्यक्ती तिथे आले होते. सर्वजण National Level चे पदाधिकारी होते. त्यावेळी कार्यक्रमांमध्ये प्रत्येक राज्याचे आपल्या एक एक संस्कृतीचे सादरीकरण केले. मी पण महाराष्ट्राची लावणी तेव्हा तिथे सादर केली. सर्वांची वाहवा मिळाली माझ्या लावणीला. तो कार्यक्रम खूपच उशीरपर्यंत चालला. आम्हाला जेवण करून रूमवर यायलाच १२ वाजले होते. त्यामुळे आम्ही जास्त वेळ वाया न घालवता झोपी गेलो. कारण सकाळी लवकर उठून आग्राच्या ताजमहाल दर्शनासाठी जायचं होतं. दुसऱ्या दिवशी २९ तारखेला आम्ही लवकर उठलो आणि आपापल्या आवडीचे ड्रेस घालून मेकअप करून आपापल्या बसमध्ये जाऊन बसलो. आम्ही दुपारी २-३ च्या सुमारास आग्रामध्ये पोहोचलो असेल. ताजमहाल पाहण्यासाठी आम्हाला फक्त दोनच तास वेळ दिला. दोन तासाचा आम्ही पुरेपूर फायदा घेतला. आम्ही ताजमहाल खूप निरखून पाहत होतो. किती जरी बघितलं तरीही जवळून स्पर्श करण्याची भूक काही संपत नव्हती. आम्ही नवल वाटणाऱ्या गोष्टींना स्पर्श करून अनुभव घेत होतो. खरंच वाटावं तेवढं नवल आणि करावं तेवढं कौतुक कमीच आहे. प्रेमाचं प्रतीक असणारं ताजमहाल जगातील सर्वात मोठं आश्चर्य आहे असं म्हटलं तरी वावगं ठरणार नाही. ताजमहाल अनुभवल्यानंतर शाहजहान आणि मुमताज यांच्या सखोल प्रेमाची प्रचीती येते. खरंच ! खऱ्या प्रेमाची

ताकद ही अनंत आहे. आम्ही तिथे खूप सारे फोटोज् काढले. त्यानंतर तिथून रवाना झालो.

आम्ही प्रवासाने थकल्यामुळे जवण करून लगेच झोपी गेलो. ३० तारखेला आम्ही सकाही लवकर उठलो. कारण त्या दिवशी आम्ही Lotus Temple आणि कुतूबमिनार बघण्यासाठी जाणार होतो. आम्ही जवळजवळ ९च्या आसपास Lotus Temple ला पोहोचलो असेल. त्या Temple जवळील वातावरण खूप शांत आणि थंड होतं. अक्षरशः आमचे हात पाय कापत होते थंडीने, एवढी Dengourus थंडी होती तिथे. मला वाटलं ते Temple असल्यामुळे आतमध्ये कोणत्या ना कोणत्या तरी देवाची मूर्ती असेल. Even बुद्धांच्या काळात या मंदिराची स्थापना झाली म्हटल्यावर बुद्धांचा किमान एक फॅटो तरी किंवा साधी मूर्ती तरी मंदिरात असेल. पण तिथे तसं काहीच नव्हतं. बसण्यासाठी खूप साऱ्या बॅचेस होत्या आणि सेंटरला फक्त एक काचेचं डायस होते. ज्यावर माईक लावला होता. बस्स ! बाकी काहीच नव्हतं तिथं. एकदम शांत वातावरण. आपण मोठ्याने श्वास घेतला किंवा सोडला तरी तो आवाज आतमध्ये घुमल्यासारखा वाटत होता. खूप सारी लोकं तिथं येऊन शांत बसायची आणि हात जोडून, डोळे मिटून काहीतरी तोंडातल्या तोंडात पुटपुटायची. मग मी पण थोडा वेळ डोळे मिटून शांत बसले आणि खूप थंडी वाजायला लागली म्हणून लगेच बाहेर पण आले. त्यानंतर आम्ही तिथून लगेच निघालो. कारण पुढे कुतूबमिनार बघण्यासाठी सुद्धा जायचं होतं. नंतर आम्ही कुतूबमिनारकडे आमच्या बसेस वळवल्या. खूप भला-मोठा, टोलेजंग, नक्षीदार आणि आकर्षक कुतूबमिनार सोडला तर तिथल्या बहुतांश भिंती ह्या अर्धवट पडलेल्याच होत्या, पण तिथल्या भिंतींबद्दल, त्यांच्या बांधकामाबद्दल आणि त्यावरील नक्षीकामाबद्दल खूप आश्चर्य वाटत होतं. अजूनही त्या भिंतींमध्ये त्यांचा स्वतःचा असा गुप्त इतिहास दडलेला आहे. त्या काळातील व्यक्तींचे Talent आणि

त्यांची Matchurity प्रत्ययास येते. अगदी कोरीव आणि रेखीव असं बांधकाम आहे तिथलं. खरंतर तिथल्या भिंतींमधील प्रत्येक दगडाचं सुद्धा कौतुक वाटत होतं मला. तिथल्या प्रत्येक गोष्टीचा आम्ही निरखून अनुभव घेत होतो. असं वाटत होतं की आम्ही पण त्या इतिहासातील एक भाग आहोत. तिथेसुद्धा आम्ही खूप सारे फोटोज् काढले. पण आम्ही जास्त वेळ वाया न घालवता लगेच तिथून निघून गेलो. त्यानंतर आम्हाला शॉपिंगसाठी करोलबाग येथे नेले. खरेदी करून रूमवर यायला आम्हाला रात्री ९.३० वाजले असतील. मग लगेच जेवण करून आम्ही लवकर झोपी गेलो. सकाळी उठल्याबरोबर बॅगा वगैरे आवरून निघण्याच्या तयारीला लागलो. जाताना खूप जणांनी आमच्या बरोबर सेल्फीज् काढल्या, आमचे फोन नंबर, Address घेतले, आमच्याकडून त्यांची डायरी लिहून घेतली. डोळ्यात आपोआपच पाणी येत होतं तेव्हा. ज्या मुली खूप जवळच्या जिवलग अशा मैत्रिणी झाल्या त्यांच्या तर गळ्यात पडून मी रडले. इथून पुढे कधीच आम्ही एकमेकांना भेटणार नव्हतो. त्यामुळे खूप वाईट वाटत होतं. तेव्हा मनावर खूप मोठं कशाचं तरी ओझं असल्यासारखं वाटत होतं. सगळ्यांना निरोप देताना धायमोकळून रडू वाटत होतं. असं वाटत होतं की आम्ही आमच्या कुटुंबापासून, कुं बातील माणसांपासून दूर चाललोय. आमची Train दुपारची दोनची होती. त्यामुळे आमच्या Programme Officers Madamनी बारा वाजता निघून जायचं ठरवलं आणि ठरल्याप्रमाणे आम्ही तिथून निघून पण गेलो. जेवढं तिथून निघून जाण्याचं दुःख होतं, घरी जाण्याची ओढ सुद्धा तेवढीच लागली होती.

कधीही न विसरणारे क्षण आणि त्यांच्यातला कडू गोडपणा मी सर्व काही माझ्या आठवणीतल्या शिदोरीत गुंडाळून घेऊन जात होते. माझ्या आयुष्यातील शेवटच्या क्षणापर्यंत कायमस्वरूपी लक्षात राहणारा अविस्मरणीय असा तो “२६ जानेवारी २०१८ प्रजासत्ताक दिन” कॅंप होता....

जागतिक आश्चर्ये

अमिर इन्नुस पठाण
तृतीय वर्ष, कला

ताजमहाल ही वास्तू जगातील सात आश्चर्यांपैकी एक आहे. आगा येथे यमुना नदीच्या तीरावर ताजमहाल आहे. मोगल बादशहा यांनी बेगम अंजूमन बानू उर्फ मूमताज महालच्या स्मरणार्थ ताजमहाल बांधला.

सिडनी ऑपेरा हाऊस :

ऑस्ट्रेलिया देशातील सुप्रसिद्ध शहर सिडनी येथे 'ऑपेरा हाऊस' ही आकर्षण व वैशिष्ट्यपूर्ण कलाकृती आहे. या इमारतीच्या जवळ एक नैसर्गिक बंदर आहे. इमारतीच्या छपराचा आकार मोठ्या शिडासारखा आहे. इमारतीच्या पायाचे बांधकाम इ.स. १ मार्च १९५९ मध्ये सुरू झाले होते. पाया बांधकाम पूर्ण होण्यास चार वर्षे लागली. इमारतीचे बांधकाम झाल्यावर शेवटी वैशिष्ट्यपूर्ण छताचे काम करण्यात आले. या इमारतीच्या छतावर बाहेरच्या बाजूने लावण्यात आलेल्या फरशा स्विडन येथे तयार करण्यात आल्या होत्या. सिरॅमिक्सच्या चमकदार पांढऱ्या फरशांमुळे सुर्यप्रकाशात ही इमारत फार खुलून दिसते. या इमारतीच्या आतील भागाचे काम पूर्ण होण्यास सहा वर्षे लागली. या इमारतीचे

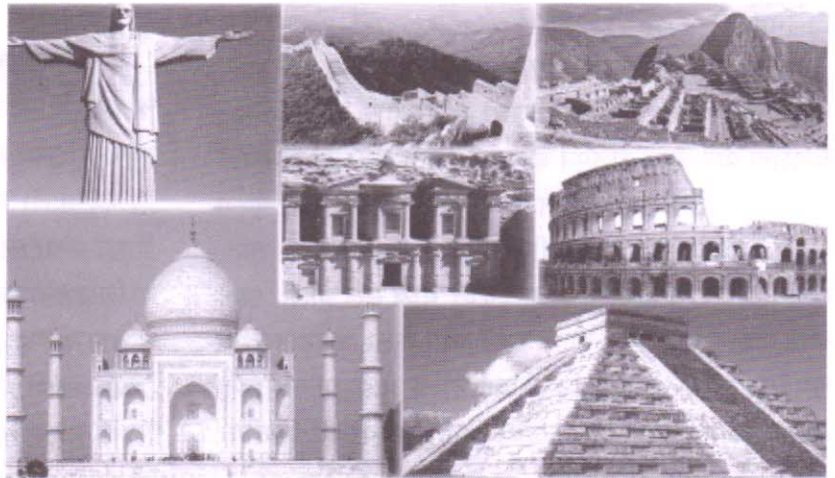
उद्घाटनासाठी एलिझाबेथ यांच्या हस्ते करण्यात आले. या इमारतीत एकत्र चार दालने आहेत. सर्वात मोठ्या दालनाचे नाव (जलसा) आहे. या दालनात सुमारे सव्वीस हजार लोक बसू शकतात. या भव्य इमारतीची १२५ मी. आणि रूंदी १२० मी. आहे.

स्वातंत्र्य देवतेचा पुतळा :

अमेरिका देशाच्या सार्वभौमत्वाचे साक्ष देणारा स्वातंत्र्यदेवतेचा पुतळा अटलांटिक महासागराच्या किनाऱ्यावर उभा असून त्याची निर्मिती फेड्रिक ऑगस्ट बार्थोल्डी याने केलेली आहे. २८ ऑक्टोबर १८२६ रोजी या पुतळ्याचे अनावरण झाले. स्वातंत्र्यदेवतेचा पुतळा फ्रान्स देशाने अमेरिकेला भेट दिला आहे. हा पुतळा आंतरराष्ट्रीय मैत्री तसेच लोकशाही यांचे प्रतिक आहे. हा पुतळा उभारणीसाठी आवश्यक असलेला भव्य चतुरबा अमेरिकेने तयार केला आहे. पुतळ्याच्या सांगाड्याचे संपूर्ण काम फ्रान्समध्ये झाले आहे. सांगाड्याचे काम पूर्ण झाल्यावर जलमार्गाने पुतळा फ्रान्सवरून अमेरिकेत आणला गेला. ग्रेनाईडच्या दगडापासून बनविलेल्या चबुतऱ्यावर हा भव्य पुतळा उभा आहे. पुतळ्यापर्यंत जाण्यासाठी एकूण ३५४ पायऱ्या चढाव्या लागतात. पुतळ्याने पायघोळ झगा घातलेला असून त्याच्या हातात स्वातंत्र्याची सनद तर उजव्या हातात पेटलेली मशाल आहे. पुतळ्याच्या उभारणीसाठी एकशे पंचवीस टन पोलाद व एकशे तीस टन तांबे वापरले गेले.

झुकलेला मनोरा :

इटली देशात पिसा नावाचे शहर आहे. या देशात प्रार्थनास्थळाच्या शेजारी

जगप्रसिद्ध मनोरा आहे. हा मनोरा कललेला असल्यामुळे खूपच प्रसिद्ध झालेला आहे. या वास्तूचा पाया फक्त तीन मीटर होता. पायाखालची जमिन भुसभूशित होती. तिसऱ्या मजल्याचे बांधकाम जेव्हा पूर्ण झाले, तेव्हा मनोरा एका बाजूस कलण्यास सुरुवात झाली. इ.स. ११७८ मध्ये तिसऱ्या मजल्याचे काम पूर्ण झाले होते. त्यानंतर १०० वर्षे काम थांबले होते. मनोरा कललेला असताना पुन्हा तीन मजल्यांच्यावर आणखी चार मजले बांधले गेले. सर्वात वरचा मजला घंटा ठेवण्यासाठी बांधला असून त्याचे काम इ.स. १३७२ मध्ये पूर्ण झाले. तेथे एकूण सात घंटा बसवल्या गेल्या आहेत. पुढील काळात मनोऱ्यातील वजन कमी करण्यासाठी या घंटा काढून ठेवल्या गेल्या. मनोऱ्याच्या झुकलेल्या बाजूची उंची जमिनीपासून ५५.८६ मीटर तर वर उचललेल्या बाजूकडील जमिनीपासूनची उंची ५६.७० मीटर आहे. पहिल्या मजल्यासाठी संगमरवराचा वापर केलेला असून पूर्ण वास्तव्याचे बांधकाम सुमारे २०० वर्षे वेगवेगळ्या तीन टप्प्यात केले गेले.

आयफेल टॉवर :

फ्रान्स मध्ये सीन नदीच्या बाजूला आयफेल टॉवर आहे. हा मनोरा पोलादापासून तयार केलेला आहे. या मनोऱ्याचे बांधकाम इ.स. १८८७ ते इ.स. १८८९ या काळामध्ये पूर्ण झाले असून त्याची उंची ३२४ मीटर आहे. हा उंच व भव्य मनोरा गंजू नये म्हणून दर सात वर्षांनी रंग दिला जातो. मनोरा रंगवण्यासाठी सुमारे ५० टन रंग लागतो. या भव्य मनोऱ्याचे वजन दहा हजार शंभर टन आहे. हा मनोरा २० वर्षांसाठी उभारलेला होता. पुढे त्याचा उपयोग जाहिरातीसाठी होऊ लागल्याने तसाच ठेवला गेला. मनोऱ्याच्या वरच्या भागावरून पॅरिस शहराचे नयनरम्य दर्शन घडते. मनोरा कसा असावा यासाठी स्पर्धा घेण्यात आली. त्याला उत्स्फूर्त प्रतिसाद मिळाला. सुमारे ७०० व्यक्तींचे प्रस्ताव आले होते.

ताजमहाल :

ताजमहाल ही वास्तू जगातील सात आश्चर्यांपैकी एक आहे. आग्रा येथे यमुना नदीच्या तीरावर ताजमहाल आहे. मोगल बादशहा याने बेगम अंजुमन बानू उर्फ मुमताज यांच्या स्मरणार्थ ताजमहाल बांधला. ताजमहाल मोगल वास्तूकलेचा उत्कृष्ट नमुना असून त्यास मानवी कलाकृतीचा सर्वोत्तम नमुना म्हटले जाते. ताजमहालाची पायाभरणी इ.स. १६३१ मध्ये सुरू झाली. पाया दगड, विटा, चूना यांचा वापर करून तयार केला. घुमट व मुख्य चबूतरा पांढऱ्या संगमरवरांमध्ये बनविलेला आहे. या वास्तूच्या आतील जाळीकाम विलोभनीय आहे. संगमरवरी भिंतीवर

पानाफूलांचे नक्षीकाम आहे. ताजमहालाची विभागणी मुख्य दरवाजा, बगिचा, मशीद, आरामगृह, कबर अशा पाच प्रमुख भागात होते. मुख्य वास्तूच्या मध्यभागी मुमताजची आयताकृती कबर आहे. या संगमरवरी कबरीची लांबी २.५ मीटर असून रुंदी ७.५ मीटर आहे. घुमटाकार वास्तूच्या बाजूला चार उंच मिनार आहेत. मध्य घुमटाच्या शिखराचा आकार उलट्या ठेवलेल्या कमळाच्या फूलाप्रमाणे असून अलंकृत केलेला आहे. ताजमहालाचे बांधकाम २० वर्षे चालले. या वास्तूच्या कामासाठी २०,००० कामगारांनी व १०० पेक्षा जास्त हत्तींनी काम केले.

एंजल धबधबा :

दक्षिण अमेरिकेतील गियाना येथील उंच पठारावरून खाली पडणाऱ्या जगातील सर्वात उंच धबधबा असून त्याचे नाव एंजल धबधबा असे आहे. इ.स. १९३५ मध्ये जिमी एंजल नावाचा वैमानिक सोऱ्याचा शोध घेण्यासाठी विमानातून फिरत होता. त्याला हा धबधबा दिसला. नंतर जिमी एंजल हा पत्नी व एका गिर्यारोहकाला बरोबर घेऊन विमानाने त्या भागात गेला. पण तेथून त्याला विमान पुन्हा उडवणे शक्य नव्हते व धबधब्याच्या वरच्या टोकापर्यंत जाणे शक्य झाले नाही. तेथून ते कठीण प्रवास करून दोन आठवड्यांनी त्याच्या राहटीत परत आले. या घटनेनंतर काही वर्षांनी वैमानिकाचे आडनाव देण्यात आले, जेव्हा जिमी एंजल यांचे निधन झाले. तेव्हा त्यांची रक्षा या धबधब्यात टाकली होती. पावसाळ्यात धबधब्याच्या टोकावरून पाणी प्रचंड प्रमाणात केराओ नदीच्या उपनदीत पडते. धबधब्याच्या खालच्या भागाजवळ राहण्याची सोय असून तेथून धबधबा पाहण्यासाठी बोटीने किंवा विमानाने जाता येते.

एव्हरेस्ट पर्वत :

जगातील सर्वात उंच पर्वत अशी एव्हरेस्ट पर्वताची ओळख आहे. हिमालयाच्या पर्वतरांगातील ही सर्वात मोठी पर्वतरांग आहे. हा पर्वत नेपाळ व तिबेटच्या सिमेवर असून नेपाळी लोक याला स्वर्गाचे शिखर असे म्हणतात. पर्वत बर्फाच्छदित असतात. इ.स. १८५६ साली जॉर्ज एव्हरेस्ट यांनी मापन केल्यावर १५ नंबरचे शिखर जगातील सर्वात उंच शिखर असल्याचे जगाला समजले. या शिखराची उंची ८८४८ मीटर इतकी आहे. जॉर्ज एव्हरेस्ट याचा सन्मान करण्यासाठी या उंच शिखराला एव्हरेस्ट शिखर असे नाव देण्यात आले. २९ मे १९५६ रोजी न्युझीलंड देशातील एडमंड हिलरी व शेर्पा तेनसिंग यांनी एव्हरेस्ट पर्वताचे सर्वात उंच शिखर

सर केले. त्यानंतर अनेक गिर्यारोहकांनी एव्हरेस्टवर यशस्वी चढाई केली आहे. १९९२ मध्ये ३२ गिर्यारोजकांनी एकाच दिवशी एव्हरेस्टवरती पाय ठेवला. हिमालयाच्या उंच भागात शेर्पा लोक राहतात. पशुपालन करतात. तेथे ६००० मीटर उंचीवर याक हा केसाळ कातड्याचा प्राणी आढळतो. एव्हरेस्ट या जगातील सर्वात उंच पर्वताची उंची दरवर्षी ४ सें.मी. ने वाढत आहे.

गिझा येथील पिरॅमिड :

प्राचीन जगातील सात आश्चर्यांपैकी गिझा यातील पिरॅमिड हे एक आश्चर्य आहे. सात पैकी टिकून राहिलेले एकमेव आश्चर्य आहे. हे पिरॅमिड जगातील सर्वात मोठे पिरॅमिड आहे. इजिप्त देशातील गिझा येथे हे प्रचंड पिरॅमिड आहे. इजिप्तचा सम्राट खुफू याने पिरॅमिडचे बांधकाम केलेले असल्यामुळे त्यास (ग्रेट पिरॅमिड ऑफ खुफू) असे म्हटले जाते. पिरॅमिडचे बांधकाम ख्रिस्तपूर्व २५६० मध्ये झालेले आहे. पिरॅमिडच्या बांधकामासाठी २० वर्षे लागली. पिरॅमिडसाठी वापरलेल्या प्रत्येक दगडाचे वजन सुमारे अडीच टन आहे. बांधकामासाठी एकूण पंचवीस लाख टन दगड लागले. पिरॅमिडची उंची ४८१ फूट होती. पण हजारो वर्षांच्या काळात पिरॅमिडची उंची ऊन, वारा, पारुस या परिणामांमुळे ३० फूटांनी कमी झालेली आहे. पिरॅमिडचा तळ सपाट आहे. आतमध्ये जाण्यासाठी अनेक मार्ग आहेत. मध्यभागी खुफू सम्राटाची कबर आहे. सम्राटाची शवपेटी दगडापासून तयार केलेली आहे. कबरीकडे जाणाऱ्या मार्गावरील दगड मोठा आहे. त्याचा आकार १० फूट लांब, ८ फूट उंच, ४ फूट जाड आहे. पिरॅमिडसाठी वापरण्यात आलेले दगड गुळगुळीत केलेले आहेत.

चीनची भिंत :

चीनच्या प्रचंड भिंतीची लांबी २३०० किलोमीटर आहे. उंच डोंगर, मोठमोठ्या दऱ्या याचा अडथळा न मानता भिंतीचे बांधकाम केले आहे. भिंतीच्या आतमध्ये माती असून बाहेरील बाजूने विटा व दगड वापरले आहेत. भिंतीची उंची सात ते १२ मीटरच्या आसपास आहे. १५ ते ३० फूट रूंदीच्या या रूंदीवरून रस्ताही आहे. ९० फूट अंतरावरून बुरूज तयार केलेले आहे. या बुरूजावर पूर्वी राज्याच्या सिमेचे रक्षण करण्यासाठी सैनिक असत. मध्यअशियातील टोळ्यांपासून उत्तर सिमेचे रक्षण करण्यासाठी भिंत बांधण्यास सुरुवात झाली. राजा सिंहूगदाई याने ख्रिस्तपूर्व सातव्या शतकात भिंत बांधण्यास सुरुवात केली. प्रजेवर कामाला येण्याची सक्ती केली. स्वतःची कामे सोडून लोकं भिंतीच्या

कामावर हजर राहू लागली. काम करणाऱ्या मजूरांवर लक्ष ठेवण्यासाठी राजाने सैनिक नेमले. अनेक शतके काम सुरू राहिले. एक राजा झाला की दुसरा राजा आला. आपल्या कारकिर्दीत प्रत्येक राजाने भिंतीची लांबी वाढवित नेली. चिनच्या पूर्व भागात ही भिंत आजही चांगल्या स्थितीत आहे. निर्मनुष्य, ओसाड, अडचणीच्या जागेतून शत्रूने आत येऊन हल्ला करू नये यासाठी सलग भिंत बांधली गेली.

बाप

घराचे अस्तित्व असणारा बाप
नशिबाचे होल बनियनला पाडणारा बाप
मयताच्या प्रसंगी जाणारा बाप
खरंच किती ग्रेट असतो ?

मुलगा उशिरा परतताना जाणारा बाप
लेकीच्या घरी चकरा मारणारा बाप
चपलांच्या टाचा झिजवणारा बाप
खरंच किती ग्रेट असतो ?

भिज्जवणाऱ्या वातीची समई होणारा बाप
घरच्यााठी स्वतःच्या व्यथा दडवणारा बाप
दुःखातही संयमाचे घाट पेलणारा बाप
खरंच किती ग्रेट असतो ?

आजाराला न घाबरता
पैशाला ओढाताण करणारा बाप
मुलांच्या नोकरीसाठी
साहेबांपुढे लाचार होणारा बाप
खरंच किती ग्रेट असतो ?

मुलीच्या स्थळासाठी
उंबरे झिजवणारा बाप
आयुष्याच्या शिदोरीसाठी
सोय करणारा बाप

इतरांनासुद्धा आपल्यासारखाच जाणवावा
हिच किमान अपेक्षा
खरंच बाप किती ग्रेट असतो ?

आकाश गोरख कांबळे
द्वितीय वर्ष, कला

वैचारिक

पाणी हरवल्याची व्यथा

मारुती सज्जन सुर्वे
द्वितीय वर्ष, विज्ञान

नदीपात्राच्या उरल्या सुरल्या
वाळूवर शहरातील वाळू
माफियांनी डाव साधला.
पाण्याची पातळी खोलच खोल
गेली. हजार अकराशे फूट
बोरवेलला पाणी लागेना, वाळू
आणि पाणी या आपल्याच
गोष्टींसाठी खेडी शहराच्या
दारात जावून भिक मागू लागली.

पाणी केवळ दोन अक्षरांचा साधा शब्द, पण हा तर जगण्याचा शब्दकोश कसा निरर्थक होवून जातो ते आपण अनुभवतो आहोत. तशी लहानपणापासून पाणी हरवल्याची गोष्ट आपण ऐकत असतो. मात्र, 'नळी फुंकली सोनारे' या न्यायाने ती विसरूनही जात असते, परंतु एखाद्या वर्षी हा पाऊस गायब होतो, गुगलवर कितीही सर्च केला तरीही त्याचा पत्ता सापडत नाही.

प्रार्थना, नवस, नमाज, प्रेअर या सारखेही करत होते. तरी त्याचा ठावठिकाणा लागत नाही. नेमके काय होते ? हे पाणी दाखवल्यावर..... अवघे आयुष्य वायफाय आणि सगळे व्यवहार ऑनलाईन करता करता जगण्याची सवय जडलेल्यांना, पाणी हरवल्याने फारसा फरक पडत नाही.

आठवड्यातून एकदा जरी नळाला पाणी आले तरी, बिस्लरीचे कॅन मागवता येतात, उन्हाची काही तिव्रता वाढली तरी खोलीचे प्रमाण वाढवता येते. भाज्यांचे दर कडाडले तरी पिज्जा, बर्गरवरही शौक भागवतात. एवढे करूनही विकेंडला जोडून रजा टाकून महाबळेश्वर, पाचगणीला हवा बदलण्यासाठी चक्कर टाकता येते. तोंडात सोन्याचा चमचा घेवून जन्माला आलेल्या शहरात पाणी हरवल्याची खंत वाटते, पण त्यांचे जगणे मात्र थांबत नसते.

पाणी हरवले की गावगाडा थांबतो, आभाळ कोरडे पडले की, तिथे तिन्हाळ जमिनीला भेगा पडत नाही तर अवघे जगणे भेंगाळून जाते. सण, वार येतात-जातात, बाजार फुलत नाहीत, हाताला काम नसल्याने माणसे बैलासारखी निरुपयागी होतात. एकमेकांची हालहवा विचारतात. परस्परांना राम रामही घालतात. पण त्या जगण्यात रामही राहिला नसतो.

मध्येच हवामानाचे अंदाज, कृत्रिम पावसाची आश्वासने आणि भरघोस दुष्काळी पॅकेजच्या घोषणाही होतात. मात्र हे सारे लक्षात घेवून गावची लोकं बिचारी आभाळात डोळे खूपसून बसतात. बरं हे एक नाही तर वर्षानुवर्षे अखंडपणे न थांबता घडत असते. मध्येच राज्यकर्त्यांचे दौरे, प्रसार माध्यमांच्या प्रेमाने उमाळे, मध्येच कागदोपत्री गिचमीड हे सारे चुका ढंगाने वाकुल्या दाखवत जावे, पण पाऊस काही येवू नये. असेच काही पाहता पाहता दरवर्षीची ही पाणी हरवल्याची गोष्ट रस्त्यामध्ये भिनत जाते. सकाळी खेळी अगदी अट्टाहासाने दुष्काळाच्या दावणीला नेवून बांधली जातात.

पाणी हरवल्याच्या दुःखाचा मूळ निव्वळ निसर्गाच्या लहरीपणाचा नाही तर ते आपल्या नियोजनहीन कर्तृत्वाचे फलीत आहे. आमच्या नियोजनाचे केंद्र काम नाही तर कागद आहे. आमची सगळी धोरणे शहराकरता आहेत. सगळ्यात मुंबईला

काबीज करण्याची घाई आहे. इंग्रज राजवटीत भारत ही जशी इंग्रजांना कच्चा माल पुरवणारी बाजारपेठ होती तशा प्रकारे आज खेड्याची स्थिती झाली आहे.

प्रश्न पावसाचा नाही, तर आमच्या व्यवस्थापनेच्या दारिद्र्याचा आहे. जगभरात कुठेही पडत नसेल म्हणजे सरासरी अकराशे मि.मी. पेक्षाही अधिक पाऊस भारतात दरवर्षी पडत असतो. पण, या पडलेल्या पावसाचे पाणी अडवायची व्यवस्था आपल्या देशात राबवली जात नाही. मला वाटतं की जर आपण एकमेकांची अडवून जिरवण्यापेक्षा माती अडवून पाणी अडवले असते तर पाण्याने आपली जिरवली नसती. त्यात या शहरी व्यवस्थापनाने पारंपारिक व्यवस्था कालबाह्य ठरवून मोडीत काढली आहे. पूर्वी गावोगावी तलाव होते; ते मुजवून पाण्याच्या टाक्या उभारल्या अन् घराघरात नळाचे कनेक्शन दिले. वापरापूर्वी प्रत्येकांनी पाणी साठविण्याची परंपरा खेड्यात होती. घटस्थापनेला जलपूजन घ्यायचे याच हेतूने पण ज्याने पाणीपट्टी भरली, त्याला पाणी वापरण्याची मुभा देणारी लादली गेली. पाहता-पाहता खेड्यात सिमेंटची जंगले त्यात सिमेंटचे रस्ते आले आहे मातीपेक्षाही दुपटीने हे सिमेंट पाणी पिऊ लागले.

खेड्याच्या कडेवरून वाहणाऱ्या नदीवर मोठ-मोठी धरणे बांधली. त्यातून अडवलेले पाणी शहरातल्या किचन तसेच टॉयलेटमधल्या फ्लॅश, कॉकमध्ये खेळू लागले. नदीपात्राच्या उरल्या सुरल्या वाळूवर शहरातील वाळू माफियांनी डाव साधला. पाण्याची पातळी खोलच खोल गेली. हजार अकराशे फूट बोरवेलला पाणी लागेना, वाळू आणि पाणी या आपल्याच गोष्टींसाठी खेडी शहराच्या दारात जावून भिक मागू लागली. म्हणून म्हणतो की हरवलेले पाणी हे निसर्गाने किंवा नियतीने लादलेला भार नाही तर, अहंकार चिकटलेल्या माणसानेच निर्माण केलेला महाभयंकर राक्षस आहे.

शेतकऱ्याचे मनोगत

मी या जगाचा पोशिंदा बनलो आहे.
ह्या जगातले लोक मला गोचडाप्रमाणे चिकटले आहेत.
जेथे तेथे भ्रष्टाचार केला जात आहे.
भ्रष्टाचार या जगाचे दैवत बनला आहे.
माझ्यावर (शेतकऱ्यावर) जगणारे सरकारी अधिकारी
मला लाच मागत आहेत.
जे माझ्या साठीच आहेत.
शेतकऱ्याच्या मालाला भावशून्य असतो
पण, तोच माल साठवणाऱ्यांना दर १०% असतो
असा, अन्याय का ?
तरी सरकार म्हणते, अच्छे दिन आयेंगे ।
सरकार धोरण ठरवते पण त्यामुळे
शेतकऱ्याला काय फायदा होतो
याकडे सर्व दूर लक्ष्य करतात
विधिमंडळात एकामेकांवर सुटणारे नेते,
सुट्टीत एकाच कपात चहा पितात.
आजकालच्या मुलांना म्हटलं काय होणार ?
तर ती मुलं म्हणतात, “आम्ही पोलिस किंवा
गावखेड्यावरचे अधिकारी होणार”
या मुलाचा हेतू एकच असतो की
या “नोकऱ्यामुळे काळा पैसा कमवता येतो.”
शेतकऱ्याच्या भिरचीच्या देठालाही हात लावू नका
“नाही तर हात कलम केले जातील”
असे आपल्या सैनिकांना सांगणाऱ्या
शिवबाची गरज या समाजाला आहे.

रोहित आनंदराव क्षिरसागर
प्रथम वर्ष, कला

व्यक्तिचित्रण

विश्वमानव स्वामी विवेकानंद

प्रियंका बाळासाहेब कोकाटे
तृतीय वर्ष, विज्ञान

स्वामीजींना आपल्या जीवनाचे नवे प्रयोजन सापडले. येत्या ५० वर्षांत राष्ट्र हेच दैवत समजून सर्वांनी उद्योगाला लागावे ध्यान मला संन्याश्यांनी भूतमात्रासाठी मोक्षत्याग करावा आणि आणि देशाच्या उभारणीच्या उद्योगात आपले तप आणि सत्व वेचावे,

अपवादात्मक व्यक्तींच्या वाट्याला येणारे जन्मक्षण हे अपवादात्मकच असतात. नेहमी १४ जानेवारीला येणारी मकर संक्रांत विवेकानंदांच्या जन्मदिवशी १२ जानेवारी यादिवशी आली होती ते वर्ष होते १८६३. कलकत्ता येथील एक सुविद्य हा सुसंस्कृत आणि परंपरासंपन्न कुटुंबात स्वामीजींचा जन्म झाला. लहानपणी विवेकानंदांचे वडील विश्वनाथबाबू हे कायदेपंडित होते. वृत्तीने रसिक आणि विचाराने अज्ञेयवादी असणारे विश्वनाथबाबू काव्याचे लोभी होते. आई भुवनेश्वरीदेवी भक्तीमार्गी होती.

विवेकानंदांच्या घराजवळ एक टांगेवाला रहायचा. त्या टांगेवाल्याचा परिणाम नरेंद्राच्या बालपणावर व्हायचा. एकदा मुलांच्यामध्ये खेळत असताना विषय

रंगला होता. प्रत्येक मुलगा सांगत होता की, मी कोण होणार? कोणी म्हणत होतं, मी डॉक्टर होणार, मी अधिकारी होणार. पण नरेंद्रावर वेळ आली त्यावेळी हा छोटा नरेंद्र म्हणाला, मी टांगेवाला होणार. यावर सर्व मुले हसू लागली व नरेंद्राला वेड्यात काढू लागले. हा प्रकार नरेंद्राच्या आईला समजला तेव्हा आईने नरेंद्रला विचारले, तुला का टांगेवाला व्हायचं आहे? बघ ना आई तो किती सुंदर दिसतो, घोड्यांचा लगाम त्याच्या हातात असतो. तो घोड्यावर काबू ठेवतो. आई किती छान दिसतो तो टांगेवाला! तेव्हा आईने नरेंद्रला सांगितले, नरेंद्र तुला खरंच टांगेवाला व्हावं लागेल. अन् ती बाजारातून जाऊन एक चित्र घेऊन आली. ते चित्र टांगेवाल्याचं होतं, पण टांगेवाला होता जगावेगळा. “भगवान श्रीकृष्ण” रथावर आरूढ झालेला. एवढ्या लहान वयामध्ये एक आई आपल्या मुलावर एक भव्य अन् दिव्य आदर्श दाखविते अन् त्याला सांगते तुझ्या डोळ्यासमोर हा आदर्श असला पाहिजे, की जो साऱ्या जगाला उपदेश करणारा आहे. सहाव्या-सातव्या वर्षी जे बीज आईने पेरले ते भविष्यात १८९३ साली उगवलं. अन् शिकागोच्या धर्मपरिषदेमध्ये अवघ्या जगाला उपदेश करणारा स्वामी विवेकानंद उदयाला आला. त्या माऊलीच्या संस्कारातूनच हे महान दिव्य जगाच्या पाठीवर प्रकट झालं.

युवावस्थेत त्यांचे मन हेच मूर्तीमंत कुरूक्षेत्र झाले. आपल्या मुलाने एकीकडे पाठ फिरवू नये असे वडिलांना वाटे व त्याने व्यवहार सोडू नये असे आईला वाटे, पण या मळलेल्या वाटेने जाणे नरेंद्राला पसंत नव्हते, परंतु जावे कुठे हे मात्र त्याला उमगत नसे. भ्रांतीचित्त झालेल्या या युवकाच्या मनाची तडफड पाहून कोणीतरी त्याला रामकृष्ण परमहंस या साक्षात्कारी पुरुषाला भेटण्याविषयी सुचविले. विवेकानंदांनी दक्षिणेच्या दिशेने पाऊले टाकली आणि ते एका देवमानवाच्या अंगणात उभे राहिले. रामकृष्ण हे एक उदात्त चरित्र साक्षात्कारी होते. सुमारे ५ वर्षे हा सत्संग घडला. विवेकानंदांना गुरूचा प्रसादस्पर्श लाभला होता.

१८८६ मध्ये रामकृष्ण वैकुंठवासी झाले. जाता जाता त्यांनी आपल्या परिवाराचे नेतृत्व विवेकानंदावर सोपविले. रामकृष्ण गेले अन् विवेकानंद अवस्थाचित झाले. हा चित्ताचा दाह कमी व्हावा आणि समाजजीवन व स्वभोवतालचे जग जवळून पहावे यासाठी विवेकानंदांनी देशयात्रेला प्रारंभ केला. तीन वर्षे काश्मिरपासून ते कन्याकुमारीपर्यंत स्वामीजी भ्रमंती करीत राहिले. या भ्रमंतीने त्यांना एक वेगळे भान दिले. नित्य नवा दिवस जागृतीचा जगणाऱ्या विवेकानंदाची या परिव्राजक देशातील या परिभ्रमणाची सांगता कन्याकुमारीच्या दर्शनाने केली. येथील खडकावर स्वामीजींना आपल्या जीवनाचे नवे प्रयोजन सापडले. येत्या ५० वर्षांत राष्ट्र हेच दैवत समजून सर्वांनी उद्योगाला लागावे ध्यान मला संन्याश्यांनी भूतमात्रासाठी मोक्षत्याग करावा आणि देशाच्या उभारणीच्या उद्योगात आपले तप आणि सत्व वेचावे, पण हे करावे कसे? स्वामीजींना भारतात आणावे व

देशाची दुरावस्था दूर करावी. भारताचे तत्त्वज्ञान पश्चिमेला सांगावे आणि प्रगत राष्ट्रांच्या समृद्ध जीवनाला आत्मसन्मानाचा स्पर्श घडवावा व दोघांनी मिळून विश्वकल्याणाचे पसायदान गावे या उत्तुंग कल्पनेचे स्फुरण स्वामींना घडले ते या ३ सागरांच्या संगम-स्थानावरच असणाऱ्या शिलाखंडावर याच जागी आज विवेकानंद स्मारक उभे आहे.

दिनांक ४ जुलै १९०२ या दिवशी ४०व्या वर्षी चंदनासारखे झिजलेले आपले शरीर मातृभूमीच्या अंगावर ठेवून स्वामीजींनी कैवल्याच्या गगनात भरारी घेतली. निजधामास जाण्यापूर्वी शिष्यांना आणि देशबांधवांना त्यांनी संदेश दिला तो असा,

"Arise ! Awake xjdm stop not till the good is reached" अशा या महामानवाला माझे कोटी कोटी प्रणाम !

आईची आठवण

जिथे ठेस, तिथे आई आठवते
जगात ठेस, तिथे आई आठवते
व्यवहारात ठेस, तिथे आई आठवते
शब्दाची ठेस, तिथे आई आठवते
जेव्हा जग नाकारते, तेव्हा आई आठवते
जेव्हा झोप लागत नाही, तेव्हा आई आठवते
जेव्हा मन अनावर होते (रडू येते), तेव्हा आई आठवते
जेव्हा रक्त निघते, तेव्हा आई आठवते
जेव्हा तोटा होतो, तेव्हा आई आठवते
जेव्हा नफा होतो, तेव्हा आई आठवते
जेव्हा पाकिट हरवते, तेव्हा आई आठवते
जेव्हा ऑफिसमध्ये अपमान होतो, तेव्हा आई आठवते
हॉटेलात जेवताना आईची भाकर आठवते
एकटे झोपल्यावर आईची थाप आठवते
रानात काम करताना आईचा सल्ला आठवतो.

रोहित आनंदराव क्षिरसागर
प्रथम वर्ष, कला

कधी तरी तू....

कधी तरी तू माझ्यासाठी सजली असशील,
आरशात पाहून स्वतःलाच लाजली असशील,
कधी तरी तू हातावर मेहेंदी काढली असशील,
हृदयाच्या चिन्हात माझं नाव लिहिलं असशील,
कधी तरी तू स्वतःचं नाव लिहिलं असशील,
आणि तुझ्या सोबत माझं नाव जोडून पाहिलं असशील,
कधी तरी देवाला तू खरंच विनवलं असशील,
स्वतःसाठी म्हणून माझ्यासाठी काही मागितलं असशील,
कधी तरी तू मनाच्या आक्रांतातून रडली असशील,
माझे आयुष्य वाढवण्यासाठी उपवास केले असशील,
आता मग आणखी एक कर,
एकट्यानं कसं जगावं,
तेवढं तूच मला शिकवून जा,
माझ्यासाठी मरण माग.

सहाम महामुद तांबोळी
प्रथम वर्ष, वाणिज्य

उपदेशपर

शेतकऱ्यांना श्रीमंत सुखी होण्यासाठी १० टिप्स

शेतकऱ्यांना आपण राजा म्हणतो, पण तोच आज अडचणीत, दारिद्र्यात व दुष्काळात होरपळत आहे. त्याने व त्यांची पुढची पिढी श्रीमंत, सुखी व्हावी यासाठी काय करायला हवे, यासाठी मी काही टिप्स देत आहे.

१) माहिती घ्या :

शेतकऱ्यांनो हे जग माहितीचे आहे. ज्याच्याकडे चांगली, जास्त व अद्यावत माहिती असेल त्याची फसगत होत नाही. काय करायचे, काय नाही. करायचे आहे ज्ञान व योग्य निर्णय घेता येतो. पुस्तके, वृत्तपत्रे, इंटरनेट इत्यादीचा वापर करा व सतत माहिती घेत राहा.

२) एकत्र या :

खेड्यापाड्याप्रमाणे एकमेकांचे पाय ओढण्याचा गुण सोडा, भाऊबंदकीमुळे मराठी समाजाचे सर्वात जास्त नुकसान इतिहास-काळापासून झाले आहे, तेव्हा एकीचे बळ लक्षात ठेवा. एकीमुळे मानसिक बळ मिळते, प्रगती होते, तेव्हा कुटुंबात, गावात, समाजात व भावकीत एकीने वागा.

३) पुढाऱ्यांपासून लांब :

देश स्वतंत्र झाल्यापासून शेतकऱ्यांचा सर्वाधिक वेळ कोणी खाल्ला असेल तो म्हणजे पुढारी. मोर्चा न्यायला, मोठा नेता आला भाषणाला चला, परिषदेला चला, नुसती दिशाभूल आणि गंडवागंडवी, पुढाऱ्यांच्या नादाला लागून कित्येक शेतकऱ्यांनी शेतीकडे दुर्लक्ष केले व शेती सावकारांना विकली व कुटूंब वाऱ्यावर सोडली. शेवटी बायको, मुलांना दुसऱ्याच्या शेतावर मोल मजूरी करण्याची वेळ आली.

४) सावकाराचे नाव नको :

मदर इंडिया सिनेमा तुम्ही बघिता असेल, सावकारापाशामुळे कसे लाखो करोडो शेतकरी वाया गेले. तेव्हा सावकाराचे पैसे कोणत्याही परिस्थितीत घेऊ नका.

५) व्यापाऱ्यांपासून सावध :

अनादी काळापासून शेतकऱ्यांना पिळगारा प्राणी म्हणजे व्यापारी, त्यांच्या दर पाडण्याच्या कलापासून सावध रहा. आपण माल शक्यतो उशिरा विका. व्यापाऱ्यांना बळी जाऊ नका. व्यापारशिका,

व्यापारी, सावकार, पुढारी या त्रिकुटापासून लांब व सावध रहा.

६) काम म्हणजे भक्ती :

आपली शेती व काम सोडून १५ दिवस वारीला व देवदेव करणारे शेतकरी पाहिले. शेतकरी १५ दिवस वारीला व शेत कामधंदा तिकडे वाऱ्यावर अशी अवस्था नसावी. काम ही भक्ती आहे लक्षात ठेवा, किर्तनकार बाबा रोज २५ हजार कमावतो व तुम्ही ठणठण गोपाळ. जागे व्हा.

७) एक तरी व्यवसाय :

शेतीसोबत एक तरी व्यवसाय कराच, फक्त शेतीवर अवलंबून राहू नका. कोणताही असो छोटा-मोठा व्यवसाय सुरू कराच.

८) एकाने बाहेर :

घरातील सर्वांनीच शेतीवर अवलंबून राहू नका. घरातील किमान एक तरी मुलाने गावाबाहेर पडा. शहरात, परदेशात, व्यवसायात जा, बाहेरील पैसा भांडवल म्हणून वापरता येईल व सावकारी पाश पडणार नाही.

९) स्तःसाठी अन्न :

मी बड्या शेतकऱ्यांना भेटलो, पण स्वतःसाठी लागणारे धान्य, भाजीपाला, बाजारातून विकत आणतात. तेव्हा किमान १० गुंठे जमिनीत स्वतःसाठी लागणारी फळे, भाजीपाला, धान्य घरी वर्षभर पुरेल एवढे पिकवा केवळ पैशासाठी शेती करू नका, स्वतःसाठी सकस आहार घ्या.

१०) बिझनेस आयडिया :

गेली १० वर्षे देश विदेशातील प्रवासात पाहिलेल्या व सुचलेल्या सुमारे ९०० बिझनेस आयडियाचे संकलन कले आहे. ज्या महाराष्ट्रीय तरूणांना जिद्द, मेहनत करण्याची तयारी व योग्य भांडवल आहे, त्यांना देऊन त्यांच्यासोबत व्यवसाय उभा करणार. या आयडिया अगदी लहानपणापासून ते खूप मोठमोठ्या स्वरूपाच्या आहेत. माझ्याकडे येणाऱ्या तरूणांची तयारी, अभ्यास, गांभिर्यता, भांडवल पाहून त्यांना मी जर या आयडिया सुचवेन.

कोमल अर्जुन साळुंखे, तृतीय वर्ष, कला

हाती ज्यांच्या शून्य होते.

- १) अब्राहम लिंक :
पोस्टमास्तर होते. ते अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष झाले. त्यांनी गुलामांना स्वातंत्र्य मिळवून दिले.
- २) ए.पी.जे.अब्दुल कलाम :
वडील नावाडी होते. विद्यादशेत असताना ते रेल्वे स्टेशनवर वर्तमानपत्र विकत होते. ते शास्त्रज्ञ झाले. भारताचे राष्ट्रपती झाले.
- ३) लता मंगेशकर :
वडील वारल्यावर त्यांनी वयाच्या १२व्या वर्षी कोल्हापुरला स्टुडिओत नोकरी केली. कष्टात दिवस काढले. घर सांभाळले. विविध भाषेतील ५००,००० गाणी म्हटली. भारतरत्न हा त्यांना सर्वोच्च किताब मिळाला.
- ४) ग.दि.माडगूळकर
मॅट्रिक नापास झाल्यावर उदबत्या विकल्या. अनवाणी आयुष्य जगले. त्यांनी गीतरामायण लिहिले.
- ५) निळू फुले :
पुण्याला कॉलेजमध्ये अकरा वर्ष माळी होते. झाडांची निगराणी करता करता ते राष्ट्रसेवादलाच्या पथकात सामिल झाले. नटसम्राट निळू फुले महाराष्ट्राला माहित झाले.
- ६) दारा सिंह :
पंजाबमधल्या एका सामान्य खेड्यात आखाड्यात कुस्ती खेळत होते. रानात गुरं चारायला घेऊन जात होते. गुरांना सांभाळता सांभाळता त्यांना कुस्तीची आवड निर्माण झाली. जगभर कुस्त्या जिंकल्या. चित्रपटात कामे केली. राज्यसभेत खासदार म्हणून जाताना त्यांच्या मनात एकच भावना असते. एका खेडेगावात आखाड्यात कुस्ती खेळणारा मुलगा खासदार झाला.
- ७) एम.एफ.हुसेन :
मुंबईच्या फूटपाथवर सिनेमाची पोस्टर्स रंगवली. पुढच्या आयुष्यात त्यांची १०० चित्रे १०० कोटींना विकली गेली.
- ८) कर्मवीर भाऊराव पाटील :
कंदील आणि नांगराचे विक्रेते होते. कंदील नांगर विकता विकता त्यांनी रयत शिक्षण संस्था निर्माण केली.
- ९) चार्ली चॅपलिन :
प्रचंड गरिबी अनुभवली. विद्यार्थीदशेत फुले विकण्यापासून अनेक कामे केली. आपल्या विनोदाने जगभरच्या लोकांना हसवले.
- १०) सुशीलकुमार शिंदे :
सोलापूरला कोर्टात शिपाई होते. कोर्टाच्या आवारात त्यांनी आयुष्याचा अर्थ शोधला. ते महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री झाले.
- ११) लक्ष्मणराव किलोस्कर :
दहा वर्ष ड्रॉइंग टिचर होते. त्यांनी नांगराचा कारखाना निर्माण केला.
- १२) धीरूभाई अंबानी :
वडील प्राथमिक शिक्षक होते. सासरे पोस्टमन होते. भाऊ रेशनींग ऑफिसात नोकरीला होते. स्वतः ते पेट्रोल पंपावर क्लार्क म्हणून रु. ३००/- पगारावर नोकरी करत होते. अशा वातावरणात त्यांनी स्वतःचे औद्योगिक साम्राज्य निर्माण केले.
- १३) स्टीव्ह जॉब्स :
कोकच्या रिकाम्या बाटल्या विकून जेवणासाठी पैसे मिळवावे लागले. जगातील मोठ्या Computer company पैकी एक 'अॅपल'ची स्थापना केली.
- १४) तुम्ही सुद्धा :
हाती शून्य असताना स्वतःचे स्वतंत्र व्यक्तिमत्त्व निर्माण करू शकता.

संकलक : ऋतुराज नवनाथ भांगे
तृतीय वर्ष, वाणिज्य

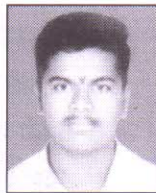

आई

आई, तुझ्या पायाला
दम कसा ग लागत नाही
तुझ्या प्रेमरूपी झऱ्यातलं
वात्सल्य कधीच आडत नाही
आई तुझ्यासारखा गुरू
कुठेच भेटत नाही
पोर अर्ध्या ताटावर उठलं तर
तुझं पोट मात्र कधीच भरत नाही
आई आभाळाएवढी माया तुझी
पण जगाला कशी दिसत नाही
तू घरात नसलीस की
घराला घरपण येत नाही
तुझ्या सहवासात जगल्याशिवाय
आम्हाला स्वर्गाच दिसत नाही
आई, तू नसता घरी, घर वाटे सुने-सुने
खरंच आई तुझ्याविना सर्व काही उणे
आकाश गोरख कांबळे
द्वितीय वर्ष, कला

म्या अनाथ हाय रं

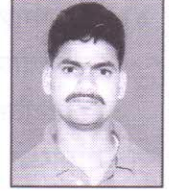
स्वार्थी हे जग खूप पाहिलं रं.....
आता मायेच्या कुशीत पुन्हा शिरायचं हाय रं.....।
जीवनाच्या मारामारीत कापडं सुदीक फाटली रं.....।
आता मायेच्या पदरात निजायचं हाय रं.....।
काळीज सुदीक भोगाळलं हाय रं.....
आता आयेच्या गळ्यात पडून रडायचं हाय रं.....।
कचराकुंडीत खायला नायं मिळालं तर
म्या उपाशी झोपतो रं.....
आता आयेच्या हाताची शिदोरी खायची हाय रं.....।
कशी दिसते माझी माय ; मी नाय पाहिलं रं,
कुणी माझ्या मायेला शोधल का रं.....।
लोक मला अनाथ म्हणत्यात रं.....।
म्या अनाथ हाय रं.....।
म्या अनाथ हाय रं.....।

कृष्णा शिवाजी जगताप
द्वितीय वर्ष, कला

विलय

पानगळीतल्या पिंपळपानाला नसतं माहित
पाण्यात बुडणाऱ्या मुंगीला
वाचवणार आहोत आपण...
सुकलेल्या काटकीला कुठं असतं माहित
एका घट्याला आधार देऊन
कुण्या पाखराचं जीवन
फुलवणार आहोत आपण...
पूजेतल्या निर्माल्याला नसतं माहित
खत होऊन एका बीजाला
पुनरुज्जीवन देणार आहोत आपण...
नदीला नाही कळत
सागरात विलीन होण्यापूर्वी
अनेकांना जीवन देणार आहोत आपण...
म्हणूनच, म्हणूनच...
विलय होण्यापूर्वीच
विलीन होऊ नयेचे... आपणही !
दशरथ मधूकर होनमाने
तृतीय वर्ष, कला

हे खरंय.....

तू रूसलीस की लांबलचक मोगऱ्याचा गजरा.....
मी रूसलो की फक्त तुझा चेहरा.....
तू रूसलीस की भला मोठा कॉफीचा मग.....
मी रूसलो की फक्त तुझ्या हस्याचं जग.....
तू रूसलीस की चमचमीत पनीरची भाजी.....
मी रूसलो की तुझ्या असण्यानेच राजी.....
तू रूसलीस की एक छानशी साडी.....
मी रूसलो की फक्त तुझ्या स्पर्शाची लाडी.....
तू रूसलीस की किती ते सारं काही.....
मी रूसलो की फक्त तू हवीस बाकी काही नाही.....
तुझ्यासाठी खूप काही आहे गं मला देण्यासारखं.....
माझ्यासाठी तू असली की सारं आहे घेण्यासारखं.....
सहाम महामुद तांबोळी
प्रथम वर्ष, वाणिज्य

मैत्री

हरवलेली पाखरे येतील का पुन्हा भेटायला
गेलेले दिवस येतील का पुन्हा सजवायला...
एकत्र राहून खूप हसलो, खेळलो
शेवटच्या दिवशी मात्र रडलो...
पाहिलं आपण एकमेकांच्या डोळ्यात सजवलेलं गाव
कधीच विसरू नका आपल्या मित्र-मैत्रीणीचं नाव...
एकमेकांना काही सेकंदासाठी आठवून पाहू...
खरंच हरवलेली पाखरे येतील का पुन्हा भेटायला
आठवणीतले ते दिवस पुन्हा सजवायला...
आयुष्यात खूप कॉम्प्रमाईज केलं...
फक्त एकाच ठिकाणी मनासारखं जगायला मिळालं
हसायला मिळालं...
आयुष्यात जर मित्रंच भेटले नसते...
तर कधीच विश्वास बसला नसता की,
अनोळखी माणसं सुद्धा रक्ताच्या नात्यापेक्षा
खूप जवळची असतात...
मैत्रीची सुंदर व्याख्या आहे...
उद्या मी ह्या जगात नसेल पण,
तरीही माझी आठवण तुमच्या मनात राहिल...
हीच खरी आपली मैत्री...

महादेव बाळासो चव्हाण
प्रथम वर्ष, कला

आठवणी

“हे परमेश्वरा, सुख-दुःखाचे ध्यास दे
परी ते पचवण्याची शक्ती दे
दुःखाचे चटके बसता ते सोसण्याचे बळ दे
पराभवाचे घाव झेलताना हसावयाची युक्ती दे
संकटांचे पर्वत उभे असता ते ओलांडण्याचे सामर्थ्य दे
निराशेचे ढग आले असता आशेच्या सूर्याचे दर्शन दे
अश्रूंचा महापूर कोसळताना
आनंदाच्या इंद्रधनुष्याला पाहू दे
सुख-दुःखाच्या धाग्यातून
जीवन-पर नटवू दे.”

करूणा नंदकुमार सोनमळे
द्वितीय वर्ष, वाणिज्य

शब्दशिल्प

कुणी चांगले म्हणावे म्हणून काम करू नका
आपण करीत असलेल्या कामाने अनेकांचे
भले होणार असल्यास ते काम सोडू नका
जर आपला हेतूच शुद्ध आणि प्रामाणिक असेल तर....
आपल्यावर टीका करणाऱ्याच्या टीकेला कधीच महत्त्व देऊ नका.

आकाशात ग्रह तारे माझे भविष्य ठरवित असतील तर
माझ्या मनगटाचा आणि मेंदूचा काय उपयोग ?

“जोपर्यंत मनाला आशेचे पंख आहेत,
हृदयामध्ये ध्येयाचे वादळ आहे
अंतःकरणात जिद्द आहे
भावनांना फुलांचे गंध आहेत
डोळ्यांसमोर खुले आकाश आहे
तोपर्यंत येणारा प्रत्येक क्षण
तुमचाच आहे..... Life is very beautiful”

करूणा नंदकुमार सोनमळे
द्वितीय वर्ष, वाणिज्य

गुरुमहिमा

कोणी करतील प्रणाम देवाला
कोणी करतील आई-वडिलांना
पण माझे कोटी-कोटी प्रणाम
ज्ञानाची शिंदोरी देणाऱ्या गुरूवर्यांना...
तहानलेल्या वाटसरूला पाणी देणारे
दगाडाच्या मूर्तीला बोलायला शिकवणारे
सर असतात आयुष्य घडविणारे...
सर्वांना समान ज्ञान देणारे
मुलगा मुलगी भेदभाव न करणारे
आई-वडिलांची प्रतिमा असणारे
सर असतात आयुष्य घडविणारे...
काही गोष्टी हसण्यावारी नेणारे
चूक झाल्यास शब्दांचा मार देणारे
संकटात सापडल्यानंतर बाजू मांडणारे
गुरू असतात आयुष्य घडविणारे...

महादेव बाळासो चव्हाण
प्रथम वर्ष, कला

माझ्या मराठीचा बोलू कौतुके

ज्ञानेश्वरांचे ज्ञानेश्वरीतील काही विचार :

तो पाषाणांमाजी परिसु ।

रसांमाजी सिद्ध रसु ।

तो मनुष्याकृति अंशु ।

तो माझ्याचि जाण ॥७६॥ अध्याय-१०

❖ ❖

वासांसि जिर्णानी यथाविहाय

नवानिगृह्णाति नरोड पराणि ।

तथा शरीरणि विहाय जीर्णा

नव्यानि संन्याति नवानि देही ॥१२॥ अध्याय-२

❖ ❖

जैसे जीर्ण वस्त्र सांडिजे ।

मन नूतन वेढिजे ।

तैसे देहांतराते स्वीकारीजे ।

चैतन्य नाथे ॥१४४॥ अध्याय-२

❖ ❖

उपजे ते नाशे ।

नाशलें पुनरपि दिसे ।

हें घटिकायंत्र तैसें ।

परिभ्रमेणा ॥१५९॥ अध्याय-२

❖ ❖

ना तरि जांभया पसरे मुख ।

तेच अवचटे पीयुखा ।

तैसा संग्रामु हा देख ।

पातला असे ॥१९५॥ अध्याय-२

संकलक : ऋतुराज नवनाथ भांगे

तृतीय वर्ष, वाणिज्य

काय दिले

शिवरायांनी शौर्य दिले

दिली आहिल्येने पुण्याई

शाहू फुल्यांनी दिले शिक्षण

राजा मल्हारराव करीतो रक्षण

जिंकल्याचा होतो हर्ष

आण्णाभाऊंनी शिकवीला संघर्ष

योग्य करते न्यायदान

बाबासाहेबांचे संविधान

रोहित माने पाटील

तृतीय वर्ष, कला

आयुष्य

आयुष्यभर सोबत असून,

जवळ कशी बसत नाही.

एकाच घरात राहून आम्ही,

एकमेकास दिसत नाही.

हरवला तो आपसांतला,

जिव्हाव्यात संवाद.

एकमेकांना दोष देऊन,

नित्य चाले वादविवाद.

धाव धाव धावतो आहे,

दिशा मात्र कळत नाही.

हृदयाचे पाऊल कधी,

हृदयाकडे वळत नाही.

इतकं जगून झालं पण,

जगायलाच वेळ नाही.

जगत आहोत कशासाठी,

काहीच कसला मेळ नाही.

क्षण एक येईल असा,

घेऊन जाईल हा श्वास.

अध्यावरच थांबलेला,

असेल जीवन प्रवास.

अजूनही वेळ आले,

घाडं तरी जगून घ्या.

सुंदर अशा जगण्याला

डोळं भरून बघून घ्या.

कोमल अर्जुन साळुंखे

तृतीय वर्ष, कला

ती.....!!

दिसण्यास फार छान होती

प्रत्येक कोनाने रेखीव होती

पाहिले मी तिजला जेव्हा

कळत नव्हते काही तेव्हा.

जवळचे सर्व तिच्याकडे

पहात रडत होते

मलाही थोडे तसेच

काही वाटत होते.

प्रत्येक जण समजवायचा

प्रयत्न करीत होता.

कोणी वाईट मार्गाचा

विचार करीत होता.

वातावरणात शांतता होती

प्रत्येकाच्या चेहऱ्यावर

३-१३ वाजले होते.

फक्त एक जण हसत

घिरट्या घालत होता

आणि तो म्हणजे

येथे हसणारा पर्यवेक्षक होता

व ती प्रश्नपत्रिका होती.

अनिल अमोगसिद्ध कोळी

तृतीय वर्ष, कला

मैत्री

मित्रांची बेरीज करता करता
मैत्रीचा गुणाकार करूया...
दुःख... अपमान... वजा करून
जीवनाचे गणित सोडवूया...!
चांगल्या व्यक्तिसोबत मैत्री ही
ऊसासारखी असते,
तुम्ही त्याला तोंडा, घासा,
पिरगळा, ठोका किंवा ठेचून
बारिक बारिक करा
तरी अखेरपर्यंत त्यामधून
गोडवाच बाहेर येईल.
मैत्री माझी पुसू नकोस
कधीच माझ्याशी रूसू नकोस
मला कधी विसरू नकोस
मी दूर असून सोबत आहे
तुझ्या मनात फक्त माझ्या मैत्रीची
जागा कोणाला देऊ नकोस.

मैत्री म्हणजे
आपल्या विचारांत
सतत कुणी येणं असतं....
मैत्री म्हणजे
न मागता समोरच्याला
भरभरून प्रेम देणं असतं....
चांगले मित्र या जगात सहजासहजी
मिळत नाहीत
जवळ असताना मात्र एकमेकांशी
पटत नाही, कळत असतं सारं काही
पण एक मात्र कळत नाही
काय असते ही मैत्री ते मित्रांपासून
दूर गेल्याशिवाय कळत नाही.
मैत्री ही एक फुलाप्रमाणे असते
ती फूलवावी तशी फुलते
पण त्या फुलाच्या पाकळ्या
गळून देणे आपल्या हातात असते....

जीवनाच्या प्रत्येक वळणावर
आठवण तुझी येत राहिल,
एकत्र नसलो तरी
सुगंध दरवळ राहिल,
कितीही दूर गेलो तरी
मैत्रीचे हे नाते
आज आहे तसेच उद्या राहिल.
निसर्गाला रंग हवा असतो
फुलाला गंध हवा असतो
असती ही एकटी रकशी राहणार
तिलाही मैत्रीचा छंद हवा असतो.
मैत्री म्हणजे दिलासा....
मैत्री म्हणजे आपुलकी....
मैत्री म्हणजे विश्वास....
मैत्री म्हणजे आठवण....

अनिल अमोगसिद्ध कोळी
तृतीय वर्ष, कला

ए.सी.मधले साहेब जरा माझ्याकडे बघा

माणसासाठी एकदा माणूस म्हणून जगा
मी रोज बघतो तुमच्याकडे
आज माझ्याकडेही बघा
ए.सी.मधले साहेब जरा माझ्याकडे बघा.....

तुमच्या बंगल्यापुढे पाल माझं
रंकरावाचं अंतर आपलं
आम्ही दुबळी रयत तुमची
तुम्हीच आमचं राजं
एकदा या गरीबाची माऊली बनून बघा
पण, ए.सी.मधले साहेब जरा माझ्याकडे बघा.....

खेळता खेळता पोरगं तुमचं
कठड्यावरून पडलं,

लागलं किती माहिती नाही, पण
पाहून पोरगं माझं रडलं
पैशाच्या बंडलापुढे भावना शून्य
झालात का बघा, पण
पण, ए.सी.मधले साहेब जरा माझ्याकडे बघा.....

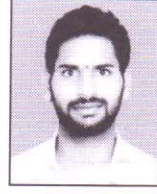
हाय फाय शाळेत पोरं तुमची
हाय फाय तुमची नोकरी
जलमाची तुमची करीन चाकरी
पोराचं माझ्या शाळेचं बघा, पण
पण, ए.सी.मधले साहेब जरा माझ्याकडे बघा.....

रोहित माने पाटील
तृतीय वर्ष, कला

तू रूसल्यास तर.....

“तूच सांग मी जगू तरी कसं
तू रूसल्यास तर मी हसू तरी कसं
माझं सगळं आभाळ अूच तर आहेस
तुझ्याइतकं जवळचं माझं कोण आहे
शब्द नि शब्द मी मनात साठवून ठेवते
तू भेटल्यावर मन मोकळे करते
तुलाही ठारूक आहे, मी किती प्रेम करते
तूच आहे सखा, फक्त तुलाच आपलं मानते
तूच सांग मी जगू तरी कसं
तू रूसल्यास तर मी हसू तरी कसं...”

रंग पंचमी माणूसकीची.....

मला आजही आठवते ती
माझ्या लहानपणीची रंगपंचमी.....
मी सकाळी लवकर उठून
जुनी कपडे घालायचो
आणि रंगाचा डबा शोधायचो.....
रंग खूप गडद असायचा
कारण रंग ज्याला लावणार आहे
तो खूप जवळचा वाटायचा.....
उगाच मी कधी कोणाला रंग लावलाच नाही
हा रंग नको हा रंग पाहिजे असा भेदभाव केला नाही.....
खूप मजा यायची रंग खेळायला
कारण रंग कोणताय, माणसं कोणत्याही जातीची आहेत
हे नव्हतं येत ओळखायला.....
पण हल्ली मी पाहतो या सणाला
आपली जात कोणती यावरून रंग निवडला
जातोय रंग पंचमीला.....
सात कलर घेऊन खेळायचो रंगपंचमी
आपला कोणता, परका कोणता याची नव्हती हमी.....
म्हणून म्हणतो आता तरी विचार बदला
अन् उद्या रंगपंचमीला सर्व रंगांनी
प्रत्येकाची मने रंगवा.....
आणि माणूसकीचा, समतेचा, शांततेचा
आनंदाचा धडा गिरवा.....

सुंदर ओळी

“वाहन केंव्हाही वळवता येते,
पण वळण आल्याशिवाय
ते वळवू नये.

निर्णयाचेही असेच असते
निर्णय केंव्हाही घेता येतो,
पण वेळ आल्याशिवाय
तो घेऊ नये.”

कोमल अर्जुन साळुंखे
तृतीय वर्ष, कला

वचन

देवाने वचन दिलेले नाही,
आकाश सदैव निळेच राहिल
आयुष्याच्या पाऊलवाटा
फुलांनी सजवलेल्याच राहतील.

देवाने वचन दिलेले नाही,
पावसा शिवाय सूर्य
दुःखा शिवाय सुख
वेदने शिवाय शांती

पण देवाने वचन दिले आहे,
दिवसापुरती शक्ती श्रमानंतर विश्रांती
पावलापुरता प्रकाश...

करूणा नंदकुमार सोनमळे
द्वितीय वर्ष, वाणिज्य

चारीळी

“मी नेहमीच तुझ्याबरोबर आहे
कधी तुझी सावली बनून
कधी तुझं हसू बनून
आणि नेहमीच तुझा श्वास बनून...”

आनंद विठ्ठल मोरे
द्वितीय वर्ष, कला

॥ राष्ट्रीय छात्र सेनाचे मानबिंदू : महाविद्यालय, राज्य व राष्ट्रीय पातळीवर विशेष कामगिरी ॥

SUO नंदकुमार गायकवाड

JUO यशदीप पोतलकर

CPL प्रतिक पाटील

SGT प्रशांत गेंड

CPL अक्षय रणवरे

CPL अमर रणवरे

JUO अतुल कोळी

JUO वैजीनाथ काकडे

CPL राहुल करे

CPL गणेश मदन

JUO स्वप्नाली जाधव

CPL अशोक शेंडो

CPL दिपक राजगे

CPL अक्षय सावंत

CPL गणेश थोरात

SGT सुप्रिया इरकर

SGT ज्योती तरंगे

CPL दिलेर तांबोळी

CPL निलेश सुरवसे

SGT ऐश्वर्या वाघमारे

CPL संग्राम यमगर

JUO अल्फिया शेख

JUO शुभांगी मोरे

JUO रूपाली जाधव

CPL सुप्रिया काळे

JUO रूपाली गायकवाड

CPL सुप्रिया भोसले

CPL ऋतुजा देशमुख

L/CPL गगन डहाले

CPL प्रियंका कोकाटे

SGT हनुमंत मुंगसकर

JUO कल्याणी पताळे

CPL गायत्री राऊत

CPL ज्योती शिंदे

CPL गौरी पांढरे

JUO कृष्णराज शितोळे

॥ विविध उपक्रम ॥

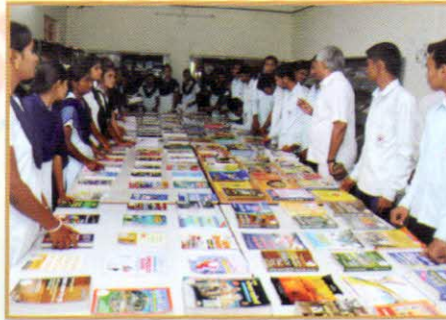
सहकारमहर्षि शंकरराव मोहिते-पाटील जन्मशताब्दीनिमित्त आयोजित व्याख्यानमालेचे पहिले पुष्प गुंफताना जेष्ठ साहित्यिक डॉ.राजेंद्र दास

व्याख्यानमालेत य.च.म.मु.वि.नाशिक व शं.मो.महा.अभ्यास केंद्राच्यावतीने आयोजित व्याख्यान देताना मा.श्री.हरीभाऊ मगर

डॉ.ए.पी.जे.अब्दुल कलाम जयंती 'वाचन प्रेरणा दिवस' प्रसंगी मार्गदर्शन करताना डॉ.बी.एस.मुळीक

'वाचन प्रेरणा दिवस' ग्रंथप्रदर्शन

'वाचन प्रेरणा दिवस' वॉलपेपर, पोस्टर प्रदर्शन

॥ शंकरराव मोहिते-पाटील यांचे जन्मशताब्दीचे औचित्य साधून य.च.म.मु.वि.नाशिक विभागीय युवा महोत्सव ॥

मार्गदर्शन पुणे विभागीय संचालक मा.श्री.उत्तमराव जाधव

लोकनृत्य

शास्त्रीय नृत्य

विजेते स्पर्धक

॥ ८ मार्च जागतिक महिला दिनानिमित्त आयोजित कार्यक्रम ॥

व्याख्यान सौ.सुनिता ठोंबे

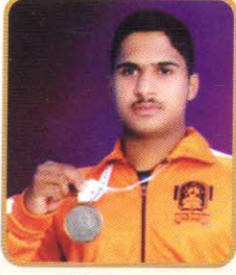

थेट मुलाखत डॉ.सुधा बनसोडे डी.एस्सी. कॅलिफोर्निया युनिव्हर्सिटी, अमेरिका

स्वच्छता कर्मचारी महिलांचा सन्मान

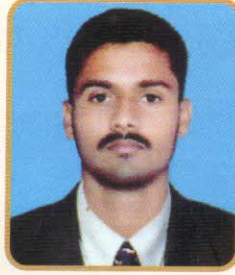
॥ सिनिअर जिमखाना विभाग : राज्य व राष्ट्रीय पातळीवर नैपुण्य प्राप्त खेळाडू ॥

योगेश जाधव
कुस्ती ब्राँझ मेडल

योगेश शेंडगे
विद्यापीठ कबड्डी संघ विजेता, कॅम्पन

उमेश सुळे
कबड्डी

समाधान माने
वेटलिफ्टिंग

स्वप्नाली जाधव
रायफल शूटींग

प्रमोद तोरणे
अॅथलॅटिक्स

विशाल पिसे
बॉक्सिंग

स्मिता गवसने
एअर पिस्तूल, वेटलिफ्टिंग

हिंदवी थिटे
ज्युदो, एअर पिस्तूल व तायक्वांदो

शेषराज घाडगे
वेटलिफ्टिंग

अक्षय शेंडगे
वेटलिफ्टिंग

वृषाली पवार
कबड्डी

गणेश काळे
वेटलिफ्टिंग

कुबेर चव्हाण
कुस्ती

धनाजी मगर
ज्युदो

सुरजकिर्ती मोहिते
खो-खो

अश्विनी पवार
वेटलिफ्टिंग

आकाश गुजर
पिस्तूल शूटींग

प्रशांत माने
एअर रायफल

अजय सावंत
खो-खो

स्वाती पवार
एअर रायफल

आल्फिया शेख
पिस्तूल शूटींग

मनिषा काळे
एअर रायफल

संध्याराणी क्षीरसागर
कबड्डी

रूपाली गायकवाड
वेटलिफ्टिंग

महेश माने
एअर पिस्तूल

॥ राष्ट्रीय सेवा योजना ॥

नियमित कार्यक्रम व विशेष श्रमसंस्कार शिबीर

संतश्रेष्ठ तुकाराम महाराज पालखी स्वागत

पल्स पोलिओ लसीकरण मोहिम

रांगोळी स्पर्धा

संतश्रेष्ठ तुकाराम महाराज पालखी स्वागत

रक्तदान

श्रमदान

भारूड

पथनाट्य

जादूचे प्रयोग

महिला मेळावा

अंधश्रद्धा निर्मूलन

आरोग्य तपासणी

शिवामृत

२०१७-२०१८

मुझे विश्वास है
यह पृथ्वी रहेगी
यदि और यहीं नहीं तो मेरी हड्डियाँ में
यह रहेगी जैसे पेड़ के तने में
रहते हैं बीमक
जैसे दाने में रह लेता है धुन
यह रहेगी प्रलय के बाद भी मेरे अंदर
यदि और कहीं नहीं तो मेरी जबान
और मेरी नश्वरता में
यह रहेगी ।

और एक सुबह मैं उठूँगा
मैं उठूँगा पृथ्वी-समेत
जल और कच्छप-समेत मैं उठूँगा
मैं उठूँगा और चल दूँगा उससे मिलने
जिससे वादा है
कि मिलूँगा

- कवि केदारनाथ सिंह
(७ जुलाई १९३४ से १९ मार्च २०१८)

हिंदी विभाग

डॉ. अपर्णा कुचेकर सहसंपादक

इप्तीसान जमादार विद्यार्थी सहाय्यक
तृतीय वर्ष, कला

अनुक्रम

गद्य विभाग

१) दलित चेतना की संहिता : सलाम	समाधान शिवाजी वाघमोडे	तृतीय वर्ष, कला	४३
२) भिलार से प्रतापगढ़	रोहित हनुमंत माने पाटील	तृतीय वर्ष, कला	४७
३) धर्मनिरपेक्षता	समीर शेख	द्वितीय वर्ष, एम.ए.	४९
४) दहेज : एक सामाजिक समस्या	अश्विनी चंद्रकांत पवार	प्रथम वर्ष, कला	५०
५) ध्येयवादी जीवन	राधिका नागनाथ नवगिरे	तृतीय वर्ष, कला	५१
६) विद्यार्थी जीवन और स्पर्धात्मक युग...	राधिका नागनाथ नवगिरे	तृतीय वर्ष, कला	५२
७) सौंदर्य का मूर्त स्वरूप : श्रीदेवी	रमजान गुलाब पठाण	तृतीय वर्ष, कला	५३
८) सुनिल भारती मित्तल	मारूती सज्जन सुर्वे	द्वितीय वर्ष, विज्ञान	५४

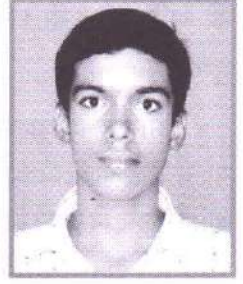
पद्य विभाग

१) हार के बाद जीत	सय्यद सद्दाम जमादार	तृतीय वर्ष, कला	४६
२) गुरू महिमा	राधिका नागनाथ नवगिरे	तृतीय वर्ष, कला	४६
३) बहुत सुंदर बात	गौरी अंबादास पांडरे	प्रथम वर्ष, कला	४८
४) मजबूरी	मुमताज चाँद शेख	तृतीय वर्ष, कला	५५
५) मजहब	रमजान गुलाब पठाण	तृतीय वर्ष, कला	५६
६) शायरी	राधिका नागनाथ नवगिरे	तृतीय वर्ष, कला	५६
७) बेटियाँ	भाग्यश्री विष्णू गमे	तृतीय वर्ष, विज्ञान	५६
८) दोस्त	सुप्रिया अनिल काळे	द्वितीय वर्ष, विज्ञान	५६
९) हिंदुस्तान	भाग्यश्री विष्णू गमे	तृतीय वर्ष, विज्ञान	५७
१०) जिंदगी जीना है	सुप्रिया अनिल काळे	द्वितीय वर्ष, विज्ञान	५७
११) अनमोल विचार	सोमनाथ किसन मस्के	प्रथम वर्ष, कला	५७
१२) भाई बहन के संबंध में	सोमनाथ किसन मस्के	प्रथम वर्ष, कला	५७
१३) हॅप्पी डेज	यशस्विनी धनंजय पाटील	द्वितीय वर्ष, विज्ञान	५८
१४) सायन्स फेर्नामेनॉन	यशस्विनी धनंजय पाटील	द्वितीय वर्ष, विज्ञान	५८
१५) एक सुबह इक मोड़ पर	इप्तीसान जिलानी जमादार	तृतीय वर्ष, कला	५८
१६) इंसानीयत	सोहेल मोहसीन शेख	तृतीय वर्ष, कला	५९
१७) आशियाना	श्रीकांत भारत जाधव	प्रथम वर्ष, कला	५९
१८) शेरो-शायरी	मुमताज चाँद शेख	तृतीय वर्ष, कला	५९
१९) दोस्ती	यशस्विनी धनंजय पाटील	द्वितीय वर्ष, विज्ञान	५९
२०) जिंदगी	सोहेल मोहसीन शेख	तृतीय वर्ष, कला	६०
२१) जीवन	मुमताज चाँद शेख	तृतीय वर्ष, कला	६०
२२) दुनिया	रब्बाना मुलाणी	द्वितीय वर्ष, कला	६०
२३) वाहरी जिन्दगी !	मुमताज चाँद शेख	तृतीय वर्ष, कला	६०
२४) शेरो-शायरी	रूक्साना रफिक पठाण	प्रथम वर्ष, कला	६१
२५) जिंदगी	अर्चना अर्जुन बनसोडे	तृतीय वर्ष, कला	६१
२६) बीत गया जो कल	आल्फास कामीस मुलाणी	प्रथम वर्ष, विज्ञान	६१
२७) आनंद	अर्चना अर्जुन बनसोडे	तृतीय वर्ष, कला	६२
२८) शेरो-शायरी	अज़लदिदन ईलाही शेख	तृतीय वर्ष, कला	६२

समीक्षात्मक

दलित चेतना की संहिता : सलाम

समाधान शिवाजी वाघमोडे
तृतीय वर्ष, कला

ओमप्रकाश वाल्मीकि इन कहानियों के साथ दलित विमर्श के उस आयाम को भी उद्घटित करते हैं, जिन्हें जीवन अनुभवों से जोड़कर देखे जाने की जरूरत है। यह संकलन दलित साहित्य में अपनी पहचान को लेकर एक सार्थक और रचनात्मक उपलब्धि है।

ओमप्रकाश वाल्मीकि का कथा संग्रह 'सलाम' दलित जीवन का आईना है, इस कहानी संग्रह में कुल चौदह कहानियाँ हैं। सलाम, बिरम की बहू, पच्चीस चौका देड़ सौ, अम्मा इस संग्रह की चर्चित कहानियाँ हैं। इन सभी कहानियों में उपेक्षित और वंचित दलित जीवन के पीड़ा, संत्रास और छटपटाहट, जीवन की विवशता को रचनात्मक रूप प्रदान किया है, उन्होंने शोषित जन समुह की अस्मिता को उभारा और समाज की विसंगतियों पर प्रहार किया।

कितने सवाल खड़े हैं,
कितनों के दोगे तुम उत्तर,
में शोषित, पीड़ित हूँ,
अंत नहीं मेरी पीड़ा का,
जब तक तुम बैठे हो,

काले नाग बने फन फैलाए,
मेरी संपत्ती पर.... -युग चेतना

ओमप्रकाश वाल्मीकि जी ने अपनी सभी रचनाओं के जरिए सामाजिक आंदोलनों को साहित्यिक अभिव्यक्ति देने का महत्वपूर्ण काम किया है।

यह सभी कहानियाँ सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक और राजनितिक पक्ष को मध्य में रखकर रची गई हैं। एक बड़े वर्ग का दूसरे कनिष्ठ वर्ग को देखने का उपसंवेदनशील चेहरा इस संग्रह में उभर कर सामने आया है। बरसों की उपेक्षा से उपजी व्यथा को वाल्मीकि जी ने अपनी रचनाओं में मुखरित किया है।

मैंने भी देखे हैं यहाँ
हर रोज
अलग-अलग चेहरे
रंग-रूप में अलग
बोली-बानी में अलग
नहीं पहचानी जा सकती उनकी "जाति"
बिना पूछे
मैदान में होगा जब जलसा
आदमी से जुड़कर आदमी
जुटेगी भीड़
तब कौन बता पाएगा
भीड़ की "जाति"
भीड़ की जाति पूछना
वैसा ही है
जैसे नदी के बहाव को रोकना
समन्दर में जाने से !! -

'जाति' -ओमप्रकाश वाल्मीकि

दलित साहित्य ऐसी सामन्तवादी व्यवस्था के खिलाफ खड़ा हुआ जो पीड़ियों से ही निचले समाज को अछूत मानता है। दलित साहित्य उन दमित लोगों के अस्मिता कि पहचान है। 'दलित जीवन संघर्ष से उपजी मुक्ति की चेतना है' जिसने नई रचनाधर्मिता

को अभिव्यक्ति दी। जिसमें साहित्य के नए नायकों का जन्म हुआ।

ओमप्रकाश वाल्मीकि ने अपने लेखन से पहचान नहीं बनाई बल्कि उन्हें उनकी आत्मकथा, कहानीयाँ, कविताएँ उनकी पहचान बनी है। उन्होंने अपने विचारात्मक लेखन से अपनी अलग पहचान बनाई। उन्होंने अपने विचारों को अपनी जमीन पर खड़ा किया। उनकी कहानीयाँ दलित जीवन संदर्भों से जुड़ी कहानीयाँ हैं जिनमें दलित जीवन के सुख-दुःख, कष्ट-क्लेश, उपेक्षाएँ-प्रताडनाएँ, कुंठा-घुटन तथा कुछ सपने और उनके लिए किए जानेवाले संघर्ष को उजागर करते हैं। यह सब सदियों से दलित जीवन का यथार्थ रहा है। ओमप्रकाश वाल्मीकि जी की कहानीयाँ में ऐसे अनेक पात्र हैं जो दलित नहीं फिर भी उनके संघर्ष बड़े हैं।

ओमप्रकाश वाल्मीकि जी की कहानीयाँ का संग्रह 'सलाम' अपने कथ्य और शिल्प के कारण ही तो हमारा ध्यान खींचता है। वाल्मीकि जी की कहानीयाँ के पात्र उच्च या मध्यम वर्ग के नहीं यहाँ उस वर्ग का चित्रण है, जो समाज की त्रासदी के कारण अपमान झेलकर समाज की गंदगी साफ करते हैं। यहाँ उन स्त्री-पुरुषों की व्यथा है, जो अपने चित्कार और सिसकियों को चुपचाप सहते हैं। जीत हो ना हो, मगर लडना है चाहे उसमें कितना भी समय लगे। इसी आशा और विश्वास की कहानीयाँ 'सलाम' में हैं।

इस संग्रह की पहली कहानी है- सलाम जिससे इस कहानी संग्रह को नाम दिया है। कहानी का नायक भंगी समाज से संबंधित है जिसकी शादी इस कहानी की जड़ है और पूरी कहानी का ताना-बाना है। भंगी समाज में शादी के बाद सलाम मांगने की प्रथा है जो गाँव के बड़े सधन परिवारों के घर जाकर सलाम माँगा जाता है।

हरीश को 'सलाम' के लिए विदाई से पहले सधनों के दरवाजे पर जाना था। यह एक रस्म थी। जिसे न जाने कितनी सदियों से निभाया जा रहा है।

हरीश के पिताजी ने साफ इनकार कर दिया कि, "हम सलाम पर अपने लड़के को नहीं भेजेंगे।"

सधन परिवारों से कई बार बुलावा आ चुका था। बिरादरी के बड़े-बुढ़े अपने-अपने तर्क देकर ऊँच-नीच समझा रहे थे।

"बाप-दादों की रीत है, एक दिन में तो ना छोड़ी जावे है। वे बड़े लोग हैं। 'सलाम' पे तो जाना ही पड़ेगा।"

हरीश ने तीखे शब्दों में कहा, "आप चाहे जो समझें... मैं इस रिवाज को आत्मविश्वास तोड़ने की साजिश मानता हूँ। यह सलाम की रस्म बंद होनी चाहिए।"

"सपना" कहानी हिन्दू धर्म की बहुदेववादी आस्थाओं की व्यंग्यात्मक प्रस्तुति के साथ दलितों के प्रति सवर्णों के भेदभाव को भी एक विशिष्ट संदर्भ में उजागर करती है यहाँ भी दलितों के साथ किए जा रहे भेदभाव का प्रतिवाद एक सवर्ण ब्राह्मण ऋषिराज के द्वारा होता है। जो आवेश अति नाटकीय तरीके से मुर्ति की प्राण प्रतिष्ठा के लिए हो रहे हैं। सारे समारोह को अस्त-व्यस्थ कर देता है; कहानी में ऋषी के व्यवहार से यह अति नाटकियता प्रसंग लग रहा है, मगर कहानी को कमजोर करता है। इसी वजह से "सपना" में चरित्रों की वर्णिय विशेषता पूरी तरह सामने आती है।

"बैल की खाल" कहानी मरे हुए जानवरों की खाल उतारने का पेशा करनेवाले दो दलित चरित्र काले और भूरे की मानवियता के पक्ष धरता की है। भूक की तकलीफ के बीच दोनों को पंडित जी के बैल की मौत की खबर मिलती है। काले और भूरे इन दो व्यक्तियों के चरित्र के मानवीय पहलू को उजागर करने वाली यह कहानी है। साथ ही उन तमाम लोगों की सोच और मानसिकता पर एक करारा व्यंग्य है।

'भय' इस संग्रह की एक सशक्त कहानी है, जिसमें भय को इस कहानी की हीनता के साथ मनोवैज्ञानिक जमीन पर विशद किया है। यह दलितों के मन की हीनता के चलते छिपाई हुई जाति की पहचान के खुल जाने से उपजा भय है। अपनी दलित पहचान छिपाए हुए दिनेश सवर्णों की इस कोलोनी में राम प्रसाद तिवारी जैसे ब्राह्मण से पारिवारिक संबंध बनाएँ हुए वर्षों तक रहता आ रहा था।

'भय' कहानी मनोवैज्ञानिक धारातल पर है। यह दोहरी मानसिकता में फँसे नायक के भय की कहानी है। सवर्ण कोलोनी में रहनेवाले नायक में जाति के प्रकट हो जाने के भय के साथ ही एक अबोध वराह शिशु की हत्या से उपजा भय भी है। हीनताबोध और हिंसाबोध को केन्द्र में रखकर मानवीय संवेदना की अभिव्यक्ति कहानी है।

'कहाँ जाए सतिश?' यह कहानी भय कहानी के धरातल पर आधारित है। जिसमें नायक अपनी जाति छिपाकर जिनके घर रहता था। उन्हें जब असलीयत का पता चला उसी समय उन्होंने नायक को घर से बाहर फेंक दिया। नायक (सतिश) की इसी

विडंबना को केंद्र में रखकर ओमप्रकाश जी ने सदियों से दलितों पर हो रहे अत्याचार पर चोट की है और समाज की वास्तविकता का चित्रण किया है, 'कहाँ जाए सतिश?' दलितों के उस प्राचीन दुख और अपमान की कहानी है जिसमें सवर्ण समाज में उसके प्रति मान-सम्मान तब तक है जब-तक उस व्यक्ति की जाति का पता नहीं चलता।

'गोहत्या' यह एक ऐसी कहानी है, जो निरपराध व्यक्ति को उत्पीड़न का शिकार बनाता था। सामंति परिवेश में सदियों की रूढ़ मानसिकता से आक्रांत पंचो और सरपंचो द्वारा हो रहे अत्याचार का एक उदाहरण है। निर्दोष दलित पर अकारण गोहत्या का पाप मढ़कर हल की दहकती फाल उठाकर उसे चलाने के लिए मजबूर किया।

'गोहत्या' दूरस्थ गाँव के सामन्ती मानसिकता की यथार्थ अभिव्यक्ति है। रुढ़ियों में फँसे तथाकथित भद्रजन और पंचायत में सुनायी शिक्षा किस प्रकार इस व्यवस्था में दलित शोषण और अमानवीय व्यवहार की क्रूरता को एक प्रचलित लेकिन भिन्न पक्ष को यह कहानी सामने रखती है।

'ग्रहण' और 'बिरम की बहू' एक कहानी के दो अंग हैं, जिसे वाल्मीकि जी ने विस्तार से रखा है। चंद्रग्रहण के समय को गाँव में बड़े लोग भंगीयों को दान देते हैं, इसी दान का वर्णन इस कहानी में है। चौधरी ने अपने बेटे बिरमपाल की शादी धुमधाम से की थी। मगर शादी के दो साल बाद भी उन्हें पोते-पोति का सुख नसीब नहीं हुआ था। गाँव में लॉग बहू को बांझ कहने लगे थे। इसी कलंक से मुक्ति पाने के लिए दान मांगने आए रमेसर से बहू सन्तान मांगती है और यही से कहानी की शुरुआत होती है। ग्रामीण अभिजात्य परिवारों की औरतें दलित जाति के लोगों का किस तरह इस्तेमाल करती हैं इसका जीवंत उदाहरण है 'ग्रहण'।

रमेसर को केन्द्रबिंदू रखते हुए बहू ने उसके साथ दैहिक संबंध प्राप्त किए परंतु उसके बाद बिरम की बहू की छाया भी उसे किसी सपने की तरह लगने लगी। इस कहानी में दलित विषयवस्तु नहीं, मगर यह किसी के भी साथ घटित हो सकता है। इसलिए यह कहानी रमेसर के अपने इस्तेमाल के दुःख और द्वंद्व की कहानी है। रमेसर सोचता है कि, किस तरह देह और संवेदना के धरातल पर अभिजात्य परिवारों की औरतें दलित युवकों को छलती हैं।

'पच्चीस चौका देढ़ सौ' यह कहानी ग्रामीण दलितों के अज्ञानता को रेखांकित करती है। क्योंकि, जब दलितों के बच्चे

पढ़कर उनके साथ हुए शोषण को उन्हें उनके साथ हुए व्यवहार के बारे में बताते हैं तब वह आक्रोशित हो उठते हैं। इस कहानी का नायक सुदीप जब अपनी पहली तनख्वाह अपने पिता के हाथों में देकर कहता है कि, पच्चीस चौका देढ़ सौ नहीं होता है, तो उस पिता के मुँह से आक्रोश की चित्कार बाहर पडती है।

'पच्चीस चौका देढ़ सौ' दलित उत्पड़न के एक पक्ष को रखती है। निरक्षरता और रूढ़ियों की आड में हुए शोषण की निरन्तरता को नयी पिढी अपनी समझ से विराम देना चाहती है।

'अंधड' कहानी दलित जाति में पैदा होने से उपजी हीनता ग्रंथी फलतः जाति छिपाकर समाज में सम्मानित जीवन जीने का एक प्रयास करने की मानसिकता रखनेवाले उन लोगों की भावना पर गहरा कटाक्ष करती है। जो छद्म (प्रयास) को वास्तविकता मानकर पुराने जीवन की याद को गुनाह समझते हैं ऐसे ही एक सुक़डलाल से एस. लाल बने श्री. लाल ऐसे ही लोगों के प्रतिनिधि है। देश के जानेमाने वैज्ञानिक बनकर मध्यम वर्गीय जीवन में घुलमिल गए, जिन्हें अपनी पुरानी याद भी रोमांचित करती है। मगर इसी कारण कहानी का जो निष्कर्ष निकालना चाहिए वह नहीं निकलता और कहानी कमजोर बन जाती है।

'जिनावर' संकलन की एक अत्यंत मार्मिक मानवीय संवेदना से सरोबर कर के दलितों के त्रासदायी अहसासों को जगाने वाली कहानी है। जो बडी संजीदगी, संयम और बड़े रचनात्मक कौशल के साथ रची गयी है। कहानी के केन्द्र में ग्रामीण कुलीन बहू है, जिसका ससुर उसे घर से बाहर निकालता है क्योंकि, वह उसके अत्याचार नहीं सहती थी। उसकी हवस मिटाती नहीं थी। इसलिए वह अपने नौकर जगेसर के साथ मायके भेजता है। वह जाते समय मौन थी, मगर उसका मौन तोड़कर जगेसर ने उसकी सच्चाई सूनी तो उसके पाँव के नीचे से जमीन खिसक गयी और उसकी मानवीयता जगती है और उसे वापस अपनी जगह सही सलामत छोड़ आता है। कुछ न कहकर वह बहुत कुछ कहकर जाता है, यही इस कहानी का अर्थ बतता है।

'कुचक्र' मध्यमवर्गीय सवर्ण मानसिकता के घटियापन को उजागर करने का काम इस कहानी में किया गया है। 'कुचक्र' में सवर्ण परिवारों के दो चरित्र की कहानी है।

'अम्मा' एक ऐसी कहानी है जिसमें माँ के अनेक रूप सामने आते हैं। माँ की इच्छा और आकांक्षा की कहानी है। जिसमें वह

संतान को दुख और अपमान से दूर रखना चाहती है। वह स्वयं जीवन भर खटती है परंतु संतान की अविस्मरणीय मानवीय संवेदना से रुबरु करानेवाली मर्मस्पर्शी कहानी है। इस कहानी की नायिका अम्मा जो घरों में पाखाना (रसोई) साफ करने का काम करती है।

अम्मा को चुप देखकर बिरपन ने कहा, “अम्मा, ये ठिकानों का काम छोड़ो। अब आप के शरीर में ताकद कहाँ है? और वैसे भी अब आपको इतनी तकलीफ उठाने की जरूरत क्या है? घर तो चल ही रहा है। अच्छा नहीं लगता अम्मा... आप गंदगी ढोने जाती है... लोग देखते हैं तो शर्म आती है।”

बेटे बिरपन... तैन्ने और जात कों (बच्चे) ने सरम आवे... इसलिए तो पढ़ाया लिखाया। थारे सबके हाथों से झाड़ू-कठोरा छुड़ाया... मेरे बाद इस घर से कोई बहू-बेटी ठिकानों में नहीं

गई... सिरफ इसलिए कि, तुम सब लोग इज्जत से जीना सिखो।

‘खानाबदोश’ इस संग्रह की अंतिम कहानी है। जो भट्टा मजदूरों के जीवन पर आधारित है। जहाँ मालिक का दबाव जब त्रासदायक होता है। उसी समय कहानी अपनी दिशा बदलती है। और अंतः उत्पीड़न का प्रारंभ होता है और मजदूरों को काम छोड़ के जाना पडता है।

ओमप्रकाश वाल्मीकि इन कहानियों के साथ दलित विमर्श के उस आयाम को भी उद्घटित करते हैं, जिन्हें जीवन अनुभवों से जोड़कर देखे जाने की जरूरत है। यह संकलन दलित साहित्य में अपनी पहचान को लेकर एक सार्थक और रचनात्मक उपलब्धि है।

हार के बाद जीत

हारना तब आवश्यक हो जाता है,
जब लड़ाई ‘अपनों’ से हो।
और जीतना तब आवश्यक होता है,
जब लड़ाई ‘अपने आप’ से हो।
मंजिले मिली ये तो मुकद्दर की बात है,
हम कोशिश ही न करे, ये तो गलत बात है।
किसी ने बर्फ से पुछा कि,
आप इतने ठंडे क्यों हो?
बर्फ ने बड़ा अच्छा जवाब दिया :
“मेरा अतीत भी पानी...
मेरा भविष्य भी पानी...
फिर गरमी किस बात पे रखूँ?”

सय्यद सद्दाम जमादार
तृतीय वर्ष, कला

गुरु महिमा

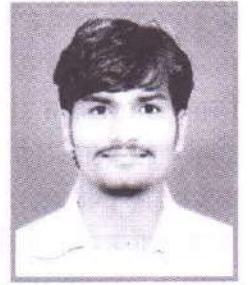
सोचती हूँ आप जैसे गुरु हमारे जीवन में न आये
होते तो हम यूँही भटकते रह जाते ॥
आपने ही सिखाया सच्चे राह पर चलना
जान भी चली जाये पर अब इसे नहीं छोड़ना ॥
कभी अच्छे कामों पर आप ही कहते हैं, शाब्बास !!
बुरे कामों का आपही दिलाते हैं एहसास।
गुरु से ही मिलती हैं हमें मुसीबतों से लडने की प्रेरणा
उन्हीं की ही करनी चाहिए हमें आराधना।
यही एहसास रहता है हरदम
आपही आज के राधाकृष्णन्।
गुरुबिन होता न कोई अच्छा काम
गुरुबिन होता नहीं कोई महान।
गुरु से ही होती है एक ऐसी डोर
जो हमें ले जाती है चारों ओर।
सचमुच कोई नहीं इस दुनिया में गुरुसमान
गुरु चरणों में मेरा दंडवत प्रणाम ॥

राधिका नागनाथ नवगिरे
तृतीय वर्ष, कला

भिलार से प्रतापगढ़

रोहित हनुमंत माने पाटील
तृतीय वर्ष, कला

आज हम कुछ ऐसे ही मैंने की हुई यात्रा के बारेमें बात करने वाले है, जो गांव शायदही आपने सुना या देखा होगा, वो गांव है 'भिलार' किताबों का गांव। आप शायद ये पढ़कर दंग रह गये होंगे की ऐसा भी कोई गांव होता है क्या?

हम सभी को घूमना पसंद है इसलिए देशों विदेशों की सैर करने निकलते है। इसके पिछे कुछ ना कुछ मकसद जरूर होता है। हमें कहाँ जाना है, क्या देखना है इस के बारे मे पहले से ही जानकारी निकाल लेते है और निकल लेते है-उस पर्यटन स्थल की ओर।

आज हम कुछ ऐसे ही मैंने की हुई यात्रा के बारे में बात करने वाले है, जो गांव शायद ही आपने सुना या देखा होगा, वो गांव है 'भिलार' किताबों का गांव। आप शायद ये पढ़कर दंग रह गये होंगे की ऐसा भी कोई गांव होता है क्या? जब मैंने भी पहली बार इसके बारे में सुना तो मेरी भी हालत आपके जैसी ही हुई थी। तो चलो पढ़ते है कैसी रही मेरी ये यात्रा और क्या मैंने देखा और जाना ?

सुबह के ८ बजे सारे महाविद्यालय के छात्र जाने के लिए बस में बैठे। बस शुरू हुई

और उसके आगे मेरा दिमाग दौड़ने लगा। क्या है भिलार? क्या होगा वहाँपर? इस प्रश्न ने मुझे हैरान कर रखा था। गाडी में गपशप शुरू हुई। नये-पुराने गानों की मैफील सजी। हर कोई इसी उलझन मे पड़ा था कि क्या देखने जा रहे है हम? हम में से किसी ने देखा ही नहीं था, तो प्रश्न का उत्तर कौन देगा। गाडी तेज रफतार से चल रही थी और दिमाग उसके आगे !

आपने कई यात्रायें की होंगी, मैंने भी की थी पर ये यात्रा मेरे लिये कुछ अलग ही एहसास देनेवाली थी क्योंकि, आगे हमें क्या देखना है ये किसी को पता नहीं था।

अपने विषय का ज्ञान अधिकाधिक हो इसलिए भूगोल विषय के अध्यापक छात्रों को पहाड, नदीयाँ, समुद्र, खाडी दिखाने के ले जाते है पर मेरे छात्रों को पढ़ाई को शौक लगे अध्ययन की किताबों को छोडकर बाकी भी किताबे पढे ताकि जींदगी जीने का मकसद और तरीका जान लें इसलिए महाविद्यालय के प्राध्यापक डॉ. विश्वनाथ आवड सरजी ने इस अनोखी यात्रा का आयोजन किया। उनका कहना है कि जिंदगी को भरपुर आनंद से जीना हो तो आदमी को पढ़ना जरूरी है क्योंकि, किताबे आदमी को जीना सीखा देती है। गाडी की तेज रफतार ने पंचगणी को कब का पिछे छोड दिया और हम भिलार के बहुत ही करीब आ गये। महाराष्ट्र के सातारा जिले के पंचगणी से १५ कि.मी. दूरी पर स्थित है 'भिलार'। सबके चेहरों पे खूशी और आश्चर्य की छटा साफ दिखाई दे रही थी। खुशी इस बात की थी कि, हम उस गांव के बहुत ही करीब आ गये है और आश्चर्य की बात ये थी, ऐसा भी कोई गांव होता है। ये अनुभव आपको

भी आ जाएगा क्योंकि ये देश के इतिहास में साहित्य की परंपरा में महाराष्ट्र शासन द्वारा निर्माण किया हुआ पहला ऐसा गाँव है, जिसके बारे में बहुत ही कम लोग जानते हैं और उससे भी कम लोगों ने इसे देखा है। गाड़ी भिलार में पहुँच गयी। सब लोग नीचे उतरें। कोंकन की इस धरती पर कुछ अलग ही महक आ रही थी जिसने यहाँ के पंछी, भोरों और अब हम सबको मोहित किया था। सरजी के साथ हम सब गाँव के मुख्यालय में पहुँचे, जहाँ से हमें इस गाँव की सारी जानकारी मिलने वाली थी। हमने कुछ मिनटों की व्हिडीओ क्लिप देखी जिसमें ये गाँव ऐसा क्यों निर्माण किया इसके बारे में दिखाया गया। बाद में गाँव का नक्शा हमारे हाथ में थमा दिया और हम निकल पड़े किताबों से मिलने। आज तक हमने घर को चित्रों से सजाया हुआ देखा था, और देखा दीवारों को कुछ नये ही सुविचारों से सजाया गया था। पढ़ते-पढ़ते हमने हर घर में जाकर किताबों को देखा जो हमें कुछ कहना चाहती थी। कुछ बताना चाहती थी, क्या पढ़ना चाहिए और क्यों पढ़ना चाहिए? इसकी प्रेरणा देती थी। हर किताब हमें कुछ बताना चाहती थी, ऐसा हर किताब को हाथ लगाते ही हमें महसूस होता था। एक जगह कविता, एक जगह कथाएँ, एक जगह उपन्यास और एक जगह इतिहास ऐसा अनोखा मेल मैंने जीवन में पहली बार देखा था। इसके बाद सरजी हमें एक किताबों की दूकान पर ले गए। जहाँ पर हमें कुछ नई किताबें मिली जिन्हें हम हमारे शहर में कभी नहीं प्राप्त कर सकते थे।

दोपहर के २ बजे होंगे पहाड़ी पर झाड़ियों में बनाये गए मंदिर में हम पहुँच गये। दोस्तों आपको शेर पता होगा, वो जैसे शिकार के लिए छुपकर बैठता है वैसे ही ये मंदिर झाड़ीयों में शायद छिपकर ही बैठा हो ऐसा था। वहाँ पहुँचकर भोजन करने का तय हुआ। मिठी हवा के झोंकों के साथ बैठकर भोजन का आनंद कुछ और ही होता है। भोजन खत्म करके हम निकले राजा शिवछत्रपती के प्रतापगढ़ कीले की ओर। इतिहास सबको पता ही है, ये वही कीला है जो राजा शिवछत्रपतीजी के जीवन की महत्वपूर्ण घटना का साक्षी है। छत्रपती शिवाजी राजा से मिलने अफजल खान आये थे। उस मुलाकात में शिवाजी राजा को मारने का प्रयोजन था, पर कुछ उलटा ही हुआ और राजा शिवाजी ने ही अफजल खान की आंतडियाँ बाहर निकाली थी ये हमने बहुत बार पढ़ा था। इसलिए ही मैंने कहा था, ये वही कीला है जो इतिहास की घटना का साक्षी है।

प्रतापगढ़ के नीचे गाड़ी पहुँच गई सरजी के साथ सभी छात्र कीले की ओर निकल पड़े। कीले को देखने से जादा, उसे समझना जरूरी है, ये बात ध्यान में रखते हुए सरजी ने हमारे लिए एक गाईड

का प्रबंध किया और हम निकल पड़े इतिहास के पन्नों को दोहराने। अफजल खान और छत्रपती की भेट कब? कहाँ हुई? साथ में कौन था? इसके बारे में जानकारी लेते-लेते हम मुख्य द्वार पर पहुँच गए। कीला इतना बड़ा और दरवाजा इतना छोटा ऐसा क्यों यह प्रश्न किसीने पूछा और गाईड ने इसकी जानकारी देना शुरू किया। शत्रु को अंदर आने को दिक्कत हो जाये और अपने सैनिक उन्हें मार गिराये इस हेतु को ध्यान में रखकर ही दरवाजा छोटा बनाया है; ऐसी जानकारी प्राप्त हो गयी। राजमार्ग (पालखी मार्ग), देवी का मंदिर, सेनापति हंबीरराव मोहिते की पराक्रम करने वाली पंचसितारा तलवार। आप सोच रहे होंगे पंचसितारा क्या है? दोस्तों उस जमाने में जो सैनिक १०० आदमी को एक बार ही मार देता था उसे पंचसितारा यानी सम्मान चिन्ह दिया जाता था। तो सेनापति हंबीरराव मोहिते ने एक ही बार में पांच सौ लोगों को मार गिराया था। उसी सम्मान में उनकी तलवार पर पांच सितारे याने एक सम्मान चिन्ह को लगाकर सोने से उनका नाम लिखा था। मंदिर से होकर हम पहुँचे 'कडेलोट' पॉइंट के पास जहाँ पर किले की उंचाई तकरीबन ३००० फीट की है। उस जमाने में कोई आदमी गलती करता, तो उसे वहाँ से बांधकर फेंका जाता था। जीस को मृत्युदंड की शिक्षा दी जानेवाली है, उन्हें वहाँ से फेंका जाता था। वो पॉइंट देखकर छत्रपती के मुर्ति दर्शन के लिए गये और वहाँ से निकले अकलूज की ओर। रास्ते में सबके चेहरे पर एक अनोखी खुशी थी क्योंकि, कुछ नया अनुभव सब ने लिया था। इस यात्रा के आयोजन के लिए हम अपने सरजी के हमेशा ही शुक्रगुजार रहेंगे।

दोस्तों ऐसी रही मेरी यात्रा शायद आपको मेरी यात्रा पसंद आई होगी और आप भी कुछ ऐसा ही देखना पसंद करते हो तो स्वागत के लिए तैयार है किताबों का गाँव 'भिलार'!

बहुत सुंदर बात

रेस में जीतने वाले घोड़े को पता भी नहीं होता कि, जीत वास्तव में क्या है, वो तो अपने मालिक द्वारा दी गई तकलीफ की वजह से ही दौड़ता है, इसलिए यदि आपके जीवन में कभी कोई तकलीफ आए तो समझ लेना की आपका मालिक आपको जीताना चाहता है।

गौरी अंबादास पांढरे

प्रथम वर्ष, कला

धर्मनिरपेक्षता

समीर शेख
द्वितीय वर्ष, एम.ए.

सभी एक दूसरे के धर्म का सम्मान करें और इसे सरकार को कानूनी रूप से कड़ाई से लागू करना चाहिए। जब तक इस बात पर सरकार गंभीर नहीं होती, हम विश्व पटल पर हमारे देश को प्रगति पथ की सर्वोच्च ऊंचाई पर नहीं ले जा सकते।

हमारे देश में हर एक नेता के मुँह से निकलने वाला पहला शब्द है-धर्मनिरपेक्षता ! इसका अर्थ विशाल और स्पष्ट है, मगर जिस नियत से यह व्यवहार में प्रयोग किया जाता है, क्या वह नियत उतनी ही पवित्र होती है जितना कि यह शब्द है। क्या कभी किसीने सोचा कि, इस धर्मनिरपेक्षता शब्द की आड में किसे खुश किया जा रहा है ? क्या यह भारत में सत्ता हाँसिल करने का बीज शब्द है?

धर्मनिरपेक्षता में सबको अधिकार समान हो अपने धर्म के प्रति विचार प्रकट करने के समान अधिकार दिए गए हैं। उसी प्रकार हर एक धर्म के कट्टरवादियों पर भी उतना ही नियंत्रण हो कि, वह दूसरे धर्म के

प्रति असम्मान व्यक्त ना करें। हम सृष्टि निर्माता का आदर एवं पूजन करते हैं। सभी की पूजा, इबादत विधि भिन्न है। सभी पंथीय लोग उसे अलग-अलग नाम से पुकारते हैं। मगर इस धरातल के मानव प्रजाती को यह बात गाँठ बाँध लेनी चाहिए कि, कोई भी पंथीय व्यक्ति किसी भी प्रकार ध्यान, पूजा, पेयर, इबादत करें; मगर इस सृष्टि का निर्माता एक ही है, उसे किसी भी नाम से पुकारें खुदा-अल्लाह, ईश्वर, गॉड एक ही है। आज धर्मनिरपेक्षता एक ढकोसला बन गयी है।

राजनीतिक विषय में धर्मनिरपेक्षता शब्द का भारत में राजनीति के रूप में उपयोग किया जाता है, कोई खुले आम अपने संगठन बनाकर किसी एक धर्म के विषय में खुले आम दुष्प्रचार और अपशब्द कहते चले जाते हैं और सरकार उसपर सिर्फ इसलिए कोई कार्रवाही नहीं करती कि, कहीं सामाजिक शांति भंग ना हो। अगर उन पर कार्रवाही करेंगे तो हिंसा भड़केंगी, क्या ऐसी सोच से समूचे भारत में धर्मनिरपेक्षता की रक्षा करना है, तो यह बंधन हर एक व्यक्ति पर रखना होगा कि, वह अपने धर्म के प्रचार हेतु किसी दूसरे धर्म की बुराई ना करें। सभी एक दूसरे के धर्म का सम्मान करें और इसे सरकार को कानूनी रूप से कड़ाई से लागू करना चाहिए। जब तक इस बात पर सरकार गंभीर नहीं होती, हम विश्व पटल पर हमारे देश को प्रगति पथ की सर्वोच्च ऊंचाई पर नहीं ले जा सकते। सर्वोच्च सम्मान सिर्फ अपने देश और मातृभूमि भारतमाता को दें। हम सब मिलकर बोले जय हिंदी !

वैचारिक लेख

दहेज : एक सामाजिक समस्या

अश्विनी चंद्रकांत पवार
प्रथम वर्ष, कला

दहेज की प्रथा इतनी प्रबल हो गई है कि, उसके विरोध में लोगों में आवाज उठाने की भी शक्ति नहीं। दहेज के खिलाफ बोलने वाली युवती को मूर्ख या पागल समझते हैं। सबसे जादा दुःख तो इस बात का है कि, हमारे समाज का प्रगतिशील शिक्षित वर्ग भी दहेज को अपना छुपा समर्थन दे रहे हैं।

दहेज लेना अपराध है। यह सबको पता है और देना भी अपराध है। फिर भी भारत में आज-कल किसी भी दिन का अखबार लें, उसमें कही न कही दहेज मृत्यु का समाचार अवश्य मिलेगा। कहने के लिए हमने बड़ी प्रगति की है, फिर भी हम अपने समाज को नहीं बदल पाए हैं। यदि स्वतंत्रता की ताजी हवा समाज के मन तक पहुँची होती तो आज दहेज प्रथा जैसे कुरीतियाँ हमारे यहाँ न होती।

एक समय था जब लड़की के विवाह में उसका पिता उसे यथाशक्ति भेंट दिया करता था और वर पक्ष उसे स्वीकार कर लेता था। लेकिन दहेज आज लड़कियों के शोषण का माध्यम बन गया है। कहीं ये शोषण सोना और पैसे के रूप में होता है। तो कहीं जगह जमीन, मोटार कार, स्कूटर या अन्य रूप में लिया जाता है। दहेज के लेन-देन हुए बिना लड़की डोली में नहीं चढ़ सकती।

आजकल अपेक्षित दहेज न मिलने पर नववधू को अनेक प्रकार के ताने सुनने पड़ते हैं। नववधुओं को अनेक प्रकार की शारिरीक, मानसिक यातनाएँ दी जाती हैं। दहेज के लालच में दूसरा विवाह करने के लिए पहली पत्नी को विष देकर या जलाकर मारा जाता है। कई बार लड़कियाँ आत्महत्या भी कर लेती हैं। कई बार तो रेल की खूनभरी पटरीयाँ, या पंखे से लटकती लाशें अनेक बार इसके सबूत दे चुकी हैं। दहेज के लालच में लड़की वालों का जीवन विरान हो जाता है। दहेज न देने पर बारात लौटती है। कई बार लड़की के पिता दहेज के कारण आत्महत्या भी करते हैं।

दहेज की प्रथा इतनी प्रबल हो गई है कि, उसके विरोध में लोगों में आवाज उठाने की भी शक्ति नहीं। दहेज के खिलाफ बोलने वाली युवती को मूर्ख या पागल समझते हैं। सबसे जादा दुःख तो इस बात का है कि, हमारे समाज का प्रगतिशील शिक्षित वर्ग भी दहेज को अपना छुपा समर्थन दे रहे हैं। दहेज प्रतिबंधक सरकारी कानून समाज पर अपना खास असर नहीं डाल पाते। कानून के पालन को विशेष महत्त्व नहीं दिया जाता।

दहेज प्रथा को मिटाने के लिए हमारे धर्माचार्यों को आगे आना चाहिए। हमारे युवक युवती को बीना दहेज लिए-दिए विवाह करने का संकल्प करना चाहिए। दहेज लेने और देनेवालों का सामाजिक बहिष्कार होना चाहिए। सरकार भी हमारी मदद कर रही है हमें उसमें योगदान देना चाहिए।

दहेज के कारण आज लड़की को जन्म दिया नहीं जाता। उसे जीने का अधिकार नहीं दिया जाता। हमने दहेज लेने व देने की प्रथा को मिटाना चाहिए। दहेज देने व लेने वाले लोगों को कड़ी से कड़ी सजा भी हो सकती है। कोई भी समस्या हो तो उस का डर कर नहीं डट कर सामना करना चाहिए। हमें दहेज जैसी प्रथा को हमारे जीवन में स्थान नहीं देना चाहिए।

अखिर कब तक दहेज की चक्की में पिसते रहेंगे हम ?

ध्येयवादी जीवन

राधिका नागनाथ नवगिरे
तृतीय वर्ष, कला

कभी-कभी किसी मनुष्य के जीवन में अनेक समस्याएँ आती हैं। ऐसे समय पर डटकर उनका मुकाबला करना चाहिए। शिक्षा से मनुष्य जागृत होता है, सामाजिक, सांस्कृतिक क्षेत्र में कर्तृत्ववान होता है। मनुष्य ने ध्येयवादी होकर जीवन जीना चाहिए।

जीवन मानव को मिला हुआ एक वरदान है। हर मनुष्य ने जीवन को पूरी तरह से जी लेना चाहिए। जीवन अनमोल है वह सुंदर भी है। उस सुंदरता का आस्वाद हम ले सके ऐसी योग्यता हम में होनी चाहिए। मनुष्य जीवन में निहित सौंदर्य को जानना अच्छे मनुष्य की निशानी है। हमें अच्छे व्यक्तियों के साथ रहकर सिर्फ जीवन जीना ही नहीं, तो वह किस तरह जीना चाहिए यह भी सीखना चाहिए।

अपने जीवन में हमें बहुत कुछ करके दिखाना चाहिए। हमारा लक्ष्य हमेशा ऊँचा होना चाहिए। उस लक्ष्य को प्राप्त करने के

लिए निरंतर परिश्रम करने चाहिए। जीवन को कभी भी आसान नहीं मान लेना चाहिए।

जीवन में अनेक समस्याएँ आती हैं, ऐसे अवसर पर विचलित न हों बल्कि ध्यान से उन समस्याओं का सामना करना चाहिए। जीवन में सुख तथा दुःख आते जाते रहते हैं। दुःख के समय व्यथित नहीं होना है तथा सुख के प्रसंग में अपने पैर जमीन पर हो इसका ध्यान हमें रखना चाहिए। हमें तटस्थ रहकर, शांत चित्त से सकारात्मक सोच के साथ जीवन के प्रति देखना चाहिए। जीवन धूप-छाँव की तरह है, उसमें उतार चढ़ाव आते रहते हैं। कभी-कभी किसी मनुष्य के जीवन में अनेक समस्याएँ आती हैं। ऐसे समय पर डटकर उनका मुकाबला करना चाहिए। उस पर विजय प्राप्त करके मनुष्य को आगे बढ़ना है। जीवन अनमोल है, प्रगति तथा विकास कर लक्ष्य प्राप्त करना होगा। इसलिए इसका रसास्वादन पूरी तन्मयता के साथ करना चाहिए। हमारे जीवन में ध्येय हो तभी हम आगे बढ़ सकते हैं। हमारे देश के भूतपूर्व राष्ट्रपति डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम अत्यंत गरीब थे, परंतु उन्होंने परिश्रम एवं गुणात्मकता के आधार पर अपने नाम की अमीर छाप छोड़ दी है। मराठी साहित्यकार वि.दा.करंदीकर जी ने अपना जीवन कविता को समर्पित किया इसी कारण उनकी कविताओं में सामान्य मनुष्य की संवेदना दस्तक देती है। इसी कारण उन्हें ज्ञानपीठ पुरस्कार से सन्मानित किया जा चुका है। हमारे देश में ऐसे अनेक नाम हैं जिन्होंने मेहनत करके अपनी छाप छोड़ी है।

शिक्षा से मनुष्य जागृत होता है, सामाजिक, सांस्कृतिक क्षेत्र में कर्तृत्ववान होता है। मनुष्य ने ध्येयवादी होकर जीवन जीना चाहिए।

वैचारिक

विद्यार्थी जीवन और स्पर्धात्मक युग...

राधिका नागनाथ नवगिरे
तृतीय वर्ष, कला

विद्यार्थी आज जो भी ज्ञान पाते हैं वह केवल परीक्षा के लिए पर्याप्त है, मगर वह एक जिम्मेदार इन्सान नहीं बन सकते, तो क्या फायदा इस पढ़ाई का, जो विद्यार्थी को केवल किताबी कीड़ों की तरह बना दें।

के लिए रात-दिन एक करके मेहनत करते हैं। इस स्पर्धा का सामान्य विद्यार्थी पर क्या असर पड़ता होगा ?

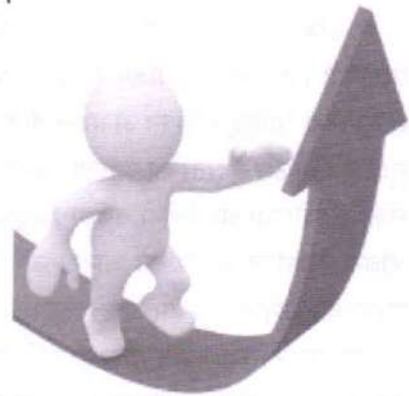
क्या इस स्पर्धा से शिक्षा का मूल उद्देश्य सफल होगा ? क्या वह स्पर्धा देश को प्रगति के पथ पर ले जाने के लिए फायदेमंद साबित होगी ? यह और ऐसे कई सवाल हैं जिनका जवाब मुझे आज तक नहीं मिला।

मेरे खयाल से आज की यह स्पर्धा विद्यार्थी को एक जिम्मेदार आदमी बनाने में कभी सफल नहीं होगी। स्पर्धा की वजह से आज के विद्यार्थी की स्थिति रेस में दौड़ते हुए घोड़े की तरह हो गई है, जो दौड़ने के अलावा और कहीं ध्यान देने को तैयार नहीं होता। वह कभी यह सोचने की कोशिश भी नहीं करता कि, वह इस दौड़ में पीछे क्यों रहता है। विद्यार्थी आज जो भी ज्ञान पाते हैं वह केवल परीक्षा के लिए पर्याप्त है, मगर वह एक जिम्मेदार इन्सान नहीं बन सकते तो क्या फायदा इस पढ़ाई का, जो विद्यार्थी को केवल किताबी कीड़ों की तरह बना दें।

आज का युग स्पर्धात्मक युग है। इस युग में ऐसा कोई क्षेत्र नहीं रहा जिसमें स्पर्धा न हो। इस स्पर्धा की वजह से इन्सान अपनी रातों की नींद और दिन का चैन इस विशाल दुनिया में खो बैठा है क्योंकि, हर कोई स्पर्धा में अपनी जगह बनाए रखना चाहता है।

यह स्पर्धा आज के विद्यार्थी वर्ग में ज्यादा से ज्यादा पाई जाती है। आज कल विद्यार्थी इस स्पर्धात्मक युग में सफलता पाने

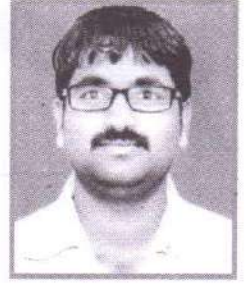
अगर यह स्पर्धा कम करनी है; तो हम सबको एक होकर कदम उठाने होंगे। मैं यह तो नहीं कहूँगी कि, यह स्पर्धा देश के भविष्य के लिए घातक है, लेकिन यह तो जरूर कहूँगी कि, यह स्पर्धा देश के लिए ज्यादा किफायती भी नहीं हैं। इसलिए हमें यह स्पर्धा पर्याप्त ही रखनी चाहिए।

सौंदर्य का मूर्त स्वरूप : श्रीदेवी

रमजान गुलाब पठाण
तृतीय वर्ष, कला

श्रीदेवी कपूर जो, श्रीदेवी के नामसे प्रख्यात है; भारतीय फिल्मों की मशहूर अदाकारा है, जिन्होंने हिंदी फिल्मों के अलावा तमिल, मल्यालम, तेलगू, कन्नड और भी फिल्मों में काम किया है। भारतीय सिनेमा की पहिली महिला सुपरस्टार कही जानेवाली श्रीदेवी ने 'पाँच' फिल्मफेअर पुरस्कार प्राप्त किये है।

श्रीदेवी कपूर जो श्रीदेवी के नाम से प्रख्यात है; भारतीय फिल्मों की मशहूर अदाकारा है, जिन्होंने हिंदी फिल्मों के अलावा तमिल, मल्यालम, तेलगू, कन्नड और भी फिल्मों में काम किया है। भारतीय सिनेमा की पहिली महिला सुपरस्टार कही जानेवाली श्रीदेवी ने 'पाँच' फिल्मफेअर पुरस्कार प्राप्त किये है। १९८० और १९९० के दशक में सबसे जादा आय प्राप्त करने वाली अभिनेत्रियों में शामिल थी।

श्रीदेवी का जन्म १३ अगस्त, १९६३ शिवकाशी, तामिलनाडू में हुआ था। उनकी माता का नाम राजेश्वरी और पिता अय्यपन जो एक वकील है। श्रीदेवी ने अपने करिअर की शुरुआत 'सोलवां सावन' से १९७९ में की थी। उन्हें बॉलीवूड में पहचान मिली फिल्म 'हिम्मतवाला' से। इस फिल्म के बाद श्रीदेवीजी हिंदी फिल्मों की अभिनेत्रियों में

शामिल हुई। श्रीदेवी ने अपने फिल्म करियर में कई अनगिनत फिल्मों की। अपने करिअर के दौरान उन्होंने कई दमदार रोल किये। कई मजबूत नारी चरित्रों को बेहतरीन तरीके से पेश किया। २०१३ में उन्हें भारत सरकार की ओर से पद्मश्री पुरस्कार से सम्मानित किया गया। श्रीदेवी का फिल्मी करिअर उंचाई पर था। तब इनके को स्टार मिथुन चक्रवर्ती के साथ अफेअर की चर्चा भी थी। बाद में मिथुन ने प्रेस कॉन्फरन्स कर सफाई दी। श्रीदेवी ने अपने फिल्मी करिअर की शुरुआत बतौर चाइल्ड आर्टिस्ट के रूप में की थी। १९८३ में फिल्म 'सदमा' में श्रीदेवी दक्षिण सिनेमा के अभिनेता कमल हसन संग नजर आई। 'सदमा' इस फिल्म में उनके अभिनय को देख आलोचक भी दंग रह गये। श्रीदेवी को फिल्म 'सदमा' के लिए पहिली बार फिल्म फेअर अवार्ड के लिए सर्वश्रेष्ठ अभिनेत्री का नामांकन मिला। इसके साथ १९८६ में 'नगिना' फिल्म जिसमें श्रीदेवी ने इच्छाधारी नागीन का रोल किया जिससे फिल्म सुपरहिट साबित हुई। इनकी कई फिल्मों जो सुपरहिट हुई है जैसे जवाब, मिस्टर इंडिया, चालबाज, जाबाज, खुदा गवाह, आदि।

१९९६ में निर्देशक बोनी कपूर के साथ शादी के बाद श्रीदेवी ने फिल्मी दुनिया से दूरी बनाई। २०१२ में गौरी शिंदे की 'इंग्लीश विंग्लीश' से परदे पर वापसी की। श्रीदेवी अपने पति बोनी कपूर और बेटी खुशी के साथ अपने भतिजे के विवाह समारोह में गयी थी। २४ फरवरी, २०१८ को उनकी मृत्यू हुई।

उनकी प्रमुख फिल्म : मिस्टर इंडिया, मेरी बिवी का जवाब नहीं, जुदाई, लाडला, रूप की रानी चोरों का राजा, निगाहें, लम्हें, चांदनी, चालबाज, जोशीले, कर्मा, नगिना।

सुनिल भारती मित्तल (भारती से भारत का गौरव बनने की कहानी)

मारूती सज्जन सुर्वे
द्वितीय वर्ष, विज्ञान

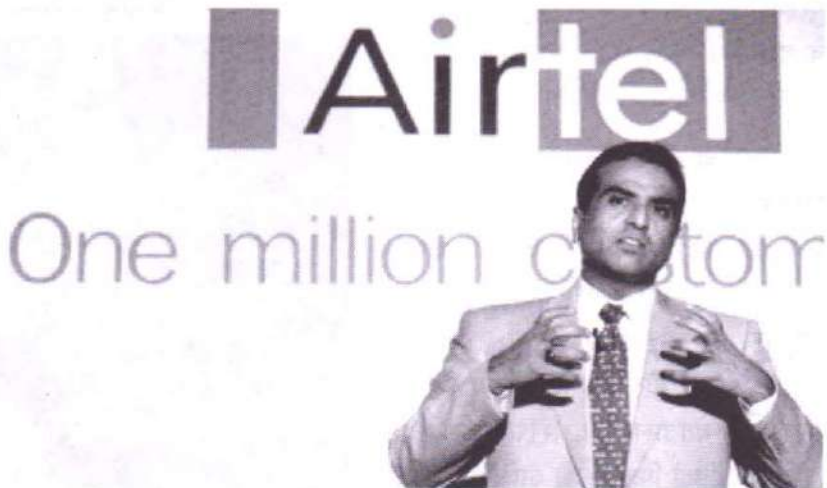
सुनिल की कंपनी 'भारती टेलिकॉम' ने जुन २०१० में एक अन्य दक्षिण आफ्रिकी टेलिकॉम कंपनी 'जैन टेलिकॉम' को खरीद लिया। यह अभी तक का किसी भी भारतीय दूरसंचार कंपनी द्वारा उठाया गया सबसे बड़ा कदम था।

“मैं यह साबित करना चाहता था कि, एक साधारण सा युवक भी सफल व्यापारी बन कर पूरे संसार में अपने नाम का डंका बजा सकता है”, ये शब्द हैं भारतीय टेलीकॉम कंपनी के बेताज बादशाह श्री सुनील भारती मित्तल के हैं। आज पूरे देश में शायद ही कोई ऐसा व्यक्ति होगा जिसने उनके टेलीकॉम ब्रांड 'एयरटेल' का नाम सुना न हो। केवल भारत ही नहीं बल्कि विश्व के १९ देशों में आज एयरटेल अपनी टेलीकॉम सेवाएँ प्रदान कर रहा है। पर क्या विश्वास कर सकते हैं कि, यह हजारों करोड़ का साम्राज्य मात्र १० हजार रुपया और एक १८ साल के युवक के सपने के साथ शुरू हुआ था? पर आपको यह विश्वास करना ही होगा क्योंकि, आज उस युवक का वह सपना साकार हो चुका है।

सुनिल भारती मित्तल का जन्म पंजाब के लुधियाना जिले में १९५७ में हुआ था। उनके पिता श्री सतपाल मित्तल एक राजनेता थे और दो बार लोकसभा से और एक बार राज्यसभा से सांसद रह चुके थे। उनकी प्रारंभिक शिक्षा मसूरी के विनबर्ग एलन स्कूल और बाद में ग्वालियर के सिंधीया स्कूल में हुई। वर्ष १९७६ में उन्होंने पंजाब युनिवर्सिटी से स्नातक की डिग्री प्राप्त की। हाँलांकि एक राजनीतिक परिवार के होने के बावजूद सुनिल भारती मित्तल के परिवार की आर्थिक स्थिति बहुत ज्यादा समृद्ध नहीं थी। पर सुनिल के सपने बहुत बड़े थे। वह बहुत मशहूर और अमीर व्यक्ति बनना चाहते थे। पढ़ने-लिखने की उम्र में भी उनकी दिलचस्पी पढ़ाई-लिखाई में नहीं थी। वह खुद का अपना कोई ऐसा करोबार स्थापित करना चाहते थे, जिसके जरिए वह अपने सपने को पूरा कर सके।

अपने इस सपने को पूरा करने के लिए मात्र १८ साल की उम्र में उन्होंने अपने कुछ दोस्तों के साथ मिलकर मात्र २० हजार रुपयों से साइकिल के पार्ट्स बनाने का व्यवसाय शुरू किया। उस समय लुधियाना में हीरो साइकिल का बहुत नाम था और आज भी हीरो साइकिल की एक अलग पहचान है। सुनिल मित्तल ने अपनी मेहनत और लगन के बल पर पहला आर्डर इस मशहूर हीरो साइकिल से लिया था।

अपने व्यवसाय के शुरुआती दिनों को याद करते हुए सुनिल मित्तल बताते हैं, मैंने सबसे पहले छहसौ साइकिल के पार्ट्स और हौजरी के लिए धागे बनाने का व्यवसाय

शुरू किया था। शुरुआती दिन बहुत ही कठीन थे और मैं अपने व्यवसाय से बड़ी मुश्किल से थोड़ा बहुत कमा पाता था, लेकिन मैं हर रोज जब रात को सोने के लिए जाता था तो अपने मन को विश्वास दिलाने के लिए खुद से कहता था कि, कल पैसे आनेवाले हैं। अपने मन को इस प्रकार का विश्वास दिला ने के बाद मुझ में एक नया आत्मविश्वास पैदा होता था।

सुनिल भारती मित्तल की किसी भी हालत में हार न मानने की जिद, कड़ी मेहनत और लगन का ही परिणाम था कि उनका वह व्यवसाय थोड़ी बहुत कठिनाइयों के साथ ही सही राह, पर चल रहा था। वह उतने से ही संतोष करने वालों में से नहीं थे। जब उन्हें लगने लगा कि, वह जो बिजनेस कर रहे हैं; उससे उनके सपने पूरे नहीं हो सकते, तो वह उस व्यवसाय को बेचकर लुधियाना से मुंबई आ गए और वहाँ अपने भाइयों के साथ मिल कर एक बार फिर बिजनेस की शुरुआत की। उन्होंने अपने नए बिजनेस के लिए जो कंपनी बनाई उसका नाम था 'भारती ओवरसीज ट्रेडिंग कंपनी'।

मायानगरी मुंबई सपनों का शहर है इसलिए सुनिल भारती मित्तल को भी यह लगा कि, अपने सपनों को सच करने के लिए मुंबई से बेहतर कोई और जगह नहीं है। इस नए बिजनेस में उनके पिछले बिजनेस का अनुभव तो काम आया ही, साथ ही उनको हर रोज कुछ नया सीखने की भूख ने भी काफी मदद की।

सच तो यह था कि, उन्होंने अपनी जिंदगी में निरंतर आगे बढ़ने की कला सीख ली थी, इसलिए उन्होंने आगे चल कर "भारतीय टेलिकॉम लिमिटेड" (बी.टी.एल) नाम से एक और कंपनी बनाई। उस कंपनी के माध्यम से उन्होंने भारत में पुश बटन टेलिफोन का निर्माण करना शुरू कर दिया। आगे चल कर बिजनेस के विचार से सुनिल ने अपने कंपनी के माध्यम से फॅक्स मशीन, वायरलेस फोन और तमाम तरह के अति आधुनिक दूरसंचार उपकरणों का निर्माण भी करना शुरू कर दिया।

लेकिन सुनिल भारती मित्तल जैसा होनहार व्यक्ति इतनी आसानी से हार मानने वाला नहीं था। उन्होंने एक बार फिर से कोशिश की। उनकी यह कोशिश कामयाब हुई। सुनिल की कंपनी 'भारती टेलिकॉम' ने जून २०१० में एक अन्य दक्षिण आफ्रिकी टेलिकॉम कंपनी 'जैन टेलिकॉम' को खरीद लिया। यह अभी तक का किसी भी भारतीय दूरसंचार कंपनी द्वारा उठाया गया सबसे बड़ा कदम था। इस कदम के साथ ही सुनिल भारती मित्तल का टेलिकॉम व्यवसाय दक्षिण आफ्रिका में भी फैल गया।

अपनी मेहनत और सुझबुझ के बल पर जमीन से उठ कर बुलंदियों के आसमान का सफर करने वाले टेलिकॉम किंग सुनिल भारती मित्तल को २००७ में भारत सरकार ने 'पद्मभूषण' के सम्मान से सम्मानित किया। यह तिसरा सबसे बड़ा नागरिक सम्मान है। यह सम्मान देश के लिए बहुमूल्य योगदान देने वालों को दिया जाता है। आज देखा जाए तो उनके पास सब कुछ है मगर फिर भी उनका मानना है कि, अभी तो बहुत सी मंजीले बाकी हैं।

सुनिल भारती मित्तल की इस कहानी से यही संदेश मिलता है; व्यक्ति जितना बड़ा सपना देखता है, उसे उतनी ही बड़ी कामयाबी का मकाम मिलता है। असल में वे सपने ही होते हैं जो आप की आँखों में पलते हैं और आप-अपने सपनों के हिसाब से उन्हें पूरा करने के लिए अपने कदम आगे बढ़ाते हैं। सपनों की शुरुआत एक सोच से ही होती है। सोच ही वह माध्यम है जो आप को दुनिया में कुछ खास करने के लिए प्रेरित करती है। सुनिल भारती मित्तल ने अपनी सफलता से यह साबित किया है कि, इस दुनिया का कोई भी साधारण से साधारण आदमी अपने संकल्प और प्रयास के बल पर संसार का कामयाब इंसान बन सकता है।

मजबुरी

कुछ न कहने की मजबुरी,
दिल पर भारी है।
कुछ भी कहने की मजबुरी,
बुद्धि पर भारी है।
रिश्तों के टूटने की मजबुरी,
हम पर भारी है।
रिश्तों को निभाने की मजबुरी,
हम पर भारी है।
ऐसी मजबुरी की मजबुरी,
क्यों निभाना जरूरी है?

मुमताज चाँद शेख
तृतीय वर्ष, कला

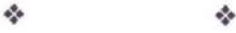
मजहब

मस्जिद पे गिरता है,
मंदिर पे भी बरसता है,
ए बादल बता तेरा मजहब कौनसा है ?
इमाम की तू प्यास बुझाए,
पुजारी की भी तृष्णा मिटाए
ए पानी बता तेरा मजहब कौनसा है ?
मजारो की शान बढ़ाता है
मुर्तियों को भी सजाता है,
ए फूल बता तेरा मजहब कौनसा है ?
सारे जहाँ को रोशन करता है,
सृष्टि को उजाला देता है,
ए सूरज बता तेरा मजहब कौनसा है ?
मुस्लीम तुझ पे कन्न बनाता है,
हिंदू आखिर तुझ में विलीन होता है,
ए मिट्टी बता तेरा मजहब कौनसा है ?
ऐ दोस्त मजहब से दूर हटकर इंसान बनो ।
कुदरत कभी मजहब देखकर मदद नहीं करती ।
और इंसानियत का कोई मजहब नहीं होता ।

रमजान गुलाब पठान
तृतीय वर्ष, कला

शायरी

चुपके चुपके कुछ कहते हैं, आसमान के झिलमिल तारे ।
फिर से कब आकर मिलोगे, हमारे दोस्त प्यारे

आकाश में प्यार होता है, चाँद और चाँदनी का ।
मेरे दोस्त पढ़ाई बहुत करना, सवाल हैं जिंदगी का ।

अपनी दोस्ती फुलों की तरह न हो,
जो एक बार खिले और मूरझाएँ।
अपनी दोस्ती काँटों की तरह हो,
जो एक बार चुभे तो बार बार याद आये ।

राधिका नागनाथ नवगिरे
तृतीय वर्ष, कला

बेटियाँ

कोई चेहरा है कोमल कली का ।
रूप कोई सलोनी परी का ।
इनसे सीखा सबक जिंदगी का ।
बेटियाँ तो है, लमहा खुशी का ।

ये अगर है तो रौशन खुदा है ।
ये जर्मी है और आसमाँ है ।
है वजुद इनसे ही आदमी का ।
बेटियाँ तो है लमहा खुशी का ।

हमने रब को तो देखा नहीं पर,
रूप ये है खुदा का जर्मी पर ।
एक एहसास है रोशनी का ।
बेटियाँ तो है लमहा खुशी का ।

इनसे इनकी सदाएँ ना छिनो ।
इनसे इनकी अदाएँ ना छिनो ।
हक इनके भी तो है, जिंदगी का,
बेटियाँ तो है लमहा खुशी का ।

भाग्यश्री विष्णू गमे
तृतीय वर्ष, विज्ञान

दोस्त

तुम हो 'संभालने के लिए' इसलिए गिरना पसंद है ।
तुम हो 'हँसाने के लिए' इसलिए रोना पसंद है ।
तुम हो समझाने के लिए इसलिए गलतियाँ करना पसंद है ।
मेरी जिंदगी में तुझ जैसा दोस्त है,
इसलिए मुझे जिंदगी में खुश रहना पसंद है ।

सुप्रिया अनिल काळे
द्वितीय वर्ष, विज्ञान

हिंदुस्तान

जिनके हो तीन नाम
भारत, India, हिंदुस्तान
वो है मेरा देश महान ।
जाओ चाहे East or West
मेरा India सबसे Best
यहाँ विभिन्न है बोली, भाषा और भेस
पर विविधता में एकता से भरा है मेरा भारत ।
नहीं चलेगा भेदभाव,
क्योंकि, सबके दिलों में है प्यार का भाव ।
नफरत की नहीं कोई गुंजाईश,
बस तरक्की के लिए की जाती है गुजारिश ।
प्यार बाँटना सबको है सिखाता,
इसलिए कहते है भारत भाग्य विधाता ।
यहाँ बहती है पवित्र गंगा और जमूना,
इसलिए हिंदुस्थान में है सुख, समृद्धी और धन्यता ।
मानवता, सभ्यता, सच्चाई और शांति,
यही सिखाती है हमें भारतीय संस्कृति ।
धरती के है हम रखवाले,
दिलवालों के लिए है हम दिलवाले,
इसलिए कहते है, हमको प्यार से इंडियावाले ।

भाग्यश्री विष्णू गमे
तृतीय वर्ष, विज्ञान

जिंदगी जीना है

जिंदगी यह विधाता के किताब का पन्ना होता है...।
खाली को खाली लिखा तो अच्छा होता है...।
अंत का पन्ना मृत्यू और पहला पन्ना जन्म होता है ।
बीच के पन्ने हमें खुद लिखने होते है, क्योंकि वही हमारा कर्म होता है ।
जो गलतियाँ होने वाली होती है, उन्हें टाला जाता है ।
कोई भी पन्ना कभी छोड़ना नहीं होता है ।
गलती हो गई तो भी उसे फाड़कर नहीं फेंका जाता है ।
क्योंकि, उसमें से ही आगे हमे सिखना होता है...।
रिश्ते सँभालने में मजा है, जिंदगी का बंधन बुनने में भी मजा है ।
आते समय अकेले आए, फिर भी सबका होकर जाने में मजा है ।
किस्मत कोई लिखता नहीं हमारी, वो तो हमारे परिश्रम में होती है ।
आते समय कुछ लाना नहीं होता है ।
जाते समय कुछ ले जाना नहीं होता है ।
फिर भी यह जिंदगी किस के लिए जीनी होती है ?
इसी प्रश्न का उत्तर ढूँढने के लिए ही जन्म लेना पडता है ।
और उत्तर ढूँढते हुए जिंदगी को हँसी खुशी जीना पडता है ।

सुप्रिया अनिल काळे
द्वितीय वर्ष, विज्ञान

भाई बहन के संबंध में

क्यों नहीं हो तुम सब में प्यारे
बने सदा हम सबसे प्यारे
सच्चे मित्र परस्पर बनकर
सुख और दुःख में साथी रह के
इक दूजे की सेवा करके,
करे परस्पर हम उपकार
सुख स्नेह से हम सब बँध के
अनुचित क्लेश की कभी नहीं ढके,
ध्येय बने हम निकटता करके
ध्येय बने हमारा प्रकाश
भाई बहन यज्ञ साधन से
जीवन अपना विकसित करके
दिन-दिन, शुभ स्नेह में बढ़के
सफल करो अपना अधिकार ।

सोमनाथ किसन मस्के
प्रथम वर्ष, कला

अनमोल विचार

जो गलती छोड़ बैठा, उसे भगवान कहते है ।
जो गलती कर सुधारता, उसे इन्सान कहते है ।
जो गलती पे गलती करे उसे हैवान कहते है ।
जो समझता नहीं गलती को, उसे शैतान कहते है ।

सोमनाथ किसन मस्के
प्रथम वर्ष, कला

हंपी डेज

वो कॉलेज का पहला सुनहरा दिन,
ये सोचकर मुस्कराना कि होंगे लेक्चर्स अब बस तीन ।
वो लक्चर्स बंक करके जाना कॅन्टिन,
और दोस्तों से बात करना भूलकर सारा दिन ।
वो क्लास में हजारों शरारतें करना,
और प्रोफेसर्स के आगे सिन्सिअर बन जाना ।
वो दोस्तों से बिना बात के झगडा करना,
और वक्त आने पर एक दूसरे का साथ देना ।
वो क्लास में बैठकर टिफिन खाना,
और कोई गलती से आ जाए तो उसे भी जबरदस्ती खिलाना ।
वो दोस्तों पर कमेंट्स पास करना,
और उन्हीं से उसका रिप्लाय भी लेना ।
वो कॉलेज में होने वाले फंक्शन्स हजार,
और उसके लिए भी हम सभी रहते हैं हमेशा तैय्यार ।
वो सेमिनार और प्रॅक्टिकल सबमिशन का बुखार चढ़ना,
और सारी रात पढ़ाई करके किताबों के बीच ही सो जाना ।
वो एक्झाम डेट जानकर टेंशन लेना,
और घर जाकर धूल लगी किताबों को समेटना ।
वो रिझल्ट के इंतजार में मंदिर और दर्गाह जाना,
और रिझल्ट आते ही सबको पार्टी देना ।
फिर वो गॅदरिंग का पास आना,
और डान्स, साँग और ड्रामा के,
नए नए आयडियाज निकालना ।
और फिर देखते ही देखते सेंड-ऑफ का दिन आना
और ये सोचकर आँखों में आँसू आना... कि
चलो अब हमें सबको अलविदा है कहना ।

यशस्विनी धनंजय पाटील
द्वितीय वर्ष, विज्ञान

सायन्स फेनाॅमेनाॅन

क्यूँ चलती है पवन ।
Because of evoporation.
क्यूँ झुमें है गगन ।
Because of earths revolution.
क्यूँ मचलता है मन ।
Because of excessive respiration.
ना तूम जानो ना हम ।
At above there are all the reasons.
क्यूँ आती है बहार ।
Because of change in season.
क्यूँ लुटता है करार ।
Because of metal tension.
क्यूँ आता है प्यार ।
Bcause of your poor sense of direction.
क्यूँ होता है नशा ।
Because of drug addition.
ना तुम जानो ना हम ।
Oh ! No !!

यशस्विनी धनंजय पाटील
द्वितीय वर्ष, विज्ञान

एक सुबह इक मोड़ पर

मैंने कहा उसे रोक कर,
हाथ बढ़ा ए जिंदगी
आँख मिला करके बात कर ।
रोज़ तेरे जीने के लिए,
इक सुबह मुझे मिल जाती है
मुरझाती है कोई शाम अगर,
तो रात कोई खिल जाती है
मैं रोज़ सुबह तक आता हूँ
और रोज़ शुरू करता हूँ सफर
हाथ बढ़ा एक जिंदगी
आँख मिला के बात कर

इप्तीसान जिलानी जमादार
तृतीय वर्ष, कला

इंसानीयत

अब समय की यही माँग है,
कि, इंसानीयत को हमें
बचाना है, और हमारा दुर्भाग्य,
यह है कि, हमें 'इंसानीयत'
को मनुष्य की ही भीड़ में,
खोजना पड़ रहा है।
सोहेल मोहसीन शेख
तृतीय वर्ष, कला

आशियाना

दुःख भरे काटें बीछे है राहों में।
हमसफर नहीं कोई साथ में।
हाल-ए-दिल अब बताऊ कैसे?
रूह के गहरे जखम-ब-दिखाऊँ कैसे?
जगह-जगह बिखर गये है
अब पन्ने ये जिन्दगी के,
ना समेट सकता हूँ, ना पढ़ सकता हूँ
इस जिन्दगी की किताब को पढ़ूँ कैसे?
पन्ने वो दुःखो के जलाऊँ कैसे?
सपनों का आशियाना था साथ मेरे,
अपनों का नाता भी था साथ मेरे,
सारे सपने अब टूट गये,
रिश्ते-नाते सब छूट गये,
फिर से सपनों का आशियाना बनाऊ कैसे?
अपने जो रूठे है उन्हें मनाऊँ कैसे?
चल रहा था मैं सपनों का कारवाँ लेकर,
भले ना किसी का सहारा, ना किसी का साथ,
खुद ही खुद को संभाल रहा हूँ
इन हालातों से लड़ रहा हूँ
लडते-लडते अब मैं हसीन लम्हें संभाल रहा हूँ।
अब हटाकर ऑसमाँ गमों का,
राह नई चुन रहा हूँ,
अब ढूँढ़कर नयी मंजिल
में इतिहास नया बना रहा हूँ।

श्रीकांत भारत जाधव
प्रथम वर्ष, कला

शेरो-शायरी

ज़िंदगी उसी को आजमाती है,
जो हर मोड़ पर चलना जानता है।
कुछ पाकर तो हर कोई मुस्कुराता है,
ज़िंदगी उसी की होती है जो सब खोकर
भी मुस्कुराना जानता है।

मुमताज चाँद शेख
तृतीय वर्ष, कला

दोस्ती

साथ है ये जीवनभर का,
रिश्ता है ये उम्र भर,
बंधन है ये प्यार का,
सुख है ये हर बहार का,
नाता है ये हर जनम का,
दोस्ती का है यही नाता ॥

दुख-सुख में ये साथी है,
राह में अपनी मंजिल है,
भटके तो यही सही राह है,
गिर जाए तो सहारा है,
यही संगम है दिलों का,
दोस्ती का यही नाता है ॥

पाप हो जाए तो इसमें क्षमा है,
ज़िंदगी कि यही एक मिसाल है,
सब रिश्तों से; यही बड़ा है,
क्योंकि इसको हमने चुना है,
पर भगवान ने ही बनाया है,
दोस्ती का यही नाता है ॥

हर मन का राज इसमें
रिश्तों की मिठास इसमें,
दोस्त का प्यार इसमें,
दोस्त जिन को मिला है,
दुनिया में उसको सब कुछ मिला है ॥

सच में दोस्ती का ये मजा है,
दोस्ती का यही नाता है.....

यशस्विनी धनंजय पाटील
द्वितीय वर्ष, विज्ञान

जिंदगी

फुल है तो क्या हुआ, कभी न कभी मुरझेगा ।
दिया है तो क्या हुआ, कभी न कभी बुझेगा ।
दिन है तो क्या हुआ । कभी न कभी ढलेगा ।
जिंदगी है तो क्या हुआ, कभी न कभी मिटेगी
फुल अपनी सुगंध बाँटता है ।
दिया सबको रोशन कर देता है ।
सूरज अपनी रोशनी से सबको रोशन कर देता है ।
वैसे ही हमें भी अपने जीवन में ऐसा कर्म करना चाहिए ।
कि, मरने के बाद भी हमारी याद सदा दूसरों को आती रहें ।
लिए तो ऐसे जिए दूसरों को खुशी मिले ।
खुद मिटकर, दूसरों को राह दिजिए ।
खुद जलकर दूसरों को रोशनी दें ।
खुद मुरझाकर दूसरों को सुगंध दें ।
इसे ही तो जिंदगी कहते है ।

सोहेल मोहसीन शेख
तृतीय वर्ष, कला

जीवन

जीवन जीना एक कला है ।
जीवन एक फूल है ।
जीवन आज खिलता है, तो कल मुरझा जाता है ।
जीवन सुख दुःख का सागर है ।
जिस में सबको डुबना ही पड़ता है ।
जीवन एक चक्रव्युह हैं ।
जिस में सबको खोना पड़ता है ।
जीवन एक खेत है ।
उसमें सबको बीज बोना पड़ता है ।
जीवन एक वरदान है ।
जिसमें देश को सँजोना पड़ता है ।

मुमताज चाँद शेख
तृतीय वर्ष, कला

दुनिया

हर कोई जिंदगी में आता है अकेला
हो गई जिंदगी खत्म तो जाता भी है अकेला
राह में मीलते है ना जाने कितने मुसाफिर
रिश्ते नाते दोस्त बाते कायम कहा होती है
सब कुछ पाकर हम अकेले ही होते है
हजारों जिंदगीयों की दुनिया है एक मेला
भिड-भाड में रहकर भी हर कोई है अकेला
मोहोबबत की डोरी से बंद कर एक दूसरे के साथी बनते है
दुनिया की भीड में फिर खो गए तो सब
अकेले ही होते हैं ।

रब्बाना मुलाणी
द्वितीय वर्ष, कला

वाह री जिन्दगी !

जीवन की आधी उम्र तक पैसा कमाया
पैसा कमाने में इस शरीर को खराब किया ।
बाकी आधी उम्र तक उसी पैसे को,
शरीर ठीक करने में लगाया ।
न शरीर बचा, न पैसा,
वाह री जिन्दगी !!
श्मशान के बाहर लिखा था,
मंजिल तो तेरी यही थी ।
बस जिन्दगी गुजर गई आते आते ।
क्या मिला तुझे इस दुनिया से
अपनों ने ही जला दिया तुझे जाते जाते ।
वाह री जिन्दगी !!
दौलत की भूख ऐसी लगी कि, कमाने निकल गए ।
जब दौलत मिली तो हाथ से रिश्ते निकल गए ।
बच्चों के साथ रहने की फुरसत ना मिल सकी ।
फुरसत मिली तो बच्चे कमाने निकल गए !

मुमताज चाँद शेख
तृतीय वर्ष, कला

शेरो-शायरी

दुआँ मिले, बडों से साथ मिलें अपनों से,
खुशियाँ मिलें जग से रहमत मिले रब से
प्यार मिले खुश रहे आप खुश रहे सबसे ।

❖ ❖
जिंदगी में जो भी हाँसिल करना हो
उसे वक्त पर हाँसिल करो
क्योंकि... जिंदगी मौके
कम और घोखे ज्यादा देती है ।

❖ ❖
याददाश्त का कमजोर होना
बुरी बात नहीं है
जनाब-बडे बेचैन रहते है
वो लो जिन्हें हर बात याद रहती है ।

❖ ❖
नजर और नसीब का कुछ
ऐसा इत्तेफाक है

नजर को अक्सर वहीं चीजे पसंत आती है
जो नसीब में ना लिखी हो ।

❖ ❖
दुनिया में कोई काम असंभव नहीं ।
बस हौसला और मेहनत की जरूरत है ।
पहले मैं होशियार था,
इसलिए दुनिया बदलने चला था ।
आज मैं, समझदार हूँ इसलिए,
खुद को बदल रहा हूँ ।

❖ ❖
सब ने बताया की माँ का एक दिन था
कौन बताएगा कि, वो कौन-सा दिन है
जो माँ के बिन है ?

अगर फितरत हमारी सहने
की ना होती तो हिम्मत
तुम्हारी कुछ कहने की ना होती...

❖ ❖
मैंने रब से एक दुआँ माँगी
दुआँ में अपनी मौत माँगी
मौत को तुझे दे दूँ
पर उसका क्या, जिसने हर दुआँ में
तेरी जिंदगी माँगी....

❖ ❖
वक्त निकाल कर मिल
लिया करो अपनों से
अगर अपने ही न रहेंगे
तो वक्त का क्या करेंगे ?

रूक्साना रफिक पठाण
प्रथम वर्ष, कला

जिंदगी

पैर से काँटा निकल जाए तो...
चलने में मजा आ जाता है ।
और मन से अहंकार निकल जाए तो...
जीवन जीने में मजा आ जाता है ।
चलने वाले पैरों में कितना फर्क है...
एक आगे है तो एक पीछे,
पर ना तो आगे वाले को अभिमान है,
और ना पीछे वाले को अपमान,
क्योंकि उन्हें पता है,
कि पलभर में ये बदलने वाला है,
इसी को जिंदगी कहते है ।

अर्चना अर्जुन बनसोडे
तृतीय वर्ष, कला

बीत गया जो कल

बीत गया जो कल,
उसके बारे में इतना मत सोच हर पल ।
कहीं उम्मीद का नया किरण जाए न ढल ॥
अपने हौसलों को टूटने मत देना,
रेहना पर्व की तरह अटल ।
वक्त के साथ अपने आपको भी बदल,
वरना जिंदगी बन जाएगी एक दलदल ।
इन सबसे अब तू बाहर निकल
ऐसा कोई काम कर की,
लोग तुझे Search करने के लिए
Facebook नहीं Use करें Google ।
जिंदगी में आगे बढ़ने के लिए
कभी पीछे मुड़कर ना देख,
बस चलते चल, चलते चल ।
बीत गया जो कल,
उसके बारे में इतना मत सोच हरपल ।
बस चलते चल, चलते चल ॥

आल्फास कामीस मुलाणी
प्रथम वर्ष, विज्ञान

आनंद

एक आभास है
जिसे हर कोई ढूँढ रहा है...
दुःख एक अनुभव है
जो आप हर एक के पास है...
फिर भी जिंदगी में
वही कामयाब है
जिसको खुद पर विश्वास है।

मुस्कुराना हर किसी के बस की बात नहीं,
वही मुस्कुरा सकता है जो दिल का अमीर हो।

जो लो हर लम्हा बीत जाने से पहले
लौट कर यादें आती हैं वक्त नहीं।

माफी माँगने का ये मतलब
नहीं होता कि वो सही और हम गलत है
माफी माँगने का सही मतलब ये है कि,
हम में रिश्ते निभाने की
काबिलियत औरों से ज्यादा है।

न हिंदु हो न मुसलमान हो
मैं चाहती हूँ तो बस एक ऐसी
दुनिया जहाँ सिर्फ इंसान हो...

दरवाजे पर लिखा था कोई मेरे पास मत आना,
आज मैं बहुत दुखी हूँ
सच्चा दोस्त भीतर आया और बोला
मुझे पढ़ना नहीं आता दोस्त !

एक न एक दिन हाँसिल कर ही लूंगा मंजिल,
“ठोकरे” जहर तो नहीं जो खाकर मर जाऊँगा !

जेब खाली हो फिर भी मना करते नहीं देखा
मैंने पिता से अमीर इंसान नहीं देखा।
जिंदगी में न जाने कौन सी बात आखिरी होगी,
न जाने कौन-सी रात आखिरी होगी,
मिलते-मिलते बातें करते रहो यार एक दुसरों से,
न जाने कौन सी मुलाखात आखिरी होगी ?

अर्चना अर्जुन बनसोडे
तृतीय वर्ष, कला

शेरो-शायरी

दोस्ती करो ऐसी के दोस्त को देखकर,
दुनिया भर की खुशीयाँ
उसके सारे गम चुराले।
और दोस्ती निभाओ ऐसी के वो,
उपरवाला भी नीचे आकर बोले,
मुझे भी अपना दोस्त बना ले।

दोस्तवह होता है जो आपके
भूतकाल को समझता है।
आपके भविष्य पर विश्वास रखता है
और आप जैसे है वैसे ही
आपको अपनाता है।

दोस्त प्यार से भी बड़ा होता है।
हर सुख और दुःख में साथ होता है।
तभी तो कृष्ण राधा के लिए नहीं
सुदामा के लिए रोता है।
क्योंकि, हर एक को फ्रेंड जरूरी होती है।

दोस्ती तो सिर्फ इत्तेफाक है
ये तो दिलों की मुलाकात है
दोस्ती नहीं देखती ये दिन
है कि रात है।
इसमें तो सिर्फ वफादारी
और जज़बात है।

क्यों मुश्किलों में साथ देते है दोस्त ?
क्यों गम को बाँट लेते है दोस्त ?
ना रिश्ता खून से ना देह से बँधा,
फिर भी जिंदगी भर साथ देते हैं दोस्त।

दोस्ती वो नहीं जो जान देती है
दोस्ती वो भी नहीं जो मुस्कान देती है
अरे सच्ची दोस्ती तो वो है
जो पानी में गिरा हुआ
आँसू भी पहचान लेती है...

अजरूद्दीन इलाही शेख
तृतीय वर्ष, कला

शिवामृत

२०१७-२०१८

"If you are under the impression that you have already perfected yourself, you will never rise to the heights of your capabilities"

- Kazuo Ishiguro

Born : 8 November, 1954, Nagasaki, Japan.
The 2017 Nobel Prize Winner in Literature

English Section

Prof. Vishnu Surve

Section Editor

Sayali Ghodake

Student Co-editor

INDEX

PROSE SECTION

1) Man Main Hai Vishwas	Sayali N. Ghodake	B.A.-III	65
2) Dr.A.P.J. Abdul Kalam	Aniket Nankumar Sarwade	B.A.-II	67
3) Save the Girl Child	Pooja Gaikwad	B.A.-II	69
4) "The Secret" : Go and Read It	Gauri Ambadas Pandhare	B.Sc.-II	71
5) Arise, Awake & Stop Not	Aarti Sunil Bharati	B.A.-II	73
6) The First Man in Space	Akshay Mahadev Chougule	B.A.-II	75
7) Barak Obama	Yogesh Narshing Goud	B.A.-II	76
8) Pratibhatai Patil : The First Lady President of India	Pratibha Arun Patil	B.A.-I	77
9) Statue of Liberty	Ravikant Balasaheb Dalavi	B.A.-II	78
10) Mother Teresa : A Saint	Vivek Dilip Borate	B.A.-II	79
11) Indian National Flag	Asma Yusuf Attar	B.A.-II	80
12) Sachin Tendulkar	Navnath Dattatray Kokate	B.A.-II	81
13) Elizabeth's Golden Speech	Abhishek Anand Kachare	B.A.-II	83
14) Good Manners	Radhika Navgire	B.A.-III	84
15) Uses of Mobile Phones In Education	Sohel Shaikh	B.A.-II	85

POETRY SECTION

1) Mother Teresa Quotes	Asma Yusuf Attar	B.A.-II	66
2) A.P.J. Abdul Kalam Says	Gouri Ambadas Pandhare	B.Sc.-II	72
3) A Mathematical Letter	Bhagyashree Game-Patil	B.Sc.-III	72
4) Petals of Thoughts	Ganesh Gajendra Salunkhe	B.A.-II	74
5) Surprising Fact.....	Aarti Sunil Bharati	B.A.-II	82
6) Good Thoughts	Bhagyashri Game-Patil	B.Sc.-III	82
7) Measurement	Bhagyashri Game-Patil	B.Sc.-III	86
8) My Teacher	Pooja Gaikwad	B.A.-II	87
9) Six Ethics of life	Asma Yusuf Attar	B.A.-II	87
10) Moments	Priyanka Balasaheb Kokate	B.Sc.-III	87
11) Love.....!	Shrikant Bharat Jadhav	B.A.-I	87
12) Winners v/s Losers	Ganesh Gajendra Salunkhe	B.A.-II	88
13) English Proverbs	Compiled by-Urmila S.Salunkhe	B.A.-II	88
14) Sunflower	Priyanka Kokate	B.Sc.-III	88
15) Friendship	Urmila S. Salunkhe	B.A.-II	88

Man Main Hai Vishwas

Sayali N. Ghodake

B.A.-III

By using simple and understanding language this book shows 'right' path to many youngsters. While giving advice, this book does not make bore to the readers. Therefore, it is different than other books.

Recently, I read a book 'Man Main Hai Vishwas' written by Vishwas Nangre - Patil. It is published by 'Rajhans' publications. Vishwas Nangre Patil is an I.P.S officer of 1997 batch. He cracked UPSC exam in his 2nd attempt. He is a role model of thousands of youngsters. His art and style of speech attracts everyone from child to adults. Thousands of people downloaded his speeches from 'Youtube'. 'Man Main Hai Vishwas' is an autobiography. Actually, it is more than an autobiography.

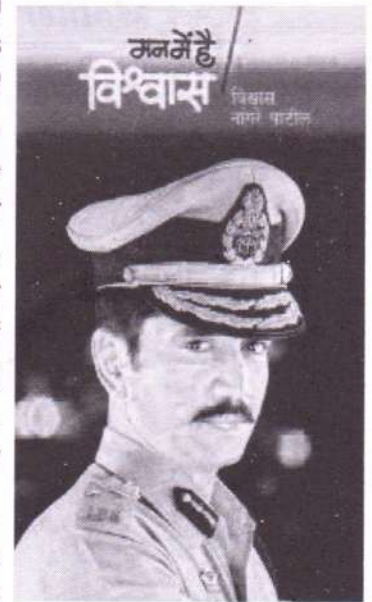
This book plays three roles for the readers - friend,

philosopher and guide. When people read title of the book - 'Man Main Hai Vishwas' they feel very confident. Writer Mr.Vishwas Nangre - Patil used this title in which his own name 'Vishwas' is included. It is more effective than any other title.

The book starts from the description of his village, villagers and family members and ends by the thoughts of an honest and dashing I.P.S officer. The sequence of articles in the index of this book explains the journey of Mr.Nangre - Patil from a shy child to an aggressive IPS officer. While reading this book, we seem the language of the book is literary. But actually, it is not only literary, it has many aspects. Some times it seems ideological, some times aesthetic. Writer Mr.Patil used the balanced mixture of language in this book and from this book he also shows his balanced mature thoughts.

While explaining childhood, writer compared it with his own children. His days of youth flourished in the decade of 90. His journey from 'Science to Arts' shows us his risky temperament. In the childhood, while companions were spending their time at the bank of river, wondering here and there, writer Mr.Nangare - Patil became 'fan' of the books. His habit of reading made him different than others. The idiom, 'The child is the father of the man is perfect for him.

In the college life, some times writer Mr.Nangre - Patil had gone

out of his actual career - flow. He wanted to become civil servant. But many obstacles break his journey. Many times his obstacles were his own friends. From all these situations writer escaped himself and became 'topper'. Some friends, teachers had shown him 'right' path. And finally, he achieved his aim. All this 'pictoral reportaz' of writer we can read through 'Man Main.....'.

Some books written by other civil servants are only inspirative. In that books, writers share their experiences and inspire readers. 'Man Main Hai Vishwas' is not only type of inspirative book but from this book writer shares his own strategy of study for civil services examination. In this book, writer shares his real life incidents and compares it with today's modern cultured youth.

The central part of this book, guides for the preparation of MPSC and UPSC exams. Photos in this book show us the upward graph' of Mr.Vishwas Nangre - Patil's career and life.

By using simple and understanding language this book shows 'right' path to many youngsters. While giving advice, this book does not make bore to the readers. Therefore, it is different than other books.

The distance between a shy, timid, ordinary but clever rural boy and the bold, honest, humble and extraordinary I.P.S officer is not passed in one night. It is the result of years of hardwork, honesty, sacrifice etc. These gradually increasing steps of Mr.Vishwas Nangre - Patil's life, we can read through the book.

I would like to recommend this book to every college going boy and girl. Reading this book will be the 'turning point' for many lives. It is a nice therapy of counselling.

After reading this book, everyone says, "Man Main Hai Vishwas..... Hum Honge Kamyab."

Mother Teresa Quotes

Asma Yusuf Attar
B.A.-II

Life is an opportunity, benefit from it.
Life is beauty, admire it.
Life is a dream, realize it.
Life is a challenge, meet it.
Life is a duty, complete it.
Life is a game, play it.
Life is a promise, fulfill it.
Life is a sorrow, overcome it.
Life is a song, sing it.
Life is a struggle, accept it.
Life is a tragedy, confront it.
Life is an adventure, dare it.
Life is Luck, make it.
Life is too precious, do not destroy it
Life is life, Fight for it.

Dr.A.P.J. Abdul Kalam

Aniket Nankumar Sarwade

B.A.-II

Dr.Kalam headed various ballistic missile projects including Project Devil and Project Valiant in which he used the technology of SLV program.

Avul Pakir Jainulabdeen Abdul Kalam, popularly known as Dr.A.P.J Abdul Kalam was the former President of India and a legendary space scientist. Before becoming President of India in 2002, APJ Abdul Kalam worked at the Indian space Research Organization (ISRO) and Defence Research and Development Organization (DRDO). His pivotal work in the field of Missile Technology had earned him the title of 'Missile Man of India'.

A.P.J Abdul Kalam was born on 15 Oct 1931 in a poor Tamil Muslim family of

Rameswaram, Tamil Nadu. His father Jainulabdeen was a boat owner and ran a ferry to the Rameswaram temple while his mother was a homemaker. Abdul Kalam was the youngest son of the family having three brothers and one sister. Kalam's childhood was spent in poverty but he was a hardworking student and got average grades of Rameswaram Elementary school. Mathematics and physics used to be his favourite subjects in High School. In 1954, A.P.J Abdul Kalam graduated in physics from St.Joseph's College, Tiruchirapalli. In 1955, he went to Madras (now Chennai) and studied Aerospace Engineering at Madras Institute of Technology. He never got married and dedicated his life's major part into Science.

In 1960, after completing his engineering, Dr.A.P.J Abdul Kalam got selected for the position of scientist in DRDO's Aeronautical Development Establishment. During the early days of his career, Abdul Kalam worked under the notable scientist Vikram Sarabhai as a part of the committee of INCOSPAR. During 1965, A.P.J Abdul Kalam worked independently on an expandable rocket project for the first

time. The programme continued until 1969 and many other engineers and scientists joined in. A big opportunity came to Abdul Kalam in 1969, when he was appointed the Project Director of India's first indigenous Satellite Launch Vehicle (SLV-3). He and his team were successful in deploying the Rohini satellite near the orbit of the Earth in July 1980. Dr.Kalam's efforts in developing the projects on SLV-3 and Polar SLV from 1970s to 1990s proved to be successful.

Dr.Kalam headed various ballistic missile projects including Project Devil and Project Valiant in which he used the technology of SLV program. This was the time when Abdul Kalam got the title of 'The Missile Man of India.' During the period of July 1992 to December 1999, Dr.Kalam was the secretary of the Defense Research and Development Organization, as well as the chief Scientific Advisor to the Prime Minister. In his direction, India's nuclear tests at Pokhran 2 were made possible.

In July 2002, Dr.A.P.J Abdul Kalam became the 11th President of India succeeding KR Narayanan. Due to his calm nature and love towards the countrymen, Abdul Kalam is popularly known as people's President. He was the first bachelor and scientist to become the President and served until 25 July 2007. He made a number of tough decisions as a President; the toughest according to him was signing the Bill of Office of Profit. A.P.J Abdul Kalam was third President to be awarded Bharat Ratna, the highest civilian award in India. The other two presidents are Dr.Sarvpalli Radhakrishnan and Dr.Zakir Hussain.

Apart from being a great scientist and a national leader, Dr.Kalam was a fine writer too.

He has almost a dozen books to his credit. He has most popularly known for his books 'India 2020' and 'Wings of Fire', the latter being his autobiography. Some of other noteworthy works by Abdul Kalam are 'Ignited Minds', 'Mission India'. He also released a sequel to his famous book India 2020 named 'A Manifesto for Change' which was also appreciated by the young readers.

On 27th July 2015, Kalam travelled to Shillong to deliver a lecture on "Creating a livable Planet Earth" at the Indian Institute of Management, Shillong. While climbing a flight of stairs he experienced some discomfort but was able to enter the auditorium after a brief rest. At around 6:35 PM after only five minutes lecture, he collapsed. He was rushed to the nearby Bethany Hospital in a critical condition upon arrival he lacked a pulse or any other sign of life. Despite being placed in the intensive care unit, Kalam was confirmed dead of a sudden cardiac arrest at 7:45 PM. His last words to this aide Srijan Pal Singh were reported "Funny guy ! Are you doing well ?"

On the morning of 29 July, Kalam's body wrapped in the Indian Flag was taken to Palam Airbase and flown to Madurai in an Airforce C - 130J aircraft. After a brief ceremony Kalam's body was flown by airforce helicopter to the town of Mandapam from where it was taken in an army truck to his hometown of Rameswaram. His body was displayed in an open area in front of the local bus station to allow the public to pay their final respects until 8 PM that evening. After that he took the rest permanently.

Save the Girl Child

Pooja Gaikwad

B.A.-II

Now - a - days, women are working outside in the field with the men by meeting shoulder to shoulder together with their all the responsibilities at home. This is a big shame to us that still girls are victims of many violence even they have changed themselves to survive in this modern world

Let me live,
let me bloom,
Let me shine,
like beautiful moon.
Let me come,
and see the world,
Let me fly
like beautiful bird.
Don't be so cruel
oh selfish !
Let me swim
like colourful fish.
Listen my cry,
Listen my scream,
Let me fulfill
my wishes and dream.
Let me see
this beautiful earth,
Please don't kill me
before my birth.

In the Indian Society, girl children are considered as the curse from the ancient time. If we think from our own mind the question arises that how the girl child can be a curse ? The answer is very clear and fill a fact that without a girl child, boy child can never take birth in this world. Then why people do lots of violence again women and girl child ? Why they want to kill the girl child before taking birth in her mother's womb ? Why people rape or sexually harass the girl at home, public place, school or work place ? Why a girl is attacked by the acid and why a girl child becomes victim of various men's cruelty ?

The perfect synonym of a pearl,
Yes I'm talking about a girl.
A mother, sister and a wife,
She enacts every role in just a single life.
Being callous is not in her nature,
But nimbleness is surely one of her.

It is very clear that a girl child always become blessing for the society and reason for the continuation of life in this world. We worship many female Goddess at various festivals. However never feel a little bit of kind to the women living in our home. Truly, the girls are pillars of the society. A small girl child can be a good daughter, a sister, a wife, a mother and other

good relations in the future. If we kill them before taking birth or do not care after taking birth then how we will get a daughter, sister, wife or mother in future. Is anyone of us has ever thought that what will happen if women deny to be pregnant, give birth to a baby or give our responsibility of their motherhood to men ? Are men able to do all such responsibilities ? If not; then why girls are killed, why they supposed as curse, why they are burden to their parents or society ? Why the eyes are not being open of the people even after many surprised truths and facts about girls ?

Now - a - days, women are working outside in the field with the men by meeting shoulder to shoulder together with their all the responsibilities at home. This is a big shame to us that still girls are victims of many violence even they have changed themselves to survive in this modern world. We should actively participate in the campaign of save the girl child by removing the male dominating nature of the society. In India male consider themselves dominating and superior then women which gives rise to all the violence against girls. Saving the girl child first needs parents to change their mind. They need to stop neglecting their daughters nutrition, education, living style, etc. They need to consider their kids same whether they are girls or boys. It is the parent's positive thinking towards girls which can change the whole society in India. They should raise the voice against criminal doctors killing innocent girls in the womb before their birth just for getting some money. All the rules and regulations should be tough and active against girls (whether they are parents, doctors, relatives, neighbors, etc.). Only then, we can think and

expect a good future in India. Women should also need to be strong and raise their voice. They should learn from the great women leaders in India like Sarojini Naidu, Indira Gandhi, Kalpana Chawla, Sunita Williams, etc. Without women everything is incomplete in this world like man, home, and a world itself. So, its my humble request to all of you that please involve yourself in saving the girl child.

Prime Minister of India, Narendra Modi has said in his speech on girl child that, "I Am standing Before you as Beggar." He has launched a nationwide campaign named "Beti Bachao - Beti Padhao" (means save the girl child and educate her). This campaign was launched by him to spread awareness in the society against female foeticide as well as women empowerment through education. Here are what our Prime Minister has said in his speech :

- 1) "The Prime Minister of the country is begging you to save the lives of girls."
- 2) "In nearby Kurukshetra (in Haryana), a boy called prince fell into a well, and the whole nation watched the rescue operation on TV. For one prince, people united to pray, but with so many girls killed & we don't react."
- 3) "We are not worthy of being called citizens of 21st Century. It is as if we are from the 18th Century - at that time, and just after a girls birth, she was killed. We are worse now, we don't even allow the girl to be born."

Girls Are
The spirit of Our Nation,
Save them
And
Stop Their Exploitation.

"The Secret" : Go and Read It

Gauri Ambadas Pandhare

B.Sc.-II

There are so many books in the market to motivate you. But I think this one is different from them. It not only motivates but uplifts you. So it is worthy to buy & keep it on your shelf. I hope you will read, reread & digest it.

'The secret' is a self-help book about the power of positive thinking by Rhonda Byrne. The book is based on pseudo - scientific theory called the law of attraction - that principle that like attracts like. Specifically, Byrnes focuses on the idea that your dreams do in fact come true thinking about money and wealth will attract these very things, causing them to manifest in your life. Hence the importance of positive thinking. Instead Byrne writes, "Your life right now is a reflection of your past thoughts."

As you focus on the good things you feel good, and you

are bringing more good things to the world. At the same time, you are bringing more good things into your own life. When you feel good, you uplift your life, the world ! Are you bringing to see the phenomenal power you have in this world, just through your existence ?

The secret made simple :

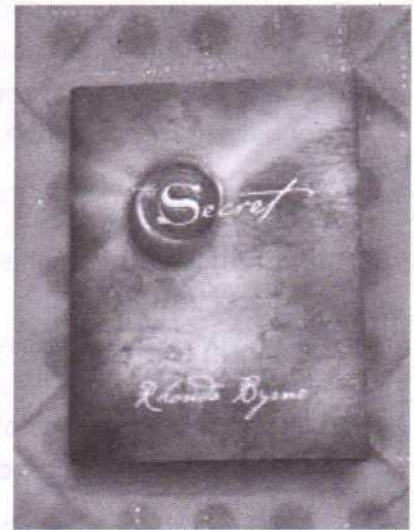
The law of attraction is always at work. If you think you have no control over your destiny, then you will attract situation that render you helpless. As The only reason why people do not have what they don't want than what they do want. Listen to your thoughts, and listen to the words you are saying. The law is absolute and there are no mistakes.

How to use the secret :

Byrne changes focus in this book by introducing the concept of ask, believe & receive. The secret works on three steps ask, believe & receive.

1. Ask

You must ask already for what you want when the request is not specific the signal will be confused and the frequency can attract mixed result. There's no need to ask repeatedly because the universe will understand the request the first time as long as it's clear. Asking over and over again show that you doubt the order placed. Asking again and again when did they got.

2. Believe

You must believe before you receive. It's important to believe your wish is already coming the moment you asked. Once you believe, you can move on with your life and let the universe work things out on its own. There's need to wait for your desires to materialize. Ongoing worry will only mix negative energy into the signal. Byrne stresses that believing is the most difficult step.

3. Receive

Byrne says that in order to receive something. You must feel good about it. Act

as if you're already bought the car you want make plans for where you'll go or where you'll park. These action will continue sending positive energy into the universe until the car finally materializes.

There are so many books in the market to motivate you. But I think this one is different from them. It not only motivates but uplifts you. So it is worthy to buy & keep it on your shelf. I hope you will read, reread & digest it.

A.P.J. Abdul Kalam Says

- 1) One best book is equal to hundred good friends but one good friend is equal to a library.
- 2) "Your best teacher is your last mistake"
- 3) Dream is not the thing you see in sleep but it is that thing that doesn't let you sleep.
- 4) You can not change your future. But you can change your habits and surely your habits will change your future.
- 5) Confidence and Hardwork is the best medicine to kill the disease called failure. It will make you successful person.....
- 6) It is very easy to defeat someone but It is very hard to win someone.
- 7) Success is when your Signature is changed into Autograph.
- 8) LIFE and TIME are the world's best Teacher. Life teaches us to make good use of TIME and TIME teaches us the value of LIFE.
- 9) Suffering is the essence of success !

Compiled by-Gouri Ambadas Pandhare

B.Sc.-II

A Mathematical Letter

Mathematical Nagar,
Dynamic Road,
72 Degrees, 10 Min

My Dear

Mrs. co-ordinate Geometry with just calculation. I ask your opinion about marriage of my son, Mr.Zero with your daughter Miss.Infinity. I have already constructed Mr.Statistics. I can prove how they are proper to each other.

$$\frac{\text{Any digit}}{\text{Infinity}} = \text{Zero} \quad \frac{\text{Any digit}}{\text{Zero}} = \text{Infinity}$$

My son zero is very handsome and has a rounded shape, we know that your daughter, Infinity, is strange in nature, when she starts moving she has no end. But you know that both love to each other very much and they are ready to die for each other.

Please, do consult your sister, Mrs. Trigonometry and confirm the date of their wedding.

Your's

Modern Algebra.

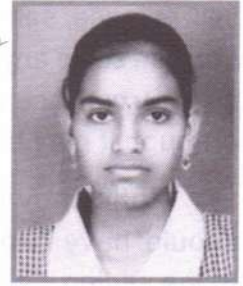
Bhagyashree Game-Patil

B.Sc.-III

Arise, Awake & Stop Not

Aarti Sunil Bharati

B.A.-II

You should believe in yourself. Believe in your actions and abilities and its this belief will certainly work like a magic in your life. No one can defeat you if you have implements named skill & confidence with you.

"Arise, Awake & Stop Not
Till the Goal is Reached !"

"There is something beyond the long horizon, beyond the tremendous sea, beyond the green hills and I want it yes, that's my ambition, my goal".

Everyone has some goal in the life & we strive to fulfill it. Hard work is the key to success. Nobody achieves anything without hard work. So there are no shortcuts to success.

We should have a clear vision of our goal fixed in our minds. Then only we can take

appropriate steps in achieving our goal. We must take some inspiration from the clown in the circus who plays with many balls simultaneously but does his job well because he focuses on one ball at a time. Similarly, one should focus on one subject at a time keeping in mind one's goal.

Life is a game with a glorious prize if we can only play it right. Ultimately he surely wins who honestly tries. They fail, they alone who have not striven. Our greatest glory is not in never failing but rising every time we fail.

It is said that,

"Life is a challenge, accept it.

Life is an opportunity, utilize it."

We should have faith in ourselves, faith has right time to come. Instead create proper opportunities and walk towards them. As Carver has said, "Start where you are, with what you have."

You should believe in yourself. Believe in your actions and abilities and its this belief will certainly work like a magic in your life. No one can defeat you if you have implement named skill & confidence with you. Despair & the sense of inferiority are but your major enemies. There is no friend like confidence and it leads you towards

self-reliance, self respect & self development. You can scale any summit however high it may be ! You can face any challenge however tough or rough it may be.

While moving towards our goal, we should have a proper planning. According to the saying, "if one had eight hours to chop a tree, one should spend six hours in sharpening the axe."

Sometimes we become dejected and discouraged and lose the hope for success. But, we should not stop trying. Be hopeful, be sure that any failure is out ephemerical. Failure comes to test your abilities and you can definitely overcome it.

The famous scientist Thomas Alwa Edison invented the electric bulb. But this invention was not made by him in a day. He carried out

number of experiments. All the time Edison would sit in his room conducting his experiments. So people took him to be insame. But, at last, Edison succeeded in inventing electric bulb which was the first and foremost electric device. As longfellow says,

"Heights attained by great men were not be sudden flight.

For they, while their fellowen slept, strived hard throughout the night."

So we should not give up but continue trying at last I would conclude by saying:

"In the camera of your brain, put the role of your knowledge, press the button of hardships and you will get the photograph of success.

Petals of Thoughts

- 1) Success is counted sweetest by those who never succeed.
- 2) The secret of success is sincerity. Once you can take that, you've got it made.
- 3) Nothing succeeds like the appearance of success.
- 4) Men are born to succeed, not to fail.
- 5) Envy was just the tax you paid on success.
- 6) Life is foreign language; all men mispronounce it.
- 7) Life is a long lesson in Humility.
- 8) Happiness depends on ourselves.
- 9) The purpose of life is to fight maturity.
- 10) Efforts may fail, but don't fail to make efforts.
- 11) The future belongs to those who believe in their dreams.
- 12) The relationship is the communication bridge between people
- 13) Habits are good servants but not masters.
- 14) Honesty is the best policy.

Compiled by-Ganesh Gajendra Salunkhe
B.A.-II

The First Man in Space

Akshay Mahadev Chougule

B.A.-II

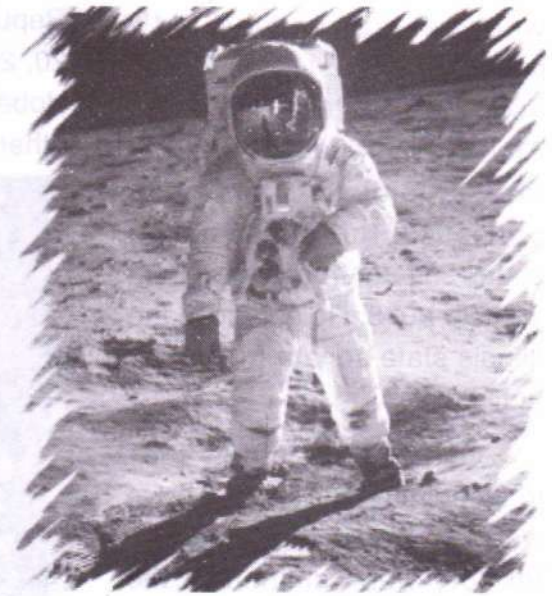
The spacecraft was never intended of land, Gagarin parachuted to safety once he had reentered the atmosphere and proved what was suspected, that spaceflight was not fatal to man.

"Yuri Gagarin and the soviet Union Leads the United states in the space race"

Vstok 1, the spacecraft whose mission was to carry the first astronaut into space was launched from Baikonur, Kazakhstan. Aboard was Yuri Gagarin, who would orbit the planet just once, in eighty-nine minutes, reaching a maximum attitude of 187 miles (310km). The spacecraft was never intended of land, Gagarin parachuted to safety once he had reentered the atmosphere and proved what was suspected, that spaceflight was not fatal to man. With his good

looks and ready smile, he instantly became not just a Soviet, but an international superstar.

Gagarin's exploits caused a real headache for U.S.President Kennedy. Ever since the launch of sputnik 1 in 1957, there had been a strong feeling that the United States was dangerously lagging behind the Soviet Union in space. Fears had been raised that control of space might mean control of the planet, perhaps through controlling the weather or causing climate change. In his election campaign, Kennedy had castigated his Republican opponents for falling behind in this arena. Now he was under pressure to respond. He did so in the following May announcing a U.S program to put a man on the moon by 1970. There were doubts about the scientific value of such a mission, and there were suggestions that the money it would cost might be better spent elsewhere. But it was undeniably dramatic. In short, the political value of the mission was far more important than the scientific value. It also had key advantage that a moon mission was never part of the Soviet space program. This was one race the United States was going to win in future.

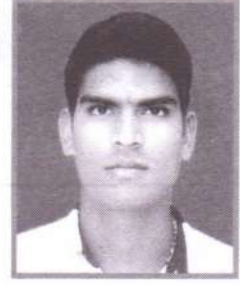

Biography

Barak Obama

Yogesh Narshing Goud

B.A.-II

Obama was nominated for presidency a year after his campaign began. And after a close primary campaign against Hillary Clinton, he was elected over Republican John McCain and was inaugurated on January 20, 2009.

Barak Obama was born on 4th August 1961. His full name was Barack Hussein Obama. He is an American politician who served as the 44th president of the United States from 2009 to 2017. He is the African-American to assume the presidency. He was previously the junior United States senator from Illinois from 2005 to 2008. He served in the Illinois state senate from 1997 until 2004.

Obama was born in 1961 in Honolulu, Hawaii (U.S). He was two years old when the territory was admitted to the union as the 50th state. Raised

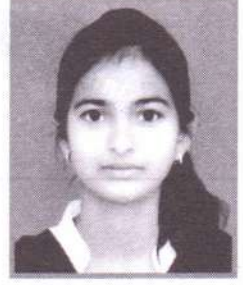
largely in Hawaii, Obama also spent one year of his childhood in Washington state and four years in Indonesia. After graduating from Columbia university in New York city in 1983, he worked as a community organizer in Chicago in 1988. Obama enrolled in Harvard law school where He was the first black president of the 'Harvard Law Review'. After graduation, he became a civil rights attorney and professor and taught constitutional law at the University of Chicago law school from 1992 to 2004. Obama represented the 13th District for three terms in the Illinois senate from 1997 to 2004. When He ran for the U.S Senate, Obama received national attention in 2004 with his unexpected march for primary win. His well-received July Democratic National Convention Keynote address and his landslide, November election to the senate in 2008, Obama was nominated for presidency a year after his campaign began. And after a close primary campaign against Hillary Clinton, he was elected over Republican John McCain and was inaugurated on January 20, 2009. Nine months later, Obama was awarded the 2009 Nobel peace prize. With modesty he said that "there were others far more deserving of this honour than I".

Pratibhatai Patil : The First Lady President of India

Pratibha Arun Patil

B.A.-I

On 25th July 2007 she became a first lady president of India and served our Nation. She wrote a book "Bharat Jagava" in Marathi and "Jab mai Rashrapati thi" in Hindi. She delivered many speeches in Hindi, Marathi and English.

India is a great country and we have a great cultural, mental as well as historical heritage. When we leaf through the historical heritage, we leaf out that the great women personality contribution to build up our country. In those great women there are Savitribai Phule, Rani Laxmibai, Jijabai, Indira Gandhi, Kalpana Chawala, Kiran Bedi and many other. I am telling you a story of a great woman who reached highest peak of success with the help of her leadership qualities and became the first lady president of India. She is

none other woman but she is shrimati Pratibhatai Devising Patil. She served all her life for our country.

She was born on 19th Dec, 1934. Her father, Nanasaheb Narayanrao Patil was a famous lawyer who wanted his daughter to take higher education in law and wanted to become a judge. Pratbhatai completed her secondary and higher education at Jalgaon. After Joint Maharashtra Movement, Maharashtra state was established. She won the election and became a member of legislative Assembly (M.L.A) in 1962. She also participated in Badminton competitions and won many honors for her college. She got married in 1965 with Shri Devising Shekhavat. Though she was M.L.A she joined Law College in the departments. In 1972 to 1974 she became Cabinet Minister of Education, culture, food and supply. She became a leader of opposition party in 1979. In 1985 she was elected as member of parliament in Rajyasabha. In 1988 to 1990 she became a president of Maharashtra State Congree Committee. She also got to work as Deputy speaker of Rajyasabha in 1988 to 1990. She also became Member of parliment from Amaravati Loksabha seat. She became a Governor of Rajasthan in 2004. She got many oppportunities to join in International Conferences in Nairabi, Pritoria, Munich and Bolevia in South Africa.

On 25th July 2007 she became a first lady President of India and served our nation. She wrote a book "Bharat Jagava" in Marathi and "Jab Mai Rashrapati Thi" in Hindi. She delivered many speeches in Hindi, Marathi and English. Now she is living in Pune. I pray the God to give her long and healthy life. I salute this great woman of India.

Informative

Statue of Liberty

Ravikant Balasaheb Dalavi

B.A.-II

The campaign to raise the money to build the statue's base was led by Joseph Pulitzer, and in 1886, the statue was formally dedicated by President Grover Cleveland. There are 354 steps up to the figure's crown, and it is visited by six million people every year.

"Symbol of Freedom and democracy, the statue was a gift from the French."

The United States of America's most famous statue, and one of the most readily recognized icons in the entire world, stands on an island at the entrance to New York Harbour. Here it sits as a symbol of freedom and democracy, and a tribute to the vast number of immigrants from Europe who poured into the United states in the nineteenth century in search of a better life. Emma Lazarus in her famous poem on the base called the statue "Mother of Exiles".

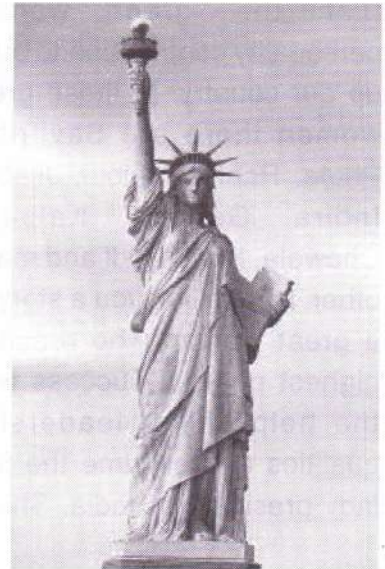
The figure holding up her welcoming torch is more than 150 feet (45m) tall. She was the brainchild of a group of French intellectuals who hugely admired the United States and wanted to commemorate the centennial of the Declaration of Independence of 1776. They were led by Edouard Rene Lefebvre, de Laboulaye, the author of a large three-volume history of the United States, who wanted to establish a republic on U.S. principles in France.

In 1875, Laboulaye and some of his friends gained political power in France and founded the Third Republic Laboulaye called Liberty's torch " a beacon which enlightens."

The statue was constructed in Paris by the sculptor Frederic Auguste Bertholdi, who started with a model in terra-cotta, which was enlarged it. Four stages until it reached its present size. It was supported by an iron framework designed by Gustave Eiffel, of Eiffel Tower Fame. In 1884, it was officially accepted by the U.S. government, taken apart, and shipped in crates to New York. The campaign to raise the money to build the statue's base was led by Joseph Pulitzer, the newspaper magnate, and in 1886, the statue was formally dedicated by President Grover Cleveland. There are 354 steps up to the figure's crown, and it is visited by six million people every year.

"Give me your tired, your poor, your huddled masses yearning to breathe free....."

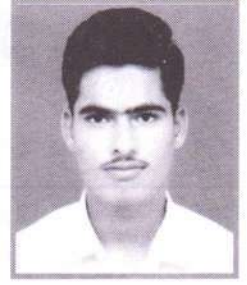
Emma Lazarus, The New Colossus.

Mother Teresa : A Saint

Vivek Dilip Borate

B.A.-II

In 1950, she received the permission of the vatican to establish a new order of nuns, the Missionaries of Charity. Initially this had just thirteen members. By the time of her death, the order numbered 4,000 & was supported by 1,00,000 lay volunteers.

"Mother Teresa's death is mourned around the world."

Mother Teresa, who spent forty years ministering to some of India's most destitute people, died at the age of eighty-nine. She suffered a heart attack in Calcutta (Kolkata).

She was born Agnes Gonxha Bojaxhiu in 1910 in skopje, now the capital of Macedonia. At the age of eighteen, she joined the sisters of Loreto to become a Catholic nun & a missionary in India. She never saw her family again. After a short spell in a convent in Ireland where she learned to speak English, she arrived in

India in 1929. In 1946, after several years teaching in a convent, she chose to go among the people of the most desperate slums of Calcutta. She began by converting an abandoned Hindu temple into a free hospice, in which the impoverished could die with dignity. She then also took on the task of ministering to lepers & later orphans.

In 1950, she received the permission of the vatican to establish a new order of nuns, the Missionaries of Charity. Initially this had just thirteen members. By the time of her death, the order numbered 4,000 & was supported by 1,00,000 lay volunteers. They were involved in running numerous hospices, orphanages, & charity centers across the world. Her tireless work rapidly gained of a host of international awards including the Nobel Peace Prize in 1979.

She was granted Honorary Citizenship of the United States in 1996.

Although Mother Teresa had some critics who, for instance, alleged that her chinics reused hypodermic needles - they were few in number.

She was called by many a "living saint." After her death, pope John Paul 2 beatified her (a major step toward canonization or becoming a saint.) & she became blessed Teresa of Calcutta.

"I see God in every Human being..... is it not a beautiful experience ?"

Mother Teresa 1974.

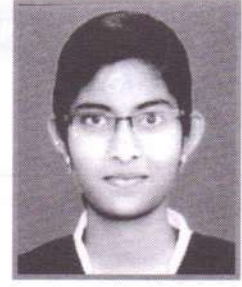

Informative

Indian National Flag

Asma Yusuf Attar

B.A.-II

The Flag is based on the swaraj Flag, a Flag of the Indian National Congress designed by Pingali Venkayya. By law, the Flag is to be made of Khadi, a special type of hand-spun cloth or silk, made popular by Mahatma Gandhi.

The Indian Flag was designed as a symbol of freedom. The Flag is a horizontal tricolor. It has deep saffron color on the top, white in the middle and dark green at the bottom. Hence it is also called as 'Tiranga'. The ratio of the width to the length of the flag is two is to three (2:3). In the center of the white band, there is a wheel in navy blue color to indicate the Dharma Chakra, the wheel of the Law as depicted in the Sarnath Lion Capital, made by the 3rd Century BC Mauryan Emperor Ashoka. It has 24 spokes. The design of the National Flag of

India was adopted by the constituent assembly of India on 22nd July, 1947. On 26th January 2002, the flag code was changed. After 52 years, the Citizen of India are free to fly the Indian Flag over their homes, offices and factories on any day. Different colors signify different messages. The saffron color stands for courage, sacrifice, white stands for purity and truth whereas green stands for faith and fertility.

The Flag is based on the swaraj Flag, a Flag of the Indian National Congress designed by Pingali Venkayya. By law, the Flag is to be made of Khadi, a special type of hand-spun cloth or silk, made popular by Mahatma Gandhi. The manufacturing process and specification for the Flag are laid out by the Bureau of Indian Standards. Usage of the Flag is governed by the Flag code of India and other laws relating to the national emblems. The original code prohibited use of the flag by private citizens except on national days such as the Independence day and the Republic day.

Sachin Tendulkar

Navnath Dattatray Kokate

B.A.-II

At the age of 14, he scored 326 out of a world record stand of 664 in a school match. As his accomplishments grew, he became a sort of cute figure among Bombay School boys.

Sachin Tendulkar was born on April 24, 1973 in Bombay (India) & introduced to cricket at the age of 11. Tendulkar was just 16 when he became India's youngest test cricketer. In 2005, he became the first cricketer to score 35 centuries (100 runs in a single inning) in Test series. In 2008, he reached another major milestone by surpassing Brian Lara's mark of 11,953 test runs. Tendulkar took home the World Cup with his team in 2011 and wrapped up his record breaking career in 2013.

He was born in a middle class family & was the youngest of four children. His father was

a writer and a professor while his mother worked for a Life Insurance Company.

Named after his family's favourite music director, Sachin Dev Burman, Tendulkar was a particular gifted student, but had always shown himself to be a standout athlete. He was 11 years old when he was given his first cricket bat, and his talent in the sport was immediately apparent. At the age of 14, he scored 326 out of a world record stand of 664 in a school match. As his accomplishments grew, he became a sort of cute figure among Bombay School boys.

After high school, Tendulkar enrolled at Kirti College, where his father also taught. The fact that he decided to go to the college where his father worked came as no surprise.

Tendulkar's family is very close, and year after he'd achieved stardom and cricket fame. He continued to live next door to his parents.

Wasting little time, living up to the lofty expectations, the 15 - year old Tendulkar scored a century in his domestic first class debut for Bombay in December 1988 making him the youngest player to do so. Eleven months later he made his international debut for India against Pakistan, where he declined medical assistance despite getting hit in the face by Waqar Younis.

In August 1990, the 17 years-old deterred a match-saving 119 not out against England to become the second-youngest player to record a century in Test cricket.

Tendulkar, in 1992, became the first international player to sign with England's storied Yorkshire club.

After finishing the 1996 World Cup as the world's leading scorer, Tendulkar was selected as a Captain of the Indian

National cricket team. However his tenure marked one of the few blots otherwise illustrious career. He was relieved of the responsibility in January 1998, and briefly took over as Captain again in 1999. But overall won just four of 25 test matches in that position.

His struggles with the Captaincy was not withstanding, Tendulkar remained as brilliant as ever on the field. He delivered perhaps his finest season in 1988 devastating Austrelia with both his maiden first-class double century and his memorable desert storm performance in Sharjah, in 2001. Tendulkar became the first player to score 10,000 runs in one day International (OD) matches, and the following year he surpassed the great Don Bradman on the all time list with his 30th Test Century. He was again the leading scorer during world cup match in 2003, earning "Man of the Series" honours despite Indias loss to Australia in the final.

Tendulkar's dominance of his sport confined even as he moved into his 30's. He delivered an unbeaten 241 against Australia in January 2004, and reached his record-breaking 35th Century in test match in December 2005. In October 2008, he entered the record again by blowing past Brain Lara's mark of 11,953 Test runs. On the hells of becoming the first player to post a double century in OD match. He was named as "the 2010 International Cricket Council Cricketer" of the year.

Shortly after his final match, Tendulkar became the youngest person and the first sports man to be conferred the 'Bharat Ratna', India's highest Civilian honour.

Married Since 1995 to wife Anjali, a former peditrician, Tendulkar has two children, Arjun and Sara. Arjun has followed in his famous dad's foots steps by passing a career as a cricketer.

Surprising Fact.....

Mandir : 6 Letters

Masjid : 6 Letters

Church : 6 Letters

&

Geeta : 5 Letters

Quran : 5 Letters

Bible : 5 Letters

They all preach the same 6-5=1

So, God Is One.....

Aarti Sunil Bharati

B.A.-II

Good Thoughts

1) Before you start some work always ask yourself Three questions

- Why am I doing it ?

- What the results might be ? And

- Will it be I successful ?

Only when you think

deeply and find satisfactory answers to these questions

Go ahead

2) Great minds discuss ideas,

Average minds discuss events,

And small minds discuss people.

Bhagyashri Game-Patil

B.Sc.-III

Elizabeth's Golden Speech

Abhishek Anand Kachare

B.A.-II

Elizabeth's words have since become known to history as "THE GOLDEN SPEECH". It was delivered by a queen so frail that she could barely support the weight of her royal robes yet she was lauded for her "Usual Dignity and Grace".

"This I count the glory of my crown that I have reigned with your love"

-Queen Elizabeth

This sixty eight year old queen of England addresses parliament for the last time

The end of Elizabeth's reign was a time of melancholy decline. As she visibly aged, the main topic of interest at court, spoken behind her back was who would succeed her. Increasingly isolated since the death of her chief adviser, Lord Burghley in 1598 for she never established a similar relationship of trust with his son and successor Robert Cecil

She appeared to have lost her political touch in 1599 she despatched her favorite Robert Devereux , Earl of Essex to put down a rebellion in Ireland .He failed miserably and returning to England without the Queen's permission insulted her in public. Banished from court, he then attempted to lead an uprising against her and was executed for treason on 1601 February 25.

Later that year Elizabeth summoned what was to be her last parliament. The session was a bad tempered one, with parliament demanding an end to her use of monopolies the granting of an exclusive right to trade in certain commodities was a useful way of rewarding servant's and one she was reluctant to abandon on the afternoon of November 30 the speaker and 140 members of parliament gathered to hear Elizabeth's closing speech instead of the rebuke they were expecting to her subject. Elizabeth was conscious as ever of creating and maintaining her regal image had lost none of her ability to flatter her listeners.

Elizabeth's words have since become known to history as "THE GOLDEN SPEECH". It was delivered by a queen so frail that she could barely support the weight of her royal robes yet she was lauded for her "Usual Dignity and Grace". Less than two years later on 1603 march 24, she died. The succession passed to her cousin king James VI of Scotland son of her old rival Mary Queen of scots.

Article

Good Manners

Radhika Navgire

B.A.-III

A well mannered person always attracts the attention of others and is liked by all. People love him & respect him for his qualities. It also brings joys & success in his life.

In life, 'Good Manners' are very important for the boys & the girls. It is very valuable possession for social relations with others. They also help to a person in winning friends & admiration.

Good Manners make a person civilised & cultured. A person without refined manners will always remain a savage & uncivilised. If a person may inherit good manners from his parents, they can also be learnt from others. It is very necessary that the children should be taught good manners from the child-hood itself. If children possess good manners, they will be admired by all. Even

strangers will appreciate & love them. Education should mean the all round development of the personality. It is really said that manners make a complete man.

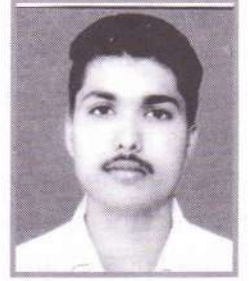
Good Manners are based on courtesy & politeness. We can also learn good manners by reading the biographies of great men. Use of polite words like "Thank you", "Please", "Sorry" etc. can create a very good influence on others. Even we have to say "No" to the demands of other persons, we should say in a very polite manner, so that their feelings are not hurt. Good manners demand that we should always respect the feeling & opinions of other people. We should not criticise their religion or point out their personal defects.

We should always show consideration to our elders & sick persons. If we are travelling in a bus or train we should offer them a seat first. If we find an old lady or a blind person on the road, it is our duty to help him or her cross the road safely. In the public places like hospitals & libraries we should not talk very loudly or shout at others because it will create unnecessary disturbance. Similarly, we should not pluck flowers when we visit the public gardens : it spoils their beauty. Flowers are to be admired & not to be plucked. We should not harm the public property. It's owner may not be present but it belongs to the whole nation. If we damage the public property we are destroying our own property, as it belongs to all of us. While we stand in the queue we should wait for our turn & not try to break it.

A well mannered person always attracts the attention of others and is liked by all. People love him & respect him for his qualities. It also brings joys & success in his life. A Good mannered person thus becomes a great among men.

We all should try our best to acquire good manners.

Uses of Mobile Phones In Education

Sohel Shaikh

B.A.-II

Mobile can be used while teaching poetry. A teacher can record a poem and play it in the class. This will give students an opportunity to hear the poem with correct pronunciation and rhythm.

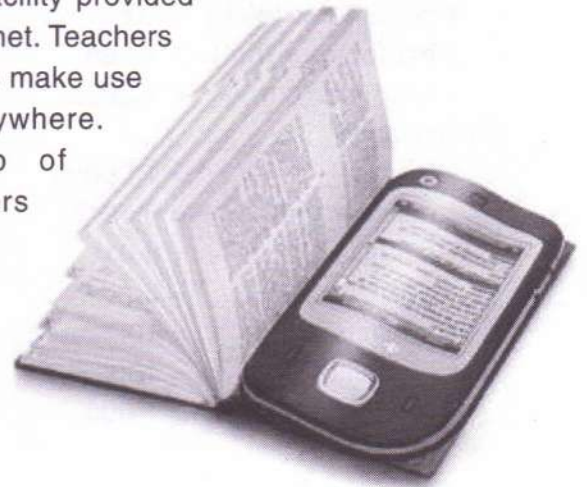
We can take education by many ways. But can we imagine that a mobile phone can be used as a teaching aid? Today it is possible because of the advanced facilities provided by mobile. In a university campus or in colleges we find a majority of students carrying mobile phones. Mobile phone is basic need today. It is an enriched source of useful facilities like, sending and receiving messages, calling and receiving national and international calls, internet, facilities like downloads & alarms etc.

Mobile education is also spreading fast. In mobile education interaction between teacher and students takes place through mobile. A series of questions (problems) are given to solve. If the student is in difficulty he can call his teacher and get the difficulty solved. Thus through this mobile education, one teacher can teach thousands of students at a time without seeing them.

Though telephonic communication is a part of syllabus, We cannot carry a telephone in the classroom. It is easy to carry mobile while teaching telephonic communication. Here it plays an important role as a teaching aid. It may help them to improve their verbal expressions. Students use mobiles in day to day life. So they can easily understand how to communicate on the phone.

Mobile companies have recently introduced a new technology i.e. 3G - 4G. With the help of this facility students can meet the experts. They can interact face to face with the concerned persons. This is useful to make the knowledge concrete.

One more facility provided by mobile is internet. Teachers and students can make use of internet everywhere. With the help of internet, teachers can get more and more information from various journals on web. They can carry on

research with the help of them. A lot of students now a days are also getting open access to internet. The information browsed on web helps them a lot. So they also get privilege of this. At the same time mobile dictionary can correct the spelling mistakes as well as provide meanings of the spellings to the students. So it will greatly help to develop vocabulary of the learners. Mobile is a boon for the teacher of a language teaching-foreign languages.

Internet provides the students with all round information of any concept. They can use various sites like "Wikipedia" for getting information about any concept. Social Networking is the faculty provided by internet. Through mobile students are taking advantage of it. Various universities have prescribed & provided project works in it. Students can refer to the internet for browsing information about the related subjects.

Mobile can be used while teaching poetry. A teacher can record a poem and play it in the class. This will give students an opportunity to hear the poem with correct pronouncation and rhythm.

In this way mobile is useful in teaching and learning process. It has become the need of the time. Mobile is also used for other academic purposes as students can easily see the result of examination as soon as it is displayed on the internet. Later on they get authorised result copy in their own colleges/schools. Students can also browse the career opportunities online. Then they can choose the field suitable for them. Through message parents can get report about their child so it saves the time as well as labour of both clerks and parents.

Measurement

A) Length

1 meter (m)	= 1,000 mm
1 millimeter(mm)	= 0.001m
1 centimeter (cm)	= 0.01m
1 decimeter (dm)	= 0.1m
1 decameter (dkm)	= 10m
1 hectometer (hm)	= 100m
1 kilometer (km)	= 1,000m

B) Capacity

1 liter (l)	= 1,000ml
1 milliliter (ml)	= 0.001l
1 centiliter (cl)	= 0.01l
1 deciliter (dcl)	= 0.1l
1 decaliter (dkl)	= 10l
1 hectoliter (hl)	= 100l
1 kiloliter (kl)	= 1,000l

C) Weight

1 gram (g)	= 100cg = 1,000mg
1 milligram (mg)	= 0.001g
1 centigram (cg)	= 0.01g
1 decigram (dg)	= 0.1g
1 decagram (dkg)	= 10g
1 hectogram (hg)	= 100g
1 kilogram (kg)	= 1,000g

Bhagyashri Game-Patil
B.Sc.-III

My Teacher

You're my teacher,
This is obvious and clear.
When I'm in your class,
I open my ear.
You encourage me,
To learn and create.
Your teaching style,
Is a wonderful trait.
I'm really glad,
That we do get along.
You don't criticize me,
When I get things wrong.
You're one of those teachers,
Always helpful and warm.
Inside the classroom,
you can calm any storm.
you're my teacher,
This is obvious and clear.
I hope and I pray,
You'll be my teacher next year.

Pooja Gaikwad
B.A.-II

Six Ethics of life

Before you pray - Believe
Before you Speak - Listen
Before you Spend - Earn
Before you Write - Think
Before you Quit - Try
Before you Die - LIVE

Asma Yusuf Attar
B.A.-II

Moments

Moments come just for a while,
But always remain in your life file,
Moments those were so sweet
But they always do not repeat
Moments those we share,
We always care,
Moments which make us laugh and smile
But they were only for a while,
Moments which make eyes fall of tears,
They can't be forgotten for years
Moments those were perfect,
We tend to forget,
Moments whether good or bad
There we were all alone and sad
Moments are just for a Moment
But they add to our assets.

Priyanka Balasaheb Kokate
B.Sc.-III

Love.....!

Why do we associate love
only between lovers ?
Isn't it love when a
mother holds her child ?
Isn't it love when a father cares for his child ?
Isn't it love when a brother
stands protectively by his sister ?
Isn't it love when a
unknown person helps someone ?
Isn't it love when a patient sees
God in the doctor who saves him ?
Isn't it love when a friend
defies the world for his friend ?
Love is an universal feelings
of pure joy, caring and sharing.
Keep loving.....

Shrikant Bharat Jadhav
B.A.-I

Winners v/s Losers

Winner is always part of the answer.
Loser is always part of the problem.
A winner says it may be difficult
But it is possible
A loser says it may be possible
But it is too difficult.
Loser makes promises
Winner makes commitments
Winner has dreams
Loser has schemes
Winner makes it happen
Loser lets it happen
So..... be the winner.....

Ganesh Gajendra Salunkhe
B.A.-II

Sunflower

When I saw
A very beautiful scene
Appearing as Turmeric
Spread in field
It's smiling face
Tells us joy of living
As a Sun rays spread
It became mature
Bending it's face as
Shy Bride
Do you know it ?
It is SUNFLOWER

Priyanka Kokate
B.Sc.-III

English Proverbs

- 1) No rose without a thorn.
- 2) Like master, like man.
- 3) A coin has two sides.
- 4) Haste is waste.
- 5) All that glitters is not gold.
- 6) Barking dog seldom bites.
- 7) Listen to all people but obey your conscience.
- 8) Penny penny makes money.
- 9) The child is the father of man.
- 10) No pains no gains.
- 11) There is no smoke without fire.
- 12) Tit for tat

Compiled by-Urmila S.Salunkhe
B.A.-II

Friendship

Friendship is love but not in love
Friendship is a secret never to be told
Friendship is a shoulder to cry on
Friendship is not having to say sorry but do
Friendship is not judging no matter what
Friendship is someone
to run too when things are tough
Friendship is a hand to hold
when things are so rough
Friendship is just knowing -
they are there my friend
is all of these.
Hope you have one
just like her.....

Urmila S. Salunkhe
B.A.-II

॥ सांस्कृतिक विभाग ॥
विविध उपक्रम व युवा महोत्सव

सोलापूर विद्यापीठ युवा महोत्सव तृतीय क्रमांकाचे मानकरी

एकांकीका

सुगम गायन

लोकनृत्य

पथनाट्य

लघुनाटिका

मूक नाट्य

युवा महोत्सव सहभागी संघ

॥ जिमखाना विभाग ॥

सोलापूर विद्यापीठ आंतरमहाविद्यालयीन बॅडमिंटन स्पर्धेचे उद्घाटन प्रसंगी प्रांताधिकारी मा.श्री.संजीव जाधव

सोलापूर विद्यापीठ आंतरमहाविद्यालय बॅटमिंटन स्पर्धेतील एक क्षण

सोलापूर विद्यापीठ आंतरमहाविद्यालय एअर रायफल व पिस्तूल शूटींग स्पर्धेतील एक क्षण

अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ कबड्डी स्पर्धा सराव शिबीर गट विजेता संघ विद्यापीठास पहिल्यांदाच बहुमान

आंतरराष्ट्रीय योग दिवस

ऑल इंडिया स्तरावर ९६ किलो वजनगटात ब्राँझ मेडल प्राप्त केल्याबद्दल मा.अध्यक्ष जयसिंह मोहिते-पाटील यांचे हस्ते सत्कार स्विकारताना योगेश जाधव

सोलापूर विद्यापीठाच्या एअर रायफल व पिस्तूल शूटींग संघासमवेत प्रशिक्षक

अखिल भारतीय कबड्डी स्पर्धेमध्ये गट विजेता संघाचा कर्णधार योगेश शेंडगे व खेळाडू उमेश सूल यांचा सन्मान करताना मा.अध्यक्ष जयसिंह मोहिते-पाटील

॥ स.म.शंकरराव मोहिते-पाटील यांचे जन्म शताब्दी वर्ष व शंकरराव मोहिते महाविद्यालय सुवर्ण महोत्सवी वर्षानिमित्त आयोजित 'महर्षि करंडक राष्ट्रीय वक्तृत्व स्पर्धा शालेय व खुला गट ॥

उद्घाटक मा.श्री.मदनसिंह मोहिते-पाटील
(माजी अध्यक्ष जि.प.सोलापूर)

मार्गदर्शन करताना प्रसिद्ध साहित्यिक व समीक्षक
प्राचार्य डॉ.महेंद्र कदम, टेंभूर्णी

मार्गदर्शन प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख

वक्तृत्व स्पर्धेतील सहभागी स्पर्धक

खुल्या गटातील वक्तृत्व स्पर्धेचे विजेते

शालेय गटातील वक्तृत्व स्पर्धेचे विजेते

॥ एकदिवसीय अर्थशास्त्रीय शोधनिबंध स्पर्धा ॥

मार्गदर्शन प्रा.उत्तमराव हुंडेकरी

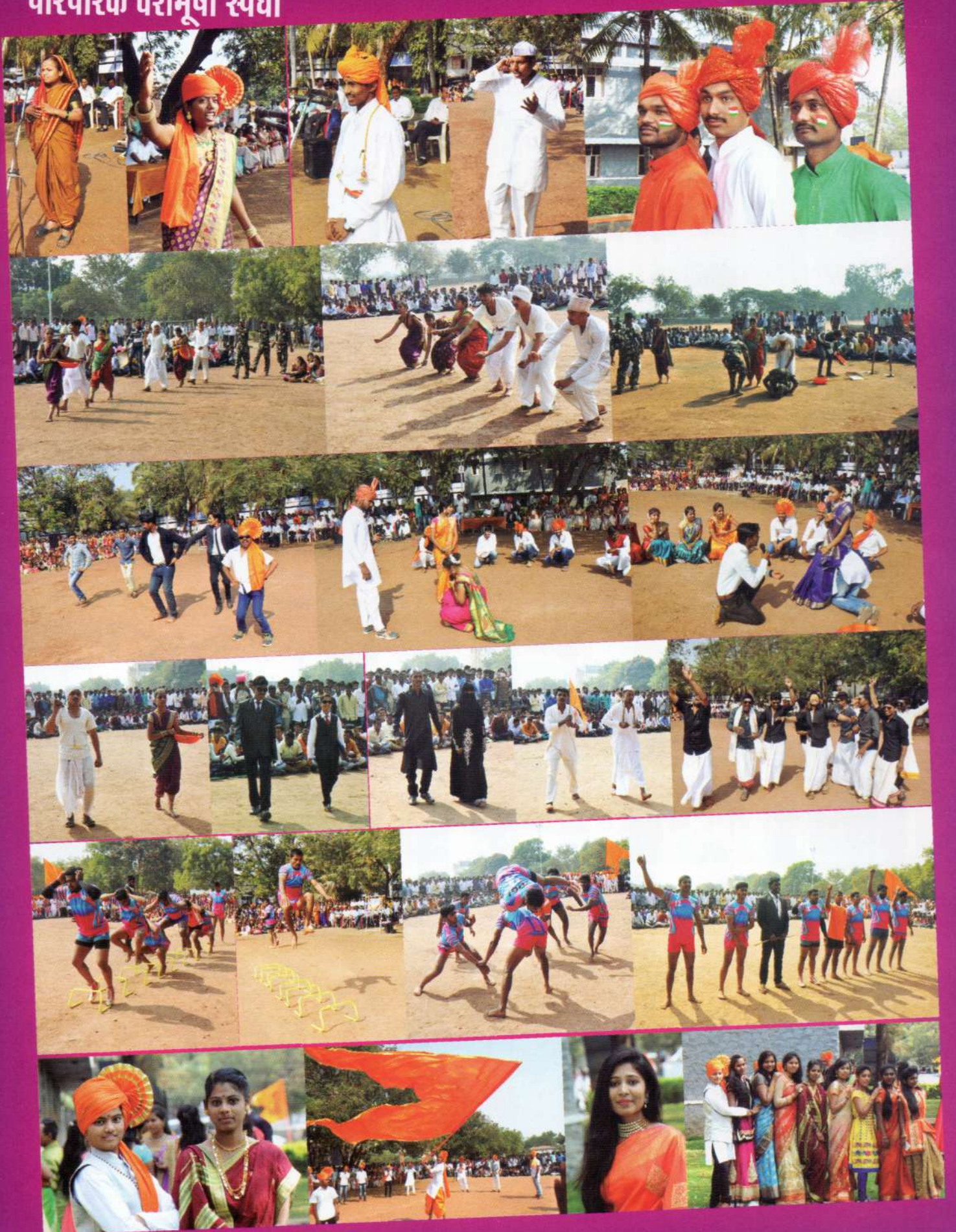

मार्गदर्शक प्राचार्य डॉ.गुरुशांत चिट्टे

शोधनिबंधक स्पर्धेतील पुरस्कार प्राप्त विद्यार्थी

सहकार महर्षि शंकरराव मोहिते-पाटील जयंती निमित्त आयोजित
पारंपरिक वेशभूषा स्पर्धा

शिवामृत

२०१७-२०१८

कलाविष्कार विभाग

सहसंपादक

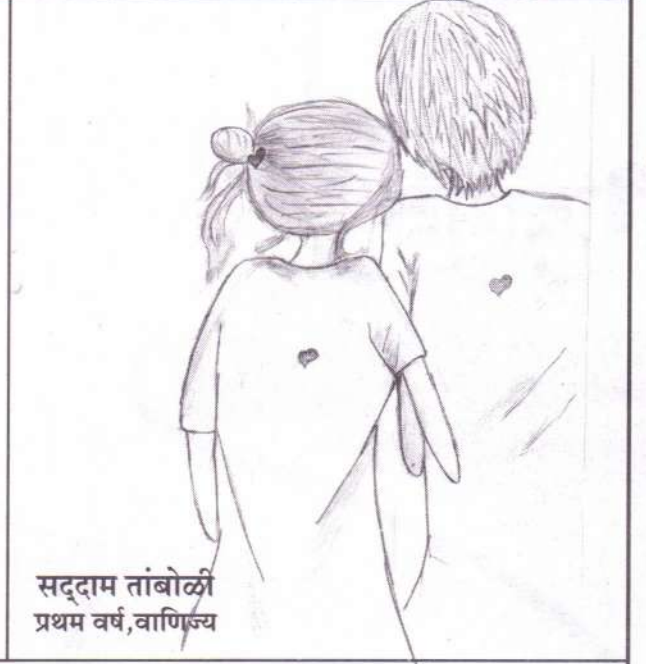
प्रा.निवृत्ती लोखंडे

विद्यार्थी सहाय्यक

श्री.मोहसीन शेख, तृतीय वर्ष, कला

जयश्री नकाते
अकरावी, विज्ञान

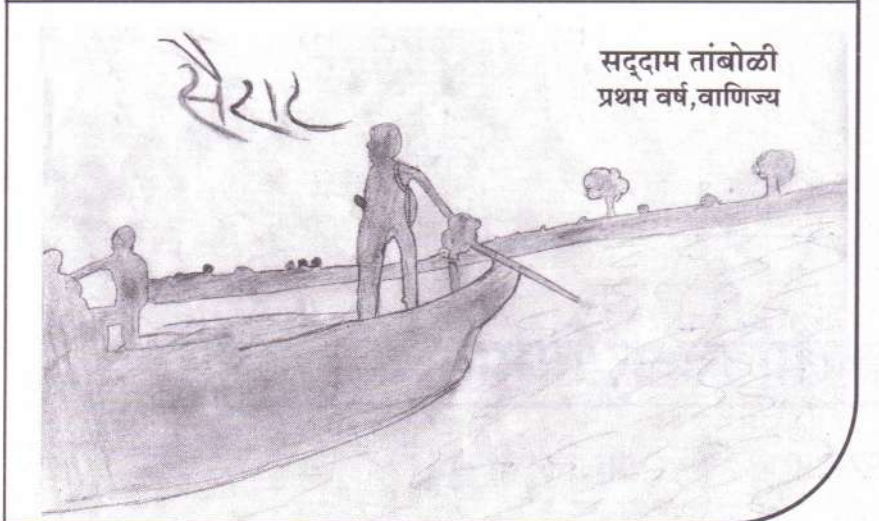
सद्दाम तांबोळी
प्रथम वर्ष, वाणिज्य

सद्दाम तांबोळी
प्रथम वर्ष, वाणिज्य

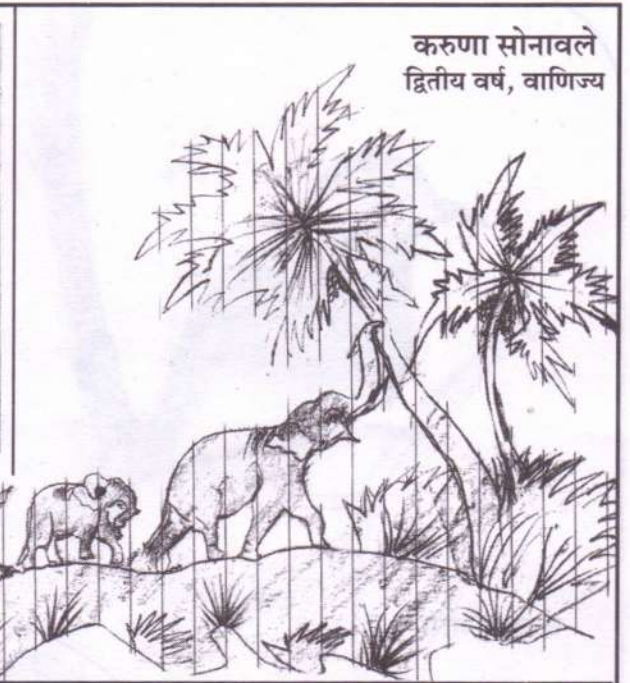
कोकाटे नवनाथ
द्वितीय वर्ष, कला

सद्दाम तांबोळी
प्रथम वर्ष, वाणिज्य

सुप्रिया काले
द्वितीय वर्ष, विज्ञान

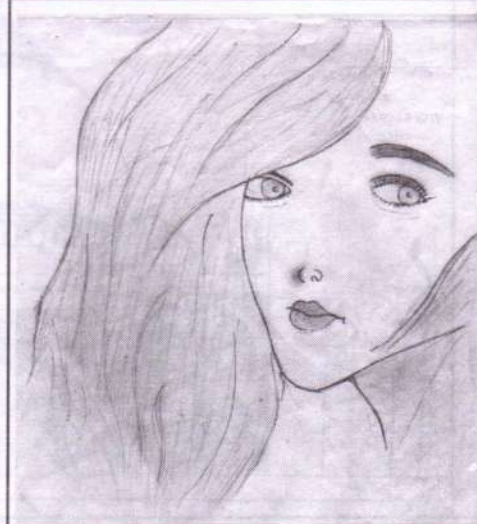
करुणा सोनावले
द्वितीय वर्ष, वाणिज्य

रुपाली ढोले
अकरावी, विज्ञान

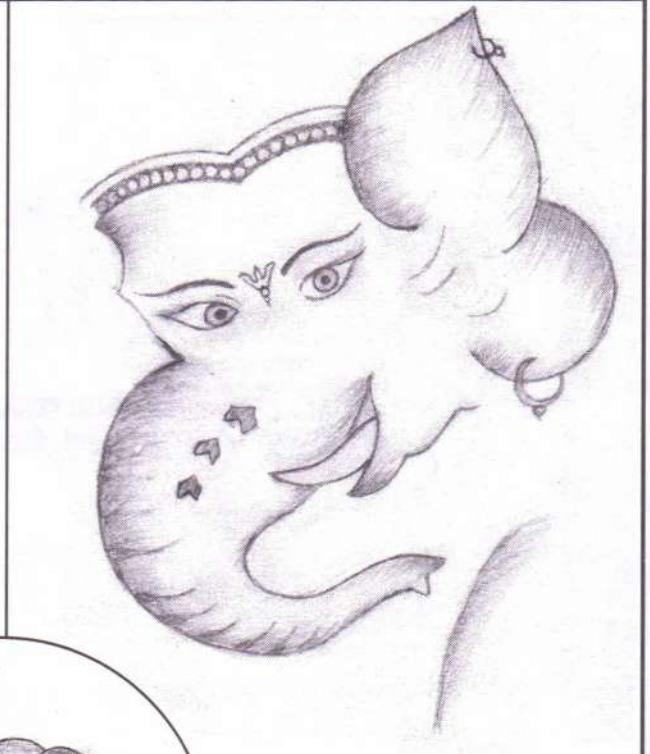
प्रियांका कोकाटे
तृतीय वर्ष, विज्ञान

सद्दाम तांबोळी
प्रथम वर्ष, वाणिज्य

काजल भोसले

प्रणाली पवार
अकरावी, वाणिज्य

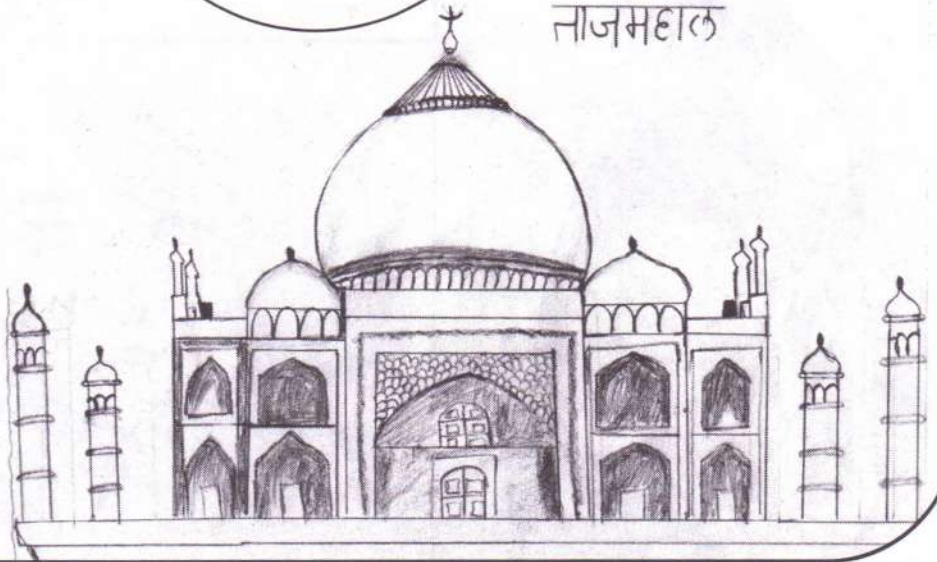

जयश्री नकाते
अकरावी, विज्ञान

जयश्री नकाते
अकरावी, विज्ञान

प्रज्ञा गायकवाड
बारावी, कला

ताजमहाल

शिवामृत

२०१७-२०१८

सुदूर अंतरावरून आमचे असंख्य युवक-युवती उच्च शिक्षणासाठी महाविद्यालयात येतात. सतत वाहत्या कालप्रवाहाशी नाक जुळवून शिक्षण घेतानाच समाजातल्या चलनवलनात्मक क्रियाकलापांतही सहभाग नोंदवितात. उच्च नैतिक मुल्यांच्या निर्धारणासह समाजजीवनातील आदर्श नागरिकत्वाचे पाठही कळत नकळत धारण करतात. दैनंदिन अध्यापनाच्या कामकाजासह युवक - युवतींच्या अंगभूत कलाकौशल्याच्या विकासात आमचे प्राध्यापक विविध समित्यांद्वारा आपला सहभाग पुरेशा गांभीर्याने नोंदवितात. उच्च शिक्षण घेणारा महाविद्यालयीन युवा वर्ग, समाज आणि महाविद्यालय या त्रिध्रुवात्मक आधुनिक शिक्षणाच्या प्रणालीला दृष्टीसमोर ठेऊन, प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख यांच्या मार्गदर्शनासह वर्षभराच्या आमच्या विविध समिती प्रमुखांच्या कार्याचा संपूर्ण वर्षभराचा हा अहवाल विभाग.

अहवाल विभाग

डॉ.आप्पासाहेब बाबर

सहसंपादक

कु.अश्विनी बाळासो मगर

विद्यार्थी सहाय्यक

तृतीय वर्ष, विज्ञान

अनुक्रमणिका

महाविद्यालय विकास समिती	९४	पदवी व पदव्युत्तर हिंदी विभाग	१२३
स्थायी समिती	९४	विद्यार्थी-पालक-शिक्षक संघ	१२३
विद्यार्थी मंडळ	९४	शिस्त समिती	१२३
कमवा व शिका योजना	९५	पदव्युत्तर इतिहास विभाग	१२४
अंतर्गत परीक्षा विभाग	९६	माजी विद्यार्थी संघ समिती	१२४
स्कॉलरशिप विभाग	९६	राज्यशास्त्र विभाग	१२५
राष्ट्रीय सेवा योजना	९६	सहल विभाग	१२६
राष्ट्रीय सेवा योजना नियमित कार्यक्रम	९८	मतदार नावनोंदणी कक्ष	१२६
यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक		ग्रामीण वसाहत (खेडेगाव) सर्वेक्षण	१२७
राष्ट्रीय सेवा योजना	१०४	संशोधन समिती	१२७
सांस्कृतिक विभाग	१०६	INTERNAL COMPLAINT COMMITTEE	129
राष्ट्रीय छात्रसेना विभाग	१०७	RABINDRANATH TAGORE	
मराठी वाङ्मय मंडळ	१०९	LIBRARY AND INFORMATION CENTRE	130
जिमखाना विभाग	११०	TEACHERS DIARY AND	
अॅन्टी रॅगिंग कमिटी	११४	TIME TABLE COMMITTEE	136
श्रीमती रत्नप्रभादेवी मोहिते-पाटील मुलींचे वसतिगृह	११४	ELECTRICITY AND GENERAL	
सेवक अकादमी	११४	MAINTENANCE COMMITTEE	136
यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक		CAREER AND COUNSELLING CELL	136
अभ्यासकेंद्र-शंकरराव मोहिते महाविद्यालय, अकलूज	११५	DEPARTMENT OF ENGLISH & LINGUISTICS	137
आविष्कार भितीपत्रक विभाग	११६	COLLEGE WEBSITE	137
महाराष्ट्र विवेक वाहिनी	११६	NETWORK RESOURCE CENTRE	138
पर्यावरण अभ्यास	११७	STUDENTS CONSUMER STORE	138
प्रसिद्धी विभाग	११८	INTERNAL QUALITY ASSURANCE CELL	138
भूगोल विभाग	११८	COP INSURANCE COURSE ACTIVITIES	139
प्रवास व पर्यटन विभाग	११९	DEPARTMENT OF COMMERCE	139
वनस्पतीशास्त्र उद्यान समिती	१२०	REPAIR AND MAINTENANCE OF	
महाविद्यालय परिसर देखभाल समिती	१२०	ELECTRONIC APPLIANCES (RMEA)	139
माहिती पत्रक समिती	१२०	ALL INDIA SURVEY ON HIGHER EDUCATION	140
आरोग्य केंद्र समिती	१२१	COMPETITIVE EXAMINATION CELL	140
इतिहास अभ्यास मंडळ	१२१	SCIENCE ASSOCIATION	140
रत्नशंकर निसर्ग मंडळ	१२१	AVISHKAR-2017 RESEARCH FESTIVAL	140
वार्षिक स्वयंमुल्यमापन पद्धत	१२१	DEPARTMENT OF BOTANY	142
विद्यार्थी प्रतिसाद प्रश्नावली	१२१	NO OF DIVISIONS AND STUDENTS	
नेट/सेट मार्गदर्शन केंद्र विभाग	१२२	FOR THE YEAR 2017-18	143
मुलांचे वसतीगृह	१२२	DEPARTMENTWISE FACULTY (SENIOR)	144
कॅन्टीन कमिटी	१२२	NON TEACHING STAFF	146
अर्थशास्त्र विभाग	१२२	सोलापूर विद्यापीठ परीक्षा निकाल मार्च/एप्रिल २०१७	१४७
		सोलापूर विद्यापीठ परीक्षा मार्च / एप्रिल २०१७	
		महाविद्यालयातील गुणवत्ता प्राप्त विद्यार्थी	१४८

वरिष्ठ महाविद्यालय अहवाल २०१७-२०१८

महाविद्यालय विकास समिती

नवीन विद्यापीठ कायदा 'महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम २०१६' हा दिनांक ०१ मार्च २०१७ पासून अंमलात आला. त्यानुसार पूर्वीच्या स्थानिक व्यवस्थापन समिती ऐवजी महाविद्यालय विकास समिती अस्तित्वात आली. शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ मध्ये महाविद्यालय विकास समितीच्या दिनांक २८/०२/२०१८ व ३१/०३/२०१८ अशा दोन बैठका झाल्या. सदर बैठकीमध्ये महाविद्यालयात झालेल्या प्रवेशाची माहिती घेणे, झालेल्या खर्चास मंजूरी देणे, आर्थिक वर्ष २०१८-१९ च्या अंदाजपत्रकास मंजूरी देणे, शिवामृत छपाई आलेले दरपत्रके मंजूर करणे, वैद्यकीय व बाळंतपणाची रजा मंजूर करणे, बॉटनीकल गार्डनसाठी चैनलिंग कपाऊंड करणे, आर्थिक वर्ष २०१६-१७ लेखा परिक्षण अहवालास मंजूरी देणे इत्यादी बाबत विचार विनिमय करून निर्णय घेण्यात आले.

प्राचार्य डॉ. ए. एल. देशमुख

स्थायी समिती

शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ मध्ये दिनांक १७/०७/२०१७ रोजी महाविद्यालयाच्या स्थायी समितीची बैठक मा. प्राचार्यांच्या अध्यक्षतेखाली घेण्यात आली. सदर बैठकीत उच्च माध्यमिक

विद्यार्थी मंडळ

सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर यांच्या २२ डिसेंबर २०१७ रोजीच्या पत्रानुसार महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम २०१६ अंतर्गत अध्यादेश क्र. २८ मधील कलम १९(क) नुसार शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ साठी महाविद्यालयाचे विद्यार्थी मंडळ दि. ३ जानेवारी २०१८ रोजी खालीलप्रमाणे घोषित करण्यात आले.

१) डॉ. देशमुख आबासाहेब लिंबनाथराव	-	प्राचार्य	चेअरमन
२) प्रा. सुर्यवंशी विनायक बाबूराव	-	प्राचार्य नियुक्त सहयोगी प्राध्यापक	सदस्य
३) डॉ. कर्चें भानुदास रामचंद्र	-	एन.सी.सी. इनचार्ज ऑफिसर	सदस्य
४) डॉ. ताटे चंद्रशेखर विठ्ठल	-	एन.एस.एस. कार्यक्रम अधिकारी	सदस्य
५) प्रा. वाघमोडे अरविंद पांडुरंग	-	शारीरिक शिक्षण संचालक	सदस्य
६) कु. बोबडे तेजस्विनी बाळासो	-	बी. ए. भाग-१	सदस्य
७) कु. आतार आसमा युसुफ	-	बी. ए. भाग-२	सदस्य

विभागाकडील इयत्ता ११वी व १२वी विज्ञान विभागाकडे प्रवेश घेतलेल्या मागासवर्गीय SC/NT/OBC/ST या संवर्गातील विद्यार्थ्यांची जात पडताळणी करणेसाठी ऑनलाईन फॉर्म भरणेबाबत व सोबत जोडावयाच्या कागदपत्रांची माहिती देणेसाठी मा. प्राचार्यसाहेब यांच्या मार्गदर्शनाखाली कार्यशाळेचे आयोजन करून माहिती देण्यात यावी असे सर्वानुमते ठरले. मा. सहाय्यक आयुक्त समाजकल्याण विभाग, सोलापूर यांनी शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ या वर्षापासून महा. डीबीटी या पोर्टलवरून मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांचे ऑनलाईन शिष्यवृत्तीचे फॉर्म भरणेबाबत सूचना केल्या होत्या. त्याप्रमाणे ऑनलाईन फॉर्म भरणे व सोबत जोडावयाच्या कागदपत्रांची माहिती देण्यासाठी मा. प्राचार्यसाहेब यांच्या मार्गदर्शनाखाली कार्यशाळा घेण्यात यावी असे सर्वानुमते ठरले.

शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ मध्ये झालेल्या प्रवेशाची माहिती घेण्यात आली. पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी नियमानुसार प्रवेश देण्यात यावे. तसेच पदवी व उच्च माध्यमिक अभ्यासक्रमासाठी एकही विद्यार्थी वंचित राहणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी व मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना आरक्षणानुसार प्रवेश देण्यात यावेत असे सर्वानुमते ठरले.

प्राचार्य डॉ. ए. एल. देशमुख

८) श्री.खरात आप्पा महादेव	-	बी.ए.भाग-३	सदस्य
९) कु.शिंदे हर्षदा संतोष	-	बी.कॉम.भाग-१	सदस्य
१०) कु.बंदपट्टे सुषमा सुरेश	-	बी.कॉम.भाग-२	सदस्य
११) कु.गोसावी काजल हनुमंत	-	बी.कॉम.भाग-३	सदस्य
१२) कु.पाटील प्रिया मारुती	-	बी.एस्सी.भाग-१	सदस्य
१३) श्री.बोडके कुलदीप बाळासाहेब	-	बी.एस्सी.भाग-२	सदस्य
१४) कु.मुंडफणे वर्षा राजेंद्र	-	बी.एस्सी.भाग-३	सदस्य
१५) कु.ढोकळे दिपाली शिवाजी	-	एम.ए.भाग-१	सदस्य
१६) कु.खटके राणी बबन	-	एम.ए.भाग-२	सदस्य
१७) कु.भिंगारे शितल हरिदास	-	एम.एस्सी.भाग-१	सदस्य
१८) श्री.निंबाळकर सागर शहाजी	-	एम.एस्सी.भाग-२	सदस्य
१९) श्री.माने समाधान महादेव	-	क्रीडा प्रतिनिधी	सदस्य
२०) कु.काळे सुप्रिया अनिल	-	एन.सी.सी. प्रतिनिधी	सदस्य
२१) श्री.जगताप कृष्णा शिवाजी	-	एन.एस.एस. प्रतिनिधी	सदस्य
२२) श्री.सुर्वे मारुती सज्जन	-	सांस्कृतिक विभाग प्रतिनिधी	सदस्य
२३) कु.कोकाटे प्रियंका बाळासाहेब	-	महिला प्रतिनिधी (प्राचार्य नियुक्त)	सदस्य
२४) कु.जाधव स्वप्नाली दिलीप	-	महिला प्रतिनिधी (प्राचार्य नियुक्त)	सदस्य

दि. ५ जानेवारी २०१८ रोजी महाविद्यालयीन विद्यार्थी मंडळाच्या सचिव पदाची निवडणूक घेण्यात आली. सदर निवडणुकीत कु.काळे सुप्रिया अनिल (एन.सी.सी. प्रतिनिधी) या सदस्याचा एकमेव अर्ज आल्याने त्याची सचिवपदावर बिनविरोध निवड करण्यात आली. विद्यार्थी मंडळात एकूण २४ सदस्य असून त्यात प्राचार्य, प्राध्यापक असे ५ तर १९ विद्यार्थी-विद्यार्थिनी सदस्य आहेत. विद्यार्थ्यांपैकी १३ सदस्य गुणवत्तेनुसार वर्गात प्रथम आलेले निवडले आहेत. उर्वरीत ६ सदस्य एन.सी.सी., एन.एस.एस., क्रीडा व सांस्कृतिक विभागातून प्रत्येकी एक तर प्राचार्य नियुक्त दोन विद्यार्थीनी निवडल्या आहेत.

दि. १० फेब्रुवारी २०१८ रोजी विद्यार्थी मंडळाची बैठक मा.प्राचार्य साहेबांच्या अध्यक्षतेखाली घेण्यात आली. सदर बैठकीत विद्यार्थ्यांच्या समस्या व वार्षिक पारितोषिक वितरणसमारंभ या बाबतीत चर्चा करण्यात आली. या विचार विनिमयातून विद्यार्थ्यांसाठी R.O. Water Plant बसविण्याचे निश्चित करण्यात आले. तसेच वनस्पतीशास्त्र उद्यान सुशोभिकरण व देखभाल या संदर्भात विचार विनिमय करण्यात आला.

प्रा.व्ही.बी. सूर्यवंशी

कमवा व शिका योजना

महाविद्यालयातील गरीब व होतकरु विद्यार्थ्यांना शिक्षण घेताना आर्थिक मदत व्हावी या हेतूने महाविद्यालयामध्ये 'कमवा व शिका' ही योजना मा.प्राचार्यांच्या अध्यक्षतेखाली कार्यरत आहे.

सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षात एकूण ३२ विद्यार्थ्यांना या योजनेअंतर्गत अर्ज केले होते. त्यापैकी १९ विद्यार्थ्यांना (०५ मुले व १४ मुली) मुलाखतीच्या माध्यमातून या योजनेत सहभागी करून घेण्यात आले. सहभागी विद्यार्थ्यांना ग्रंथालय, रात्र अभ्यासिका, प्रशासकीय कार्यालय, प्रयोगशाळा, जिमखाना इ. ठिकाणी कामे देण्यात आली. त्यांना कामाचा मोबदला म्हणून प्रती तास रु. १७.५०/- या प्रमाणे मानधन देण्यात आले. तसेच प्रत्येक विद्यार्थ्यास प्रति दिवस दोन तास याप्रमाणे काम देण्यात आले. शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ मध्ये एकूण रु.४३,९६०/- कमवा व शिका योजना मानधनासाठी खर्च करण्यात आले.

श्रमाची प्रतिष्ठा वाढवणारा हा उपक्रम विद्यार्थ्यांना भविष्य-काळात कोणतेही काम करणेची आवड निर्माण करणारा आहे.

डॉ.एल.व्ही.निंबाळकर

अंतर्गत परीक्षा विभाग

श्री. वर्ष २०१६-१७ पासून सोलापूर विद्यापीठाने सुरु केलेल्या (Choice Based Credit System) CBCS बी.ए., बी.कॉम., बी.एस्सी. भाग १, २ व ३ या वर्गासाठी लागू करण्यात आली. या पद्धतीनुसार महाविद्यालयाने सत्रनिहाय अंतर्गत मूल्यमापनासाठी ३० गुणांची परीक्षा घेण्यात आली. सदर पद्धतीनुसार पदव्युत्तर विभागामधील एम.ए. हिंदी, इतिहास व इंग्रजी या कला शाखेतील व विज्ञान शाखेतील एम.एस्सी., एजी.पी.एम., कणायुशान्न विभागाच्या भाग १ व २ साठी अंतर्गत मूल्यमापनाची ३० गुणांची परीक्षा सत्रनिहाय घेण्यात आली.

या सर्व परीक्षा विद्यापीठ परीक्षेच्या पूर्वतयारीसाठी अत्यंत उपयोगी व परिणामकारक ठरल्या आहेत.

डॉ.डी.एन.बारबोले

स्कॉलरशिप विभाग

महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांना सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षात विविध संवर्गातील शिष्यवृत्त्यांचा लाभ मिळवून देण्यात आला.

केंद्र आणि राज्य सरकार शिष्यवृत्त्या :

क्र.	संवर्ग	सिनिअर	पदव्युत्तर	ज्युनिअर	व्यवसाय
१)	एस.सी	२६८	४३	४३	०५
२)	एंस.टी.	०३	००	०१	००
३)	एस.बी.सी.	२०	००	०१	००
४)	ओ.बी.सी.	३४५	२५	३९	००
५)	एन.टी.	२८५	१८	४५	००
६)	बी.सी. फ्री शिप	१८	०२	०७	००
७)	एन.टी. फ्री शिप	०७	०१	००	००
८)	ओ.बी.सी. फ्री शिप	१२	०४	००	००
९)	एस.बी.सी. फ्री शिप	०१	०१	००	००

वरील शिष्यवृत्त्यांशिवाय महाविद्यालयाकडून राष्ट्रीय स्तरावर, राज्य स्तरावर आणि विद्यापीठ स्तरावर विशेष कामगिरी करणाऱ्या खेळाडूंना सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षात १,९०,८०० रुपयांची पारितोषिके देण्यात आली.

प्रा.डॉ.डी.एस.बागडे

राष्ट्रीय सेवा योजना

विशेष श्रमसंस्कार शिबीर

'आपत्ती निवारण व व्यवस्थापनातील युवकांची भूमिका' कालावधी दि.१९-०१-२०१८ ते २५-०१-२०१८

शिबीर स्थळ : मौजे-खंडाळी, ता.माळशिरस, जि.सोलापूर

शिबीरातील उपक्रम व कार्यक्रमाची रुपरेषा

• उद्घाटन समारंभ :

शुक्रवार दिनांक : १९-०१-२०१८, दु.४.०० वा.

उद्घाटक : मा.श्री.अरुण सावंत, पोलीस निरीक्षक अकलूज

प्रमुख पाहुणे : मा.श्री.परशुराम कोरके,

सहाय्यक पोलीस निरीक्षक, वेळापूर

कार्यक्रमाचे अध्यक्ष : डॉ.आबासाहेब देशमुख, प्राचार्य,

शंकरराव मोहिते महाविद्यालय, अकलूज

• शनिवार दिनांक : २०-०१-२०१८

स.८.३० ते दु.१२.३० श्रमदान

दु.३.०० ते दु.५.०० चर्चासत्र व खेळ

सायं.६.०० वा. समाजप्रबोधनपर भारुड

सादरकर्ते : श्री.अनिल केंगार, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई

• रविवार दिनांक : २१-०१-२०१८

स.८.३० ते १२.३० श्रमदान

दु.३.०० ते ५.०० महिला मेळावा

सायं.६.०० वा. व्याख्यान

प्रमुख वक्ते : डॉ.सुधीर इंगळे, मुधोजी महाविद्यालय, फलटण

माजी कार्यक्रम समन्वयक रा.से.यो.शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

विषय : आपत्ती निवारण व व्यवस्थापनातील युवकांची भूमिका

• सोमवार दिनांक : २२-०१-२०१८

स.९.०० वा. मोफत आरोग्य तपासणी शिबीर

(हिमोप्लोबीन रक्तदाब तपासणी)

सहभाग : डॉ.संतोष खडतरे, डॉ.रामचंद्र मोहिते, डॉ.उर्मिला नष्टे

सायं.६.०० वा. जादूचे प्रयोग

सादरकर्ते : जादूगार शालिमर उर्फ नामदेव पाटील, कोल्हापूर

● मंगळवार दिनांक : २३-०१-२०१८

स.९ ते १२.३० श्रमदान

दु.२.३० ते ४.३० चर्चासत्र व खेळ

सायं.६.०० व्याख्यान

प्रमुख वक्ते : प्रा. रामलिंग सावळजकर, श्री. अशोक भोसले

विषय : अंधश्रद्धा निर्मूलन

● बुधवार दिनांक : २४-०१-२०१८

स.९.०० वा. शेतकरी प्रशिक्षण व मोफत पशू वैद्यकीय उपचार शिबीर

सहभाग : डॉ.एस.एस. वाघमोडे

(सहाय्यक आयुक्त, पशुसंवर्धन)

पशुधन विकास अधिकारी : डॉ.आर.एच.पताळे, डॉ.भास्कर पराडे

दु.३.०० ते ५.०० चर्चासत्र व खेळ

रात्री ८.०० ते ११.०० वा. सांस्कृतिक कार्यक्रम

● गुरुवार दिनांक : २५-०१-२०१८

स.९.०० प्रभात फेरी व पथनाट्य सादरीकरण

दु.०३.०० वा. समारोप समारंभ

प्रमुख पाहुणे : मा.श्री.जयसिंह शंकरराव मोहिते -पाटील

अध्यक्ष, शिक्षक प्रसारक मंडळ, अकलूज

कार्यक्रमाचे अध्यक्ष : डॉ.आबासाहेब देशमुख

प्राचार्य, शंकरराव मोहिते महाविद्यालय, अकलूज

शिबीर कालावधीत आयोजित उपक्रम

- स्वच्छ भारत अभियान
- शाश्वत व सर्वांगीण ग्रामीण विकास
- निर्मलग्राम योजना
- महिला सबलीकरण व सक्षमीकरण
- शिक्षण हक्क कायदा जनजागृती
- वृक्षारोपण
- महात्मा गांधी विचार व सामाजिक बदल
- जलसंवर्धन
- महिला प्रबोधन व मेळावा
- अंधश्रद्धा निर्मूलन
- आपत्ती निवारण व व्यवस्थापनातील युवकांची भूमिका
- सांडपाणी व घनकचरा व्यवस्थापन
- व्यसनमुक्ती

शंकरराव मोहिते महाविद्यालय, अकलूज राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाचे 'आपत्ती निवारण व व्यवस्थापनातील युवकांची भूमिका' हे घोषवाक्य घेऊन विशेष श्रमसंस्कार शिबीर दिनांक १९-०१-२०१८ ते २५-०१-२०१८ या कालावधीत मौजे-खंडाळी, ता.माळशिरस, जि.सोलापूर या ठिकाणी संपन्न झाले.

सदर शिबीराचे उद्घाटन मा.श्री.अरूण सावंत पोलीस निरीक्षक, अकलूज पोलीस स्टेशन, अकलूज यांचे शुभहस्ते करण्यात आले. यावेळी प्रमुख पाहुणे म्हणून मा.श्री.परशुराम कोरके सहाय्यक पोलीस निरीक्षक, वेळापूर पोलीस स्टेशन, वेळापूर हे उपस्थित होते. कार्यक्रमामाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख उपस्थित होते. यावेळी राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाचे कार्यक्रम अधिकारी डॉ.चंद्रशेखर ताटे, मा.दादासाहेब कोकाटे, डॉ.चंकेश्वर लोंढे, ग्रामस्थ व राष्ट्रीय सेवा योजनेचे स्वयंसेवक, स्वयंसेविका उपस्थित होते.

या शिबीरात 'आपत्ती निवारण व व्यवस्थापनातील युवकांची भूमिका' या संदर्भातील व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले होते. संपुर्ण स्वच्छता अभियानांतर्गत रस्ता दुरुस्ती, काटेरी झुडपे निर्मूलन, गटार सफाई, दफनभूमी परिसर स्वच्छता, स्मशानभूमी परिसर स्वच्छता, दत्त मंदिर परिसर, महादेव मंदिर परिसर, काशी विश्वेश्वराय मंदिर, सार्वजनिक पाणीपुरवठा विहार परिसर, बस स्टॅण्ड परिसर स्वच्छता, शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था परिसर स्वच्छता, वृक्ष लागवड व वृक्ष संवर्धन इ. उपक्रम राबविण्यात आले. स्वच्छता अभियानाबरोबरच समाजप्रबोधनपर भारूड, पथनाट्य, मतदान जनजागृती, अंधश्रद्धा निर्मूलन, जादूचे प्रयोग, पशुचिकित्सा शिबीर, आरोग्य विषयक शिबीर, महिला मेळावा, सांस्कृतिक कार्यक्रम इत्यादी समाजोपयोगी तसेच ग्राम-विकासात युवकांचे योगदान, शिक्षण हक्क कायदा जनजागृती, महात्मा गांधी विचार व सामाजिक बदल, जलसंवर्धन, शाश्वत व सर्वांगीण ग्रामीण विकास, सांडपाणी व घनकचरा व्यवस्थापन, व्यसनमुक्ती इत्यादी व इतर वेगवेगळ्या विषयांवर विविध नामांकित तज्ज्ञांच्या बौध्दिक व्याख्यानांचे आयोजन करण्यात आले होते. तसेच योगासने प्रशिक्षण देणेसाठी योगशिक्षक श्री.गोरख डिंगे व श्री.धनंजय देशमुख हे शिबीरामध्ये उपस्थित होते.

सदर शिबीराचा समारोप समारंभ खंडाळी गावचे सरपंच मा.श्री.बाबूराव पताळे यांच्या उपस्थितीत संपन्न झाला. यावेळी कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख उपस्थित होते. यावेळी गावातील

प्रतिष्ठित नागरिक, राष्ट्रीय सेवा योजनेचे कार्यक्रम अधिकारी, स्वयंसेवक-स्वयंसेविका, ग्रामस्थ मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

शिबीर यशस्वीरित्या पूर्ण करण्यासाठी संस्थेचे अध्यक्ष मा.श्री.जयसिंह शंकरराव मोहिते-पाटील, महाविद्यालय विकास समितीचे अध्यक्ष मा.श्री.संग्रामसिंह मोहिते-पाटील, संस्थेचे सचिव मा.श्री.अभिजीत रणवरे, सहसचिव मा.श्री.हर्षवर्धन खराडे-पाटील, महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख, राष्ट्रीय सेवा योजनेचे कार्यक्रम अधिकारी डॉ.चंद्रशेखर ताटे, प्रा.दादासाहेब कोकाटे, डॉ.चंकेश्वर लोंढे, स्वयंसेवक व मौजे-खंडाळी गावातील समस्त ग्रामस्थांचे मोलाचे सहकार्य लाभले.

राष्ट्रीय सेवा योजना नियमित कार्यक्रम

कालावधी : माहे १ एप्रिल २०१७ ते ३१ मार्च २०१८

प्राचार्य : डॉ.आबासाहेब लिंबनाथराव देशमुख

कार्यक्रम अधिकारी :

- १) डॉ.चंद्रशेखर विठ्ठल ताटे
- २) प्रा.दादासाहेब आबासाहेब कोकाटे
- ३) डॉ.चंकेश्वर बबन लोंढे

कार्यक्रम अधिकारी नियुक्ती दिनांक: १३ जून २०१३

महाविद्यालयातील विद्यार्थी संख्या : २८८५

राष्ट्रीय सेवा योजना विभागात प्रवेशित स्वयंसेवक : २७५

(मुली-१२०, मुले-१५५)

विद्यापीठाकडून मंजूर विद्यार्थी संख्या : २७५

(एस.सी.-३५, एस.टी.-०३, इतर-२३७)

रा.से.यो. युनिट संख्या : ०३

कार्यक्रम अधिकारी संख्या : ०३

प्रशिक्षित कार्यक्रम अधिकारी :

- १) डॉ.चंद्रशेखर विठ्ठल ताटे
- २) प्रा.दादासाहेब आबासाहेब कोकाटे
- ३) डॉ.चंकेश्वर बबन लोंढे

रा.से.यो. सल्लागार समिती बैठक दिनांक : ०७-०८-२०१७

रा.से.यो. नियमित कार्यक्रम निधी एकूण मंजूर निधी रु.५९,१२५/-

शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ची राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाची वार्षिक नियोजनाची बैठक दि.०७-०८-२०१७ रोजी

मा.प्राचार्य साहेब कार्यालयातून संपन्न झाली. बैठकीमध्ये वर्षभर राबविण्यात येणाऱ्या उपक्रम व कार्यक्रमाविषयी व त्यांच्या आयोजनाविषयी सखोल चर्चा करून कार्यक्रम यशस्वीपणे राबविण्याचे ठरले.

शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ या वर्षामध्ये राष्ट्रीय सेवा योजना विभागांतर्गत नियमित कार्यक्रमामध्ये वर्षभर विद्यार्थी व्यक्तिमत्वास उपयोगी व समजोपयोगी विविध उपक्रम राबविण्यात आले. त्यामध्ये स्वयंसेवकांसाठी उद्बोधन वर्गाचे आयोजन, श्रमदान, वृक्षारोपण, तज्ज्ञ व्यक्तींची व्याख्यानं, महापुरुषांच्या जयंती, पुण्यतिथी समारंभ, प्रभातफेऱ्या, रक्तदान शिबीर, स्वच्छता अभियान, चर्चासत्र, वक्तृत्व स्पर्धा, रांगोळी स्पर्धा, घोषवाक्य स्पर्धा, स्वच्छता अभियान, वाहतूक सुरक्षा फेरी, प्रबोधनपर कार्यशाळा इ. कार्यक्रमांचे आयोजन करून यशस्वीपणे राबविण्यात आले. त्याचा तपशील पुढीलप्रमाणे :

राज्यस्तरीय विशेष महाश्रमसंस्कार शिबीर सहभाग :

राष्ट्रीय सेवा योजना प्रादेशिक केंद्र, पुणे (भारत सरकार)

राष्ट्रीय सेवा योजना कक्ष उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग (महाराष्ट्र शासन) राष्ट्रीय सेवा योजना कक्ष शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर आणि मुघोजी महाविद्यालय, फलटण यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित 'जलसाक्षरता प्रशिक्षण व कृतीशाळा' या राज्यस्तरीय विशेष महाश्रमसंस्कार शिबीर मौजे-भोसरे, ता.खटाव, जि.सातारा येथे दि.१० मे २०१७ ते १६ मे २०१७ या कालावधीत शिबीरात सहभागी होऊन हिंदवी स्वराज्याचे सरसेनापती प्रतापराव गुजर यांची जन्मभूमी जलयुक्त करण्यासाठी भरीव योगदान दिले त्याबद्दल १० स्वयंसेवकांना सन्मानपूर्वक प्रमाणपत्र प्रदान करण्यात आले.

१) श्री.अनुसे कांतीलाल पंढरीनाथ	बी.कॉम.-३
२) श्री.जाधव लक्ष्मण सदाशिव	बी.ए.-३
३) श्री.करे राहुल दिपक	बी.ए.-३
४) श्री.दुरणे किरण राजेंद्र	बी.ए.-३
५) श्री.भोसले निवास जगन्नाथ	बी.ए.-२
६) श्री.जाधव सोमनाथ चंद्रकांत	बी.ए.-३
७) श्री.रणसिंगे औदुंबर वसंत	बी.ए.-३
८) श्री.प्रकाळे अंकुश नागनाथ	बी.कॉम.-३
९) श्री.इंगळे तुषार	बी.ए.-३
१०) श्री.करे विकी दिपक	बी.ए.-२

राज्यस्तरीय 'आन्धान-२०१७' शिबीर सहभाग :

महाराष्ट्र शासन पुरस्कृत 'आन्धान २०१७' राज्यस्तरीय आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण कार्यक्रम दि. १ जून २०१७ ते १० जून २०१७ या कालावधीत शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथे संपन्न झाला. या शिबीरासाठी महाविद्यालयातील खालील स्वयंसेवक सोलापूर विद्यापीठाच्या संघात सहभागी झाले होते.

- १) श्री. उदय दिलीप केमकर बी. कॉम. भाग-३
- २) श्री. प्रदिप औदुंबर गुरव बी. ए. भाग-२
- ३) श्री. कांतीलाल पंढरीनाथ अनुसे बी. कॉम. भाग-३
- ४) श्री. कृष्णा शिवाजी जगताप बी. ए. भाग-२

आंतरराष्ट्रीय योगा दिन :

महाविद्यालयात राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या वतीने दि. २१ जून २०१७ रोजी 'आंतरराष्ट्रीय योगा दिन' साजरा करण्यात आला. यावेळी योगगुरु श्री. व्ही. व्ही. काशेद्री यांनी योगाची प्रात्यक्षिके करून दाखविली व विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. यावेळी महाविद्यालयाचे प्राचार्य, कार्यक्रम अधिकारी, सर्व प्राध्यापक व विद्यार्थी उपस्थित होते.

संतश्रेष्ठ श्री. तुकाराम महाराज पालखी स्वागत :

सालाबादप्रमाणे आषाढी वारीनिमित्त संतश्रेष्ठ श्री. तुकाराम महाराज यांच्या पालखीचे विद्यापीठ कार्यक्षेत्रात प्रवेश करते समयी विद्यापीठाचे कुलगुरु व पदाधिकारी यांच्या हस्ते स्वागत करण्यात येते. याही वर्षी आषाढी वारी २०१७ निमित्त संत तुकाराम महाराज यांच्या पालखीचे आगमन दि. २९-०७-२०१७ रोजी अकलूज (सराटी पूल) येथे होताच सोलापूर विद्यापीठाचे कुलसचिव डॉ. मंझा, परीक्षा नियंत्रक डॉ. पी. बी. पाटील, शिक्षण सहसंचालक डॉ. सतिश देशपांडे, रा. से. यो. कार्यक्रम समन्वयक डॉ. बी. एन. कांबळे, विभागीय समन्वयक डॉ. विरभद्र दंडे यांच्या हस्ते स्वागत करण्यात आले. यावेळी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख, कार्यक्रम अधिकारी डॉ. चंद्रशेखर ताटे, प्रा. दादासाहेब कोकाटे, डॉ. चंकेस्वर लोंढे हे उपस्थित होते.

वनसंपदा व पर्यावरण संवर्धन हरित दिंडी २०१७ स्वागत :

आषाढी वारी २०१७-१८ निमित्त महाराष्ट्र शासन व सावित्रीबाई फुले, पुणे विद्यापीठ, पुणे यांच्या वतीने पुणे ते पंढरपूर दरम्यान या दिंडीचे आयोजन करण्यात येते. याही वर्षी दि. १९ जून २०१७ ते ४ जुलै २०१७ या कालावधीत या दिंडीचे आयोजन करण्यात आले होते. या दिंडीत राष्ट्रीय सेवा योजनेचे विविध

महाविद्यालयातील १५० स्वयंसेवक व ६ संघनायक सहभागी झाले होते. ही दिंडी १ जुलै २०१७ रोजी अकलूज या ठिकाणी आली असता महाविद्यालयामार्फत स्वागत समारंभाचे आयोजन करण्यात आले होते. यावेळी प्रमुख पाहुणे म्हणून पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. नितिन करमळकर उपस्थित होते. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख हे होते. त्याचबरोबर या कार्यक्रमासाठी राज्य संपर्क अधिकारी डॉ. अतुल साळुंखे, डॉ. अरविंद शाळीग्राम, डॉ. विद्या गारगोटे, डॉ. दिपक माने, डॉ. विजय खरे, डॉ. प्रफुल्ल पवार, डॉ. प्रभाकर देसाई, डॉ. संजीव सोनवणे व विद्यापीठाच्या विविध विभागाचे पदाधिकारी व शिक्षण प्रसारक मंडळाचे सचिव मा. श्री. अभिजीत रणवरे उपस्थित होते. यावेळी महाविद्यालयातील शिवामृत या वार्षिक नियतकालिकेचे प्रकाशन व वृक्षारोपण प्रमुख पाहुण्यांच्या हस्ते करण्यात आले. यावेळी कार्यक्रमाच्या सुरुवातीला दिंडीत सहभागी झालेल्या काही स्वयंसेवकांनी व संघनायकांनी दिंडीत व पालखी सोहळ्यातील आलेले अनुभव कथन केले. यावेळी कार्यक्रमाचे प्रमुख पाहुणे व कार्यक्रमाचे अध्यक्ष यांनी दिंडीत सहभागी असणाऱ्या सर्व स्वयंसेवकांना व उपस्थितांना मार्गदर्शन करून शुभेच्छा दिल्या. यावेळी महाविद्यालयातील प्राध्यापक व विद्यार्थी उपस्थित होते.

मतदान/मतदार जनजागृती कार्यक्रम :

दि. ८-७-२०१७ रोजी राष्ट्रीय सेवा योजना विभागामार्फत मतदार जनजागृती कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. यावेळी कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य उपस्थित होते. आपल्या अध्यक्षीय भाषणात ते म्हणाले आपल्या भारतीय राज्यघटनेने आपल्याला मतदानाचा अधिकार दिला आहे तो अधिकार बजावण्यासाठी प्रत्येकाने मतदान करणे गरजेचे आहे व त्याविषयी जनजागृती करणे आवश्यक आहे. त्यानंतर कार्यक्रमाच्या शेवटी विद्यार्थ्यांना मतदार नाव नोंदणी फॉर्म नं. ६ चे वाटप करण्यात आले. १ जानेवारी २०१७ रोजी १८ वर्ष पूर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची नाव नोंदणी करण्यात आली. यावेळी महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापक व विद्यार्थी उपस्थित होते.

मा. प्राचार्य यांचा सत्कार समारंभ :

दि. २३-८-२०१७ रोजी राष्ट्रीय सेवा योजना विभागामार्फत मा. प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख यांची महाराष्ट्र राज्य अशासकीय प्राचार्य संघटनेच्या अध्यक्षपदी निवड झाल्यामुळे

त्यांच्या सत्कार समारंभाचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमासाठी माळशिरस तालुक्याच्या तहसीलदार मा. बाई माने, तहसील कार्यालयातील पदाधिकारी, प्राध्यापक व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

सोलापूर विद्यापीठ वर्धापन दिन :

महाविद्यालयात दिनांक १ ऑगस्ट २०१७ रोजी विद्यापीठाचा १३वा वर्धापन दिन साजरा करण्यात आला. यावेळी महाविद्यालयात ध्वजारोहण करून विद्यापीठ गीत घेण्यात आले. सदर कार्यक्रमासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख, इंग्रजी विभागप्रमुख डॉ. रमेश इंगळे, अर्थशास्त्र विभागप्रमुख डॉ. डी. एस. बागडे, सर्व प्राध्यापक व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

ऑगस्ट क्रांती दिन :

राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या माध्यमातून दि. १-८-२०१७ रोजी महाविद्यालयात ऑगस्ट क्रांती दिन साजरा करण्यात आला.

रक्तदान शिबीर :

ऑगस्ट क्रांतीदिनानिमित्त दि. ११-८-२०१७ रोजी राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या वर्तीने रक्तदान शिबीराचे आयोजन करण्यात आले होते. या शिबीरात १४१ विद्यार्थी-विद्यार्थिनींची हिमोग्लोबिन तपासणी व रक्तगट तपासणी करण्यात आली व ७६ रक्तदात्यांनी उत्स्फूर्तपणे रक्तदान करून राष्ट्रीय कर्तव्याचे पालन केले. यावेळी सहकारमहर्षि शंकरराव मोहिते-पाटील ब्लड बँकेचे डॉ. अजित गांधी, डॉ. रमेश चंकेश्वरा व त्यांच्या सहकाऱ्यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले. शिबीराचे उद्घाटन महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख यांच्या हस्ते करण्यात आले. यावेळी कार्यक्रम अधिकारी प्रा. डॉ. चंद्रशेखर ताटे, प्रा. दादासाहेब कोकाटे व प्रा. डॉ. चंकेश्वर लोंढे उपस्थित होते.

स्वातंत्र्य दिन : (दि. १५ ऑगस्ट २०१७) उद्बोधन वर्ग :

दि. १५ ऑगस्ट २०१७ रोजी महाविद्यालयात स्वातंत्र्य दिन साजरा करण्यात आला. यावेळी राष्ट्रीय सेवा योजना विभागात शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ मधील प्रवेशित स्वयंसेवक/स्वयंसेविका यांना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख यांनी विद्यार्थ्यांना राष्ट्रीय सेवा योजनेचे महत्त्व व उद्दिष्टे त्याचबरोबर व्यक्तिमत्त्व विकास या विषयाची माहिती सांगितली व उद्बोधन केले.

दि. १७-८-२०१७ रोजी राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या वर्तीने महाविद्यालयात उद्बोधन वर्गाचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमासाठी प्रमुख पाहुणे म्हणून डॉ. बाळासाहेब मुळीक उपस्थित होते. त्यांनी आपल्या मनोगतात राष्ट्रीय सेवा युवकांचे योगदान व राष्ट्र उभारणीत युवकांची भूमिका या विषयावर मार्गदर्शन केले व राष्ट्रीय सेवा योजनेतील वेगवेगळ्या उपक्रमांची माहिती दिली. यावेळी राष्ट्रीय सेवा योजनेचे कार्यक्रम अधिकारी व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

स्वच्छता पंधरवडा :

दि. १-८-२०१७ ते १५-८-२०१७ या कालावधीत राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या माध्यमातून स्वच्छता पंधरवडा विषयी महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांनी उद्बोधन केले व विविध उपक्रमांनी तसेच महाविद्यालय परिसर स्वच्छता करून स्वच्छता पंधरवडा साजरा करण्यात आला.

स्वच्छता अभियान कृती कार्यक्रम अंमलबजावणी :

महाराष्ट्र शासन विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण, सोलापूर विभाग, सोलापूर यांच्या परिपत्रकानुसार महाविद्यालयात कृती कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. दि. १७ सप्टेंबर २०१७ रोजी स्वच्छता अभियान कृती कार्यक्रमाचे उद्घाटन प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख यांचे हस्ते करण्यात आले. यावेळी त्यांनी उपस्थितांना स्वच्छता अभियान कृती कार्यक्रमात राबविण्यात येणाऱ्या उपक्रमाची माहिती दिली.

दि. १७-९-२०१७ रोजी सेवा दिवस (श्रमदान)

दि. २४-९-२०१७ रोजी समग्र स्वच्छता

दि. २५-९-२०१७ रोजी स्वतंत्र स्वच्छता

दि. १-१०-२०१७ रोजी श्रेष्ठ स्वच्छता करण्यात आली.

राष्ट्रीय सेवा योजना-कार्य प्रसिध्दी सप्ताह :
(दि. २४ सप्टेंबर २०१७ ते २ ऑक्टोबर २०१७)

सहकारमहर्षि शंकरराव मोहिते-पाटील जन्मशताब्दी वर्ष, महाविद्यालयाच्या सुवर्ण महोत्सवी वर्षानिमित्त व राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या कार्य प्रसिध्दी सप्ताहाच्या निमित्ताने महाविद्यालयात विविध उपक्रमांचे आयोजन दि. २४-९-२०१७ ते २-१०-२०१७ या कालावधीत करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाचा अहवाल तपशिलवार आपल्या कार्यालयाकडे पाठवित आहोत.

राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या माध्यमातून कार्यप्रसिध्दी सप्ताहांतर्गत दि. २४-९-२०१७ 'राष्ट्रीय सेवा योजना दिवस'

महाविद्यालयात मोठ्या उत्साहात साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमाच्या उद्घाटन प्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख यांनी विद्यार्थ्यांना राष्ट्रीय सेवा योजनेचे महत्त्व सांगितले व स्वच्छता अभियानात युवकांची भूमिका स्पष्ट केली. तसेच महाराष्ट्र शासनाच्या परिपत्रकानुसार दि.२४-९-२०१७ रोजी 'स्वच्छता अभियान कृती कार्यक्रम' राबवून महाविद्यालयीन परिसराची स्वच्छता करण्यात आली. यामध्ये महाविद्यालयाच्या परिसरातील गवत, प्लॅस्टीक कचरा, घनकचरा यांचे निर्मूलन करण्यात आले. या कार्यक्रमात महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापक, शिक्षकेतर कर्मचारी व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. या कार्यक्रमाच्या सुरुवातीस कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक डॉ.चंद्रशेखर ताटे (कार्यक्रम अधिकारी) यांनी केले.

दि.२५-९-२०१७ रोजी राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या कार्य प्रसिध्दी सप्ताह व स्वच्छता अभियान कृती कार्यक्रमांतर्गत महाविद्यालयात स्वच्छता अभियान, हुंडाबळी, मतदार जाणीव जागृती, व्यसनमुक्ती, स्त्री भ्रूणहत्या इ. विषयाशी संबंधित मुंबई विद्यापीठ, मुंबई येथील श्री.अनिल केंगार व त्यांच्या सहकार्यांनी 'समाज प्रबोधनपर भारुड' सादरीकरण करण्यात आले. या कार्यक्रमाच्या सुरुवातीस महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख यांनी समाज व्यवस्थेतील अनेक रूढी-परंपरा, चालीरिती इ. विषयांवर मार्गदर्शन केले व त्यासंबंधी माहिती विद्यार्थ्यांना दिली. या कार्यक्रमासाठी महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापक, शिक्षकेतर कर्मचारी व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

दि.२६-९-२०१७ रोजी सहकारमहर्षि शंकरराव मोहिते-पाटील जन्मशताब्दी निमित्त तसेच महाविद्यालयाच्या सुवर्ण महोत्सवी वर्षानिमित्त सांस्कृतिक विभाग व राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या वतीने महर्षि करंडक राष्ट्रीय वक्तृत्व स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले होते.

या स्पर्धेत मराठी व हिंदी या भाषेतून खालील विषयांवर स्पर्धा घेण्यात आल्या. स्पर्धेचे विषय १) उजेड पेरणाऱ्या मशाली अद्यापही कुणाच्या गुलाम नाहीत. २) चित्ररेखा मंगेश तेंडूलकर ३) न सरे असे तुकोबांचे दान ४) इतिहासाचे पुनर्लेखन होत आहे ५) अपडेट साधनामुळे ठरविलेले वाचक ६) धर्मसत्ता, राजसत्ता व धर्मनिरपेक्षता ग्रहण नेमके लागले कोणाला ? ७) नोटाबंदीच्या जोडीला जी.एस.टी.ची जोडी येईल का रुळावर अर्थव्यवस्थेची

गाडी ? याप्रमाणे होते. या कार्यक्रमाच्या उद्घाटन प्रसंगी मा.मदनसिंह मोहिते-पाटील, माजी खासदार मा.रणजितसिंह मोहिते-पाटील, महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

दि.२७-९-२०१७ रोजी महाविद्यालयात राष्ट्रीय सेवा योजना कार्य प्रसिध्दी सप्ताहांतर्गत रांगोळी स्पर्धांचे आयोजन महाविद्यालयाच्या प्रशासकीय इमारती समोर करण्यात आले होते. या स्पर्धेत हुंडाबळी, व्यसनमुक्ती, स्वच्छता अभियान, स्त्री भ्रूणहत्या, स्वच्छ व स्वस्थ भारत, पर्यावरण संवर्धन, मतदान जनजागृती इ. विषयांवर विद्यार्थ्यांनी रांगोळीच्या माध्यमातून विविध विषयावर रंगभरण करून रांगोळीचे सादरीकरण केले.

या कार्यक्रमात महाविद्यालयातील ज्युनिअर विभाग, सिनिअर विभाग व पदव्युत्तर विभागातील मुला-मुलींनी सहभाग नोंदवला होता.

या रांगोळीचे परिक्षण महाविद्यालयातील सौ.बागल व्ही.बी. व सौ.जाधव एस.एस. यांनी केले. सदर स्पर्धेचा निकाल पुढीलप्रमाणे :

क्र.	नांव	वर्ग	क्रमांक
१)	कु.तोरस्कर मनिषा	बी.ए. - ३	प्रथम
२)	कु.कदम माधुरी मोहन	बी.कॉम. - ३	द्वितीय
२)	करे विकी दिपक	बी.ए. - ३	(विभागून)
३)	कु.जाधव स्वप्नाली दिलीप	बी.कॉम. - ३	तृतीय
३)	कु.भोई पोर्णिमा जालिंदर	बी.कॉम. - ३	(विभागून)
४)	कु.अडाणे सोनल संजय	एम.एस्सी. - १	उत्तेजनार्थ
		(विज्ञान)	
४)	कु.नकाते जयश्री प्रफुल्ल	एफ.वाय.जे.सी.	

दि.२८-९-२०१७ रोजी महाविद्यालयात राष्ट्रीय सेवा योजना कार्य प्रसिध्दी सप्ताहांतर्गत निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. या निबंध स्पर्धेत महाविद्यालयातील विद्यार्थी/विद्यार्थिनी मोठ्या संख्येने सहभागी झाले होते. या निबंध स्पर्धेसाठी ग्रामविकासात युवकांचे योगदान, स्वच्छ व स्वस्थ भारत अभियान, स्त्री भ्रूणहत्या, पर्यावरण जनजागृती, व्यसनमुक्ती, अंधश्रद्धा निर्मूलन, मतदान जाणीव जागृती इ. विषय देण्यात आले होते. विद्यार्थ्यांनी वरील विषयास अनुसरून

निबंधाच्या माध्यमातून आपले व्यक्तिमत्त्व रेखाटण्याचा प्रयत्न केलेला आहे. या स्पर्धेचे परीक्षण करून त्याचा निकाल पुढीलप्रमाणे :

निबंध स्पर्धा निकाल :

क्र.	नांव	वर्ग	क्रमांक
१)	कु.नवगिरे राधिका नागनाथ	बी.ए. भाग-३	प्रथम
२)	कु.अत्तार आस्मा युसुफ	बी.ए. भाग-२	द्वितीय
३)	कु.भारती आरती सुनिल	बी.ए. भाग-२	तृतीय
४)	कु.बनसोडे अर्चना अर्जुन	बी.ए. भाग-३	उत्तेजनार्थ

दि. २९-९-२०१७ रोजी महाविद्यालयात 'मतदान जनजागृती अभियान' राबविण्यात आले. या कार्यक्रमाचे आयोजन महाविद्यालयातील प्रांगणात करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख हे होते. या कार्यक्रमाच्या उद्घाटन प्रसंगी आपल्या अध्यक्षीय भाषणात त्यांनी विद्यार्थ्यांना मतदानासंदर्भात मार्गदर्शन केले. भारत हे एक लोकशाही राष्ट्र आहे आणि या लोकशाहीत प्रत्येकाला मतदान करण्याचा अधिकार आहे. त्यासाठी ज्यांचे वय १ जानेवारी २०१७ रोजी १८ वर्ष पूर्ण आहे अशा सर्व विद्यार्थ्यांनी आपली नावे मतदार यादीत समाविष्ट करण्यासाठी आवाहन केले व त्या संदर्भात महाविद्यालयात मतदार नाव नोंदणी कक्ष स्थापन केल्याची माहिती दिली.

मतदार यादीत नाव नोंदणीसाठी आवश्यक कागदपत्राची माहिती देऊन नाव नोंदणीसाठी फॉर्म नं. ६ चे वाटप करण्यात आले. तसेच राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विद्यार्थ्यांचे गट तयार करून अकलूज व अकलूज परिसरातील भागातून विद्यार्थ्यांनी मतदान जनजागृती अभियान राबविले.

दि. ३०-९-२०१७ रोजी महाविद्यालयात 'घोषवाक्य' स्पर्धा घेण्यात आली. या स्पर्धेचा निकाल पुढीलप्रमाणे :

क्र.	नांव	वर्ग	क्रमांक
१)	कु.भारती आरती सुनिल	बी.ए. भाग-२	प्रथम
२)	कु.नवगिरे राधिका नागनाथ	बी.ए. भाग-३	द्वितीय
३)	शेख सलीम हुसेन	बी.ए. भाग-३	तृतीय
४)	बनसोडे सचिन महादेव	बी.ए. भाग-१	उत्तेजनार्थ

दि. १-१०-२०१७ रोजी राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना पुस्तक पेढीच्या संदर्भात मार्गदर्शन केले व

विद्यार्थ्यांचे गट तयार करून अकलूज व अकलूज परिसरातील घोषरी जाऊन विद्यार्थ्यांना शालेय, थोर महापुरुषांची चरित्रे, कथा, कादंबऱ्या इ. समाजोपयोगी व शैक्षणिकदृष्ट्या उपयोगी पुस्तकांचे संकलन करण्यास सांगितले व त्या दृष्टीने विद्यार्थ्यांनी दोन दिवस गावागावात जाऊन विविध समाजोपयोगी पुस्तकांचे संकलन केले.

दि. २-१०-२०१७ रोजी महाविद्यालयात राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या कार्यप्रसिध्दी सप्ताहांतर्गत 'आंतरराष्ट्रीय अहिंसा दिवस' साजरा करण्यात आला. यावेळी महात्मा गांधी जयंती व लालबहादूर शास्त्री यांची जयंती मोठ्या उत्साहात साजरी करण्यात आली. यावेळी डॉ.चंद्रशेखर ताटे (राष्ट्रीय सेवा योजना कार्यक्रम अधिकारी) यांनी विद्यार्थ्यांना स्वच्छतेची प्रतिज्ञा व शपथ दिली. या कार्यक्रमाच्या निमित्ताने 'राष्ट्र उभारणीस युवकांचे योगदान' या विषयावर मुधोजी महाविद्यालय, फलटण येथील डॉ.सुधीर इंगळे यांच्या व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख उपस्थित होते.

या कार्यक्रमाच्या सुरुवातीस महात्मा गांधी, लालबहादूर शास्त्री, कै.शंकरराव मोहिते-पाटील व रत्नप्रभादेवी मोहिते-पाटील यांच्या प्रतिमेचे पूजन मान्यवरांच्या हस्ते करण्यात आले. प्रमुख मान्यवरांच्या हस्ते तालुका-खटाव येथे राज्यस्तरीय शिबीरात व बार्शी येथे झालेल्या आपत्ती व्यवस्थापन शिबीरात सहभागी झालेल्या विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्र देण्यात आली. त्यानंतर प्रमुख पाहुण्यांनी आपल्या भाषणात राष्ट्रीय सेवा योजनेचे महत्त्व, व्यक्तिमत्त्व विकास, सामाजिक समस्या व राष्ट्रीय सेवा योजनेत राबविण्यात येणाऱ्या उपक्रमाबद्दल माहिती दिली.

अध्यक्षीय भाषणात डॉ.आबासाहेब देशमुख यांनी राष्ट्रीय सेवा योजनेत युवकांची भूमिका सांगितली व राष्ट्रीय सेवा योजनेचे महत्त्व सांगितले व विद्यार्थ्यांना स्वच्छतेचा संदेश दिला. कार्यक्रम संपल्यानंतर महाराष्ट्र शासनाच्या परिपत्रकाप्रमाणे विद्यार्थ्यांनी स्वच्छता अभियान कृती कार्यक्रमांतर्गत महाविद्यालय परिसराची स्वच्छता करण्यात आली. या कार्यक्रमासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख, राष्ट्रीय सेवा योजनेचे माजी कार्यक्रम अधिकारी डॉ.बाळासाहेब मुळीक, राष्ट्रीय सेवा योजनेचे कार्यक्रम अधिकारी डॉ.चंद्रशेखर ताटे, डॉ.चंकेश्वर लोंढे, प्रा.दादासाहेब कोकाटे, राष्ट्रीय छात्र सेनेचे प्रमुख डॉ.कर्वे बी.एस. तसेच राष्ट्रीय छात्र सेनेचे विद्यार्थी व राष्ट्रीय सेवा योजनेचे स्वयंसेवक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक डॉ. चंकेश्वर लोंढे यांनी, आभार प्रदर्शन डॉ. चंद्रशेखर ताटे तर सूत्रसंचालन कु. स्वप्नाली जाधव हिने केले.

सदर कार्य प्रसिध्दी सप्ताहाचे यशस्वीरित्या आयोजन करण्यासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख यांचे मार्गदर्शन लाभले. कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी राष्ट्रीय सेवा योजनेचे कार्यक्रम अधिकारी डॉ. चंद्रशेखर ताटे, प्रा. दादासाहेब कोकाटे, डॉ. चंकेश्वर लोंढे व राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विद्यार्थ्यांनी परिश्रम घेतले.

राष्ट्रीय संपादनूक सर्वेक्षण (२०१७) :

दि. १३ नोव्हेंबर २०१७ रोजी इ.३री, ५वी व ८वी च्या शाळांमध्ये संपादनूक सर्वेक्षणासाठी दोन तासाची चाचणी घेण्यात आली. यासाठी महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना सदर सर्वेक्षणासाठी दि. ७-११-२०१७ रोजी महाविद्यालयात प्रशिक्षण देण्यात आले. या प्रशिक्षणासाठी प्रमुख पाहुणे म्हणून जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था वेळापूर येथील प्राची पाटील या उपस्थित होत्या. त्यांनी विद्यार्थ्यांना (NAS) राष्ट्रीय संपादनूक सर्वेक्षण कशा पध्दतीने करावयाचे व माहिती कशी भरावयाची याची माहिती दिली व विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. तसेच विषयतज्ञ म्हणून शिंदे सर उपस्थित होते. त्यांनी सर्वेक्षणाबद्दल माहिती देऊन विद्यार्थ्यांना शाळांचे वाटप केले. या कार्यक्रमात राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या ३९ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदवला व सर्वेक्षणाचे कार्य केले. यावेळी विद्यार्थी दिवस साजरा करण्यात आला. यावेळी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर व सहकारमहर्षि शंकरराव मोहिते-पाटील यांच्या प्रतिमेचे पूजन महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख यांच्या हस्ते करण्यात आले.

संविधान दिवस :

राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या वतीने २६-११-२०१७ रोजी महाविद्यालयात संविधान दिवस साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमाप्रसंगी महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थ्यांना संविधानाविषयी माहिती देण्यात आली व संविधान पत्रिकेचे वाचन करण्यात आले. यावेळी महाविद्यालयाचे प्राचार्य, सर्व प्राध्यापक, शिक्षकेतर कर्मचारी व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

शहिद जवान परिवार कृतज्ञता समारंभ (२७-११-२०१७) :

संविधान दिन व सहकारमहर्षि शंकरराव मोहिते-पाटील जन्मशताब्दी वर्ष तसेच महाविद्यालयाच्या सुवर्ण वर्षानिमित्त

महाविद्यालयात शहिद जवान परिवार कृतज्ञता समारंभ साजरा करण्यात आला. यावेळी २६ नोव्हेंबर २००८ मुंबईमधील दहशतवादी हल्ल्यात शहिद झालेल्या जवानांना श्रद्धांजली अर्पण करून संविधान प्रास्ताविकेचे सामूहिक वाचन करण्यात आले. या कार्यक्रमासाठी प्रमुख पाहुणे म्हणून कामधेनू सेवा परिवाराचे संस्थापक अध्यक्ष डॉ. लक्ष्मण आसबे व अध्यक्ष म्हणून अकलूज पोलीस स्टेशनचे पोलीस उपनिरीक्षक श्री. गोपाल चावडेकर उपस्थित होते.

शहिद जवान परिवार कृतज्ञता समारंभात श्रीपूरचे शहिद जवान निवृत्ती जाधव यांच्या वीरपत्नी श्रीमती सुरेखा जाधव, चौडेश्वरवाडीचे शहिद जवान नितिन देशमुख यांच्या वीरमाता सौ. शोभा देशमुख, अकलूजचे शहिद जवान जयहिंद मस्के यांच्या वीरमाता श्रीमती कस्तुरबाई मस्के, पंढरपूरचे शहिद जवान कुणाल गोसावी यांची भावजय सौ. निलिमा गोसावी व मावशी सौ. वैशाली गोस्वामी यांचा सन्मान करण्यात आला. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक व उपस्थित मान्यवरांचा परिचय महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख यांनी केला. संविधान उद्देशिकेचे वाचन डॉ. चंद्रशेखर ताटे यांनी केले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन कु. मोहिनी माने-देशमुख व कु. ज्योती भोसले यांनी व आभार प्रदर्शन समाधान पराडेयाने मानले. कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी कार्यक्रम अधिकारी व राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विद्यार्थ्यांनी विशेष परिश्रम घेतले.

वाहतूक सुरक्षा सप्ताह (२ जाने. ते ७ जाने. २०१८) :

दि. ०४ जानेवारी २०१८ रोजी महाविद्यालयात राष्ट्रीय सेवा योजना, राष्ट्रीय छात्र सेना व अकलूज पोलीस स्टेशन यांच्या संयुक्त विद्यमाने वाहतूक सुरक्षा सप्ताह साजरा करण्यात आला. यावेळी अकलूज पोलीस स्टेशनचे पोलीस निरीक्षक मा. अरुण सावंत, मोटार वाहन निरीक्षक मा. श्री. घोडके साहेब, प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख उपस्थित होते. उपस्थित मान्यवरांनी आपल्या मनोगतात वाहतूक सुरक्षा विषयी विद्यार्थ्यांना सविस्तर मार्गदर्शन केले. तसेच वाहतूकीच्या नियमांची माहिती देऊन प्रत्येक गोष्टीतील निष्काळजीपणा अपघातास कशा पध्दतीने कारणीभूत ठरतो याविषयी मार्गदर्शन केले. गाडी चालविताना हेलमेट सक्तीचे असावे, सिट बेल्ट लावलेला असावा, गाडीचा वेग मर्यादित असावा याविषयी मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमानंतर अकलूज गावातील प्रमुख मार्गावरून रॅलीचे आयोजन करण्यात आले होते. यामध्ये एन. एस. एस., एन. सी. सी., आर. एस. एस., स्काऊट गाईड पथकातील विद्यार्थी मोठ्या संख्येने सहभागी झाले होते.

या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक डॉ. चंद्रशेखर ताटे यांनी तर आभार डॉ. बी. आर. कर्वे यांनी मानले. सूत्रसंचलन डॉ. चंकेश्वर लोंढे यांनी केले. यावेळी कार्यक्रम अधिकारी प्रा. दादासाहेब कोकाटे, प्रा. तानाजी महाडिक, प्रबंधक श्री. शब्बीर शेख उपस्थित होते.

सहकारमहर्षि कै. शंकरराव मोहिते-पाटील यांचे जन्मशताब्दी निमित्त कार्यक्रम :

दि. ११ जाने. २०१८ - मशाल रॅली

दि. १३ जाने. २०१८ - मोटर सायकल रॅली

दि. १४ जाने. २०१८ - गौरव भारतीय लोककलेचा सांस्कृतिक कार्यक्रम इ. कार्यक्रमत महाविद्यालय-यातील राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

मतदार दिवस :

दि. २५ जानेवारी २०१८ रोजी महाविद्यालयात मतदार दिवस साजरा करण्यात आला. यावेळी मतदानाविषयी मतदार प्रतिज्ञेचे वाचन करण्यात आले. तसेच उपस्थित विद्यार्थ्यांकडून संकल्प पत्र भरून घेण्यात आले. या कार्यक्रमप्रसंगी प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. यावेळी रा.से.यो.चे. कार्यक्रम अधिकारी व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

राजपथ नवी दिल्ली राष्ट्रीय प्रजासत्ताक दिन संचलन सहभाग :

२६ जानेवारी २०१८ रोजी राष्ट्रीय सेवा योजना स्वयंसेवकांसाठी प्रजासत्ताक दिन पेटेड राजपथ नवी दिल्ली येथे दि. १ जानेवारी २०१८ ते ३१ जानेवारी २०१८ या कालावधीत आयोजित करण्यात आली होती. या प्रजासत्ताक दिनाच्या पेटेड २०१८ साठी शंकरराव मोहिते महाविद्यालयाची विद्यार्थीनी कु.स्वप्नाली दिलीप जाधव, बी.कॉम. भाग-३ हिने राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या महाराष्ट्राच्या पथकाचे नेतृत्व केले. त्याबद्दल शिक्षण प्रसारक मंडळाचे अध्यक्ष मा.श्री.जयसिंह मोहिते-पाटील, सचिव मा.श्री.अभिजीत रणवरे, सहसचिव मा.श्री.हर्षवर्धन खराडे-पाटील, प्राचार्य आबासाहेब देशमुख यांनी अभिनंदन केले.

पल्स पोलिओ मोहिम सहभाग :

दि. २८ जानेवारी २०१८ रोजी महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजना विभागातील स्वयंसेवकांनी जिल्हा परिषद आदर्श प्राथमिक शाळा माळेवाडी (अ) येथे राष्ट्रीय पल्स पोलिओ लसीकरण मोहिम प्राथमिक आरोग्य उपकेंद्र माळेवाडी यांच्या

मदतीने राबविण्यात आली. या मोहिमेंतर्गत परिसरातील सर्व बालकांना लसीकरण करण्यात आले. यावेळी सरपंच जालींदर फुले, महिबुल मुलाणी, सावता बनकर, नागनाथ शिंदे, राजू बनकर, कार्यक्रम अधिकारी डॉ.चंद्रशेखर ताटे, प्रा.दादासाहेब कोकाटे, डॉ.चंकेश्वर लोंढे, राष्ट्रीय सेवा योजनेचे स्वयंसेवक, आरोग्य सेविका शबाना तांबोळी, अंगणवाडी सेविका रुक्मिणी केंगार, अंगणवाडी मदतीने सुनिता खाडे, माळेवाडी ग्रामस्थ महिला व बालक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

हुतात्मा दिन :

देशाच्या स्वातंत्र्यासाठी प्राणार्पण केलेल्या हुतात्म्यांच्या स्मरणार्थ आदर व्यक्त करण्यासाठी दि.३० जानेवारी २०१८ रोजी २ मिनिटे मौन स्तब्धता पाळून त्यांना आदरांजली अर्पण करून हुतात्मा दिन साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमास महाविद्यालयाचे प्राचार्य, प्राध्यापक, शिक्षकेतर सेवक व विद्यार्थ्यांनी आपला सहभाग नोंदवला.

उत्कर्ष सामाजिक सांस्कृतिक स्पर्धा सहभाग :

उत्कर्ष राज्यस्तरीय सामाजिक सांस्कृतिक शिबीर दि. २३ फेब्रुवारी २०१८ ते २६ फेब्रुवारी २०१८ या कालावधीत स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड येथे संपन्न झाले. सदर शिबीरामध्ये सोलापूर विद्यापीठाच्या संघात महाविद्यालयातील रा.से.यो.चा स्वयंसेवक श्री.कृष्णा शिवाजी जगताप, बी.ए. भाग-२ याची निवड झाली व तो या स्पर्धेत सहभागी झाला.

तणावमुक्ती (Stress Relief) संदर्भात विद्यार्थ्यांचे समुपदेशन (Counselling) :

सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर शैक्षणिक संशोधन व विकास अंतर्गत शंकरराव मोहिते महाविद्यालय, अकलूज राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या वतीने तणावमुक्ती (Stress Relief) समुपदेशन (Counselling) कार्यक्रमाचे आयोजन दि.०९-०३-२०१८ रोजी महाविद्यालयात करण्यात आले होते. प्रमुख मार्गदर्शक म्हणून डॉ.सतीश राजमाचीकर, मुंबई हे उपस्थित होते. अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख हे होते. या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक डॉ.चंद्रशेखर ताटे यांनी केले. सूत्रसंचलन कु.स्वाती सिद तर आभार प्रदर्शन प्रा.दादासाहेब कोकाटे यांनी केले. या कार्यक्रमासाठी राष्ट्रीय सेवा योजनेचे कार्यक्रम अधिकारी, प्राध्यापक, स्वयंसेवक व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

शहीद दिन :

दि. २३ मार्च २०१८ रोजी भारताच्या स्वातंत्र्य लढ्यासाठी प्राणाची आहुती देणारे व देशाला पारतंत्र्यातून मुक्त करण्यासाठी अविगत झुंज देताना देशासाठी स्वतःचा देह समर्पित करणारे शहिद भगतसिंग, राजगुरु व सुखदेव यांच्या स्मृती जागृत रहाव्या याकरिता २३ मार्च हा दिवस शहीद दिन म्हणून साजरा करण्यात आला.

शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ साठी राष्ट्रीय सेवा योजना विभागातील,

- उत्कृष्ट स्वयंसेवक : श्री. कृष्णा शिवाजी जगताप, बी. ए. -२
 - उत्कृष्ट स्वयंसेविका : कु. स्वप्नाली दिलीप जाधव, बी. कॉम. -३
- यांची निवड करण्यात आली.

वरील सर्व कार्यक्रम/उपक्रम यशस्वी करण्यासाठी शिक्षण प्रसारक मंडळाचे अध्यक्ष मा. श्री. जयसिंह शंकरराव मोहिते-पाटील यांची प्रेरणा व वेळोवेळी मार्गदर्शन लाभले. महाविद्यालय विकास समितीचे अध्यक्ष मा. श्री. संग्रामसिंह जयसिंह मोहिते-पाटील, सचिव मा. श्री. अभिजीत रणवरे, सहसचिव मा. श्री. हर्षवर्धन खराडे-पाटील, प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख यांचेही मार्गदर्शन लाभले. हे सर्व कार्यक्रम यशस्वीपणे पार पाडण्यासाठी कार्यक्रम अधिकारी प्रा. डॉ. चंद्रशेखर ताटे, प्रा. दादासाहेब कोकाटे, प्रा. डॉ. चंद्रशेखर लोंढे, सर्व स्वयंसेवक, स्वयंसेविकांनी विशेष परिश्रम घेतले. डॉ. सी. न्ही. ताटे प्रा. डी. ए. कोकाटे डॉ. सी. बी. लोंढे

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक राष्ट्रीय सेवा योजना

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाने शंकरराव मोहिते महाविद्यालय, अकलूज अभ्यासकेंद्रास शै. वर्ष २०१७-१८ मध्ये ५० विद्यार्थ्यांचे युनिट मंजूर केले आहे. त्यानुसार ५० विद्यार्थ्यांची नोंदणी करून प्रत्यक्ष कार्यवाही केली. विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास व्हावा, श्रमाला प्रतिष्ठा प्राप्त व्हावी या हेतूने राष्ट्रीय सेवा योजने अंतर्गत महाविद्यालय परिसर व दत्तक खेडे मौजे-खंडाळी गावामध्ये विविध उपक्रमांचे आयोजन दोन विभागात करण्यात आले.

अ) नियमित कार्यक्रम :

- दि. ०५/११/२०१७ रोजी प्रा. डॉ. बी. एस. मुळीक यांनी उद्बोधनपर मार्गदर्शन केले.
- दि. १९/११/२०१७ व दि. १०/१२/२०१७ रोजी महाविद्यालय परिसरात स्वच्छता करण्यात आली.

- स. म. शंकरराव मोहिते-पाटील यांच्या जन्मशताब्दी वर्षानिमित्त दि. २४ डिसेंबर २०१७ रोजी प्रा. हरिश्चंद्र मगर यांच्या व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले.

- दि. २५/११/२०१७ रोजी यशवंतराव चव्हाण यांच्या जयंती-निमित्त प्रा. डॉ. बी. एस. मुळीक यांचे 'यशवंतराव चव्हाण : सुसंस्कृत व्यक्तिमत्त्व' या विषयावर व्याख्यान आयोजित केले.
- दि. १४/०१/२०१८ रोजी स. म. शंकरराव मोहिते-पाटील यांची जयंती व मकर संक्रातीचे औचित्य साधून तीळगुळ वाटप समारंभाचे आयोजन करण्यात आले. यावेळी 'भारतीय संस्कृती आणि सण समारंभाचे महत्त्व' या विषयावर प्रा. न्ही. एस. शिंदे यांनी व्याख्यान दिले.
- दि. १२/०३/२०१८ रोजी यशवंतराव चव्हाण यांच्या स्मृतिदिनानिमित्त प्रा. अनिल जगताप यांनी यशवंतराव चव्हाण यांचे कार्य आणि कर्तृत्व या विषयावर व्याख्यान झाले.

ब) विशेष श्रमसंस्कार शिबीर :

विशेष श्रमसंस्कार शिबीर मौजे-खंडाळी, ता. माळशिरस येथे दि. १९ ते २५/०१/२०१८ या कालावधीत संपन्न झाले. "आपत्ती निवारण व व्यवस्थापनातील युवकांची भूमिका" हे उद्दिष्ट घेवून स्वयंसेवकांनी मौजे-खंडाळी गावात विविध उपक्रम राबविले.

उद्घाटन :

- शिबीराचे उद्घाटन मा. श्री. अरूण सावंत, पोलीस निरीक्षक, अकलूज यांच्या हस्ते व मा. श्री. परशुराम कोरके, सहाय्यक पोलीस निरीक्षक, वेळापूर यांचे प्रमुख उपस्थितीत संपन्न झाले.
- शिबीरात कब्रस्तान व स्मशानभूमीची स्वच्छता करण्यात आली. तसेच मंदिर परिसर, सशनभूमी परिसर, ग्रामपंचायत पाणीपुरवठा, विहीर परिसर इ. ठिकाणी काटेरी झुडपांचे निर्मूलन करण्यात आले.
- दि. २१/०१/२०१८ रोजी महिला मेळावा घेण्यात आला. या मेळाव्यात श्री. स्वामीराज भिसे यांचे व्याख्यान आयोजित केले.
- दि. २२/०१/२०१८ रोजी डॉ. संतोष खडतरे, डॉ. रामचंद्र मोहिते, डॉ. उर्मिला नष्टे यांचे सहकार्याने मोफत आरोग्य तपासणी शिबीर आयोजित करण्यात आले.
- दि. २४/०१/२०१८ रोजी शेतकरी प्रशिक्षण व मोफत पशू वैद्यकीय शिबीर डॉ. एस. एस. वाघमोडे (सहाय्यक आयुक्त), डॉ. आर. एच. पताळे, डॉ. भास्कर पराडे यांच्या सहकार्याने आयोजित केले.

- विशेष श्रमसंस्कार शिबीराचे आपत्ती निवारण व व्यवस्थापनातील युवकांची भूमिका : डॉ.सुधीर इंगळे, समाजप्रबोधनपर भारूड -श्री.अनिल केंगार, अंधश्रद्धा निर्मूलन -प्रा.रामलिंग सावळजकर, प्रा.अशोक भोसले अशा वेगवेगळ्या विषयांवर व्याख्याने आयोजित केली.

डॉ.बी.एस.मुळीक प्रा.व्ही.एस. शिंदे

सांस्कृतिक विभाग

- दि.२५ जून २०१७ रोजी राजमाता स्वर्गीय रत्नप्रभादेवी मोहिते-पाटील यांची पुण्यतिथी महाविद्यालयाचे प्राचार्य यांचे हस्ते प्रतिमापूजनाने साजरी करणेत आली.

- दि.२५ जुलै २०१७ रोजी राजमाता स्वर्गीय रत्नप्रभादेवी मोहिते-पाटील यांची जयंती महाविद्यालयाचे प्राचार्य यांचे हस्ते प्रतिमापूजनाने साजरी करणेत आली.

- दि.०५/०८/२०१७ रोजी सांस्कृतिक विभागाची वार्षिक नियोजन मिटिंग प्राचार्यसो यांचे समवेत घेणेत आली व वार्षिक कार्यक्रमांचे नियोजन करून विविध सांस्कृतिक विभागांतर्गत विविध समित्या करून त्याची जबाबदारी सोपविणेत आली.

- दि.१ ऑगस्ट २०१७ रोजी लोकमान्य टिळक यांची पुण्यतीथी व लोकशाही अण्णाभाऊ साठे यांची जयंती प्रतिमापूजन करून साजरी करणेत आली आणि सोलापूर विद्यापीठाच्या वर्धापनदिनानिमित्त ध्वजारोहण प्राचार्य डॉ.आबासाहे देशमुख यांचे हस्ते करणेत आले.

- दि.१५ ऑगस्ट २०१७ रोजी भारतीय स्वातंत्र्य दिन ध्वजारोहण करून साजरा करण्यात आला.

- दि.२८/०८/२०१७ रोजी सहकार महर्षि यांचे जन्मशताब्दी निमित्त महर्षि कंडक राष्ट्रीय शालेय व खुल्या वक्तृत्व स्पर्धेचे आयोजन.

सहभागी विद्यार्थी शालेय गट : ६८

खुला गट : ४८

स्पर्धेचा निकाल : शालेय गट

प्रथम : कु.अपुर्वा राजत व कु.वैष्णवी भंडारे
द्वितीय : कु.देवकी मगर व प्रथमेश उरवणे
तृतीय : कु.पद्मावती सावळे व कु.रुक्य्या बागवान
उत्तेजनार्थ : कु.प्रीयंका कानडे, कु.रसीका लवटे,
कु.नान्जीन शेख व अकाश माने

खुला गट :

प्रथम : निखील नगरकार, अहमदनगर व चैत्राली विसपुते, पुणे
द्वितीय : आदित्य कुलकर्णी, मुंबई व रोहन आदमापुरे, मध्यप्रदेश
तृतीय : किरण कीर्तीकर व रोहन कवडे

उत्तेजनार्थ : कु. आरती पोळ, अक्षय नलावडे व अतीश सुरसे

- दि.०४/०९/२०१७ रोजी महाविद्यालयाचे वतीने गजल नवाज भिमराव पांचाळे यांचे राष्ट्रीय गजल कार्यशाळेचे आयोजन करणेत आले. या कार्यशाळेत गजल नवाज भिमराव पांचाळे, प्रफुल्ल भुजाडे, अमरावती, मसुद पटेल, पुणे, लक्ष्मण जेवणे, अकोला यांनी मार्गदर्शन केले या कार्यशाळेत १७२ जणांनी सहभाग नोंदविला.

- दि.८ ऑक्टोबर ते ११ ऑक्टोबर २०१७ या कालावधीत सोलापूर विद्यापीठाचा युवा महोत्सव संत दामाजी कॉलेज मगळवेढा याठिकाणी झाला यामध्ये महाविद्यालयास जनरल चॅम्पीयनशिप तृतीय क्रमांकाचा पुरस्कार मिळाला.

संपूर्ण निकाल पुढीलप्रमाणे :

शोभायात्रा	:	प्रथम क्रमांक
लघूनाटीका	:	तृतीय क्रमांक
मराठी वक्तृत्व	:	प्रथम क्रमांक
हिंदी वक्तृत्व	:	द्वितीय क्रमांक
एकांकीका	:	द्वितीय क्रमांक
वादविवाद	:	प्रथम क्रमांक
उत्कृष्ट अभिनय पुरस्कार	:	
पथनाट्य	:	द्वितीय क्रमांक
फोक ऑर्केस्ट्रॉ	:	द्वितीय क्रमांक
सुरवाद्य	:	द्वितीय क्रमांक
मंच संयोजन	:	द्वितीय क्रमांक
उत्कृष्ट संघव्यवस्थापक	:	तृतीय क्रमांक
सर्वसाधारण विजेतेपद	:	तृतीय क्रमांक
सुगम गायन	:	तृतीय
लोकनृत्य	:	तृतीय

इंद्रधनुष्य सांस्कृतिक महोत्सव यावर्षी ६ नोव्हेंबर २०१७ या कालावधीत वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी या ठिकाणी संपन्न झाला. या महोत्सवामध्ये सोलापूर विद्यापीठ संघामध्ये महाविद्यालयाचा विद्यार्थी रोहित माने पाटील हा एकांकीका, मुकनाट्य, लघूनाटीका व शोभायात्रा सहभागी

झालेला होता. यामध्ये त्याला मुकनाट्य तृतीय, शोभायात्रा तृतीय व लघूनाटीका तृतीय असे पुरस्कार मिळाले.

दि. १४ ते १६ डिसें. २०१७ या कालावधीत प्रताप क्रीडा मंडळ समूहनृत्य स्पर्धा सहभाग व प्रासंगिक नृत्य प्रकार खुला गटामध्ये द्वितीय क्रमांकाचे पारितोषिक व १००० रु. रक्कम मिळाले.

- दि. १४ जानेवारी २०१८ रोजी शिक्षण प्रसारक मंडळाचे वतीने गौरव भारतीय लोककलेचा हा सांस्कृतिक कार्यक्रम संपन्न झाला. यामध्ये पंजाबी गीतप्रकाराचे सादरीकरण केले. त्यामध्ये ४० कलाकार सहभागी झाले होते, तसेच ब्लॉक कॅट कमांडो पथकाचे संचलन विभागाचे वतीने करणेत आले. त्यामध्ये ५५ विद्यार्थी सहभागी झाले होते.
- दि. ३१ जानेवारी २०१८ रोजी सहकार महर्षि कै. शंकरराव मोहिते-पाटील यांची जयंती प्रतिमापूजन करून साजरी करणेत आली व पारंपारीक दिन साजरा करणेत आला.

स्पर्धेतील क्रमांक पुढीलप्रमाणे :

वैयक्तिक :	प्रथम :	रोहित माने पाटील
	द्वितीय :	कुमारी दुपडे
	तृतीय :	मारूती सुर्वे
सांघीक :	प्रथम :	क्रीडा विभाग
	द्वितीय :	बी. कॉम भाग १
	तृतीय :	एन एस एस विभाग

- दि. १७/०२/२०१७ रोजी सांस्कृतिक विभागातील विद्यार्थ्यांची एकदिवसीय अभ्यास सहल भिलार व प्रतापगड याठिकाणी आयोजित केलेली होती.
- दि. २४/०१/२०१८ ते १२/०२/२०१८ या कालावधीमध्ये अकलूज व परिसरामध्ये राष्ट्रीय पुरस्कार विजेते दिग्दर्शक मकरंद माने व राष्ट्रीय पुरस्कार विजेती अभिनेत्री रिंकू राजगुरू यांच्या कागर या मराठी चित्रटाचे चित्रीकरण संपन्न झाले. यामध्ये महाविद्यालयातील ६० विद्यार्थ्यांनी प्रमुख भूमिकेत काम केले.
- दि. ४ ऑगस्ट ते २६ ऑगस्ट २०१७ या कालावधीमध्ये अकलूज व परिसरामध्ये अंजना तुड्यासाठी या मराठी चित्रपटाचे चित्रीकरण संपन्न झाले. यामध्ये महाविद्यालयातील ३० विद्यार्थ्यांनी प्रमुख भूमिकेत काम केले.

- अखिल भारतीय नाट्य परिषद शाखा अकलूज यांचे वतीने आयोजित नाट्य रसिक योजना २०१८-१९ या नाट्य रसिक योजनेच्या माध्यमातून सांस्कृतिक क्षेत्रातील चळवळीमध्ये या वर्षामध्ये या योजनेअंतर्गत सिद्धार्थ जाधव यांचे गेला उडत, संतोष पवार यांचे यदा कदाचीत, गझल नवाज भीमराव पांचाळे यांचा गझलांचा सदाबहार कार्यक्रम व भाऊ कदम यांचा शांतेचे कार्ट चालू हे नाटक असे विविध सांस्कृतिक कार्यक्रम दिले. कार्यक्रमांमध्ये महाविद्यालयाचे विद्यार्थ्यांनी विविध समित्यांमध्ये काम करून कार्यक्रम यशस्वी करणेसाठी सहकार्य केले.

डॉ. व्ही. एम. आबड

राष्ट्रीय छात्रसेना विभाग

महाविद्यालयीन शिक्षणासोबत तरुणाईच्या व्यक्तीमत्त्वाचा सर्वांगीण विकास होण्याच्या दृष्टीने राष्ट्रीय छात्रसेनेच्या माध्यमातून एकता आणि अनुशासन या ब्रीदवाक्यास केंद्रबिंदू मानून सैनिकी प्रशिक्षण दिले जाते. राष्ट्रीय छात्रसेनेच्या तीन वर्षांच्या प्रशिक्षण कालावधीकरिता सहभागी झालेल्या छात्रसैनिकास सैनिकी प्रशिक्षणासोबत स्वयंशिस्त, आत्मविश्वास, एकता आणि बंधूभाव तसेच सामाजिक बांधीलकीच्या भावनेची जपणूक व नेतृत्व गुणांची जोपासना करून त्यांच्या भावी आयुष्यात एक आदर्श नागरिक बनविण्याच्या दृष्टीने बहुमोल कार्य केले जाते.

गतवर्षाच्या प्रशिक्षण वर्षाचा बी प्रमाणपत्र परीक्षेचा १०० टक्के आणि सी प्रमाणपत्र परीक्षेचा पण १०० टक्के निकाल लागला. चालू प्रशिक्षण वर्षाकरिता प्रथम वर्षासाठी १७ मुले आणि १५ मुली, द्वितीय वर्षाकरिता १८ मुले आणि २३ मुली तर तृतीय वर्षाकरिता १९ मुले आणि १५ मुलींची गुणवत्ता या निकषानुसार निवड करून नाव नोंदणी करण्यात आली.

१५ ते २४ जून २०१७ रोजी सोरेगांव येथील एस. आर. पी. एफ. च्या भव्य प्रांगणामध्ये ३८ महाराष्ट्र एन. सी. सी. बटालियन, सोलापूर यांनी आयोजित केलेल्या वार्षिक प्रशिक्षण शिबीरामध्ये महाविद्यालयातून २० मुले आणि १० मुली सहभागी होऊन त्यामध्ये विविध प्रकारच्या घेण्यात आलेल्या स्पर्धेमध्ये मुली प्रथम आणि मुलांच्या चमुत द्वितीय क्रमांकाचे पारितोषिक मिळाले.

२१ जून २०१७ रोजी सकाळी ७.०० ते ८.०० या कालावधीत महाविद्यालयाच्या खाशाबा जाधव इन्डोर

स्टेडीयममध्ये ४५१ मुलामुलींनी आणि ५८ शिक्षक शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांनी आंतरराष्ट्रीय योगदिन साजरा केला. सदरच्या राष्ट्रीय उपक्रमास ५०९ जण उपस्थित राहून आंतरराष्ट्रीय योगा दिनानिमित्त योगाची प्रात्यक्षिके करून योगादिन साजरा केला.

१० ते १९ जुलै रोजी सोलापूर येथील सोरेगांव मध्ये S.R.P.F. च्या प्रांगणामध्ये आयोजित ATC+TSC कॅम्पकरिता २० मुले आणि १५ मुली सहभागी होऊन तेथे घेण्यात आलेल्या विविध स्पर्धांमध्ये विशेष प्राविण्य दाखवून विभागीय पातळीवरील T.S.C. कॅम्पकरिता ७ छात्रसैनिकांची अभिनंदनीय निवड झाली.

२०-२९ जुलै या कालावधीत सोरेगांव येथे RDC अंतर्गत थलसैनिक कॅम्प आणि पुणे येथे RDC विभागीय पातळीवरील कॅम्प आयोजित करण्यात आले होते. त्यामधून अमरावती येथे होणाऱ्या राज्यपातळीवरील थलसैनिक कॅम्पकरिता पुणे विभागातून सार्जेंट अशोक शेंडगे, ज्युनिअर अंडर ऑफिसर प्रशांत गेंड, कार्पोरल गणेश थोरात आणि कार्पोरल अक्षय सावंत आणि CPL दिपक राजगे यांची रायफल शूटींगसाठी अभिनंदनीय निवड झाली. तर पुणे विभागातून RDC साठी सहभागी झालेल्या JUO कृष्णराज शितोळे, सार्जेंट हनुमंत मुंगुसकर, JUO जीवन बंडगर, कार्पोरल वैभव शिंदे, कार्पोरल ऋतुजा देशमुख, कार्पोरल मोहिनी मानदेशमुख आणि JUO ऐश्वर्या वाघामारे यांच्यापैकी JUO ऐश्वर्या वाघामारे हीची शानदार संचलनासाठी राज्यपातळीवर RDC कॅम्पकरिता अभिनंदनीय निवड झाली.

डिसेंबर-जानेवारी मध्ये ओरीसामध्ये घेण्यात आलेल्या राष्ट्रीय पातळीवरील राष्ट्रीय एकात्मता शिबीराकरिता सार्जेंट गणेश मदने, कार्पोरल राहुल करे, कार्पोरल सुप्रिया इकर आणि कार्पोरल ज्योती तरंगे या चार छात्रसैनिकांची अभिनंदनीय निवड झाली तर तेथे घेण्यात आलेल्या विविध स्पर्धांमध्ये सहभागी होऊन महाराष्ट्र राज्याच्या चमुस प्रथम क्रमांकाचे पारितोषिक मिळवून देण्यासाठी सिंहाचा वाटा उचलला.

दिनांक ७ डिसेंबर, २०१७ रोजी सालाबादप्रमाणे आमच्या SD आणि SW छात्र सैनिकांनी ध्वज दिन साजरा करून सदरचे दिवस अकलूजच्या आसपासच्या परिसरामध्ये ध्वजनिधी संकलनाची फेरी काढून नागरिकांचेकडून यथाशक्ती ध्वजनिधीचे संकलन करून जमा झालेल्या एकूण एकवीस हजार चारशे पंधरा रुपयाचा निधी ३८ महाराष्ट्र एन.सी.सी. बटालीयन सोलापूर येथील कार्यालयात कमांडिंग ऑफिसर कर्नल विकास कोल्हे यांचेकडे सुपूर्त करून ध्वजनिधी या राष्ट्रीय उपक्रमास हातभार लावला.

१ डिसेंबर, २०१७ रोजी शिक्षण प्रसारक मंडळाचे अध्यक्ष मा.जयसिंहजी शंकरराव मोहिते-पाटील यांच्या वाढदिवसानिमित्त आमच्या छात्रसैनिकांनी स्वतः देहदान आणि अवयवदान करण्याचा संकल्प करून देहदान, अवयव दानाचे महत्व पटवून देऊन १७५१ दात्यांना प्रवृत्त करून देहदान आणि अवयवदानाचा संकल्प करण्याविषयी नाव नोंदणी केली.

१४ जानेवारी, २०१८ रोजी सहकारमहर्षि शंकरराव मोहिते-पाटील यांच्या जन्मशताब्दी वर्षातील शिक्षण प्रसारक मंडळ आयोजित क्रिडा संकुल येथे गौरव मराठी लोककलेचा या भव्य आणि देखण्या कार्यक्रमांमध्ये कार्यक्रमाच्या प्रारंभी शानदार संचलन करून महर्षी काकांच्या प्रतिमेस मानवंदना दिली. सदर संचलन कार्यक्रमांमध्ये महाविद्यालयातील एन.सी.सी. मुले ५४ मुली ५३ आणि ब्लॉक कॅंटकमांडोचे ५५ विद्यार्थी सहभागी झाले होते. कार्यक्रमाच्या उद्घाटनास उपस्थित पाहुणे कोल्हापूरचे खासदार ना.संभाजीराव भोसले आणि सर्व उपस्थितांनी शानदार संचलनाचे विशेष कौतुक केले त्यामुळे शि.प्र.मंडळाचे अध्यक्ष मा.बाळदादा यांनी १ लाख रुपयाचे रोख बक्षीस जाहीर केले त्यातील ३० हजार रुपये रोख बक्षीसाचे मानकरी आमचे छात्रसैनिक ठरले. त्या कार्यक्रमातील संचलनाचा संपूर्ण सराव SUO नंदकुमार गायकवाड यांनी मेजर बी.आर.कर्वे यांच्या उत्कृष्ट मार्गदर्शनाखाली नेतृत्व केले. दिनांक २६ जानेवारी २०१८ रोजी ना.विजयसिंह शंकरराव मोहिते-पाटील क्रीडा संकुलावर महाराष्ट्रातील दोन नंबरचा ११० फुट उंचीचा उभारण्यात आलेल्या राष्ट्रीय ध्वजास शानदार संचालन करून आमच्या महाविद्यालयातील तिन्ही पथकांनी मानवंदना दिली व उपस्थितांच्या कौतुकाचे मानकरी ठरले.

प्रशिक्षण वर्ष २०१७-१८ मध्ये JUO प्रशांत गेंड, अमर रणणवरे, अयय रणणवरे आणि JUO यशदीप पोतलकर यांची इंडियन मिलीटरीमध्ये विविध पदावरती निवड झाली तर कार्पोरल प्रतिक जाधव याची पुण्यातील खडकवासला येथे राष्ट्रीय संरक्षण अकादमी (NDA) मध्ये अभिनंदनीय निवड झाली.

गतवर्षी घेण्यात आलेल्या "सी" प्रमाणपत्र परीक्षेमध्ये चार छात्रसैनिकांनी "अ" श्रेणीमध्ये पास होऊन ३८ महाराष्ट्र बटालीयनमध्ये अकलूजच्या युनिटचा दबदबा कायम राखला.

प्रशिक्षण वर्ष २०१६-१७ मधील एन.सी.सी. प्रशिक्षणाचा दर्जा, विविध उपक्रमातील सहभाग, सामाजिक कार्य आणि

अभ्यासक्रमातील गुणवत्ता या सर्व बाबींचा संयुक्तपणे विशेष प्राविण्य मिळविलेल्या खालील तीन छात्र सैनिकांना महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री शिष्यवृत्ती देऊन गौरविण्यात आले. १) सार्जंट सुप्रिया काळे २) कार्पोरल राहुल करे आणि ३) कार्पोरल अक्षय सावंत या तिघांनी महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री शिष्यवृत्ती मिळवून अकलूज एन.सी.सी.ची परंपरा कायम राखली आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ मध्ये महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा २०१६ नुसार गठीत झालेल्या विद्यापीठ स्तरावरील विद्यार्थी परिषदेवर राष्ट्रीय छात्रसेनेचा प्रतिनिधी म्हणून सार्जंट सुप्रिया काळे हिची वर्षी लागली असून ती २०१७-१८ ची महाविद्यालयाच्या विद्यार्थी परिषदेची सचिव म्हणून बिनविरोध निवडून येऊन अकलूजच्या राजकारणी परंपरांच्या शिरपेचामध्ये मानाचा तुरा रोवला आहे.

प्रशिक्षण वर्ष २०१५-१६ मध्ये “सी” प्रमाणपत्र परीक्षेत पास झालेले दोन छात्रसैनिक SUO नंदकुमार गायकवाड आणि JUO स्वप्नाली जाधव हे २०१६-१७ मध्ये उशिरा जाहीर झालेल्या मुख्यमंत्री शिष्यवृत्तीचे मानकरी ठरले असून शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ मध्ये JUO स्वप्नाली जाधव हिची एन.सी.सी. “सी” प्रमाणपत्र परीक्षा पास झाल्यानंतर आपल्या महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेमार्फत दिल्ली येथे झालेल्या आर.डी.पेड करीता अभिनंदनीय निवड झाली होती.

मेजर डॉ.बी.आर.कर्वे

मराठी वाङ्मय मंडळ

शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ या वर्षामध्ये मराठी वाङ्मय मंडळाचे वतीने विद्यार्थी विद्यार्थिनींसाठी विविध उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. त्यामध्ये विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तीमत्वाचा विकास व्हावा, मराठी भाषेबद्दल सजगता व अभिमान वाढीसलागावा या हेतूने व्यक्तीमत्त्व विकास, वक्तृत्व स्पर्धा, विविध कला गुणांचा विकास होणेसाठी कार्यशाळा, चर्चासत्रे, कवी संमेलन, सांस्कृतिक उपक्रम व मराठी भाषा वाढ व विकास होणेसाठी मातृभाषा दिन व मराठी राजभाषा दिन साजरे करून विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तीमत्वाबरोबर ज्ञानसंपन्नता वाढीस लागण्यास मदत झाली आहे. मराठी वाङ्मय मंडळाचे वतीने वर्षभर पुढील कार्यक्रम यशस्वीपणे राबविण्यात आले त्याचा इतिवृत्तांत पुढीलप्रमाणे :

१) बालनाट्य कार्यशाळा :

१७ मे २०१७ रोजी बालनाट्य कार्यशाळेचे आयोजन

सांस्कृतिक विभाग व मराठी वाङ्मय मंडळाचे वतीने महाविद्यालयामध्ये करण्यात आले. सदर कार्यक्रमासाठी नाट्य तज्ञ मीरा शेंडगे यांनी बहुमोल मार्गदर्शन केले. सदर कार्यशाळा दि.१७ ते २१ मे २०१७ दरम्यान पार पडली.

२) वक्तृत्व स्पर्धा :

मराठी विभागातील विद्यार्थ्यांबरोबर इतर विद्यार्थ्यांच्या वक्तृत्वाचा विकास व्हावा या हेतूने दि.२८ ऑगस्ट २०१७ रोजी राष्ट्रीय वक्तृत्व स्पर्धांचे आयोजन केले. या स्पर्धेत प्रथम क्रमांक रोहन आदमापुरे व द्वितीय आदित्य कुलकर्णी यांनी बक्षीस मिळविले. सदर कार्यक्रम यशस्वी करणेसाठी मराठी विभागातील प्रा.दत्तात्रय बारबोले व सांस्कृतिक विभागप्रमुख प्रा.विश्वनाथ आवड व विद्यार्थी यांनी प्रयत्न केले.

३) कवी आपल्या भेटलीला :

महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांच्या प्रतिभाशक्तीला चालना देणेसाठी महाविद्यालयामध्ये वेगवेगळ्या भागातील कवी विद्यार्थ्यांच्या भेटलीला आले होते. सदर कार्यक्रम २५ ऑगस्ट २०१७ रोजी मा.प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख यांचे अध्यक्षतेखाली संपन्न झाला. सदर कवीसम्मेलनासाठी सौ.मनीषा पाटील, प्रा.प्रदीप पाटील, डॉ.गिरीष महाजन, प्रा.किसन निकम आदी कवी विद्यार्थ्यांच्या भेटलीला आले. त्यांनी त्यावेळी बहारदार, प्रबोधनात्मक कवितांचे वाचन व गायन केले.

४) भारुड लोकगीत कार्यक्रम :

महाविद्यालयामध्ये विद्यार्थ्यांना लोकगीत, लोकसंस्कृती याची जाणीव व्हावी म्हणून दिनांक १५ सप्टेंबर २०१७ रोजी श्री.अनिल सकट (भारुडकार) यांच्या एकनाथी भारुडाचा कार्यक्रम घेण्यात आला.

५) मातृभाषा दिन :

१२ जानेवारी हा मातृभाषा दिन महाविद्यालयामध्ये मराठी मातृभाषा दिन साजरा करणेत आला. दि.१२ जानेवारी २०१८ रोजी हा दिन डॉ.दत्तात्रय बारबोले विभागप्रमुख यांचे अध्यक्षतेखाली संपन्न झाला.

६) गझल कार्यशाळा :

दि.४ सप्टेंबर २०१७ रोजी महाविद्यालयामध्ये मराठी गझल कार्यशाळेचे आयोजन करणेत आले. सदर कार्यशाळा सांस्कृतिक विभाग व मराठी विभाग यांचे संयुक्त विद्यमाने आयोजित करणेत आली. सदर कार्यशाळेसाठी गझल नवाज

भीमराव पांचाळे (मुंबई), लक्ष्मण जेवणे, प्रफुल्ल बुझाडे, डॉ. भगवान आधटराव (मद्रूप) आदी गझलकारांनी उपस्थित राहून मार्गदर्शन केले. गझल सम्राट भीमराव पांचाळे यांनी गझल कशी गायली जावी याचे प्रत्यक्ष प्रात्यक्षिक करून सादर केली.

७) मराठी राजभाषा दिन :

२७ फेब्रुवारी हा दिवस वि.वा. शिरवाडकर तथा कुसुमाग्रज यांचा जन्मदिवस जागतिक मराठी राजभाषा दिन म्हणून साजरा केला जातो. महाविद्यालयामध्ये हा दिवस मराठी विभागातील विद्यार्थ्यांनी मोठ्या उत्साहाने साजरा केला. सदर दिनाचे औचित्य साधून मराठीतील जुन्या म्हणी, वाक्प्रचार, उखाणे, सुविचार, जात्यावरची गाणी संकलित केल्या आहेत. याच दिवशी मराठी भाषेतील उत्कृष्ट ग्रंथांचे प्रदर्शन 'रविंद्रनाथ टागोर' ग्रंथालयात करणेत आले होते. सदर कार्यक्रमप्रसंगी प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख यांनी 'मराठी भाषेचे महाराष्ट्रीय समाजाला योगदान' या विषयी विचार व्यक्त केले. सदर कार्यक्रमाला विद्यार्थ्यांनी संकलित म्हणी व उखाणे वाचून दाखविल्या. कार्यक्रम यशस्वी करणेसाठी डॉ. दत्तात्रय बारबोले, प्रा. व्ही. बी. सूर्यवंशी व डॉ. जनार्दन परकाळे यांनी प्रयत्न केले.

डॉ. डी. एन. बारबोले

जिमखाना विभाग

सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षात महाविद्यालयाच्या खेळाडूंनी सोलापूर विद्यापीठ व आंतर विद्यापीठ स्पर्धेत पुढीलप्रमाणे यश संपादन केले. सोलापूर विद्यापीठ आंतर महाविद्यालयीन स्पर्धेत एकूण १६८ मुले व ५५ मुली विविध क्रीडा प्रकारात सहभाग घेतला.

क्र.	खेळाडूचे नांव	वर्ग	खेळाचा प्रकार
१	श्री. योगेश मारुती जाधव	बी. ए.	कुस्ती स्पर्धा
२	श्री. योगेश आगतराव शेंडगे	बी. ए.	कबड्डी स्पर्धा
३	श्री. उमेश संभाजी सुळे	बी. ए. - ३	कबड्डी स्पर्धा

सोलापूर विद्यापीठ प्रतिनिधीत्व आखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ स्पर्धेसाठी ३४ खेळाडूंनी सहभाग घेतला. त्यामध्ये आखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ कुस्ती स्पर्धेत श्री. योगेश मारुती जाधव याला ९६ किलोमध्ये कांस्य पदक मिळाले. तसेच सोलापूर विद्यापीठ संघ ऑल इंडिया पात्र संघ कॅम्पन योगेश आगतराव शेंडगे, उमेश संभाजी सुळे खेळाडू होते. तसेच महाराष्ट्र राज्य आंतर विद्यापीठ क्रीडा महोत्सव स्पर्धेत ६ खेळाडूंनी सोलापूर विद्यापीठाचे प्रतिनिधीत्व केले. या शैक्षणिक वर्षात सोलापूर विद्यापीठ आंतर महाविद्यालयीन स्पर्धेत सर्वसाधारण विजेतेपद एअर रायफल/पिस्तूल शूटिंग व वेटलिफ्टिंग/पॉवरलिफ्टिंग/बेस्ट फिजिशियन या २ क्रीडा प्रकारात आणि अथलेटिक्स मुले/मुली, कबड्डी मुले/मुली, बॉक्सिंग मुले/मुली, कुस्ती मुले या ४ क्रीडा प्रकारात उपविजेतेपद मिळाले.

स्पर्धा आयोजन :

१. सोलापूर विद्यापीठ आंतर महाविद्यालयीन बॅडमिंटन स्पर्धा - दि. ११ ते १२ सप्टेंबर २०१७
२. सोलापूर विद्यापीठ आंतर महाविद्यालयीन एअर रायफल/पिस्तूल शूटिंग स्पर्धा - दि. १५ ते १६ नोव्हेंबर २०१७.

विद्यापीठ संघ सराव शिबीर :

- १) आखिल भारतीय पश्चिम विभागीय आंतर विद्यापीठ कबड्डी संघ सराव दि. ११ ते १७ नोव्हेंबर २०१७.
- स्पर्धा ठिकाण : पंडित दिनदयाल उपाध्याय शेखावत विद्यापीठ सिकर, राजस्थान

- २) आखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ एअर रायफल/पिस्तूल शूटिंग स्पर्धा सोलापूर विद्यापीठ संघ सराव शिबीर दि. ३१ नोव्हेंबर ते ५ डिसेंबर स्पर्धा ठिकाण : पंजाब युनिव्हर्सिटी, अमृतसर

क्र.	खेळाडूचे नांव	वर्ग	खेळाचा प्रकार
१	श्री. योगेश मारुती जाधव	बी. ए.	कुस्ती स्पर्धा
२	श्री. योगेश आगतराव शेंडगे	बी. ए.	कबड्डी स्पर्धा
३	श्री. उमेश संभाजी सुळे	बी. ए. - ३	कबड्डी स्पर्धा

क्र.	खेळाडूचे नांव	वर्ग	खेळाचा प्रकार	आंतर विद्यापीठ ठिकाण
४.	कु.स्वनाली दिलीप जाधव	बी.ए.-३		ऑल इंडिया एअर रायफल स्पर्धा श्रुतसर, पंजाब
५	कु.हिंदवी बिपीन थिटे	बी.ए.-२	तायक्योदो स्पर्धा	ऑल इंडिया आंतर-विद्यापीठ एअर पिस्तुल शूटींग स्पर्धा, अमृतसर ऑल इंडिया आंतर-विद्यापीठ ज्युदो स्पर्धा पुणे (७८ कि.) ऑल इंडिया आंतर-विद्यापीठ तायक्योदो स्पर्धा अमृतसर (७६ कि.) आंतर महाविद्यालयीन पॉवरलिफ्टिंग स्पर्धा (७३ कि.प्रथम) आंतर महाविद्यालयीन बॉक्सींग स्पर्धा (८१ कि.प्रथम)
६	श्री.समाधान महादेव माने	बी.ए.-३	वेटलिफ्टिंग	ऑल इंडिया आंतर-विद्यापीठ वेटलिफ्टिंग (८५ कि.) चंदीगड जिमखाना प्रतिनिधी आंतर-महाविद्यालयीन कबड्डी स्पर्धा (द्वितीय)
७	श्री.विशाल तात्या पिसे	बी.ए.-२	बॉक्सींग	ऑल इंडिया आंतर विद्यापीठ बॉक्सींग (८१ कि.) चंदीगड आंतर-महाविद्यालयीन कबड्डी स्पर्धा (द्वितीय)
८	कु.स्मिता उमेश गवसणे	बी.कॉम.-२	पिस्तुल, वेटलिफ्टिंग	ऑल इंडिया आंतर-विद्यापीठ एअर पिस्तुल शूटींग स्पर्धा, अमृतसर ऑल इंडिया आंतर-विद्यापीठ वेटलिफ्टिंग (६९ कि.) चंदीगड आंतर महाविद्यालयीन वेटलिफ्टिंग स्पर्धा (७० कि.प्रथम)
९	श्री.शेबराज तानाजी घाडगे	बी.ए.-३	वेटलिफ्टिंग	ऑल इंडिया आंतर-विद्यापीठ वेटलिफ्टिंग (१०५ कि.) चंदीगड
१०	श्री.अक्षय अंबादास शेडगे	एम.ए.-२	वेटलिफ्टिंग	ऑल इंडिया आंतर-विद्यापीठ वेटलिफ्टिंग (६२ कि.) चंदीगड
११	श्री.गणेश शंकर काळे	बी.ए.-१	वेटलिफ्टिंग	ऑल इंडिया आंतर-विद्यापीठ वेटलिफ्टिंग (९४ कि.) चंदीगड
१२	कु.रुपाली मनोहर गायकवाड	बी.एस्सी.-१	वेटलिफ्टिंग	ऑल इंडिया आंतर-विद्यापीठ वेटलिफ्टिंग (४८ कि.) चंदीगड आंतर महाविद्यालयीन बॉक्सींग स्पर्धा (४८ कि.प्रथम)
१३	कु.अश्विनी उत्तम पवळ	बी.एस्सी.-१	वेटलिफ्टिंग	ऑल इंडिया आंतर-विद्यापीठ वेटलिफ्टिंग (७५+कि.) चंदीगड
१४	कु.अंजली लक्ष्मण वायदंडे	बी.कॉम.-१	बॅडमिंटन	ऑल इंडिया आंतर-विद्यापीठ बॅडमिंटन स्पर्धा जळगाव
१५	कु.अल्फीया मेहबूब शेख	बी.एस्सी.-२	पिस्तुल	ऑल इंडिया आंतर-विद्यापीठ एअर पिस्तुल शूटींग स्पर्धा, अमृतसर
१६	कु.मनिषा शिवाजी काळे	बी.एस्सी.-१	एअर रायफल	ऑल इंडिया आंतर-विद्यापीठ एअर रायफल शूटींग, अमृतसर
१७	कु.स्वामी श्रीराम पवार	बी.ए.-१	एअर रायफल	ऑल इंडिया आंतर-विद्यापीठ एअर रायफल शूटींग, अमृतसर
१८	श्री.प्रशांत रमेश माने	बी.ए.-१	एअर रायफल	ऑल इंडिया एअर रायफल, अमृतसर
१९	श्री.आकाश गंगाधर गुजरे	बी.ए.-२	पिस्तुल	ऑल इंडिया पिस्तुल, मुंबई
२०	श्री.कुबर कालीदास चव्हाण	बी.ए.-१	कुस्ती	ऑल इंडिया कुस्ती
२१	श्री.धनाजी अनिल मगर	बी.ए.-१	ज्युदो	ऑल इंडिया ज्युदो, चंदीगड
२२	श्री.प्रमोद नागनाथ तोरणे	बी.ए.-२	अॅथलेटिक्स	क्रीडा महोत्सव अंतर महाराष्ट्र राज्य, दापोली
२३	श्री.सूरजकिर्ती महादेव मोहिते	एम.ए.-१	खो-खो	क्रीडा महोत्सव अंतर महाराष्ट्र राज्य, दापोली
२४	कु.वृषाली दत्तात्रय पवार	बी.ए.-२	कबड्डी	क्रीडा महोत्सव अंतर महाराष्ट्र राज्य, दापोली

क्र.	खेळाडूचे नांव	वर्ग	खेळाचा प्रकार	आंतर महाविद्यालयीन स्पर्धेत प्रथम/द्वितीय
२५	श्री. विकेश अशोक घाडगे	बी. ए. - २	खो-खो	ऑल इंडिया खो-खो स्पर्धा, नांदेड
२६	कु. रागिणी संजय माने	बी. ए. - १	वेटलिफ्टिंग	ऑल इंडिया आंतरविद्यापीठ वेटलिफ्टिंग स्पर्धा (६३ कि.), चंदीगड ऑल इंडिया कबड्डी स्पर्धा, मुंबई आंतर महाविद्यालयीन पावरलिफ्टिंग स्पर्धा (५७ कि.), चंदीगड
२७	श्री. समाधान सुग्रीव बंडगर	बी. ए. - ३	वेटलिफ्टिंग	ऑल इंडिया आंतरविद्यापीठ वेटलिफ्टिंग स्पर्धा (६९ कि.) चंदीगड
२८	श्री. वैभव धनाजी वाघ	बी. ए. - ३	वेटलिफ्टिंग	ऑल इंडिया आंतरविद्यापीठ वेटलिफ्टिंग स्पर्धा (५६ कि.) चंदीगड
२९	श्री. अजिंक्य मदनसिंह पाटील	बी. ए. - १	वेटलिफ्टिंग	ऑल इंडिया आंतरविद्यापीठ वेटलिफ्टिंग स्पर्धा (१०५+ कि.) चंदीगड
३०	कु. अंजली लक्ष्मण वायदंडे	बी. कॉम. - १	बॅडमिंटन	ऑल इंडिया आंतरविद्यापीठ बॅडमिंटन स्पर्धा, जळगाव
३१	श्री. महेश तुकाराम माने	बी. एस्सी. - ३	पिस्तूल	ऑल इंडिया पिस्तूल, अमृतसर
३२	कु. संध्याराणी न. क्षिरसागर	बी. एस्सी. - २	कबड्डी	ऑल इंडिया कबड्डी, मुंबई
३३	श्री. फाळके अभिजीत दादासो	बी. ए. - १	कबड्डी	कबड्डी क्रिडा महोत्सव आंतर महाराष्ट्र राज्य, दापोली
३४	श्री. अजय बबन सावंत	बी. एस्सी. - १	खो-खो	क्रिडा महोत्सव आंतर महाराष्ट्र राज्य, दापोली
३५	श्री. प्रविण राजेंद्र सावंत	बी. ए. - १	ज्युदो	आंतरमहाविद्यालय ज्युदो प्रथम
३६	श्री. दत्तात्रय यलप्पा वाघमोडे	एम. ए. - १	एअर रायफल	प्रथम
३७	कु. राखी गोरक साळूखे	एम. ए. - १	एअर रायफल	एअर रायफल प्रथम
३८	श्री. पंकज दिलीप दुपडे	एम. ए. - १	एअर पिस्तूल	एअर पिस्तूल प्रथम
३९	श्री. विनायक रविंद्र लावंड	बी. ए. - १	एअर पिस्तूल	एअर पिस्तूल प्रथम
४०	कु. मोहिनी संतोष माने देशमुख	बी. एस्सी. - १	एअर पिस्तूल	एअर पिस्तूल प्रथम
४१	कु. शुभांगी सदाशिव हेटकळे	बी. एस्सी. - २	एअर रायफल	१०० मी. तृतीय लांब उडी प्रथम ४६१०० रिले प्रथम
४२	कु. विद्या बबासाहेब जाधव	बी. ए. - ३	रिले	२०० मी. तृतीय
४३	कु. स्वाती श्रीराम पवार	बी. ए. - १	रिले	४६१०० रिले प्रथम
४४	कु. मोनिका अरुण फुले	बी. ए. - १	रिले	४६१०० रिले प्रथम
४५	श्री. सत्यवान संभाजी गमे	बी. एस्सी. - १	एअर पिस्तूल	एअर पिस्तूल प्रथम
४६	श्री. प्रविण शंकर शिंदे	बी. ए. - १	कबड्डी	द्वितीय

क्र.	खेळाडूचे नांव	वर्ग	खेळाचा प्रकार	आंतर महाविद्यालयीन स्पर्धेत प्रथम/द्वितीय
४७	श्री.प्रमोद अनिल वाघमारे	बी. कॉम	कबड्डी	द्वितीय
४८	श्री.जाफिर हबीब शेख	बी.ए.-१	कबड्डी	द्वितीय
४९	श्री.निखील दिपक अहिवले	बी.ए.-२	कबड्डी	द्वितीय
५०	श्री.आदेश प्रकाश जाधव	बी.ए.-२	कबड्डी	द्वितीय
५१	श्री.ईश्वर राजू मदन	बी.ए.-१	कबड्डी	द्वितीय
५२	श्री.साहिल विकास जामदार	बी.ए.-२	कबड्डी	द्वितीय
५३	श्री.गणेश किसना मगर	बी.ए.-१	कुस्ती	८० कि. द्वितीय
५४	श्री.नितीन बाकराव जाधव	बी.ए.-२	कुस्ती	९६ कि.द्वितीय
५५	श्री.गणेश शिवाजी देशमुख	एम.एस्सी.-१	कुस्ती	६० कि. द्वितीय
५६	श्री.बाजीराव हनुमंत वाघमोडे	बी.ए.-१	वेटलिफ्टिंग	(५६ कि.) वेटलिफ्टिंग द्वितीय
५७	कु.सिमरन याकुब शेख	बी.कॉम.-१	वेटलिफ्टिंग	(६२ कि.) वेटलिफ्टिंग द्वितीय ४ह१०० रिले तृतीय
५८	श्री.विठ्ठल श्रीनाथ माने	बी.एस्सी.-१	वेटलिफ्टिंग	(९४ कि.) वेटलिफ्टिंग द्वितीय
५९	श्री.हर्षवर्धन सुभाष लोंढे	बी.कॉम.-१	शरीरसौष्ठव	(७५ कि.) शरीरसौष्ठव द्वितीय
६०	श्री.गणेश शंकर घाडगे	बी.ए.-२	शरीरसौष्ठव	(९० कि.) शरीरसौष्ठव द्वितीय ९९ बॉक्सिंग तृतीय
६१	कु.रुपाली मनोहर गायकवाड	बी.एस्सी.-२	वेटलिफ्टिंग	(कि.) वेटलिफ्टिंग द्वितीय
६२	श्री.गणेश शंकर घाडगे	बी.ए.-२	-----	(९० कि.) वेटलिफ्टिंग द्वितीय
६३	श्री.सागर युवराज कोकाटे	बी.कॉम.-३	बॉक्सिंग	(७५ कि.) बॉक्सिंग द्वितीय
६४	कु.रुपाली मनोहर गायकवाड	बी.ए.-२	बॉक्सिंग	(४८ कि.) बॉक्सिंग द्वितीय
६५	श्री.सचिन तोतीवाळ मल्लोतिसिंग	बी.कॉम.-२	रिले	४ह१०० रिले तृतीय
६६	श्री.विजय विठ्ठल काळे	एम.ए.-१	रिले	४ह१०० रिले तृतीय
६७	श्री.किरण भारत पताळे	बी.कॉम.-१	रिले	४ह१०० रिले तृतीय
६८	कु.स्वाती अरुण पवार	बी.ए.-१	रिले	४ह१०० रिले तृतीय
६९	श्री.तेजय दत्ताजी राऊत	बी.ए.-१	शरीरसौष्ठव	शरीरसौष्ठव तृतीय
७०	श्री.प्रदिप ननाथ मगर	बी.ए.-१	ज्युदो	(९० कि.) ज्युदो तृतीय
७१	श्री.विजय रामचंद्र कोकाटे	बी.ए.-१	बॉक्सिंग	(६४ कि.) बॉक्सिंग तृतीय
७२	श्री.प्रशांत आनंतराव मगर	बी.कॉम.-३	बॉक्सिंग	(६४ कि.) बॉक्सिंग तृतीय
७३	श्री.अक्षय सजौराव मगर	बी.ए.-१	कुस्ती	(६० कि.) कुस्ती तृतीय

प्रा.ए.पी.वाघमोडे

अॅन्टी रॅगिंग कमिटी

महाविद्यालयात अॅन्टी रॅगिंग समिती कार्यरत असून समितीची सभा मा.प्राचार्यांच्या कार्यालयात दि. २१-०८-२०१७ रोजी संपन्न झाली. महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख सभेच्या अध्यक्षस्थानी होते. सभेमध्ये विषय पत्रिकेनुसार सर्व कामकाज पार पडले. गतवर्षामध्ये महाविद्यालयात रॅगिंगचा कोणताही प्रकार घडला नाही याबद्दल समितीने समाधान व्यक्त केले. महाविद्यालयाची अॅन्टी रॅगिंग हीच दक्ष समिती म्हणून काम पाहिले असे ठरले. या शैक्षणिक वर्षामध्ये रॅगिंग कायद्यासदृशात सर्व विद्यार्थ्यांना विधी सेवा समिती मार्फत मार्गदर्शन द्यावे असे ठरले व त्यासाठी मार्गदर्शन शिबीराचे आयोजन करण्याचे ठरले.

समितीने केलेल्या ठरावानुसार विधी सेवा समिती, माळशिरस यांचेमार्फत माळशिरस मा. न्यायमुर्ती व ज्येष्ठ विधिज्ञ यांचे मार्गदर्शन शिबीर आयोजित करण्यात आले.

डॉ. एच. के. आवताडे श्रीमती रत्नप्रभादेवी मोहिते - पाटील मुर्लीचे वसतिगृह

माळशिरस तालुक्यातील खेड्यापाड्यातील तसेच वाड्यावस्त्यावरील महाविद्यालयीन शिक्षण घेऊ इच्छिणाऱ्या तसेच पदव्युत्तर शिक्षणासाठी तालुक्याबाहेरील मुर्लींच्या भोजन व निवासाची व्यवस्था करण्यासाठी शंकरराव मोहिते - पाटील महाविद्यालयाच्या वतीने यु.जी. सी. अनुदान व संस्था हिस्स्यातून रत्नाई संकुलात महिला वसतिगृह सुरू करण्यात आले आहे.

महिला वसतिगृहाची चार मजली भव्य इमारत बांधण्यात आली असून त्यात एकूण ४४० मुर्लींची निवास व भोजनाची व्यवस्था होऊ शकते. शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ मध्ये एकूण ४४० विद्यार्थीनी वसतिगृहात प्रवेश घेतला आहे.

वसतिगृहाचा परिसर प्रशस्त, लॉन व शोभेच्या झाडांमुळे प्रसन्न वाटतो. वसतिगृहात पिण्यासाठी आर.ओ.फिल्टर, थंड पाण्यासाठी वॉटर कुलर, स्नानासाठी गरम पाणी, प्रत्येक रुमला इन्व्हेटर, वार्डन ऑफिस, वार्डन कॉर्टेज, शिलाई मशिन, दूरदर्शन संच, वैद्यकीय सुविधा, होम थिएटर, कॉम्प्युटर लॅब, थम मशीन- (हालचालीसाठी) सकाळी व संध्याकाळची हजेरीसाठी, बायोमॅट्रीक मशिनची व्यवस्था, प्रत्येक मजल्यावर Incoming Phone ची व्यवस्था, सॅनिटरी नॅपकीन मशीन, इनडोअर खेळाची

साधने, ग्राऊंड, योगा प्रशिक्षण, स्वतंत्र जिमखाना असून पालकांना भेटण्यासाठी स्वतंत्र कक्ष आहे.

विविध प्रकारचे सण तसेच उत्सवांचे आयोजन करून मुर्लींना घरायुती वातावरण तयार करण्यात आले आहे.

वसतिगृहामध्ये १ रेक्टर, ४ पर्यवेक्षक, ४ महिला शिपाई, २ महिला साफसफाई कामगार, २ महिला बागकामगार व १ वॉचमन असे एकूण १४ कर्मचारी कार्यरत आहेत. वसतिगृहाच्या सभापती कु.स्वरूपारानी मोहिते-पाटील यांचे मार्गदर्शनाखाली अत्यंत शिस्तीत वसतिगृहाचे काम चालते. या वसतिगृहामुळे ग्रामीण भागातील मुर्लींच्या शिक्षणाची चांगली सोय झाली आहे.

सौ. ए. व्ही. निंबाळकर

सेवक अकादमी

दि. ३० जून २०१७ रोजी डॉ. डी. एन. कुतवळ (प्रमुख, वनस्पतीशास्त्र विभाग) डॉ. टी. एन. शिलीमकर (सहयोगी प्राध्यपक, रसायनशास्त्र विभाग) यांचा निरोप समारंभ आयोजित करण्यात आला होता. याप्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख यांनी डॉ. कुतवळ सर व डॉ. शिलीमकर सर यांच्या सेवाकालातील कार्याचा गौरव करून त्यांचा सपत्नीक सत्कार केला. यावेळी सर्व स्टाफच्या वतीने त्यांना भावी आरोग्य-संपन्न आयुष्यासाठी शुभेच्छा देण्यात आल्या तसेच महाविद्यालयातील प्राणीशास्त्र विभागातील ज्येष्ठ प्राध्यापिका डॉ. सुधा बनसोडे यांना Post Doctarate मिळाल्याबद्दल मा. प्राचार्य साहेब यांच्या शुभहस्ते त्यांचा सत्कार करण्यात आला. या कार्यक्रमाला नळदुर्ग येथील विज्ञान महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य श्री. बनसोडे सर उपस्थित होते.

दि. ०१-०७-२०१७ रोजी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या राष्ट्रीय सेवा योजना व विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या आळंदी ते पंढरपूर वनसंपदा व पर्यावरण हरित दिंडीचे स्वागत महाविद्यालयातर्फे करण्यात आले. या स्वागतसमारंभाचे प्रमुख अतिथी पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरु मा. डॉ. नितीन कसमळकर व विद्यापीठातील सर्व सन्माननीय पदाधिकारी यांचा शिक्षण प्रसारक मंडळाच्या वतीने सत्कार करण्यात आला. याप्रसंगी श्री. कसमळकर साहेब यांनी संतांच्या विचारांतून पर्यावरणाचे महत्त्व अधोरेखित केले. या कार्यक्रमाला शि. प्र. मंडळ अकलूजचे सचिव मा. श्री. अभिजीत रणवरे साहेब व महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख उपस्थित होते.

दि. २३ ऑगस्ट २०१७ रोजी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख यांची महाराष्ट्र राज्य प्राचार्य संघटनेच्या अध्यक्षपदी निवड झाल्याबद्दल सेवक अकादमीच्या वतीने सत्कार करण्यात आला. यावेळी प्राणीशास्त्र विभागप्रमुख प्रा. बाळासाहेब घोरपडे यांनी मा. प्राचार्य साहेबांच्या कार्याचा गौरवपूर्ण उल्लेख करून त्यांना पुढील वाटचालीसाठी सर्व स्टाफच्या वतीने शुभेच्छा दिल्या.

दि. २९ जुलै २०१७ रोजी Nigara Healthcare Centre (Mumbai) या संस्थेने डॉ. युगंधर नारकर यांचे Information about SU-JOK Thearphy या विषयांवर प्रात्यक्षिक व व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी मा. प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख उपस्थित होते.

दि. ५ सप्टेंबर २०१७ रोजी डॉ. राधाकृष्णन यांची जयंती व शिक्षक दिन या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. या प्रसंगी कार्यक्रमाचे प्रमुख अतिथी शिक्षक आमदार मा. श्री. दत्तात्रय सावंत यांचा सत्कार करण्यात आला. या शिक्षकदिनाचे औचित्य साधून महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख यांची महाराष्ट्र राज्य प्राचार्य संघटनेच्या अध्यक्षपदी निवड झाल्याबद्दल मा. श्री. सावंत साहेब यांच्या वतीने प्राचार्य साहेबांचा सत्कार करण्यात आला. या प्रसंगी प्रमुख पाहुण्यांनी स्वर्गीय डॉ. राधाकृष्णन यांच्या जीवनकार्याचा आढावा घेऊन त्यांना आदरांजली वाहिली. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख होते.

प्रा. व्ही. बी. सूर्यवंशी

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक

अभ्यासकेंद्र-शंकरराव मोहिते महाविद्यालय, अकलूज

शिक्षणापासून वंचित असणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी महाराष्ट्र शासनाने १ जुलै, १९८९ साली, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाची नाशिक येथे स्थापना केली. वंचित विद्यार्थ्यांना शिक्षण प्रवाहात आणण्याचे तसेच सर्व सामाजिक स्तरापर्यंत "ज्ञानाची गंगा" पोहोचवण्याचे या विद्यापीठाचे उद्दिष्ट आहे. या विद्यापीठाचे मुख्यालय नाशिक येथे असून संपूर्ण महाराष्ट्र कार्यक्षेत्र आहे.

आपल्याही परिसरात शिक्षणापासून वंचित असलेले अनेक विद्यार्थी आहेत, त्यांनाही या विद्यापीठाच्या माध्यमातून उच्च शिक्षण प्रवाहात आणावे या दृष्टीने "शिक्षण प्रसारक मंडळ,

अकलूज" संस्थेने शंकरराव मोहिते महाविद्यालयामध्ये २००५ साली अभ्यासकेंद्राची सुरुवात केली.

या अभ्यासकेंद्रामध्ये बी.ए. व बी.कॉम. हे शिक्षणक्रम उपलब्ध आहेत. शिवाय पूर्वतयारी ही विद्यापीठाची परीक्षा बारावी नापासच्या आतील विद्यार्थ्यांसाठी वर्षातून दोन वेळा (जुलै व जानेवारी) प्रवेश देऊन घेतली जाते. ज्यांना लिहता-वाचता येते व वय १८ वर्षे पूर्ण आहे, अशा विद्यार्थ्यांना ही परीक्षा देता येते. या परीक्षेत उत्तीर्ण झालेल्यांना बी.ए. भाग १ किंवा बी.कॉम. भाग १ मध्ये थेट प्रवेश मिळतो. बी.ए. किंवा बी.कॉम. भाग १ उत्तीर्ण झाल्यानंतर महाराष्ट्र राज्य शासनाच्या नियमानुसार हा विद्यार्थी बारावी पास असे ग्राह्य धरले जाते. अशा विद्यार्थ्यांना ज्या ठिकाणी १२वी पास ची पात्रता आहे, नोकरीसाठी परीक्षा देता येतात.

२०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षामध्ये पूर्वतयारी-१२०, बी.ए. भाग १-५८१, बी.ए. भाग २-३५८, बी.ए. भाग ३-३६५, बी.कॉम. भाग १-१२४, बी.कॉम. भाग २-६३, बी.कॉम. भाग ३-४२ अशा एकूण १६५३ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतलेला आहे. या सर्व विद्यार्थ्यांना दर रविवारी वेळापत्रकानुसार तज्ञ समंत्रक मार्गदर्शन करतात.

दर रविवारच्या समंत्रणामध्ये ५-११-२०१७ रोजी केंद्र संयोजक प्रा. डॉ. मुळीक बी. एस. यांनी विद्यार्थ्यांना उद्बोधन केले. दि. २९-११-२०१७ रोजी यशवंतराव चव्हाण यांच्या जयंतीनिमित्त डॉ. बी. एस्. मुळीक यांचे "यशवंतराव चव्हाण : सुसंस्कृत व्यक्तिमत्व" या विषयावर व्याख्यान आयोजित केले. दि. १४-१-२०१८ रोजी मकर संक्रांतीनिमित्त तीळगुळ वाटप समारंभाचे आयोजन करण्यात आले. यावेळी प्रा. शिंदे व्ही. एस्. यांचे "भारतीय संस्कृती व सण समारंभ" या विषयावर व्याख्यान आयोजित केले. दि. १२-३-२०१८ रोजी यशवंतराव चव्हाण यांचा स्मृतिदिन साजरा करण्यात आला. यावेळी "यशवंतराव चव्हाण : कार्य आणि कर्तृत्व" या विषयावर प्रा. अनिल जगताप यांचे व्याख्यान झाले. दि. २१ जून रोजी जागतिक योगदिन साजरा करण्यात आला.

यावर्षीच्या (मे २०१७) परीक्षेचा निकाल पुढीलप्रमाणे १) पूर्वतयारी १००%, बी.ए. भाग १-६०.७४%, बी.ए. भाग २-५८.६५%, बी.ए. भाग ३-८७%, बी.कॉम. भाग १-६१.४२%, बी.कॉम. भाग २-५९.९७%, बी.कॉम. भाग ३-७५%

स. म. शंकरराव मोहिते-पाटील यांच्या जन्मशताब्दी निमित्त अभ्यासकेंद्राच्या वतीने दि. २४-१२-२०१७ रोजी प्रा. हरिश्चंद्र

मगर यांचे "स.म.शंकरराव मोहिते-पाटील यांचे जीवन कार्य" या विषयावर व्याख्यान आयोजित केले.

या वर्षीचा (२०१७-१८) विद्यापीठाचा विभागीय युवा महोत्सव दि. २६ सप्टेंबर २०१८ रोजी अभ्यासकेंद्राच्या वतीने आपल्या महाविद्यालयात आयोजित करण्यात आला. या युवा महोत्सवामध्ये सातारा, पुणे, सोलापूर, उस्मानाबाद या जिल्ह्यातील अभ्यासकेंद्रांनी भाग घेतला. या एकदिवसीय युवा महोत्सवाच्या अध्यक्षस्थानी शिक्षण प्रसारक मंडळाचे संचालक मा.श्री.राजाभाऊ लव्हाळे होते. विभागीय संचालक मा.श्री.उत्तमराव जाधव यांच्या हस्ते महोत्सवाचे उद्घाटन झाले. या महोत्सवाचा समारोप शिक्षण प्रसारक मंडळाचे सचिव मा.श्री.अभिजीत रणवरे यांच्या उपस्थितीत पार पडला. अध्यक्षस्थानी प्राचार्य डॉ.देशमुख ए.एल. होते.

या युवा महोत्सवामध्ये आपल्या केंद्र अभ्यासाला विद्यार्थ्यांनी पुढीलप्रमाणे सहभाग घेतला.

- १) आडत ऑकार दत्तात्रय - भितीचित्र निर्मिती, व्यंगचित्र, उत्स्फूर्त छया चित्रकला
- २) गुंड गणेश विठ्ठल - रांगोळी
- ३) साठे आकाश प्रशांत - सुगम गायन, शास्त्रीय गायन
- ४) अडगळे गोपाळ कुंडलिक - तालवाद्य
- ५) शिंदे पोपट गोरख - मूर्तिकला

या सर्व विद्यार्थ्यांची विभागामधून-नाशिक येथील केंद्रीय युवा महोत्सवासाठी निवड झाली.

त्याचप्रमाणे यंदाचा क्रीडा महोत्सव सी.टी.बोरा महाविद्यालय, शिरूर येथे दि.१०-११-२०१८ रोजी संपन्न झाला. या विभागीय क्रीडा महोत्सवात आपल्या अभ्यासकेंद्रातील खेळाडूंनी पुढीलप्रमाणे सहभाग घेतला.

- १) रेवडे सागर गोरख - १००, २०० मी. धावणे. ४ह१०० रिले.
- २) लोखंडे रोहित सुनिल - १००, २०० मी. धावणे. ४ह१०० रिले, गोळा फेक.
- ३) शिंदे अमृतराज रामचंद्र - १००, २०० मी. धावणे. ४ह१०० रिले
- ४) घाडगे अक्षय हनुमंत - १००, ८००, १५०० मी. धावणे. ४ह१०० रिले
- ५) जाधव रोहित गणपत - गोळाफेक
- ६) रणपिसे करण रामचंद्र - १००, २००, १५०० मी. धावणे

अभ्यासकेंद्राच्या संख्या वाढीसाठी सर्व समंत्रक, केंद्र संयोजक व प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख प्रयत्नशील असतात. संख्या वाढीबरोबरच कला, क्रीडा व गुणात्मक प्रकारात वाढ झालेली आहे.

विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास व्हावा यासाठी विद्यापीठ मंजूर संख्येचे ५० (पन्नास) विद्यार्थ्यांचे राष्ट्रीय सेवा योजना चे युनिट कार्यरत आहे. एकूणच विद्यार्थी केंद्रबिंदू मानून अभ्यासकेंद्राची वाटचाल सुरु आहे.

डॉ.बी.एस.मुळीक

आविष्कार भितीपत्रक विभाग

विविध प्रसंगी विद्यार्थ्यांच्या प्रतिभाशक्तीला चालना मिळण्यासाठी महाविद्यालयात 'आविष्कार' भितीपत्रक प्रकाशित केले जाते. सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षात देखील विविध प्रसंगांचे निमित्त साधून 'आविष्कार' भितीपत्रकाचे प्रकाशन करण्यात आले. यामध्ये विद्यार्थ्यांनी रेखाटलेली चित्रे, संक्षिप्त स्वरुपातील लेख, महापुरुषांची घोषवाक्ये, कविता, चारोळ्या इत्यादी साहित्य मराठी, हिंदी व इंग्रजी भाषेतून निवड करून खालीलप्रमाणे आविष्कार भितीपत्रके प्रकाशित करण्यात आली.

- १५ ऑगस्ट २०१७ - स्वातंत्र्यदिन
- ०५ सप्टेंबर २०१७ - शिक्षकदिन
- १४ जानेवारी २०१८ - सहकारमहर्षी शंकरराव मोहिते पाटील जन्मशताब्दी
- २६ जानेवारी २०१८ - प्रजासत्ताक दिन
- ११ फेब्रुवारी २०१८ - सहकारमहर्षी शंकरराव मोहिते पाटील पुण्यस्मरण दिन
- २८ फेब्रुवारी २०१८ - विज्ञानदिन

डॉ.डी.जी.मगर

महाराष्ट्र विवेक वाहिनी

आपला विकास आपल्या हाती, हक्क हवेत पण कर्तव्य आधी या विचाराच्या आधारे स्वतःचा व समाजाचा विकास विधायक कृतीशील मार्गाने करू इच्छिणाऱ्या विद्यार्थी प्राध्यापकांचे 'महाराष्ट्र विवेक वाहिनी' हे एक संघटन आहे. या संघटनेमार्फत समाजातील लोकांना व्यसनमुक्ती, अंधश्रद्धा, व्यक्तिमत्त्व-विकास, वैज्ञानिक दृष्टीकोन, स्वयंम् अध्ययन परीक्षा इ. विषयांवर मार्गदर्शन करून बदल घडवून आणण्याचे काम करत असते. या महाराष्ट्र विवेक वाहिनी अंतर्गत खालील उपक्रम राबविण्यात आले.

- दि. २८ सप्टेंबर २०१७ रोजी महाराष्ट्र विवेक वाहिनीच्या वतीने महाविद्यालयामध्ये 'नभागण' या फिरत्या कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले. याचा ५०० विद्यार्थ्यांनी लाभ घेतला.
- दि. २८ सप्टेंबर २०१७ रोजी दु. १२.५५ वा. महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी 'हस्त खेळत विज्ञान' या विषयावर श्री. सदाकळे यांचे सप्रयोग व्याख्यान आयोजित केले.
- दि. १५ ऑक्टो. २०१७ रोजी 'वाचन प्रेरणा दिन' डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम यांचे जीवनाविषयी व्याख्यान प्रा. सावळजकर आर. एल. यांनी दिले.
- दि. १३ जाने. २०१८ रोजी शंकरराव मोहिते महाविद्यालय, अकलूज, राष्ट्रीय सेवा योजनेअंतर्गत खंडाळी 'अंधश्रद्धानिर्मूलन' या विषयावर प्रा. सावळजकर यांनी सप्रयोग व्याख्यान दिले.
- दि. १९ जाने. २०१८ रोजी सहकारमहर्षि शंकरराव मोहिते-पाटील महाविद्यालय नातेपूते यांचे राष्ट्रीय सेवा योजना अंतर्गत विशेष शिबीर भाम-रेडे येथे आयोजित केलेल्या शिबीरार्थी व समाजातील लोकांना 'अंधश्रद्धा निर्मूलन' या विषयावर व्याख्यान दिले.
- दि. १ फेब्रु. २०१८ रोजी औषध निर्माण शास्त्र महाविद्यालय अकलूज यांचे राष्ट्रीय सेवा अंतर्गत विशेष शिबीर आनंदनगर येथे आयोजित केलेल्या शिबीरार्थी व समाजातील लोकांना 'अंधश्रद्धा निर्मूलन' या विषयावर सप्रयोग व्याख्यान दिले.
- दि. ८ फेब्रु. २०१८ रोजी आर्टस् अँड सायन्स कॉलेज उमदी, ता. जत, जि. सांगली येथे 'अंधश्रद्धा निर्मूलन' या विषयावर सप्रयोग व्याख्यान दिले.
- दि. २८ फेब्रु. २०१८ रोजी जिजामाता कन्या प्रशाला अकलूज येथे विज्ञान दिनानिमित्त 'वैज्ञानिक दृष्टीकोन' या विषयावर व्याख्यान दिले.
- दि. २८ फेब्रु. २०१८ रोजी शि. प्र. मंडळ, संचलीत 'औषध निर्माण शास्त्र' विद्यालय अकलूज येथे अंधश्रद्धा निर्मूलन काळाची गरज या विषयावर सप्रयोग व्याख्यान झाले.

प्रा. आर. एल. सावळजकर

पर्यावरण अभ्यास

निसर्गाच्या वर्तनाचा अभ्यास म्हणजेच पर्यावरण अभ्यास. पर्यावरणात झालेले बिघाड व त्यामध्ये सुधारणा घडवणे हा पर्यावरण संरक्षण व संवर्धनाचा एक भाग होय. सभोवतालच्या वनस्पती, प्राणी, हवामान यामध्ये होणारे बदल आणि त्यांचे

एकमेकांवरील अवलंबत्व त्यातूनच पर्यावरणाचा समतोल राखला जातो. मानव पर्यावरणातील महत्त्वाचा घटक मात्र यामध्ये असमतोल निर्माण करण्यास कारणीभूत ठरला आहे. निर्जन जंगले, वाळवंटे हजारो वर्षे उत्तम, संतुलित अवस्थेत राहिली आहेत. या नैसर्गिक प्रदेशात ज्यावेळी मानवाचा शिरकाव झाला त्यावेळी संतुलन ढळले. पैशासाठी आणि मानवाने आपल्या स्वार्थासाठी एखादी प्राणी जात नष्ट झाली किंवा वनस्पतींचा एखादा प्रकार अतिवापरामुळे नष्ट झाला याची जाण आणि धोका पर्यावरण विषयक पहिल्या जागतिक परिषदेपर्यंत होऊ लागले. पृथ्वीवर मानवास उपयुक्त असलेल्या साधन संपदांचा साठा मर्यादित स्वरूपाचा आहे. उदा. पाणी, जमीन, जंगले, दगडी कोळसा, खनिजे इ. साधन संपदांचा मर्यादित वापर होणे गरजेचे आहे. नैसर्गिक साधनसंपदांचा अमर्याद वापर, वाढती लोकसंख्या, वाढते शहरीकरण, औद्योगिकरण यामुळे अनेक पर्यावरणीय समस्या निर्माण झाल्या. या पर्यावरणीय समस्यांमुळे अनेक सामाजिक प्रश्न निर्माण झाले आहेत. मानवाने निसर्गावर विजय मिळविला आहे. या विधानाची जगाला खात्री पटते न पटते तोच निसर्गात एखादी घटना घडते व मानवी प्रयत्न अपूरे पडतात. पूर, भूकंप, वादळे, दुष्काळ यासारख्या नैसर्गिक आपत्तीवर विजय मिळविणे अद्यापतरी शक्य झाले नाही. या समस्या मानवाने ओळखणे ही काळाची गरज बनल्याचे पर्यावरणीय असंतुलनाने दिसून येते.

अलीकडील काळात पर्यावरण असंतुलनाने अनेक पर्यावरणीय समस्या निर्माण झाल्याची जाणीव मानवास झाली आहे. पर्यावरण संवर्धन व संरक्षण काळाची गरज असल्याचे लक्षात आले आहे. पर्यावरण संवर्धन एक सामाजिक चळवळ झाली पाहिजे यासाठी जात, धर्म, पंथ व राष्ट्रीयत्व विसरून भावी पिढ्यांच्या संरक्षणासाठी सर्वांनीच प्रयत्न केले पाहिजेत. पर्यावरण संवर्धनासाठी औपचारिक व अनौपचारिक शिक्षणाचा मार्ग अवलंबिला पाहिजे. म्हणून संपूर्ण देशात विद्यापीठ अनुदान आयोगाने पदवी स्तरावर पर्यावरण हा विषय अभ्यास विषय म्हणून सुरु केला आहे. देशात व जगभरात या विषयासंदर्भात अनेक तज्ञांनी आपली मते मांडली आहेत. अशाच पर्यावरण संवर्धन चळवळीबाबत शंकरराव मोहिते महाविद्यालयातील पर्यावरण अभ्यास विभागाने मा. सुप्रिम कोर्ट व विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या पर्यावरण संवर्धन प्रणालीस उतरण्याचा प्रयत्न केला आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०१७-२०१८ या वर्षामध्ये पर्यावरण अभ्यास विभागाने UGC अंतर्गत Extension Activities या

विषयांतर्गत माळशिरस तालुक्यातील ग्रामीण भागात Literacy for Children, Women Empowerment, Human Rights, Protection of Environment and Health Awareness या विषयावर पर्यावरणीय Documentary ग्रामीण भागातील २७ गावांमध्ये दाखवून पर्यावरणीय संवर्धनाचा प्रयत्न केला. तसेच महाविद्यालयातील बी.कॉम. भाग-२, बी.ए. भाग-२, बी.एस्सी. भाग-२ च्या एकूण-७३० विद्यार्थ्यांनी-परिसंस्था, जैवविविधता, पर्यावरणीय प्रदूषण, पर्यावरणीय समस्या व नैसर्गिक साधनसंपत्ती या विषयावर पोस्टर तयार करून जागृती करण्याचा प्रयत्न केला.

पर्यावरण संवर्धनांतर्गत महाविद्यालयामध्ये पर्यावरण अभ्यास विभाग व एन.एस.एस. यांच्या संयुक्त विद्यमाने पर्यावरणीय रांगोळी स्पर्धा, निबंध स्पर्धा आणि वक्तृत्व स्पर्धा आयोजित करून महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांमध्ये पर्यावरणीय संवर्धनाबाबत जागृती निर्माण करण्याचा प्रयत्न केला. शैक्षणिक वर्ष २०१७-२०१८ पासून पर्यावरण अभ्यास विषयाचा सिल्याबस सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर यांनी नविन बनविल्याने विद्यार्थ्यांना बदलणाऱ्या पर्यावरणीय घटनांचा सविस्तर अभ्यास करता आला.

शैक्षणिक वर्ष २०१७-२०१८ मध्ये बी.ए. भाग-२ एकूण विद्यार्थी-२८१, बी.कॉम. भाग-२ एकूण विद्यार्थी-१८९ व बी.एस्सी. भाग-२ मध्ये एकूण विद्यार्थी-३१४ विद्यार्थ्यांनी पर्यावरण अभ्यास विषयांतर्गत स्थानिक, राष्ट्रीय व जागतिक स्तरावरील पर्यावरणीय समस्या, घटना आणि संवर्धन प्रणालीचा सविस्तर अभ्यास करण्याचा प्रयत्न केला.

प्रा. एस. यु. शिंदे/ प्रा. बी. एल. साळुंखे

प्रसिद्धी विभाग

शैक्षणिक संकुले हे बातम्यांचे एकप्रमुख स्रोत म्हणून ओळखले जातात. वर्षभर अनेक कार्यक्रम महाविद्यालयाच्या परिसरात व महाविद्यालयाच्या वतीने अन्यत्र आयोजित केले जातात. या कार्यक्रमांना प्रसिद्धी देण्याचे काम "प्रसिद्धी विभाग" कडून केले जाते.

महाविद्यालयात आयोजित केल्या जाणाऱ्या परिसंवाद, चर्चासत्रे, कार्यशाळा, शिबिरे, व्याख्याने, वार्षिक स्नेह संमेलन, पारितोषिक वितरण सारंभ, राष्ट्रीय सेवा योजना, राष्ट्रीय छात्र

सेना शिबीर या संदर्भातील बातम्या स्थानिक पत्रकारांना पुरवून विविध वर्तमानपत्रातून प्रसिद्ध करून घेण्याचे काम प्रसिद्धी विभागाकडून होते.

महाविद्यालयात साजरे होणारे राष्ट्रीय सण, राष्ट्र पुरुषांची पुण्यतिथी, सहकार महर्षि कै. शंकरराव मोहिते-पाटील यांची जयंती-पुण्यतिथी तथा कै. रत्नप्रभादेवी शंकरराव मोहिते-पाटील यांची जयंती-पुण्यतिथी, विद्यापीठ वर्धापन दिन आदी घटनांच्या बातम्या प्रसिद्धीस दिल्या जातात. महाविद्यालयात शैक्षणिक गुणवत्तेत तसेच क्रिडा क्षेत्रात नैपुण्य मिळविणाऱ्या विद्यार्थ्यांची माहितीही या विभागाकडून वर्तमानपत्रातून प्रसिद्ध केली जाते. अनेक वेळा पत्रकार परिषद भरवून महाविद्यालयाच्या प्रगतीचा आढावा, तसेच इतर घडामोडींविषयी माहिती देण्याचे कामही या समितीकडून केले जाते.

डॉ. ए. सी. कुंभार

भूगोल विभाग

भूगोल विषयाचे ज्ञान मानवी जीवनात अत्यंत महत्त्वाचे आहे. भूगोल विषयाचा सर्व विषयांशी जवळचा संबंध आहे. मानवी जीवनावर भौगोलिक घटकांचा परिणाम झालेला दिसून येतो. विद्यार्थ्यांना भौगोलिक घटकांचे ज्ञान व्हावे यासाठी भूगोल विषयांतर्गत विविध शाखांमधून दिले जाते. शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ च्या सुरुवातीला भूगोल विद्यार्थी अभ्यास मंडळ स्थापन करून त्या मंडळामार्फत भूगोल विभागात वर्षभर विविध उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. त्यामध्ये प्रामुख्याने दर शुक्रवारी सरस्वती पूजन, शिक्षक दिन, भूगोल दिन गाव (खेडे) सर्वेक्षण, अभ्यास सहल, विविध विषयांवर व्याख्याने इत्यादींचे आयोजन करण्यात आले होते.

अभ्यास सहलीचे आयोजन :

दैनंदिन पुस्तकी अभ्यासाबरोबरच काही दिवस प्रत्यक्ष भौगोलिक पर्यटन स्थळांना प्रत्यक्ष भेटी देऊन माहिती संपादन करणे या उद्देशाने प्रत्येक वर्षी भूगोल विभागामार्फत मा. प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख यांचे मार्गदर्शनाखाली भूगोल विषयांतर्गत अभ्यासक्रमानुसार आवश्यक अभ्यास सहलीचे चालू शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ मध्ये भूगोल विभागाने म्हैसूर, उटी, बेंगलोर या ठिकाणी दि. ६-०१-२०१८ ते १२-०१-२०१८ या कालावधीत ७ दिवसांची सहल आयोजित केली होती. प्राकृतिक रचनेतील विविधता, बदलते हवामान, वनस्पती जीवन, जलसिंचन, पीके,

शेती करण्याच्या पध्दती, शेतीचे प्रकर, उद्योगधंदे, सामाजिक, सांस्कृतिक व आर्थिक जीवन यांची विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष निरीक्षणाद्वारे माहिती मिळावी या उद्देशाने या वर्षी भूगोल विभागातून ३४ विद्यार्थी, ३ प्राध्यापक असे एकूण ३७ जण या सहलीत सहभागी झाले होते. विद्यार्थ्यांनी सहलीत विविध गोष्टींचे निरीक्षण करून त्यांच्या नोंदी केल्या. त्यावर आधारित अहवाल लेखन करण्यात आले.

शिक्षक व भूगोल दिनाचे आयोजन :

दि.५ सप्टेंबर २०१७ रोजी भूगोल विभागात डॉ.सर्वपल्ली राधाकृष्णन यांची जयंती शिक्षक दिन म्हणून साजरी करण्यात आली. या कार्यक्रमाचे प्रमुख पाहुणे म्हणून महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख उपस्थित होते. त्यांनी आपल्या भाषणात डॉ.सर्वपल्ली राधाकृष्णन यांचे जीवनचरित्र व शिक्षणाचे महत्त्व याविषयी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. यावेळी भूगोल विभागप्रमुख डॉ.संतोष गुजर, भूगोल विभागातील सर्व प्राध्यापक व विद्यार्थी उपस्थित होते.

दि.१४ जानेवारी २०१८ रोजी मकर संक्रांतीचे औचित्य साधून भूगोल दिनाचे आयोजन करण्यात आले होते. यावेळी कार्यक्रमामाचे प्रमुख पाहुणे म्हणून राज्यशास्त्र विभागाचे विभागप्रमुख डॉ.विश्वनाथ आवड उपस्थित होते. त्यांनी आपल्या भाषणात भूगोल दिनाचे महत्त्व तसेच सामाजिक जीवनात भौगोलिक घटकांचे महत्त्व विद्यार्थ्यांना पटवून सांगितले. यावेळी भूगोल विभागप्रमुख डॉ.संतोष गुजर, विभागातील सर्व प्राध्यापक व विद्यार्थी उपस्थित होते.

सत्कार समारंभाचे आयोजन व व्याख्यान :

दि.१५ सप्टेंबर २०१७ रोजी भूगोल विभागाचे विभागप्रमुख डॉ.एस.एन.गुजर यांना सोलापूर विद्यापीठाची भूगोल विषयातून पीएच.डी. पदवी प्रदान झाली. त्यानिमित्ताने भूगोल विभागातील सर्व प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांच्या वतीने त्यांच्या सत्कार समारंभाचे आयोजन करण्यात आले होते.

चालू शैक्षणिक वर्षात भूगोल विभागातील माजी विद्यार्थीनी कु.वर्षा उत्तम गुरुगुळे हिने सेट व नेट परीक्षेत यश मिळवल्याबद्दल तिचा सत्कार महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख यांच्या हस्ते करण्यात आला. तसेच या विभागाचा माजी विद्यार्थी सुदेश बनकर यानेही नेट परीक्षेत यश मिळवल्याबद्दल त्याचाही सत्कार मा.प्राचार्यांच्या हस्ते करण्यात आला.

या सत्कार समारंभाच्या वेळी मा.प्राचार्यांनी आपले मनोगत व्यक्त केले व शिक्षक पात्रता परीक्षेत यश मिळवल्याबद्दल त्यांचे अभिनंदन केले. यावेळी सेट/नेट परीक्षा उत्तीर्ण झालेल्या कु.वर्षा गुरुगुळे व सुदेश बनकर यांनीही आपले विचार मांडले. यावेळी भूगोल विभागातील सर्व प्राध्यापक व विद्यार्थी उपस्थित होते.

डॉ.एस.एन. गुजर

प्रवास व पर्यटन विभाग

महाविद्यालयातील भूगोल विभागामध्ये शैक्षणिक वर्ष २००७-०८ पासून यु.जी.सी., सी.ओ.पी. अंतर्गत प्रवास व पर्यटन (Travel and Tourism) कोर्स Certificate, Diploma and Advance Diploma या स्तरावर माफक फी मध्ये सुरू करण्यात आले. आत्तापर्यंत कोर्स पूर्ण केलेल्या ५० विद्यार्थ्यांना नोकरी व व्यवसाय करण्याची सुवर्णसंधी उपलब्ध झालेली आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ मध्ये Certificate, Diploma and Advance Diploma कोर्ससाठी अनुक्रमे ३०, ३४ आणि ११ अशा एकूण ७५ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला आहे. प्रवास व पर्यटन विभागाच्या वतीने दि.२७/०२/२०१७ रोजी गोंदवले, औंध, तळबीड, ज्योतिबा, पन्हाळा, कोल्हापूर या ठिकाणी एस.टी. महामंडळाच्या बसने अभ्यास सहलीचे आयोजन करण्यात आले होते. यावेळी पृथ्वीवरील विविध नैसर्गिक घटकांचे तसेच निसर्ग व मानव यांच्या संबंधातून तयार झालेले आर्थिक, सामाजिक आणि सांस्कृतिक घटकांचे निरीक्षण करण्यात आले. श्री क्षेत्र गोंदवलेकर महाराज देवस्थानास भेट देऊन औंध येथील संग्रहालय (म्युझियम) पाहण्यात आले. श्रीमंत बाळासाहेब महाराज यांच्या प्रतिमा, कलाकृती, पेंटिंग्ज, फोटो इ. चे निरीक्षण करण्यात आले व यमाईदेवी मंदिर पार्श्वभूमी व इतिहास तेथील सेवाभक्त पुजारी श्री. पाथरकर यांच्याकडून जाणून घेतला. पुढे तळबीड येथील सरसेनापती हंबीरराव मोहिते यांच्या समाधीस्थळाला भेट देण्यात आली व इतिहास जाणून घेतला. कोल्हापूरच्या वायव्येस १४ कि.मी. अंतरवर असलेल्या ज्योतिबा डोंगरावरील ज्योतीबा देवस्थानाला भेट देऊन छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या किल्ल्यांपैकी एक ऐतिहासिक पन्हाळा गडाचा इतिहास मार्गदर्शकांकडून जाणून घेतला. तसेच कोल्हापूर येथील महालक्ष्मी मंदिरास भेट देऊन रंकाळा तलाव पाहण्यात आला. यावेळी विद्यार्थ्यांनी अभ्यास सहलीमध्ये मिळालेल्या माहितीचे

संकलन केले व अहवाल लेखन करण्यात आले. सदर अभ्यास सहालीमध्ये ३९ विद्यार्थी व ३ प्राध्यापक सहभागी झाले होते. प्रवास व पर्यटन विभागाच्या वतीने विद्यार्थ्यांना प्रवास व पर्यटन क्षेत्रातील नवनवीन संधी, पासपोर्ट, व्हीसा, बस, रेल्वे, तिकीट आरक्षण व जगातील प्रमुख पर्यटन स्थळांविषयी वेळोवेळी मार्गदर्शन करण्यात आले.

डॉ. सी. व्ही. ताटे

वनस्पतीशास्त्र उद्यान समिती

बुधवार दि. ९-८-२०१७ रोजी दुपारी २.०० वाजता मा. प्राचार्य यांचे कार्यालयात उद्यान विभागातील सदस्यांची बैठक आयोजित करण्यात आली. महाविद्यालयाच्या परिसरात व वनस्पतीशास्त्र उद्यानातील विविध प्रकारच्या वनस्पती पिचकारी, महागोनी, कायपेलीया, झामीया, सायकश, क्रोटान्सभुजा, अड्डुळसा, कदंबा, बहावा, कडुनिंब, नारळ, शिसव, इक्सोरा-अल्मंडा पाम्स इ. वनस्पतींचे व्यवस्थापन व संगोपन करण्याचे ठरले. तसेच महाविद्यालयाच्या इमारतीसमोर लॉन (हिरवळ) तयार करण्यात आले. महाविद्यालयात असणाऱ्या वृक्षराईमुळे शांत, प्रसन्न व आल्हादादायक वातावरण निर्माण होते. या शैक्षणिक वर्षात सेड-नेट वर्मी कंपोस्ट खत प्रोजेक्ट तयार करण्यात आले आहेत व सदर वनस्पतीशास्त्र उद्यानास चेंनलिंग कंपाऊंड तयार करण्यात आले आहे. त्यामुळे विविध दुर्मिळ वनस्पतींचे संवर्धन व संगोपन करण्यास सोयीस्कर झाले.

सदर महाविद्यालयातील परिसरातील वनस्पतींचे व वनस्पतीशास्त्र उद्यानाचे व्यवस्थापन वनस्पतीशास्त्र, एम.सी.व्ही.सी., ए.पी.पी.एम. विभागातील सेवक, प्राध्यापक व विद्यार्थी यांचे मदतीने व मा. प्राचार्यांचे मार्गदर्शनाखाली उद्यानाचे व्यवस्थापन केले जाते.

प्रा. आर. एल. सावळजकर महाविद्यालय परिसर देखभाल समिती

शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ सालाकरिता परिसर देखभाल करण्यासाठी एक समिती गठीत करण्यात आली व त्या समितीच्या पुढीलप्रमाणे उपसमित्या करून कामाचे विभाजन करण्यात आले. (१) पाणीपुरवठा समिती, (२) फर्निचर दुरुस्ती समिती, (३) इलेक्ट्रीक दुरुस्ती समिती, (४) इमारत बांधकाम दुरुस्ती समिती, (५) परिसर स्वच्छता समिती, (६) महाविद्यालयीन वेबसाईट समिती, (७) महिला स्वच्छता समस्या निवारण समिती.

जून २०१७च्या पहिल्या मिटींगमध्ये वार्षिक कामासंबंधी आराखडा व नियोजन करण्यात आले व उपसमितींच्या माध्यमातून कार्यवाही सुरु केली. त्याप्रमाणे खालील कामे पूर्ण करण्यात आली. १) इमारत टेरेस, पाणी बाहेर जाण्याचे पाईप, खिडक्यावरील सज्जे इ. ची कचरा, झुडपे, गाळ, माती काढून स्वच्छता केली. पावसाचे पाणी बाहेर जाण्याची व्यवस्था केली.

२) वाहनतळ क्रीडांगणावरील वाढलेली झुडपे तोडून गवत काढून स्वच्छता केली.

३) संत तुकाराम महाराज पालखी बरोबर दिंडीतील वारकऱ्यांसाठी प्रकाश व्यवस्था व पाणी व्यवस्था केली.

४) वनस्पतीशास्त्र लॅब, रसायनशास्त्र लॅब, भौतिकशास्त्र लॅब, कणाशुशास्त्र लॅब, प्राणिशास्त्र लॅब या सर्व लॅबमध्ये कट्टे व फरशी बसवून घेतली.

५) सर्व कॉलेजची प्लोटींग नवीन टाईल्समधून घेतली.

६) विद्यार्थी व विद्यार्थिनींचे स्वच्छता गृहातील नळ, पाईप्स, न्हॉल्स व तसेच टाक्या बदलल्या. तसेच library पाणीपुरवठा चालू केला व वॉशबेसीन बसवून दिले.

७) महाविद्यालयातील बंद दिवे बदलून नवीन बसवून प्रकाश व्यवस्था केली.

८) महाविद्यालयातील वेबसाईट अपडेट केली.

९) महाविद्यालय परिसरातील जागोजागी फुटलेली पाईपलाईन दुरुस्त करून घेतली.

१०) इन्डोअर पाणीपुरवठा कार्यान्वित केला.

डॉ. एस. एच. भोसले

माहिती पत्रक समिती

महाविद्यालयात शिक्षणासाठी प्रवेश घेऊ इच्छिणाऱ्यांना व परिसरातील पालकांसह अन्य घटकांना महाविद्यालयाविषयी सुखोल माहिती न्हावी या उद्देशाने महाविद्यालयातून माहितीपत्रक प्रकाशित केले जाते. सदर माहितीपत्रकातून महाविद्यालयाच्या स्थापनेपासून आजपर्यंत झालेल्या प्रगतीचा संक्षिप्त आढाव्यासह महाविद्यालयात शिकविले जाणारे विविध अभ्यासक्रम, भौतिक सुविधा, क्रीडा विषयी धोरण विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण प्रगतीसाठी राबविले जाणारे उपक्रम, ग्रंथालय याविषयी माहिती प्रसिद्ध केली जाते. प्रवेश घेवू इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांना विविध अभ्यासक्रमासाठी आकारले जाणारे शुल्क विद्यार्थी-पालकांसाठी

तयार केलेली नियमावली माहितीपत्रकातून प्रसिद्ध केली जाते.

माहितीपत्रकातून व्यवस्थापन समिती, प्राध्यापक, प्राध्यापाकेतर कर्मचारी यांची माहिती दिली जाते. सदर माहितीपत्रकात विद्यापीठाने आखून दिलेले नियमांचा समावेश असतो. शैक्षणिक वर्षाच्या सुरुवातीला सदर माहितीपत्रक अत्यल्प दराने महाविद्यालयाच्या भांडारातून वितरित केले जाते.

डॉ. ए.सी.कुंभार

आरोग्य केंद्र समिती

शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ या कालावधीमध्ये आरोग्य केंद्राच्या माध्यमातून कॉलेजमधील प्रत्येक विभागाकडील फस्ट एंड बॉक्सधील Expire मेडिसिन काढून टाकली व त्यामध्ये नवीन मेडिसिन वितरित केली. तसेच बी.एस्सी भाग ३ प्राणीशास्त्र विभागातील विद्यार्थ्यांकडून कॉलेजमधील बी.एस्सी. भाग २ या वर्गाचा हिमोग्लोबीन व ब्लड ग्रुप चेकिंग कॅम्प राबविणेत आला. तसेच बी.एस्सी. भाग १ या वर्गाच्या काही बॅचेसचे ब्लडप्रेसर चेकींग करण्यात आले. तसेच ज्या विद्यार्थ्यांचे Hb Percentage कमी झाले त्यांना आहाराविषयी सूचना दिल्या व आपले आरोग्य कसे सांभाळावे याची माहिती दिली

डॉ. एस.एच.भोसले

इतिहास अभ्यास मंडळ

- दि.१ ऑगस्ट २०१७ रोजी लोकमान्य बाळ गंगाधर टिळक पुण्यतिथी व लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे यांच्या जयंतीनिमित्त इतिहास अभ्यास मंडळाची स्थापना करण्यात आली.
- दि.५ सप्टेंबर २०१७ रोजी बी.ए.भाग-३ या वर्गातर्फे शिक्षक दिनाचे आयोजन केले होते.

- दि.१ डिसेंबर २०१७ रोजी शतायुषी स्वातंत्र्यसैनिक रघुनाथ माने-गुरुजी यांची इतिहास विभागातर्फे भेट घेण्यात आली. '१९४२ स्वातंत्र्यसंग्राम व तुरुंगवास' या विषयावरील आठवणींना उजाळा देण्यात आला.

- दि.१ जानेवारी २०१८ रोजी सहकारमहर्षि शंकरराव मोहिते-पाटील यांच्या जन्मशताब्दीनिमित्त डॉ. दत्तात्रय मगर यांचे B.A.III History या वर्गात 'सहकारमहर्षि यांचे जीवनकार्य' या विषयावर व्याख्यान आयोजित केले होते.

डॉ. एस.टी.वाघमारे

रत्नशंकर निसर्ग मंडळ

महाविद्यालयात शिक्षण घेताना युवापिढीला निसर्गविषयी जागरूकता व आवड निर्माण व्हावी या उद्देशाने महाविद्यालयात "रत्नशंकर निसर्ग मंडळ" या NGO संस्थेची स्थापना कार्यान्वित आहे. या मंडळामार्फत वर्षभरात पक्षी निरीक्षण, निसर्ग भ्रमंती, गिरीभ्रमण, जलाशयांना भेटी, वन्यजीव छायाचित्रिकरण, निसर्ग वाचन इत्यादी उपक्रम राबविले जातात. या उपक्रमांना विद्यार्थ्यां-कडून उत्स्फूर्त प्रतिसाद मिळतो. या उपक्रमामधून विद्यार्थ्यांना निसर्गाच्या सानिध्यात येवून निसर्गावलोकनाचा आनंद मिळतो.

शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ मध्ये राबविण्यात आलेले उपक्रम :

- दि.२२/०८/२०१७ रोजी उजनी धरण परिसरात निसर्गभ्रमंती व पक्षीनिरीक्षण. सहभागी विद्यार्थी-२६ व प्राध्यापक-२.
- दि.०७/०२/२०१८ रोजी पुणे जिल्ह्यातील भिगवण जवळच्या कुंभारागाव, टाकळी व डिकसळ या गावांच्या शिवारातील उजनी जलाशयाच्या पाणफुगवठ्यावर पक्षी निरीक्षण. सहभागी विद्यार्थी-२०० व प्राध्यापक-४.
- दि.१२/०३/२०१८ रोजी गिरझणी (ता.माळशिरस) येथील तलावावर निसर्गवाचन व पक्षीनिरीक्षण. सहभागी विद्यार्थी-१० व प्राध्यापक-१.

डॉ. ए.सी.कुंभार

वार्षिक स्वयंमुल्यमापन पध्दत

सन२०१७-१८ मध्ये महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापकांना PBAS चे फॉर्मस् नवीन तयार करून प्रत्येकाच्या E-mail वर पाठविले आहेत. फॉर्म भरून डॉ.एच.एच.भोसले यांच्याकडे हार्ड कॉपी व डॉ.ए.आर.बाबर यांच्याकडे जमा करण्यात आले.

डॉ.आर.के.पाटील

विद्यार्थी प्रतिसाद प्रश्नावली

राष्ट्रीय मुल्यांकन परिषदेच्या नियमावलीनुसार महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना अध्यापनासंदर्भात महाविद्यालयाने पुरविलेल्या पायाभूत सुविधा, ग्रंथालय, कार्यालय, प्रशासन, इंटरनेट इ. बाबींमध्ये काही उणीवा जाणवत असतील तर त्या उणीवांची पूर्तता करण्यासाठी महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांकडून दरवर्षी प्रतिसाद प्रश्नावली बनवून घेतली जाते. या प्रश्नावलीचा कॉलेज पातळीवर विचार करून विद्यार्थ्यांसमोर येणाऱ्या समस्या सोडविण्याचा प्रयत्न केला जातो. विद्यार्थी प्रतिसाद प्रश्नावली भरून घेतल्यानंतर विद्यार्थ्यांकडून आलेल्या

सूचना महाविद्यालयातील संबंधित विभागांना निदर्शनास आणून दिल्या जातात व त्यानुसार योग्य त्या सुधारणा केल्या जातात. त्याच बरोबर पालक माजी विद्यार्थी व ज्या अस्थापनेत या महाविद्यालयाचे माजी विद्यार्थी सेवेत आहेत त्यांचे कडूनही प्रतिसाद प्रश्नावली भरून घेण्यात आल्या आहेत.

डॉ. एस. व्ही. शिंदे

नेट/सेट मार्गदर्शन केंद्र विभाग

विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या ११व्या पंचवार्षिक योजने अंतर्गत महाविद्यालयात नेट-सेट मार्गदर्शन केंद्र २०११-१२ पासून सुरू आहे. या केंद्रामार्फत मागासवर्गीय, अल्पसंख्यांक, विशेष मागास प्रवर्ग व आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल विद्यार्थ्यांबरोबरच खुल्या प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी विशेष सुविधा पुरविण्यात येतात.

महाविद्यालयातील नेट/सेट मार्गदर्शन केंद्र ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांसाठी दीपस्तंभासमान कार्य करित आहे. म्हणूनच आजतागायत या केंद्रातून २२ विद्यार्थी विद्यार्थिनी नेट/सेट परीक्षा उत्तीर्ण झाले आहेत. केंद्राच्या वतीने परीक्षार्थींसाठी तज्ञ मार्गदर्शकांची व्याख्याने, पुस्तक प्रदर्शन, कार्यशाळा, सराव परीक्षा, इंटरनेट सुविधा, परीक्षा संदर्भातील अद्ययावत माहिती इ. सुविधा पुरविण्यात येतात. ग्रंथालयात नेट/सेट संबंधी पुस्तके उपलब्ध आहेत.

श्री. वर्ष २०१७-१८ मध्ये नेट/सेट केंद्र व महाविद्यालयाचे रविंद्रनाथ टागोर ग्रंथालय यांचे वतीने दि. १२-०८-२०१७ पुस्तक प्रदर्शन भरविण्यात आले. सदर प्रदर्शनामध्ये नेट/सेट परीक्षा संदर्भातील पुस्तके व अन्य उपयुक्त पुस्तकांचे प्रदर्शन भरविण्यात आले.

प्रा. एन. टी. लोखंडे

मुलांचे वसतीगृह

विद्यापीठ अनुदान आयोग नवी दिल्ली यांच्या अनुदानातून शंकरराव मोहिते महाविद्यालय मुलांच्या वसतीगृहाचे बांधकाम २००१-२००२ या शैक्षणिक वर्षात करण्यात आले आहे. महाविद्यालयामध्ये प्रवेश घेतलेल्या गरीब, होतकरू, गुणवंत, गरजू, मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना व खेळाडूंना नाममात्र फी घेऊन प्रवेश दिला जातो. विद्यार्थ्यांच्या अभ्यासासाठी स्वतंत्र अभ्यासकक्ष उपलब्ध करून दिला आहे. वसतीगृहातील प्रत्येक विद्यार्थ्यांच्या समस्या सोडविण्याच्या दृष्टीने त्यांना मार्गदर्शन आणि समुपदेशन केले जाते. वसतीगृहामध्ये ६ खोल्या उपलब्ध आहेत आणि २४ विद्यार्थ्यांची क्षमता आहे.

प्रा. डी. ए. कोकाटे

कॅन्टीन कमिटी

महाविद्यालयाच्या आवारात उपस्थित विद्यार्थी, विद्यार्थिनी, प्राध्यापक व शिक्षकेतर सेवक यांचेसाठी कॅन्टीनची सुविधा उपलब्ध आहे. सदर कॅन्टीन मध्ये चहा, कॉफी तसेच फराळाचे स्वच्छ ताजे पदार्थ योग्य दरात मिळतात. जंक फुड दिले जात नाही. सदर कॅन्टीनची सुसज्ज इमारत असून सर्व सोयी येथे उपलब्ध आहेत. कॅन्टीनसाठी ग्रामपंचायतीचा शुध्द, स्वच्छ व भरपूर पाणीपुरवठा केला जात असून त्यासाठी महाविद्यालयाच्या आवारात पाणी पुरवठ्यासाठी स्वतंत्र टाकी बांधली आहे. R.O. Water ची सोय करण्यात येणार आहे. महाविद्यालयात आलेले विद्यार्थी, पाहुणे, परीक्षक, ऑडीटर इत्यादींच्या भोजनाचीही सोय कॅन्टीनमध्ये गरजेप्रमाणे केली जाते. विद्यार्थी व प्राध्यापक यांचेसाठी स्वतंत्र कक्ष असून विनम्र व तत्पर सेवा दिली जाते.

डॉ. बी. एन. घोरपडे

अर्थशास्त्र विभाग

सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षात ६० विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्यात आला. या शैक्षणिक वर्षात अर्थशास्त्र विभागाच्या वतीने विविध कार्यक्रम घेण्यात आले. सहकार महर्षि शंकरराव मोहिते-पाटील यांच्या जन्मशताब्दी वर्षानिमित्ताने सोलापूर विद्यापीठ अर्थशास्त्र परिषद आणि अर्थशास्त्र विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'अर्थशास्त्राचे अध्ययन व संशोधन' करणाऱ्या पदवी व पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांसाठी अर्थशास्त्र संशोधन पेपर सादरीकरण स्पर्धा दिनांक ३०.१२.२०१७ रोजी घेण्यात आली. सदर स्पर्धेत ३८ संशोधन पेपरचे वाचन करण्यात आले. पदव्युत्तर स्तरासाठी प्रथम क्रमांकाचा रु. ३००१/- द्वितीय क्रमांकासाठी रु. २००१/- व तृतीय क्रमांकासाठी रु. १००१/- आणि त्याचबरोबर पदवी स्तरासाठी प्रथम क्रमांकासाठी रु. २००१/- द्वितीय क्रमांकासाठी रु. १००१/- आणि तृतीय क्रमांकासाठी रु. ७५०/- पारितोषिके देण्यात आली. सदर स्पर्धेमुळे मुलांमध्ये संशोधनवृत्ती वाढीस मदत झाली.

● दिनांक २१.०१.२०१८ रोजी बारामती येथे भरलेल्या कृषी प्रदर्शनास अर्थशास्त्र विभागातील २५ विद्यार्थ्यांनी भेट दिली. प्रदर्शन पाहिल्याने विद्यार्थ्यांमध्ये शेतीचे आधुनिकीकरण नवे तंत्र, पीक पध्दती, पूरक उद्योग इत्यादिचे अत्याधुनिक ज्ञान प्राप्त झाले.

● दि. १५.२.२०१८ रोजी शिवामृत सहकारी संघ विजयनगर येथे अर्थशास्त्र विभागातील ५० विद्यार्थी आणि विद्यार्थिनींनी

भेट दिली. दूध संकलन, दूध प्रक्रिया, दुग्धजन्य पदार्थांची निर्मिती इ. सखोल माहिती घेतली. अर्थशास्त्र विभागाच्या वतीने विद्यार्थ्यांना अर्थशास्त्रीय चालू घडामोडी, शेती, उद्योग, सेवा इ. क्षेत्रातील बदल अशा विषयावर वेळावेळी चर्चा विद्यार्थ्यांच्यामध्ये घेणेत आल्या.

माननीय प्राचार्यांच्या मार्गदर्शनाखाली अर्थशास्त्र संशोधन केंद्र सुरू असून एकूण ८ विद्यार्थी पीएच.डी.चे संशोधन करीत आहेत.

प्रा.डॉ.डी.एस.बागडे

पदवी व पदव्युत्तर हिंदी विभाग

श्री.वर्ष २०१७-१८ या वर्षात हिंदी विभागात खालील कार्यक्रमांचे आयोजन केले गेले.

- दि. २९.७.२०१७ रोजी श्री.शंकर म्हंत्रे (शाखा प्रबंधक, Credit Manager, बँक ऑफ इंडिया, माळेवाडी, शाखा) यांचे "हिंदी के माध्यम से रोजगार के सुअवसर" या विषयावर सर्व विद्यार्थ्यांसाठी व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.

- दि. १५.९.२०१७ रोजी डॉ.राजेंद्र खैरनार (अध्यक्ष, हिंदी विभाग, विद्या प्रतिष्ठान, बारामती) यांचे हिंदी दिवस निमित्ताने व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.

- दि. २२.२.२०१८ रोजी श्री.रुपेश जैन (खजांची Cashior बँक ऑफ इंडिया, माळेवाडी शाखा) यांचे "हिंदी के माध्यम से बँक परीक्षा की तैय्यारी" या विषयावर बी.ए.भाग-३च्या विद्यार्थ्यांसाठी व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.

या तीनही कार्यक्रमांना पदवी व पदव्युत्तर हिंदी विभागाच्या विद्यार्थ्यांबरोबरच महाविद्यालयातील विद्यार्थी बहुसंख्येने उपस्थित होते.

- दि. ४ सप्टेंबर २०१७ रोजी महाविद्यालयाच्या वतीने घेण्यात आलेल्या गजल लेखन व गायन कार्यशाळेत हिंदी विभागाचे १४ विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

- दि. ९.९.२०१७ रोजी विवेकानंद कॉलेज कोल्हापूर येथे झालेल्या राष्ट्रीय चर्चासत्रात हिंदी विभागाचे खालील विद्यार्थी सहभागी झाले.

- १) कु.मुमताज शेख - बी.ए.भाग-३
- २) श्री.हर्षवर्धन चव्हाण - बी.ए.भाग-३
- ३) श्री.मोहसीन शेख - बी.ए.भाग-३
- ४) श्री.समीर शेख - बी.ए.भाग-३

- दि. २८.१२.२०१७ रोजी दयानंद कला व शास्त्र महाविद्यालय येथे बी.ए.भाग-२ निर्धारित नवीन अभ्यासक्रमाबाबत झालेल्या विद्यापीठस्तरीय कार्यशाळेत हिंदी विभागाचे खालील विद्यार्थी सहभागी झाले.

१) कु.आरती चंदनकर - बी.ए.भाग-२

२) श्री.मोहसीन पठाण - बी.ए.भाग-२

- श्री.शहाजी छत्रपती महाविद्यालय, कोल्हापूर येथे १२.१.२०१८ रोजी झालेल्या राष्ट्रीय चर्चासत्रात हिंदी विभागाचा श्री.समाधान वाघमोडे हा विद्यार्थी सहभागी झाला.

- दि. १६ व १७ मार्च २०१८ रोजी कर्नाटक विद्यापीठ, धारवाड येथे झालेल्या आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रात हिंदी विभागाच्या श्री.समाधान वाघमोडे या विद्यार्थ्यांनी "दलित चेतना की संहिता : सलाम" या विषयावर आलेख वाचन केले.

डॉ.सौ.ए.बी.कुचेकर

विद्यार्थी-पालक-शिक्षक संघ

महाविद्यालयात विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांच्या अध्यक्षतेखाली 'विद्यार्थी-पालक-शिक्षक संघा'ची स्थापना करण्यात आली. या संघामध्ये विद्यार्थी, पालक, शिक्षक यांचे प्रतिनिधी घेण्यात आले. या संघाच्या वतीने दि. ११ सप्टेंबर २०१७ रोजी महाविद्यालयात विद्यार्थी-पालक-शिक्षक यांचा मेळावा आयोजित केला. या मेळाव्यात विद्यार्थी, पालक, शिक्षक संघाचे पदसिध्द अध्यक्ष महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख यांनी संघाच्या कार्याच्या रूपरेषा मांडून विद्यार्थी, पालक, शिक्षक यांना आपआपल्या जबाबदारीची जाणीव करून दिली.

डॉ.एस.यु. पवार

शिस्त समिती

महाविद्यालय परिसरात शिस्त राखण्यासाठी महाविद्यालयात शिस्त समिती स्थापन करण्यात येते. समितीची या वर्षी दि. २२ जुलै २०१७ मध्ये मा.प्राचार्य यांच्या अध्यक्षतेखाली बैठक घेण्यात आली. सदर बैठकीमध्ये खालील निर्णय घेण्यात आले व त्यांची अंमलबजावणी करण्यात आली.

१) महाविद्यालयातील प्रत्येक वर्गाला ड्रेसकोड दिला आहे त्यानुसार विद्यार्थ्यांना ड्रेसकोडशिवाय वर्गात बसू दिले जात नाही.

२) विद्यार्थ्यांना मोबाईल वापरण्यास बंदी केली आहे.

३) ऑफ तास असेल त्यावेळी विद्यार्थ्यांना व्हराड्यातून फिरून देता ग्रंथालयात पाठविले जाते.

४) वाहनासाठी पार्किंगची सोय विद्यार्थी, विद्यार्थिनी, शिक्षक यांच्यासाठी वेगवेगळी करण्यात आली आहे.

५) महाविद्यालयात अधिक शिस्त लागावी म्हणून मुख्य गेटवरील वॉचमन सकाळी ९ वा.पासून गेटवर हजर असतात.

६) विद्यार्थ्यांच्या शिस्तीसाठी पोलीस व त्याचे "दामिनी पथक" वरचेवर महाविद्यालयास भेट देतात.

प्रा.जी.आर. माने

पदव्युत्तर इतिहास विभाग

शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ यावर्षी सोलापूर विद्यापीठाच्यावतीने एम.ए.भाग-१ इतिहास या विषयाची प्रवेश पात्रता परीक्षा (Entrance Exam.) उत्तीर्ण होऊन २९ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला तर एम.ए.भाग-२ या वर्गात २६ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला.

• दि. ९ ऑगस्ट २०१७ रोजी प्रा. धायगुडे जी.जी. यांचे NET/SET परीक्षेच्या संदर्भात व्याख्यान आयोजित केले होते.

• दि. २४.२.२०१८ रोजी 'शिवकालीन शेतीव्यवस्था' या विषयावर विद्यापीठस्तरीय परिसंवाद आयोजित केला होता. या कार्यक्रमाचे प्रमुख पाहुणे प्रा.विष्णू सुर्वे व प्रा.डॉ. विश्वनाथ

आवड हे होते. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख होते.

डॉ. एस.टी. वाघमारे

माजी विद्यार्थी संघ समिती

माजी विद्यार्थी संघ समितीची बैठक दि. १८.११.२०१७ रोजी दुपारी १.३० वाजता मा.प्राचार्य यांचे कार्यालयात घेण्यात आली. सदर समितीतील सर्व सदस्यांच्या मतानुसार महाविद्यालयीन स्तरावर माजी विद्यार्थी संघ समितीची स्थापना करण्यात आली. त्यानुसार माजी विद्यार्थी मेळावा-द्वितीय सत्रामध्ये घेण्याचे ठरले. सदर माजी विद्यार्थी मेळाव्यामध्ये संशोधक, प्राध्यापक, डॉक्टर, वकील, पोलीस, मिल्डी, शेंती-उद्योजक, समाजसुधारक, खेळाडू, सिनेमा सृष्टी इ. क्षेत्रातील माजी विद्यार्थ्यांना सहभागी करून घेण्याचे ठरले.

दि. १८ फेब्रुवारी २०१८ रोजी सकाळी ११.०० वाजता सन २००८ मधील विज्ञान विभागातील माजी विद्यार्थ्यांचा स्नेह-मेळावा महाविद्यालयामध्ये घेण्यात आला. सर्वांनी महाविद्यालयाच्या सर्वांगीण विकासाची चर्चा करून आढावा घेतला. सदर मेळाव्यामध्ये ३० विद्यार्थी सहभागी झाले होते. माहे मे-जूनमध्ये मोठ्या प्रमाणात माजी विद्यार्थी मेळावा घेण्याचे ठरले.

प्रा.आर.एल. सावळजकर

राज्यशास्त्र विभाग

वार्षिक नियोजन कार्यक्रम व घेतलेले उपक्रम बी.ए.भाग-१ व २

अ. नं.	उपक्रम	दिनांक	तपशिल	विषय	एकूण विद्यार्थी संख्या
१	सेमिनार	१२.८.१७	उपस्थित सर्व मुलांचा सहभाग नोंदविला	राखीव जागांची आवश्यकता आहे का ?	५५
२	कथासार	२४.९.१७	उपस्थित सर्व मुलांचा सहभाग नोंदविला	कथालेखन व गटनिहाय वाचन	४४
३	विषय मांडणी	२३.१२.१७	उपस्थित सर्व मुलांचा सहभाग नोंदविला	जी.एस.टी.या विषयावर मुलांना त्यांचे विचार मांडण्यास सांगितले.	३५
४	काव्य वाचन	२०.१.१८	मुक्तार कोरबू व भक्ती मगर यांना उत्कृष्ट मांडणीसाठी क्रमांक देणेत आले.	प्रत्येक विद्यार्थ्यांस कविता या विषयावर स्वतःची किंवा दुसऱ्या कोणाचीही कविता सादर करणेस सांगितले त्यामधून क्रमांक काढण्यात आले.	२६

१	२	३	४	५	६
५	एका वाक्यात मांडणी	३.२.१८	प्रियदर्शनी क्षिरसागर व प्रशांत माने यांना उत्कृष्ट मांडणीसाठी क्रमांक देणेत आले	प्रत्येक विद्यार्थ्यास कविता या विषयावर स्वतःची किंवा दुसऱ्या कोणाचीही कविता सादर करणेस सांगितले त्यामधून क्रमांक काढण्यात आले 'एका वाक्यात मांडणी'	२२
६	छोटी सहल	२८.१२.१७	शिव पार्वती मंदिर व लक्ष्मीबाई कन्या प्रशाला चित्रप्रदर्शन पाहणी	लक्ष्मीबाई कन्या प्रशालेच्या मुलींनी स्वतः तयार केलेले चित्रप्रदर्शन पाहणी व खरेदी	६०
७	मुलाखत	२४.९.१७	निवास भोसले, ऐश्वर्या पताळे, पायल इंगोले, अक्षय सावंत, अंजली लावंड, परवीन शेख	पी.एस.आय.सावंत साहेब मुख्याध्यापक प्रताप पाटील सर	१७
८	गेस्ट व्याख्यान	११.१२.१७	स्पर्धा परीक्षा बाबत चर्चा सहभाग	स्पर्धा परीक्षा बाबत चर्चा सहभाग सागर साळुंखे	२६
९	आवडलेले पुस्तक	२४.७.१७	आवडलेले पुस्तक वाचन उपक्रम यांना उत्कृष्ट मांडणीसाठी क्रमांक देणेत आले.	या उपक्रमांतर्गत आणि 'महात्म्याची अखेर जगन फडणीसांच्या पुस्तकाचे वाचन करणेत आले.	१९
१०	आवडलेले पुस्तक मांडणी	२५.७.१७	आवडलेले पुस्तक वाचन उपक्रम	या उपक्रमांतर्गत आणि 'गंगेत गगन वितळले' या अंबरीष मिश्रांच्या पुस्तकाचे वाचन करणेत आले.	२१
११	फिल्म क्लब चर्चा	३.१२.१७	राहुल वाघमोडे व पूजा हुंबे यांना उत्कृष्ट मांडणीसाठी क्रमांक देणेत आले	फिल्म या विषयावर चर्चा घेणेत आली व ज्यांनी उत्कृष्ट मांडणी केली त्यांमधून मुला-मुलींमधून १ क्रमांक काढणेत आला व त्यांना बक्षीस देणेत आली.	३५
१२	खाल्लेल्या वस्तूंची नाव	५.१२.१७	महादेव चव्हाण व निशीगंधा पवार यांना उत्कृष्ट मांडणीसाठी क्रमांक देणेत आले	खाल्लेल्या वस्तूंची नावे या टास्क मध्ये वडापाव खाण्यास दिला. त्यामध्ये वापरण्यात आलेल्या पदार्थांची इंग्लिशमधून नावे सांगण्यास सांगितले	४४
१३	चित्रवाचन व मांडणी	९.१२.१७	प्रतिक काळे व नेहा आवड यांना उत्कृष्ट मांडणीसाठी क्रमांक देणेत आले	उपस्थित विद्यार्थ्यांना चित्र देणेत आली व त्या विषयावर चर्चा घेणेत आली व ज्यांनी उत्कृष्ट मांडणी केली त्यांमधून मुला-मुलींमधून एक क्रमांक काढणेत आला व त्यांना बक्षीस देणेत आली	३२
१४	ऑब्जेक्टिव्ह प्रश्न	१७.२.१८	अभ्यासक्रमांतर्गत	ऑब्जेक्टिव्ह प्रश्न अभ्यासक्रमांतर्गत तयारी होणेसाठी मुलामुलींना एकमेकांना प्रश्न विचारण्यात आले	३५

१	२	३	४	५	६
१५	एकदिवसीय सहल	१७.३.१८	एकदिवसीय सहल	महाराष्ट्र शासनाच्यावतीने प्रायोगिक प्रकल्प म्हणून सुरू केलेले भारतातील पहिले पुस्तकांचे गाव महाबळेश्वर जवळील भिलार याठिकाणी राज्यशास्त्र विभागातील विद्यार्थ्यांच्या एकदिवसीय सहलीचे आयोजन करण्यात आले.	६०

डॉ.व्ही.एम. आवड

सहल विभाग

महाविद्यालयातील विविध विभागांमार्फत वर्षभरात अभ्यास सहली, प्रकल्प भेटी, पर्यावरण भेटी तसेच विविध ठिकाणी शिबीरे आयोजित केली जातात. सहल समिती कडून चालू वर्षात सहल विषयी नियमावली, विद्यार्थी-पालक संवाद, वाहन उपलब्धता व वाहनाचे कागदपत्र पडताळून पाहणे, संस्थेकडून परवानगी मागून घेणे इत्यादी कामकाज करण्यात आले. चालू शैक्षणिक वर्षात विविध विभागामार्फत खालीलप्रमाणे अभ्यास सहली, प्रकल्पभेटी, पर्यावरण भेटी पूर्ण करण्यात आले.

प्राणीशास्त्र विभागाने दि. २२.८.१७ रोजी उजनी जलाशया-वरील भीमानगर परिसरातील शासनाच्या मत्स्यबीज केंद्रास तृतीय वर्षाच्या विद्यार्थ्यांसाठी अभ्यासभेट आयोजित केली होती.

दि. २०.१२.२०१७ रोजी बी.कॉम. भाग-३ या वर्गातील विद्यार्थ्यांनी वाई, पाचगणी, महाबळेश्वर, मुरुड व जंजीरा या ठिकाणी शैक्षणिक सहल आयोजित केली होती.

भूगोल विभागाने दि. ३ ते ८ जानेवारी कालावधीत म्हैसूर, बेंगळूरू, ऊटी या ठिकाणी शैक्षणिक सहल आयोजित केली होती.

प्राणिशास्त्र विभागाने बी.एस्सी. भाग-२ या वर्गासाठी पुणे जिल्ह्यातील भिगवणजवळच्या उजनी जलाशयावर एक दिवसाची शैक्षणिक भेट दि. ७.२.१८ रोजी आयोजित केली होती.

डॉ.ए.सी कुंभार

मतदार नावनोंदणी कक्ष

सोलापूर विद्यापीठाशी संलग्नित असणाऱ्या प्रत्येक महाविद्यालयामध्ये मतदार नावनोंदणी कक्ष स्थापन करण्यात आला असून शंकरराव मोहिते महाविद्यालयात देखील हा कक्ष स्थापन करण्यात आला आहे. यासाठी नोडल ऑफिसर म्हणून प्रा.डॉ.लॉन्डे सी.बी. यांची नियुक्ती करण्यात आली आहे.

भारत हे लोकशाही राष्ट्र असल्यामुळे मतदान करणे व आपला प्रतिनिधी निवडून देणे ही प्रत्येकाची नैतिक जबाबदारी आहे. या दृष्टीने दि. १ जानेवारी २०१७ रोजी वयाची १८ वर्षे पूर्ण असणाऱ्या प्रत्येक नागरिकास आपला मतदानाचा हक्क बजावता यावा यासाठी व विद्यार्थ्यांमध्ये मतदानाविषयी जाणीवजागृती निर्माण करण्यासाठी हे विशेष अभियान सुरू करण्यात आले आहे.

मतदार नावनोंदणी कक्षाचे उद्घाटन :

शंकरराव मोहिते महाविद्यालयात दि. ६.८.२०१७ रोजी मतदार नाव नोंदणी कक्षाचे उद्घाटन महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख यांच्या हस्ते करण्यात आले. यावेळी आपल्या अध्यक्षीय भाषणात त्यांनी विद्यार्थ्यांना मतदानाचे महत्त्व पटवून दिले व १००% विद्यार्थ्यांनी या अभियानात सहभागी होण्याचे आवाहन केले. नोडल ऑफिसर प्रा.डॉ.लॉन्डे सी.बी. यांनी विद्यार्थ्यांना मतदान नाव नोंदणी संदर्भात दि. १७.६.१७ रोजी नोटीस काढून फॉर्म नं. ६ व नाव नोंदणीसाठी आवश्यक कागदपत्रांची माहिती दिली.

मतदार नाव नोंदणी कार्यशाळा :

सोलापूर विद्यापीठात दि. २७.६.१७ रोजी मतदार नाव नोंदणी कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. महाविद्यालयाने तरुणांमध्ये लोकशाहीची मूल्ये रुजवण्यासाठी व मतदारांच्या संख्येत वाढ व्हावी या उद्देशाने या कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यशाळेच्या उद्घाटन कार्यक्रमासाठी सोलापूर विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ.एन.एन. मालदार व प्रमुख उपस्थिती म्हणून सतिश धुमाळ उपजिल्हाधिकारी उपस्थित होते. तसेच या कार्यशाळेसाठी विद्यापीठाशी संलग्नित सर्व महाविद्यालयातील नोडल ऑफिसर सहभागी झाले होते.

नितर पुर्ननिरीक्षण अभियान :

शंकरराव मोहिते महाविद्यालयात भारत निवडणूक आयोगाच्या निर्देशानुसार नितर पुर्ननिरीक्षण अभियान महसूल प्रशासनाच्या वतीने राबविण्यात आले होते. या अभियानाअंतर्गत दि. १ जुलै ते ३१ जुलै २०१७ या कालावधीत बी. ए., बी. कॉम., बी. एस्सी. या वर्गातील १०३ विद्यार्थ्यांची नाव नोंदणी करण्यात आली. तसेच नाव व पत्त्यामधील दुरुस्तीसाठी फॉर्म नं. ८ भरण्यात आले.

राष्ट्रीय मतदार दिवस :

दि. २५ जानेवारी २०१८ रोजी राष्ट्रीय मतदार दिवस साजरा करण्यात आला. यावेळी विशेष श्रमसंस्कार शिबीरात मौजे खंडाळी येथे गावातून मतदार जनजागृती रॅलीचे आयोजन करण्यात आले होते. तसेच मतदान जनजागृती संदर्भात 'मतदार राजा जागा हो' व 'होय मी मतदान करणारच' या विषयावर पथनाट्याचे सादरीकरण करण्यात आले होते.

लोकशाही पंधरवडा :

दि. ७.२.२०१८ रोजी सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर येथे लोकशाही पंधरवडा या कार्यक्रमांतर्गत चर्चासत्राचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यशाळेत महाराष्ट्र राज्याचे निवडणूक आयुक्त मा.जे.एस. सहायिया, मा.श्री. शेखर चेने व विद्यापीठाचे प्र.कुलगुरू मा.प्रा.नितीन कर्मळकर, जिल्हाधिकारी राजेंद्र भोसले आदि मान्यवर उपस्थित होते.

लोकशाही टिकवणे ही युवकांची जबाबदारी असून मतदारांच्या संख्येत वाढ व्हावी या उद्देशाने चर्चासत्राचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यशाळेत महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख, नोडल ऑफिसर प्रा.डॉ.लॉरे व्ही.सी.बी. व महाविद्यालयातील ५ विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

निवडणुक साक्षरता क्लबची स्थापना :

शंकरराव मोहिते महाविद्यालयात विद्यार्थ्यांना मतदानाची जाणिव जागृती करण्यासाठी मा.प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख यांच्या मार्गदर्शनाखाली विद्यापीठ परिपत्रकानुसार दि. २६.१२.१७ रोजी निवडणुक साक्षरता क्लबची स्थापना करण्यात आली. यात नोडल ऑफिसर प्रमुख व महाविद्यालयातील १० विद्यार्थ्यांचा समावेश करण्यात आला असून या निवडणुक साक्षरता क्लबच्या वतीने मतदार जनजागृती अभियान राबवून मतदार नावनोंदणी करण्याचे कार्य हाती घेण्यात आले आहे.

जागतिक महिला दिन :

दि. ८ मार्च २०१८ रोजी महाविद्यालयात जागतिक महिला दिवस साजरा करण्यात आला. या दिवशी महाविद्यालयातील मुलींमध्ये मतदानाविषयी जनजागृती अभियान राबविण्यात आले व मतदार नाव नोंदणी फॉर्मचे वाटप करून मतदार नाव नोंदणी फॉर्म नं. ६ भरून घेण्यात आले.

डॉ.सी.बी. लॉरे

ग्रामीण वसाहत (स्वडेगाव) सर्वेक्षण

सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर बी.ए.-भाग ३, भूगोल विषयाच्या प्रात्यक्षिक अभ्यासक्रमात प्रकल्प अहवालाचा समावेश आहे. शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ मध्ये प्रात्यक्षिक अभ्यासासाठी भूमीउपयोजन सर्वेक्षणाचे आयोजन करण्यात आले होते. माळशिरस तालुक्यातील येळीव गावच्या भौगोलिक परिस्थितीचा आणि तेथील शेती जमिनीचा कसा उपयोग केला जातो याचा अभ्यास भूमी उपयोजन सर्वेक्षणात करण्यात आला.

सुरुवातीस सर्वेक्षणासाठी आवश्यक असणारी गावाविषयीची माहिती विद्यार्थ्यांनी गावातील प्रथम नागरिक, तलाठी, ग्रामसेवक यांच्या मदतीने जमा केली. दि.२१/१२/२०१७ रोजी नियोजनानुसार सर्वेक्षणात भूगोल विभागातील ३४ विद्यार्थी आणि ०२ प्राध्यापक सहभागी झाले होते. यावेळी भूमी उपयोजन सर्वेक्षणाचा उद्देश ग्रामस्थांना सांगण्यात आला व शेती करण्याची पद्धत, बहुपीक पद्धती, आंतरपिकांची लागवड, पाण्याची उपलब्धता, बाजारपेठेचा अभ्यास, आर्थिक शिस्त व नियोजन, नियमित कर्जफेड, मर्यादित उत्पादन खर्च, पाणी परीक्षण, माती परीक्षण, आत्मविश्वास व जिद्द याविषयी शेतकऱ्यांना मार्गदर्शन करण्यात आले. विद्यार्थ्यांनी दोन गटांमध्ये गावातील प्रत्यक्ष शिवारस भेट देऊन पिकांची पाहणी केली व गावाचे एकूण क्षेत्र, लागवडीखालील क्षेत्र, पडीक क्षेत्र, गावठाणाखालील क्षेत्र इ. विषयी माहितीचे संकलन केले व विभाजीत वर्तुळाच्या साह्याने मांडणी करून अहवाल लेखन करण्यात आले. सदर सर्वेक्षण पूर्ण करण्यासाठी येळीव गावचे सरपंच, ग्रामसेवक, तलाठी व ग्रामस्थांचे सहकार्य लाभले.

डॉ.सी.व्ही.ताटे

संशोधन समिती

महाविद्यालयातील प्राध्यापक आणि विद्यार्थी-विद्यार्थिनींमध्ये संशोधन वृत्ती वाढावी म्हणून संशोधन समिती

कार्यरत आहे. सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षातील अहवाल संक्षिप्तपणे पुढीलप्रमाणे

प्राध्यापकांमधील संशोधन :

- १) विविध नामांकित जनरलमधील प्रसिध्द संशोधन पेपर - ३९.
- २) विविध कॉन्फरन्स/चर्चासत्राच्या प्रोसिडिंगमध्ये पेपर प्रसिध्द - ११
- ३) पुस्तक प्रसिध्दी - ०४
- ४) सेमिनार/कॉन्फरन्समध्ये संशोधन पेपर सादरीकरण - ४४
 १. आंतरराष्ट्रीय स्तर-११; २. राष्ट्रीय स्तर-३२;
 ३. राज्य स्तर - ०१
- ५) प्राध्यापकांचा सेमिनार/कॉन्फरन्समध्ये सहभाग - ६६
- ६) चर्चासत्रे/कार्यशाळांमध्ये सहभाग - ३०
- ७) चर्चासत्रे/कॉन्फरन्समध्ये साधनव्यक्ती म्हणून भाषणे - ०७
- ८) स्थानीक पातळीवर विविध विषयावर व्याख्याने - ४४
- ९) रिफ्रेश कोर्स मध्ये सहभाग - ०३

याशिवाय सोलापूर विद्यापीठ स्तरावरील अविष्कार २०१७ मध्ये, २७ व २८ डिसेंबर २०१७ला एस.एन.के. कॉलेज ऑफ इंजिनिअरिंग, कोर्टी, पंढरपूर येथे घेण्यात आलेल्या अविष्कार २०१७ मध्ये एकूण १० प्रोजेक्ट सादर करणेत आले.

अर्थशास्त्र विभागाच्यावतीने सहकार महर्षी शंकरराव मोहिते पाटील यांच्या जन्मशताब्दी वर्षानिमित्ताने सोलापूर विद्यापीठ अर्थशास्त्र परिषद आणि अर्थशास्त्र विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने अर्थशास्त्राचे अध्ययन व संशोधन करणाऱ्या पदवी व पदवीउत्तर विद्यार्थ्यांसाठी अर्थशास्त्रीय संशोधन पेपर सादरीकरण स्पर्धा दि. ३०.१२.२०१७ रोजी घेण्यात आली. सदर स्पर्धेत ३८ संशोधन पेपरचे वाचन करण्यात आले. याशिवाय महाविद्यालयात

विविध विषयांच्या संशोधन केंद्रामार्फत ५४ विद्यार्थी पीएच.डी.चे संशोधन कार्य करत आहेत.

प्रा.डॉ.डी.एस.बागडे

Internal Complaint Committee

The internal complaint committee, Shankarrao Mohite Mahavidyalaya, Akulj functions as per the provisions of the sexual Harrassment of Women at workplace (prevention, prohibition and redresses Act 2013. It is constituted on 17 July 2017.

Current Members of Committee (ICC) :

Dr.Sudha Bansode	Prisiding Officer
Ms.Savita Satpute	Member
Ms.Sunita Patil	Member
Ms.Swati Mirasdar	Member
Mr.Nivrutti Lokhande	Member
Mr.Bharat Jadhav	Member
Dr.Anjali Kadam	NGO
Adv.Hasina Shaikh	Advocate

1) Complain Redressal Nil

2) **Provision of Counselling & Support Services :** Counselling and Support Services are available for students, staff and others in need on the campus. The material informing about the same displayed in teaching and administrations departments.

3) Awareness Raising Programmes :

- a) Creation and dissemination of posters, pamphlets and display boards on campus.
- b) Organization of awareness raising programmes

Details are as follows :

No.	Name of the Programmes	Date
1)	Consultation/Orientation Programme on understanding sexual harrassment and processes followed. Speaker - Dr.A.L.Deshmukh, Principal, S.M.M.Akulj	23-07-17
2)	Awareness Raising Programme for UG and PG Students As Inspiration and Motivation Hindi Movie shown by 'Dangal'	23-12-17
3)	Awareness raising Workshop : Speakers : Principal Jyoti Gangane Sahakar Maharshi Shankarrao Mohite Patil Inst.of Research and Technology	03-1-18

Dr.S.G. Bansode

RABINDRANATH TAGORE LIBRARY AND INFORMATION CENTRE

Library is an important role of the college which is major learning resource and e-resource for the students and faculty members. As per the changing scenario, role of library is also being changed. Modern technology has been utilized in the library to provide maximum different types of services for not only common users but researchers, scholars, and others also. The major objectives of education can be fulfilled with the help of library. It collects information, processes and stores important information. From the ancient times, storage and spread of education has been carried out through the Library.

About the Library and Information Centre :

S. M. Mahavidyalaya was established in rural area in 1967 in Akoluj, with selected few departments and the library was in a single room of the main building. Then, there were only 1640 printed books and the cost was 15527.15. In 2004, separate library building was constructed and named after Rabindranath Tagore who was an eminent educationist and philosopher. In 2013, new construction of first floor of library has been completed. At present, the Library has over nearly 78448 printed documents and subscribes over 153 national and international peer reviewed Journals and Periodicals.

College library has a beautiful location, sufficient space and user oriented cupboards, locating attractive arrangement of resources. The library fulfills all the students' requirements with sufficient collection, services, facilities, resources / e-resources supported by well trained staff.

Library Building :

College library has separate building with 9392 sq. ft. area. Ground floor is used for stack section I & II, Circulation section, Librarian office, Reference & Periodical section, Administrative work & Faculty reading room and first floor is used for common boy's & girl's reading room, Multimedia centre, Network Resource Centre/ Browsing centre, Newspaper section, Circulation section and Processing room.

Library Hours :

- i) Monday to Saturday - 8.00 a.m. to 5.30 p.m.
- ii) Study Room hours - 8.00 a.m. to 5.30 p.m.
- iii) Night Study Room hours - 7.00 p.m. to 11.00 p.m. (Including Sunday & all holidays)

Library Readers :

All the students, faculty members, administrative staff and external students, management representatives and others are entitled to get the library facility. Our users are (2017-18) :

i) Senior College Students	-	1773
ii) Junior/MCVC College Students	-	708
iii) Post Graduate Students	-	104
iv) Faculty Members (Staff)	-	164
v) Administrative Staff	-	40
vi) M.Phil & Ph.D Students	-	14
vii) Readers from Society	-	28
Total Readers	-	2831

Circulation Section :

- i) 'Two borrower tickets' are issued to the all students of college after the admission.
- ii) 'Five borrower tickets' are issued to the Ph.D. & three borrower tickets to the M.Phil students after the admission.
- iii) One textbook or other book is issued on each borrower ticket for seven days.
- iv) Ref. book/textbooks are issued on Identity card for a day to each student after the request.
- v) Those students appearing for MPSC, UPSC, NDA, MBA, NET/SET, ICWA, CA and other competitive examinations, the library provides this facility separately.
- vi) Open access facility is given to the 12th students, third year students and post graduate students.
- vii) One Book is issued to the external student for fifteen days after getting admission.
 - Ratio of circulation of books is 150-200 per day.
 - Ratio of student visits is 200-250 per day.
 - Ratio of faculty members is 25-30 per day.

Periodical Section :

Library has regular subscriber of 153 State, national and international magazines, research journals and peer reviewed Journals of various types of subjects and general magazines. In 2017-18, total Rs.1,79,562/- are spent on subscription of magazines, research journals and peer reviewed Journals and e-resources from various grants of college and UGC funds during this academic year.

Current journals/periodicals are displayed on racks in periodical section and it is open to all the students and faculty members of college. Back issues of the journals are made available in the library to the faculty members and students.

Reference Section :

Library has various reference collections including Encyclopedias, Dictionaries, Biographical sources, Handbooks, Yearbooks, other yearbooks, Manuals, Directories, Record Books, Gazetteers and Annals etc. These books are made available to the readers during library hours. The personal assistance as guidance and help is provided, if required to the new readers to make use of the reference book because reference section is an important and an isolated section in the library.

During this year, total 28 (22 books from UGC : CDF, 02 books from senior grants and 04 books from PG Grants) reference books are added with Rs. 15,549/- and its net cost is Rs. 13,971/-.

Presently, there are 1227 reference sources like Encyclopedias, Dictionaries, Gazetteers, Limca book of records and Gunnies book of world records etc are available in the reference section.

Ebrary :

● Subscription to e-resources :

i) NLIST :

Our College library is a member of e-resources programme entitled "National Library and Information Services infrastructure for Scholarly Content (N-LIST)" of Information and Library Network (INFLIBNET), Inter-University Centre (IUC) of University Grants Commission (UGC) and Human Resource Development. It is subscribed Rs. 5750/- by

the college on April 2017 for a year. Under this programme, one has access to more than 6000 e-journals (including current issues with 5-10 years back PDF files) and 31, 35,000 e-books of different national as well as international publishers' books and research journals. This facility is made available to the faculty members and all the students of college regularly for their research purpose and study work.

● National Digital Library :

Ministry of Human Resource Development under its National Mission on Education through Information and Communication Technology has initiated the National Digital Library (NDL) pilot project to develop a framework of virtual repository of learning resources with a single-window search facility. And our college library have member of National Digital Library (NDL) pilot project.

Under this programme, one has access more than 13, 00,000 items (authored by one lakh authors) of e-journals and e books of different national as well as international publishers' books and research journals and its available free of cost.

● C.D. Collection :

Library has developed CD collection of different subjects and journals form last ten years. These CDs are made available to the all users of college. Presently, there are 409 CDs are available in the library. DVD/VCD materials are also available in the library.

Book Bank Scheme :

This facility is available for poor and needy students. A set of text books is issued to the poor and needy students under 'Book Bank Scheme', Total 52 students have taken the benefit of this scheme in this academic year. We also issue the set of the text books to the students who stand in the merit list of college.

And also available 'Book Bank Scheme' to the PH/VH students at the free cost.

Reprography facility :

Reprography facility is made available in

the library to the college students and faculty members.

Total Books as on : 31/03/2018

i) Books :

a) Junior College	:	7490
b) MCVC	:	1308
c) Senior College	:	44489
d) Post- Graduate	:	3586
e) UGC	:	20213
f) Book Bank	:	749
g) Donated	:	613
Total Books	:	78448

Total cost of Books as on 31/03/2018

a) Junior College Books	:	4, 96,403.75/-
b) MCVC Books	:	92,251.10/-
c) Senior College Books	:	44,93,188.01/-
d) Post Graduate	:	14, 62,044.00/-
c) U G C Funds	:	28, 13,007.13/-
d) Book Bank	:	8,544.50/-
Total cost of Books	:	93, 65,438.49/-

ii) Periodicals :

a) Subscribed	:	153(55+NLIST)
b) Newspapers	:	13 (13in two sets)

iii) A/V Materials :

Sr. No.	Section	Existing 2016-17 along with		2017-18		Total along with	
		books	Journals	books	Journals	books	Journals
01	Senior	42	219	--	--	42	219
02	UGC	89	--	--	--	89	--
03	P.G.	46	--	--	--	46	--
04	Jimior/MCVC 13	--	--	--	--	13	--
	Total	190	219	--	--	190	219

iv) A/V Materials DVD/VCD :

Sr. No.	Particulars	Existing 2016-17		2017-18		Total	
		No. of DVD/VCD	Price	No. of DVD / VCD	Price	No. of DVD / VCD	Price
01	DVD, VCD	83	15,698/-	25	9,290/-	108	24,988/-
	Total	83	15,698/-	25	9,290/-	108	24,988/-

v) Total Books Purchased and its cost in academic year 2017-18

	Books	Total Cost	Net Cost
a) Junior College	32	13,790/-	9,984/-
b) Senior College	1725	2, 66,913/-	2,04,832/-
c) Post-Graduate	172	1,05,669/-	80,326/-
d) UGC	22	9,529/-	8,707/-
e) MCVC	24	3,414/-	3,414/-
f) Donated	02	--	--
Total	1977	3, 99,315/-	3,07,263/-

Total New Books Purchased (added) in the Library

Sr.No.	Particulars	No.of Books	Total Amt	Net Amt
1	Text Books	1453	1,21,013/-	99,467/-
2	Books	344	2,03,151/-	1,52,071/-
3	Reference Books	28	16,549/-	13,971/-
4	Competitive Exam Books	121	42,469/-	30,459/-
5	NET/SET	31	16,133/-	11,295/-
	Total	1977	3,99,315/-	3,07,263/-

A) Senior College : Under Graduation Section

Sr.No.	Particulars	No.of Books	Total Amt	Net Amt
1	Text Books	1394	1,11,075/-	90,328/-
2	Books	209	1,08,476/-	80,949/-
3	Reference Books	02	2,550/-	1,785/-
4	Competitive Exam Books	89	28,679/-	20,475/-
5	NET/SET	31	16,133/-	11,295/-
	Total	1725	2,66,913/-	2,04,832/-

B) Post- Graduation Section

Sr.No.	Particulars	No of Books	Total Price	Net Price
1	Text Books	35	6,524/-	5,725/-
2	Books	133	94,675/-	71,122/-
3	Reference Books	04	4,470/-	3,479/-
	Total	172	1,05,669/-	80,326/-

C) MCVC

Sr. No.	Particulars	No of Books	Total Price	Net Price
1	Text Books	24	3,414/-	3,414/-
2	Books	--	--	--
	Total	24	3,414/-	3,414/-

D) Donated

Sr. No.	Particulars	No of Books	Total Price	Net Price
1	Reference Books	--	--	--
2	Other Books	02	--	--
3	Text Book	--	--	--
	Total	02	--	--

Subject wise books purchased in the Library year 2017- 18

Sr.No	Subject	No. of Books	Total Amount	Net Amount
01	Comp. Exam	121	42,469/-	30,459/-
02	NET/SET	31	16,133/-	11,295/-
03	General/Ref.	28	16,549/-	13,971/-
04	English	216	71,255/-	55,784/-

05	Hindi	88	30,170/-	21,871/-
06	Marathi	85	13,550/-	10,830/-
07	Commerce	239	32,620/-	26,235/-
08	Chemistry	199	21,965/-	16,901/-
09	Physics	230	21,265/-	16,620/-
10	Botany- Agri.sci.	115	28,040/-	20,736/-
11	Mathematics	145	10,250/-	7,733/-
12	Zoology	62	8,950/-	6,685/-
13	History	62	14,430/-	12,013/-
14	Geography	63	6,495/-	5,132/-
15	Economics	97	14,175/-	10,993/-
16	Political Sci.	55	5,375/-	4,410/-
17	Library Sci.	04	5,600/-	3,920/-
18	Psychology	01	--	--
19	Environment Science	02	1,670/-	1,169/-
20	Dairy Science	24	3,414/-	3,414/-
21	Statistics	20	1,650/-	1,237/-
22	Education	01	--	--
23	Marathi General	75	17,515/-	14,623/-
24	Social Science	03	1,000/-	800/-
25	A.G.P.M.	11	14,775/-	10,432/-
Total		1977	3,99,315/-	3,07,263/-

E) UGC Grant : COP, MRP

Sr. No.	Particulars	No of Books	Total Price	Net Price
1	Books	--	--	--
2	Reference Books	22	9,529/-	8,707/-
3	Competitive Exam Books	--	--	--
Total		22	9, 529/-	8,707/-

F) Junior College :

Sr.No.	Particulars	No of Books	Total Price	Net Price
1	Text Books	--	--	--
2	Books	--	--	--
3	Reference Books	--	--	--
4	Competitive Exam Books	32	13,790/-	9,984/-
Total		32	13,790/-	9,984/-

Total No. of journals subscribed by the library and its subscription during the year of 2017-18

Sr. No.	Section	No. of Periodicals Subscribed	Total Subscription
1	Senior Non-Grant	13	21,642/-
2	Junior Non-Grant	07	20,228/-
3	Senior Grant	30	1,05,442/-
3	CDF: INFLIBNET	e-journals & e-books (N-List)	5,750/-
4	Post Graduation	05	26,500/-
Total		55	1,79,562/-

Donated Books :

During in this academic year, following Institutes/Persons donated book(s) for the library

Sr.No.	Name of Institute / Person	Description	Copies
01	Prafulata Publication	General Book	01
02	Shri. Ramesh Bavkar	General Book	01
	Total		02

Library Staff :

For the collection development and routine work of the library, we get help and guidance from our Principal and chairperson of library committee Dr. Abasaheb Deshmukh and all the members of library committee. All the staff of the library is as follows :

I) Shri D. D. Surve	Asst. Librarian
II) Shri M. M. Kale	Library Clerk
III) Shri S.K. Salunkhe	Library Clerk
IV) Shri B. T. Varkute	Library Attendant
V) Shri I. B. Shaikh	Library Attendant
VI) Shri B. V. Chavan	Library Attendant
VII) Shri R.V. Jadhav	Library Attendant
VIII) Shri A.R. Phule	Peon

They help in carrying out the library routine smoothly.

Study Room Facility :

In the library, common boys & girl's study room and faculty study room facility are available separately and the strength of seating capacity is 170 for boys & girls and 30 for faculty members.

Common Study room is kept open from 8.00 a. m. to 5.30 p. m. In the common study room, text books, competitive exam books, general magazines, syllabus, newspapers and question paper sets are made available for a day on identity card after the students' demand.

Night Study Room Facility :

Night Study room facility is available separately in the Seminar hall of the college building and at a time approximately 100 to 125 students can take the benefit of this scheme. Study room is kept open from 7.00 p.m. to 11.00 p.m. (Including Holiday in exam time).

In the night study room, text books are made available to the college students on identity card after the demand.

Entrance/Competitive / NET-SET Exam/CC&C :

Those students who prepare for competitive exam, MH CET, to get admission for medical/ engineering and others, the library provides related subject books.

During this year, we have purchased 121 competitive exam books (including Comp Exam, Career and Counseling Cell etc.) costing of Rs. 42, 469/- and its net cost is Rs. 30,459/- and also purchased 31 NET/SET Books with costing of Rs. 16,133/- and its net cost is Rs. 11,295/-

Presently, there are 4706 books available in various types of subjects like MPSC, UPSC, NDA, MBA, NET/SLET, Career and Counseling Cell and CA Foundation. Books for competitive exam such as MPSC, UPSC, NDA, MBA, NET/ SLET and CA Foundation are issued to the readers for seven days on Library Borrow card to each student.

MH CET books are also issued to the 12th std. students for seven days on Library borrow card to each student.

Other Facilities :

We provide following other facilities to the readers :

- Current awareness service through News paper clipping
- Information facility through multimedia i. e. CD'S
- Drinking Water

External Readers :

We provide the library facilities to the outside readers from the college/society according to the rules of the library. Presently, there are 28 students who take the benefit of this scheme. News and Events :

- Organized book Exhibition on the occasion of Librarian Day, on August 12, 2017.

- II) Organized book Exhibition on the occasion of Dr. A. P. J. Abdul Kalam' birth day as a Vaachan Prerana Din on October 13, 2017.
- III) Organized Exhibition of Marathi Books on February 27, 2018.

Future Plan :

Library has purchased SOUL Software for computerization of library. Library data feeding work is in process. From next academic year 2018-19, the circulation of Books, OPAC and other works will starting.

Shri. D. S. Patil

Teachers Diary and Time Table Committee

The meeting of the members of the Academic calendar, Teachers Diary and Time table committee was held in the principal's office on 24/6/2017 at 12.10 pm, to discuss about purchase of new teachers diary, finalization of Senior, Junior and vocational time table and academic calendar. Academic calendar for 2017-18 was finalized after discussion on it. After discussion on teacher's diary it was decided to purchase them from Vidya bharti prakashan, Latur, as per discussion, diary were purchased, and distributed to the teachers to maintain academic records. Academic calendars were distributed to all the head of the departments. The theory time tables of arts, commerce and Science faculties were displayed on the notice board for the implementation from 1/7/2017. Practical time table for science faculty was displayed on the notice board for the implementation from 1/8/2018. Replacement of lecture room, as per need and demand of zoology department after discussion of Principal was done as, for Zoology- Room no V8 and for Electronics Room no.17.

Prof.R.H. Kumbhar

Electricity and General Maintenance committee

The committee is working under college campus maintenance committee under able guidance of principal to maintain and provide

electric supply in the college. The meeting of the committee members was held in the principal cabin under campus maintenance committee on 17/07/2017. AS per discussion of the committee members and suggestions from the students following electricity and generator mentainance work was done during academic year 2017-18. General servicing including cleaning, oil exchange and over all servicing of generator was done on 20/08/2017. Repairing of old wiring and board in class rooms no.10,13,14,16, 20, 24, 25 and new wiring of class room no.17,18,19 along with electric tube replacement and ceiling fan fitting was done. In PG electronics and research laboratory, repairing, tube and celling fan fitting was done. In the under graduate science laboratories Physics, electronics new wiring, board, Fan fitting work was done. In Botany, Zoology and Geography department replacement of electric tube was done. In the office and library replacement of new tube light, fan was done. Within entire college campus porch of ground floor and first floor including office porch electric LED tubes are fitted, To enlighten college campus outside area LED 50 watt focus light are placed to college building, library, office and vocational building.

Prof.R.H. Kumbhar

Career and Counselling Cell

Prof. Shivaji Jadhav, Assistant Professor Journalism and Mass Communication, Shivaji University, Kolhapur, delivered lecture on the topic "Career Opportunities in Journalism" on Saturday 27th January 2018. In his lecture he gave information about career opportunities in Print media and Electronic media. In his presidential address prof. Vishnu Surve gave information about Career and income sources in media such as You Tube etc. Nearly 200 students of various classes took benefit of this program. Prof. Dr. D. S. Bagade, Dr. B. S. Mulik, Dr. D. G. Magar were present for the function. Prof. R. L. Savalajkar expressed vote of thanks.

Dr. Popatrao Mohite, Chairman, Crative Minds: Mohite Associates, Pune visited the college on 16th February 2018. He connected

more than 200 students of B.Sc. Part III of various subjects through online. He gave various career opportunities in the field of management.

The letters/Pamphlets/Prospectus of various institutes regarding competitive examinations such

as UPSC, MPSC, Banking etc. Business studies, Entrance examinations, Management courses, Research Institutes received by the Career and Counselling Cell of the college were properly displayed on the notice board for the information to the students. Its details are as follows -

No.	Date	Name of the Institute with category
1	25/01/2018	Aakar foundation, Tukaram Paduka chowk, FC Road, Pune UPSC, MPSC, Banking etc.
2	02/05/2017	Lal Bahadur Shastri Institute of Technology and management, Dharampuri, Sanwer, Indore
3	22/01/2018	JSPM Narhe Technical Campus , Rajarshi Shahu School of Business Studies Narhe, Haveli, Pune.
4	22/12/2017	Trinity College of Engineering and Research Bopdev Ghat, Kondhwa-Saswad Road, Pune
5	13/10/2017	Maharashtra Institute of Management Kalamb- Walchandnagar, Indapur, Pune.
6	06/02/2018	The Only Entrance Exam for MBA MAH-MBA CET 2018
7	06/02/2018	DIMR, Dnyansagar Institute of Management and Research SKP Campus, Baner-Balewadi, Pune.
8	17/02/2017	2313 Probationary Officer Vacancies in State Bank of India National School of Banking

Dr.B.N. Ghorpade

Department of English & Linguistics

Graduate & Post-Graduate Section

The tradition of excellent results is continued by the students of the Department. Miss Puja Ranware of M.A. English, II stood first in the Solapur University 2017 examination merit list with 76% marks and was declared the winner of the Gold Medal. Miss Puja really brought the great honour to the Department.

As usual, the Skill Development Course in English was organized to develop the spoken and the written skills of the students of the Department from 3/3/2018 to 19/3/2018. This year, the course was mainly organized for the students of the P.G. Department. The Course was inaugurated on 3/3/2018 by Prof. Chandrakant J. Raskar, Associate Professor, Karmaveer Bhaurao Patil Mahavidyalaya, Pandharpur. The teachers in the Department delivered lectures on various topics. The Course was concluded on 19/3/2018 with Dr. Santosh V. Koti, Principal, Hirachand Nemchand College

of Commerce, Solapur as the chief guest. Dr. Koti, brought out the importance of the English language in the changing world scenario and the teaching of grammar as well. Twenty nine students participated in the Course.

The Memorandum of Understanding (MoU) was signed on 1st March, 2018, between the Department and the Department of English, K. B. P. Mahavidyalaya, Pandharpur with a view to organize academic activities jointly and exchange teachers and the students.

Dr.R.M. Ingle

College Website

The dynamic website of our college is renewed in the academic year 2017-18, to know the information of the college to worldwide. The college website consists of complete information about the Motto, Vision Mission, Goals, Institutional and College profile, Achievements and Awards of the college and Faculty, different types of scholarships to the students.

College Website Apps for mobile use is created. Also website contains various side menus (such as e-library, Examination, Result, Syllabus, UGC schemes, photo gallery) with the help of which students, staff and parents can get information on mobile also. Latest news (upcoming events), advertisements for recruitments etc are also displayed on the website.

Website gives information about admission procedure (forms, eligibility and fee structure) to the students and parents. It also gives information about various courses in the college such as Junior, MCVC, UG and PG section, research activities in the college and brief information about all teaching and non-teaching faculty of the college.

Various events, awards of extracurricular activities like NCC, NSS, Sports and cultural activities and other information are also uploaded regularly.

Dr. C. S. Pawar

Network Resource Centre

The College has developed UGC : NRC/ Common Computer Centre facility during XIth Plan in the Library and having 36 Computers and one server with 8 MBPS broadband speed internet connections for students, 04 computers with internet connections facility is provided to the staff members and they are using this facility for browsing, downloading & uploading required data, information, job opportunities, references etc. Nearly 2950 Students & few Faculty members have taken the benefit of this facility.

Each student is provided 10 hours Internet facility by paying nominal fees of Rs. 50/-. Every student is provided NRC card after getting admission in the college. After completion 10 hours internet, additional Rs. 50/- are charged for next five hours. Register is maintained for using this facility for students.

In addition to that, total 16VPN Internet nodes and One Broadband connection with 2 MBPS speed are provided to the office, P.G,

research centre and all science laboratories, etc. and also Wi-Fi facility is running to Office, Chemistry, Physics, Electronics (UG & P.G.), AGPM departments and all faculty members are getting benefits of this facility.

Shri. D. S. Patil

Students Consumer Store

The College runs student's consumer store to provide Journals, Identity cards, E.B.C. Forms, Prospects, admission forms, Examination Forms, Eligibility Forms, revaluation forms. physical education cards etc. at prescribed and moderate rate.

Mr. A.B. Jadhav

Internal Quality Assurance Cell

It is heartening that National Assessment and Accreditation Council (NAAC) has brought in new spirit into its process of assessment and accreditation. This has been attempted as a continuance of the NAAC's concern for ensuring that its processes are in tune with local, regional and global changes in higher education scenario. NAAC has introduced a revised framework from July, 2017. The main focus of the revision has been to enhance the redeeming features of the accreditation process and make them more robust, objective, transparent and scalable as well as make it ICT enabled. The revised process is an outcome of the feedback received by NAAC over a long period through various consultative meetings, expert group meetings which comprised of eminent academics representing the university and college sectors. One more feature of the new methodology is that the students and the alumni are given extra hand in the A & A process.

The College is preparing to face the new methodology for its third cycle of A & A in the first window of 2018 i.e. May 1st to June, 30th. Various committees are being constituted for the purpose and the work of compiling data on seven criteria is in progress. The last assessment and accreditation of the college was done by NAAC in January, 2012,

with B+ grade. After the last A & A process, the College has introduced number of new courses and undertaken various activities for the all round development of the students. At the same time, Solapur University has given the Principal of the College **The Best Principal Award** (2015-16) and the College has also received **The Best College Award** (2016-17) in the rural area of Solapur University. The office bearers, the Principal, teaching and non-teaching staff and the students are trying their best to achieve the higher grade in the third cycle of A & A.

Dr.R.M.Ingle

Cop Insurance Course Activities

1. Date : 19/08/2017, Guest Lecture on Challenges in Competitive Examination Hon. Shri. Jaypal Dehe, Revenue Commissioner, Govt. of India.
2. Date : 12/09/2017, Guest Lecture on Career Opportunities in Insurance Sector Shri. Balraj Mane Marketing Executive, Max Newyork Life Insurance, Solapur
3. Date: 07/12/2017, Guest Lecture on Personality Development & GST Shri. Nilay Mehata, C.A. Nilaya Academy, Pune.
4. Date : 27/01/2018, Guest Lecture on Career Opportunities in Competitive Exam Shri. Subhash Pawar, Dy. R.T.O., Govt. of India.

Dr.B.S. Salunkhe

Department of Commerce

1. Date : 19/08/2017, Guest Lecture on Challenges in Competitive Examination Hon. Shri. Jaypal Dehe, Revenue Commissioner, Govt. of India.
2. Date: 07/12/2017, Guest Lecture on Personality Development & GST Shri. Nilay Mehata, C.A. Nilaya Academy, Pune.
3. Date : 27/01/2018, Guest Lecture on Career Opportunities in Competitive Exam Shri. Subhash Pawar, Dy.R.T.O.Govt.of Maharashtra.

Dr.R.L. Gaikwad

Repair and Maintenance of Electronic Appliances (RMEA)

It is found that professionally qualified graduates with a sound knowledge of their core disciplines and expertise in a concerned skill will have more openings in service, industry and self-employment sectors. Demand and scope for such professionally trained graduates are visible in the applied fields of almost all basic/core disciplines and faculties in the current changing global scenario and is likely to increase in the future. To meet this challenge, during the XIth Plan, UGC would like to encourage incorporation of skill oriented and value added, add-on courses in colleges/Universities to be opted by students as a parallel sub-discipline while pursuing their degree level education.

The objective of the scheme is to introduce career and market-oriented, skill enhancing add-on courses that have utility for job, self-employment and empowerment of the students. At the end of three years, the students will be equipped with a Certificate/Diploma/Advanced diploma in an add-on orientation course along with a conventional degree in Science/Arts/Commerce. Recently, it is recognized as Career oriented Courses (COC)

Considering these facts into account, the UGC sponsored Career Oriented Programme (COP) "Repair and Maintenance of Electronics Appliance (RMEA)" is introduced for science faculty of the College. In the beginning, the course was affiliated by the Solapur University Solapur for five years. Now, as per UGC guidelines the UGC assistance is terminated. Therefore, it is decided to continue the course for this year also. The university has give continuation of affiliation for next five years. The course will be run with self finance.

The course is introduced in the college during academic year 2007-2008 and it is successfully running. The course is introduced at three levels.

- Certificate in Repair and Maintenance of Electronics Appliance (RMEA)
- Diploma in Repair and Maintenance of Electronics Appliance (RMEA)

- Advance Diploma in Repair and Maintenance of Electronics Appliance (RMEA)

The process of University Examination for both theory as well as practical will be initiated after completion of the examination of regular course.

Dr. P. V. Mane-Deshmukh

All India Survey on Higher Education

The Ministry of Human Resource Development (MHRD), New Delhi had initiated a survey on higher education to build a robust database and to assess the correct picture of higher education in the country under the portal as All India Survey on Higher Education (AISHE) since 2010-11. The prime objectives of this survey are to identify and capture all the institutions of higher learning in the country as well as to collect the data from all the higher education institutions on various aspects of higher education in a particular format. This format is called Data Capture Format II (DCF-II). The college has successfully uploaded this information on AISHE portal for this academic year (2017-18).

- All the Basic Information of the institute is depicted in this format.
- All the information regarding the programmes and courses such as B.Sc., B.Com., B.A., M.Sc., M.A., M.Phil, and Ph.D. as well as Carrier Oriented Programmes (COP) such as Repair & Maintenance of Electric Appliances, Travel & Tourism and Insurance are offered by the college is also depicted.
- The information of the teaching staff is summarized in Teacher Information Format (TIF), which is linked to DCF-II.
- The information of the non-teaching staff is presented in this DCF-II.
- The information of the number of students enrolled in the college to each course as well as each subject is also summarized in DCF-II with category wise, gender wise, minority wise and PWD wise.

- The accreditation information is also summarised in the DCF-II.
- The course wise examination result is also presented in the DCF-II.
- The financial information pertaining income and expenditure is depicted portfolio wise in the DCF-II format.
- The infrastructure related information is also summarized.
- Details of the above information is available on ATSHE portal 'aishe.nic.in'.

Dr.S.K. Tilekar

Competitive Examination Cell

1. Date : 19/08/2017, Guest Lecture on Challenges in Competitive Examination Hon. Shri. Jaypal Detha, Revenue Commissioner, Govt. of India.
2. Date : 27/01/2018, Guest Lecture on Career Opportunities in Competitive Exam Shri. Subhash Pawar, Dy.R.T.O.Govt.of Maharashtra.

Dr.B.S. Salunkhe

Science Association

To encourage the students towards the basic Science and Technology, to widely spread a message about significance of Scientific applications in the daily life of people and to increase the research attitude among the students and to make them aware about current events in science and technology, on behalf of Science Association, we organize various programmes. In this year we have organized following programmes.

- 1) A guest lecture of Shri Bhaskar Sadakale on "Hasat Khelat Vidnyan" on 22/11/2017.
- 2) A film show on 3D-Planatorium on 22/11/2017.
- 3) Scientific Essay and Scientific Poster Competition. Dr. R.K.Patil and Prof. S.U.Shinde worked as an examiner. Class wise ranks are as follows :

I) Scientific Essay Competition :

No.	Name	Class	Rank	Subject
1	Miss Kadam Madhuri Vilas	B.Sc.II	First	Effect of Social Media on Student Life
2	Miss Kale Supriya Sunil	B.Sc.II	Second	Effect of Social Media on Student Life
3	Miss Phule Vaishnavi Vitthal	B.Sc.I	Second	Carbon Credit
4	Miss Karande Pooja Namdev	B.Sc.II	Third	Effect of Social Media on Student Life

II) Scientific Poster Competition :

No.	Name	Class	Rank	Subject
1	Miss Chormale Sonali Nandkumar	B.Sc.II	First	Modern Farming
2	Miss Ranavare Gauri Pandurang	B.Sc.II	Second	Eco-friendly Environment
3	Miss Kadam Madhuri Vilas	B.Sc.II	Third	Eco-friendly Environment
4	Miss Vasekar Rohini Maruti	B.Sc.II	Third	Modern Farming

4) A guest lecture of Dr. S.S.Vibhute, Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi on "Science Fiction" on the occasion of National Science Day on 27th Feb. 2017.

Dr. S. S. Deokar

Avishkar-2017 Research Festival

The University level Avishkar-2017 the research festival was held at S.K.N. College of Engineering, Korti, Padharpur on 27 to 28 Dec. 2017 following is the list of projects presented in Avishkar Festival.

List of Projects for Avishkar-2017

Sr. No.	Title of the project	Name of Participating students	Names of the Supervisors / Guides	Category	Level
1.	Development of Internet-of- Things (IoT) Based Smart System for Real-Time Waste Management For Realization of Smart City	Miss. Wagh Pranali Subhash	Prof.Dr.B.P. Ladgaonkar	Engineering and Technology	Post Graduate
2.	Low Cost Automatic Wireless Water Level Indicator & Control for Agricultural Applications	Miss. Shital Haridas Bhingare	Dr.P.V. Mane-Deshmukh	Agriculture & Animal Husbandary	Post Graduate
3.	Smart Robot for Fire Tracing and Extinguishing	Miss. Sujata Dilip Korake	Dr.P.V.Mane-Deshmukh	Engineering & Technology	Post Graduate
4.	Development of Smart System for Comparative Performance Analysis of Monolithic Temperature Sensors	Miss.Tejaswi Kundlik Pise	Dr. S. K. Tilekar	Pure Science	Post Graduate
5.	Deployment of Internet-of-Things (IoT) technology for Remotely Monitoring and Controlling of the Appliances	Mr.Somnath Arjun Yadav	Miss.D.M. Adat	Pure Science	Post Graduate

Sr. No.	Title of the project	Name of Participating students	Names of the Supervisors / Guides	Category	Level
6.	Real Time Multi Patient Monitoring System by Using Wireless Sensor Network Technology	Miss.Poonam Kantilal Lokhande	Miss S. A. Pole	Medical and Pharmacy	Post Graduate
7.	Cold Boiling of water in Vaccum	Mr. Saddam Salim Shaikh	Dr.L.V. Nimbalkar	Pure Science	Under Graduate
8.	Food and Nutritional Protiomics	Miss.Priyanka Ajit Naiknavare	Dr. S. G. Bansode	Pure Science	Under Graduate
9.	Design and Development of embedded system for automatic plant irrigation	Miss. Pise Madhuri Dartatraya	Prof. P.A. Lohar	Agriculture & Animal Husbandry	Under Graduate
10.	Effect of Application of EPNC Entomopathogenic Nematode on control of white group Top borer and Root borer	Mr.Chandrakant Shivaji Vhargar	Prof. R.L. Savalajkar	Agriculture & Animal Husbandry	Under Graduate

Prof.B.P. Ladgaonkar

Department Of Botany

'Workshop Report'

On Friday, 29th December 2017 Department of Botany has organized One day workshop on "Practical course of B.Sc.- Part-II (Botany) CBCS pattern" sponsored by Solapur University, Solapur. Solapur University introduced New CBCS pattern Syllabus for B.Sc. Part-II in academic year 2017-2018. In this connection Department of Botany of our college has organized one day workshop of practical course.

BRIEF SUMMERY OF WORKSHOP

1. Day and Date : Friday, 29th December 2017.
2. Place : Rabindranath Tagore Library Hall.
3. Time : 9.00 am to 4.30p.m.
4. No.of Participants : 34.
5. Chief Guest : Dr.Raja S. Dhepe, Ex. Principal, Sangmeshwar College, Solapur.
6. President : Dr.Abasaheb L. Deshmukh, Principal, Shankarrao Mohite Mahavidyalaya, Akulj

7. Convener : Shri.Ramling L. Savalajkar, Head, Department of Botany, Shankarrao Mohite Mahavidyalaya, Akulj
8. Resource person : 1. Mr.Bhise D.S., Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi, Subject : Genetics problems on Linkage and Crossing over
2. Mr.Shinde S.U., Shankarrao Mohite Mahavidyalaya, Akulj, Subject : "Morphology of Inflorescence, Flower and Fruits"

In this workshop, syllabus of Practical I and II based on paper No.- V/VI/VII/VIII CBCS pattern 2017-2018 were read and discussed by expert faculty members participated in the workshop for deletion and addition of some practical's in the syllabus. In this workshop department has also organized a exhibition of flower arrangement, bonsai, cacti-, succulants and utilization of plants which is very fruitful for students and faculty members. Finally balanced practical course prepared by experts of faculty member after discussion and submitted the report to the board of studies in Botany Solapur University, Solapur.

Shri.R. L.Savalajkar

NO OF DIVISIONS AND STUDENTS FOR THE YEAR 2017-18 (GRANT & NON-GRANT) AS ON 01/10/2017

Sr. No.	Class	Division			No. of Student				Total
		Total	Grant	Non-Grant	Grant	Non-Grant	Male	Female	
1	B.A.I	7	4	3	480	148	457	171	628
2	B.A.II	5	3	2	283	0	207	76	283
3	B.A.III	4	2	2	237	0	161	76	237
	Arts	16	9	7	1000	148	825	323	1148
4	B.COM.I	2	1	1	120	183	189	114	303
5	B.COM.II	2	1	1	120	73	103	90	193
6	B.COM.III	2	1	1	120	66	102	84	186
	Comm.	6	3	3	360	322	394	288	682
7	B.SC.I	3	1	2	120	331	232	219	451
8	B.SC.II	2	1	1	120	195	126	189	315
9	B.SC.III	2	1	1	120	169	114	175	289
	Sci.	7	3	4	360	695	472	583	1055
	Total U.G.	29	15	14	1720	1165	1691	1194	2885
	M.A./M.Sc.								
1	English-I	1	0	1	0	48	14	34	48
2	English-II	1	0	1	0	26	4	22	26
12	Hindi-I	1	0	1	0	7	3	4	7
13	Hindi-II	1	0	1	0	12	10	2	12
14	History-I	1	0	1	0	29	20	9	29
15	History-II	1	0	1	0	26	21	5	26
16	AGPM-I	1	0	1	0	19	13	6	19
17	AGPM-II	1	0	1	0	14	11	3	14
18	Electronics-I	1	0	1	0	19	7	12	19
19	Electronics-II	1	0	1	0	9	3	6	9
	Total P.G.	10	0	10	0	209	106	103	209
1	XI ARTS G	1	1	0	83	0	56	27	83
2	XI ARTS NG	1	0	1	0	0	0	0	0
3	XI Arts/ Com G	1	1	0	103	0	69	34	103
4	XI COM NG	1	0	1	0	77	52	25	77
5	XI SCI G	1	1	0	122	0	67	55	122
6	XI SCI NG	1	0	1	0	111	87	24	111
7	XII ARTS G	1	1	0	81	0	61	20	81
8	XII ARTS NG	1	0	1	0	0	0	0	0
9	XII Arts/Com G	1	1	0	101	0	67	34	101
10	XII COM NG	1	0	1	0	69	45	24	69
11	XII SCI G	1	1	0	127	0	74	53	127
12	XII SCI NG	1	0	1	0	112	90	22	112
	Jr. College	12	6	6	617	369	668	318	986
1	XI MCVC	4	4	0	85	0	85	0	85
2	XII MCVC	4	4	0	86	0	86	0	86
	Total MCVC	8	8	0	171	0	171	0	171
1	Total YCMU	0	0	0	0	1653	927	726	1653
	GRAND TOTAL	59	29	30	2508	3396	3563	2341	5904

DEPARTMENTWISE FACULTY (SENIOR)

No.	Teacher Name	Designation	Qualification
ZOOLOGY			
1)	Dr.Deshmukh Abasaheb Limbnathrao	Principal	M.Sc., Ph.D.
2)	Dr.Ghorpade Balkrishna Nivrutti	Associate Professor and Head	M.Sc., M.Phil., Ph.D.
3)	Dr.Kumbhar Arvind Chudamani	Associate Professor	M.Sc., M.Phil., Ph.D.
4)	Dr.Bhosale Sambhaji Hindurao	Associate Professor	M.Sc., Ph.D.
5)	Dr.Smt.Bansode Sudha Girijappa	Associate Professor	M.Sc., Ph.D., D.Sc.
ELECTRONICS			
1)	Dr.Ladgaonkar Bhimrao Pandurang	Professor & Head	M.Sc., Ph.D.
2)	Shri.Kumbhar Rajshekhar Hanumantrao	Associate Professor	M.Sc.
3)	Dr.Tilekar Shivprasad Krushnakant	Associate Professor	M.Sc., M.Phil., Ph.D.
4)	Shri.Lohar Prasad Arjunrao	Assistant Professor	M.Sc., NET
5)	Sou.Relekar Ashwini Suresh	Assistant Professor	M.Sc., NET
PHYSICS			
1)	Dr.Karche Bhanudas Ramchandra	Professor and Head	M.Sc., Ph.D.
2)	Dr.Pawar Charudatta Shyamrao	Assistant Professor	M.Sc., Ph.D.
3)	Dr.Babar Appasaheb Ramchandra	Assistant Professor	M.Sc., Ph.D.
CHEMISTRY			
1)	Dr.Nimbalkar Laxman Vaman	Associate Professor and Head	M.Sc., Ph.D.
2)	Dr.Patil Raghunath Keshav	Associate Professor	M.Sc., Phil., Ph.D.
3)	Miss.Kamble Damayanti Ramchandra	Assistant Professor	M.Sc.
4)	Dr.Deokar Satish Shankarrao	Associate Professor	M.Sc., SET, Ph.D.
BOTANY			
1)	Shri.Savalajkar Ramling Lakshaman	Associate Professor and Head	M.Sc., M.Phil.
2)	Shri.Shinde Subhas Uddhavrao	Associate Professor	M.Sc.
3)	Mrs.Satpute Savita Madhukar	Assistant Professor	M.Sc.
STATISTICS			
1)	Shri.Jadhav Dattatraya Tukaram	Associate Professor and Head	M.Sc., M.Phil.
ENGLISH			
1)	Dr.Ingale Ramesh Martand	Associate Professor and Head	M.A., M.Phil., Ph.D.
2)	Shri.Surve Vishnu Ramchandra	Associate Professor	M.A., M.Ed.
3)	Dr.Shinde Shirish Vitthal	Assistant Professor	M.A., M.Phil., Ph.D.
4)	Dr.Awatade Hanumant Krishna	Assistant Profrrsor	M.A., PGDTE, M.Phil., Ph.D.
MARATHI			
1)	Dr.Barbole Dattatraya Nagnath	Associate Professor and Head	M.A., M.Phil., Ph.D.

No.	Teacher Name	Designation	Qualification
2)	Shri.Suryavanshi Vinayak Baburao	Associate Professor	M.A., SET.
3)	Dr.Parkale Janardhan Damu	Assistant Professor	M.A., NET, SET, Ph.D.
HINDI			
1)	Dr.Mrs.Kuchekar Aparna Bharat	Associate Professor and Head	M.A., Ph.D.
2)	Shri.Lokhande Nivrutti Tanaji	Assistant Professor	M.A., M.Phil., NET
HISTORY			
1)	Dr.Waghmare Sanjay Tukaram	Assistant Professor and Head	M.A., Ph.D.
2)	Dr.Magar Dattatraya Gorakh	Assistant Professor	M.A., Ph.D.
3)	Dr.Pawar Sajjan Uddhav	Assistant Professor	M.A., SET, Ph.D.
GEOGRAPHY			
1)	Dr.Gujar Santosh Namdeo	Assistant Professor and Head	M.A., SET, Ph.D.
2)	Dr.Tate Chandrashekar Vitthal	Assistant Professor	M.A., SET, Ph.D.
3)	Dr.Londhe Chandeshwar Baban	Assistant Professor	M.A., M.Phil., Ph.D.
4)	Sou.Patil Smita Sharadchandra	Assistant Professor	M.A., NET
5)	Shri.Sonawane Raviraj Laxman	Assistant Professor	M.A., NET
ECONOMICS			
1)	Dr.Bagade Dattatraya Sitaram	Professor & Head	M.A., SET, M.Phil., Ph.D.
2)	Dr.Nalawade Annasaheb Sambhaji	Assistant Professor	M.A., Ph.D.
PSYCHOLOGY			
1)	Shri.Mane Gorakh Ravasaheb	Associate Professor and Head	M.A.
PHILOSOPHY			
1)	Dr.Mulik Balasaheb Sampatrao	Assistant Professor and Head	M.A., Ph.D.
POLITICAL SCIENCE			
1)	Dr.Awad Vishvanath Mahadev	Assistant Professor	M.A., Ph.D.
GYMKHANA			
1)	Shri.Waghmode Arvind Pandurang	Physical Director	M.A., M.P.Ed.
PHYSICAL EDUCATION			
1)	Shri.Kokate Dadasaheb Abasaheb	Assistant Professor and Head	B.A., M.P.Ed.
COMMERCE			
1)	Dr.Gaikwad Ratnadip Laxman	Associate Professor	M.Com., SET, Ph.D.
2)	Dr.Salunkhe Bhagwan Shankar	Assistant Professor	M.Com., SET, Ph.D.
LIBRARY			
1)	Shri.Patil Dattatraya Shamrao	Librarian	M.Lib., M.Phil., SET
ENVIRONMENTAL STUDY			
1)	Shri.Salunkhe Balasaheb Laxman	Assistant Professor	M.A., B.Ed.

NON TEACHING STAFF

Sr.No.	Name	Designation
1.	Shri. Shaikh Shabbir Abbas	Registrar
2.	Shri. Bamane Rajendra Appa	Office Superintendent
3.	Shri. Malusare Yuvraj Laxman	Head Clerk
4.	Sou. Mirasdar Swati Vijaykumar	Stenographer
5.	Shri. Surve Dhanaji Dnyanadev	Assistant Librarian
6.	Shri. Sathe Nanasaheb Eknath	Senior Clerk
7.	Shri. Deshmukh Udaysinh Ravso	Lab. Assistant
8.	Shri. Jadhav Bharat Aabu	Lab. Assistant
9.	Sou. Kate Sunita Bansilal	Lab. Assistant
10.	Shri. Sathe Mahindrasing Ramchandra	Lab. Assistant
11.	Shri. Zarekari Sadik Isak	Junior Clerk
12.	Shri. Rajmane Nagesh Pandurang	Junior Clerk
13.	Shri. Nayar Ratish Raghav	Junior Clerk
14.	Shri. Patale Avinash Baban	Junior Clerk
15.	Shri. Kale Milan Madhukar	Library Clerk
16.	Shri. Pawar Bharat Dattatraya	Library Clerk
17.	Shri. Shaikh Inayathhusian Bahulal	Library Attendant
18.	Shri. Varkute Bharat Tukaram	Library Attendant
19.	Shri. Jadhav Rahul Vijaykumar	Library Attendant
20.	Shri. Jadhav Suhas Manik	Library Attendant
21.	Shri. Chavan Bapurao Vishwanath	Library Attendant
22.	Shri. Bhosale Hanumant Bandu	Library Attendant
23.	Shri. Londhe Ganpat Sambhaji	Library Attendant
24.	Shri. Jadhav Vithal Baburao	Lab. Attendant
25.	Shri. Pise Suresh Murlidhar	Lab. Attendant
26.	Shri. Bandpatte Suryakant Vasant	Lab. Attendant
27.	Shri. Gaikwad Santosh Chandrakant	Lab. Attendant
28.	Shri. Shaikh Ramjan Baban	Lab. Attendant
29.	Shri. Chavan Dilip Sahebrao	Lab. Attendant
30.	Shri. Kadam Baba Balu	Lab. Attendant
31.	Shri. Potdar Dattatraya Rangnath	Lab. Attendant
32.	Shri. Kale Kiran Shripati	Lab. Attendant
33.	Shri. Mundhe Shabbir Badshah	Lab. Attendant
34.	Shri. Salunkhe Santosh Kashinath	Lab. Attendant

କ୍ର. ସଂ.	ନାମ	ପରିଚ୍ଛେଦ	ପଦବୀ	ନିକାଳ	ଅନୁଷ୍ଠାନ (%)
୧)	କଳା	ଶ୍ରୀ. ପ. ସାମା - ୧	୨୮୧	୧୫୫	୧୫.୫୩
		ଶ୍ରୀ. ପ. ସାମା - ୨	୨୨୧	୧୫୫	୧୫.୫୩
		ଶ୍ରୀ. ପ. ସାମା - ୩	୨୮୧	୧୫୫	୧୫.୫୩
୨)	ବାସିନ୍ଦା	ଶ୍ରୀ. କୌମ. ସାମା - ୧	୧୭୧	୧୫୫	୧୫.୫୩
		ଶ୍ରୀ. କୌମ. ସାମା - ୨	୧୫୫	୧୫୫	୧୫.୫୩
		ଶ୍ରୀ. କୌମ. ସାମା - ୩	୧୫୫	୧୫୫	୧୫.୫୩
୩)	ବିଦ୍ୟାଳୟ	ଶ୍ରୀ. ପ. ସ୍ତ୍ରୀ. ସାମା - ୧	୧୫୫	୧୫୫	୧୫.୫୩
		ଶ୍ରୀ. ପ. ସ୍ତ୍ରୀ. ସାମା - ୨	୧୫୫	୧୫୫	୧୫.୫୩
		ଶ୍ରୀ. ପ. ସ୍ତ୍ରୀ. ସାମା - ୩	୧୫୫	୧୫୫	୧୫.୫୩
୪)	ମହାବିହାର	ଶ୍ରୀ. ପ. ସ୍ତ୍ରୀ. ସାମା - ୧	୧୫୫	୧୫୫	୧୫.୫୩
		ଶ୍ରୀ. ପ. ସ୍ତ୍ରୀ. ସାମା - ୨	୧୫୫	୧୫୫	୧୫.୫୩
		ଶ୍ରୀ. ପ. ସ୍ତ୍ରୀ. ସାମା - ୩	୧୫୫	୧୫୫	୧୫.୫୩

୨୦୧୭ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ତାଲିକା

Sr.No.	Name	Designation
35.	Shri. Lokhande Dilip Sukhdeo	Peon
36.	Shri. Gaikwad Maruti Laxman	Peon
37.	Shri. Sarje Pandurang Sonaba	Peon
38.	Shri. Narsale Gorakh Jalindhar	Peon
39.	Shri. Kate Balu Hirappa	Peon
40.	Shri. Dhurne Appasahab Sadashiv	Peon
41.	Shri. Nadat Alaudin Ramjan	Peon
42.	Shri. Mane Ramraje Shivaji	Peon
43.	Shri. Khandagale Jagannath Sambhaji	Peon

सोलापूर विद्यापीठ परीक्षा मार्च / एप्रिल २०१७
महाविद्यालयातील गुणवत्ता प्राप्त विद्यार्थी
पदवी विभाग

अ.नं.	वर्ग	विद्यार्थ्यांचे नाव प्रथम व द्वितीय क्रमांक	शेकडा गुण
१	बी.ए.-१	१) कु.अत्तार आस्मा युसुफ २) कु.पवार कोजागिरी हरी	८५.३३% ८५.००%
२	बी.ए.-२	१) कु.खरात आपा महादेव २) कु.सिद स्वाती हनुमंत	८५.३३% ८४.४२%
३	बी.ए.-३ एकत्रित	१) कु.ठोकळे दिपाली शिवाजी-इंग्रजी २) कु.बळवंतराव सृष्टी भारत	८३.३९% ८३.११%
४	बी.ए.-३ इंग्रजी	१) कु.ठोकळे दिपाली शिवाजी २) कु.शिंदे सुरेखा भगवान	८३.३९% ८०.७२%
५	बी.ए.-३ हिंदी	१) कु.चव्हाण आशा शाह २) कु.गाडे मोनिका किसन	६३.१४% ६१.१४%
६	बी.ए.-३ मराठी	१) कु.दुपडे सुनिता ज्ञानेश्वर २) कु.कोकाटे सुनिता शहाजी	७१.५८% ६६.५६%
७	बी.ए.-३ इतिहास	१) कु.बळवंतराव सृष्टी भारत २) श्री.कवळे समाधान भारत	८३.११% ७२.२७%
८	बी.ए.-३ भूगोल	१) कु.उत्तरकर राजश्री विजय २) श्री.करे राहुल दिपक	८१.४२% ८०.२५%
९	बी.ए.-३ अर्थशास्त्र	१) कु.कानगुडे पल्लवी श्रीमंत २) कु.कांबळे प्राजक्ता शांतीलाल	७६.४४% ७६.३९%
१०	बी.कॉम.-१	१) कु.बनपट्टे सुषमा सुरेश २) कु.शेख यास्मीन फरीद	८२.००% ७८.६७%
११	बी.कॉम.-२	१) कु.गोसावी काजल हनुमंत २) कु.इंगळे-सरदेशमुख मोनाली संजय	७७.२५% ७१.३३%
१२	बी.कॉम.-३	१) कु.नाईक तृप्ती विलास २) कु.बनसोडे सवित्रा दत्तु	८०.६९% ८०.३३%
१३	बी.एस्सी.-१	१) श्री.बोडके कुलदिप बाळासो २) कु.लॉढे वर्षा चांगदेव	८८.३५% ८४.५५%

૭૮	૧-૨	૧) ક.ચા.સા.વતે પૂર્ણ શાહજી ૨) ક.સા.વતે માધુરી દેસાઈ	%૦૦.૬૭/૭૬૩૧ %૭૬.૩૭/૨૨૨૧
૩૩	૧-૨	૧) ક.વા.વતે વંદના બાપુ ૨) ક.ચા.સા.વતે સોનાલી પુકનાથ	%૧૬.૫૬/૫૦૨૧ %૬૭.૩૭/૭૨૨૧
૫૫	૧-૧	૧) ક.ચ.વતે રાણી વબન ૨) ક.ચા.વતે આશિવની શામરાવ	%૫૧.૦૦/૫૩૫ %૭૬.૨૭/૫૧૫
૨૨	૧-૨	૧) ક.ક.વતે ધનશ્રી બાલસાહેબ ૨) શ્રી.સા.વતે વિજયકાંત કાશીનાથ	%૩૦.૦૦/૫૩૬૧ %૧૩.૭૫/૨૬૧
૨૩	૧-૧	૧) ક.ચા.વતે મુકેશ શેઠકે ૨) ક.મા.વતે ભારતી દેસાઈ	%૦૦.૦૦/૪૭૫ %૭૬.૩૭/૭૭૫
૨૨	૧-૧	૧) ક.ચા.વતે વબન ચંદકે (કોલિયા) ૨) ક.ચા.વતે મુકેશ શેઠકે (કોલિયા)	%૭૬.૨૭/૭૭૫ %૭૬.૨૭/૫૧૫
અ.નં.	વર્ગ વ વિષય	વિદ્યાશ્યાલ નામ પ્રથમ વ દ્વિતીય ક્રમાંક	પૂર્વેના ગુણ
પદવ્યવસ્થા વિષય			

૨૧	બી.એસી.-૩	૧) ક.ચંદકે આશિવની પાંડેયા ૨) ક.પિ.સે જ્યોતી ચંદકાંત	%૧૫.૫૦ %૨૨.૫૫
૨૦	બી.એસી.-૩	૧) ક.ચંદકે નામા રાજાક ૨) ક.ચંદકે અમીતા માસ્તી	%૧૦.૭૭ %૭૭.૭૭
૧૯	બી.એસી.-૩	૧) ક.ચંદકે માધુરી રાવ ૨) ક.ચંદકે અરુણા કુંડન	%૧૦.૭૫ %૭૭.૭૫
૧૮	બી.એસી.-૩	૧) ક.ચંદકે રેશ્મા અલ્લાબક્ષ ૨) ક.ચંદકે દિવ્યા ચંદકાંત	%૧૬.૧૧ %૪૭.૪૪
૧૭	બી.એસી.-૩	૧) ક.ચંદકે શિવલ દેસાઈ ૨) ક.ચંદકે નિકાલ નીતીન	%૭૭.૭૫ %૭૭.૭૫
૧૬	બી.એસી.-૩	૧) ક.ચંદકે શિવલની કેશવ ૨) ક.ચંદકે સંધ્યા દેસાઈ	%૭૭.૭૭ %૭૭.૭૫
૧૫	બી.એસી.-૩	૧) ક.ચંદકે રેશ્મા અલ્લાબક્ષ ૨) ક.ચંદકે આશિવની પાંડેયા	%૧૬.૧૧ %૧૫.૫૦
૧૪	બી.એસી.-૨	૧) ક.ચંદકે વર્ષા રાવ ૨) ક.ચંદકે આશિવની બાલસો	%૧૫.૩૩ %૧૪.૦૩
અ.નં.	વર્ગ વ વિષય	વિદ્યાશ્યાલ નામ પ્રથમ વ દ્વિતીય ક્રમાંક	પૂર્વેના ગુણ

अ.नं.	वर्ग व विभाग	विद्यार्थ्यांचे नाव प्रथम व द्वितीय क्रमांक	एकूण गुण
२८	एम.ए. - २ हिंदी	१) श्री.शेख सलार खाजू २) कु.देवकुळे मोनाली राजेंद्र	५५९/६९.८८% ५४९/६८.८३%
२९	एम.ए. - २ एकत्रित	१) कु.वावरे वंदना बापू (इतिहास) २) कु.रणनवरे पूजा शहाजी (इंग्रजी)	१२२८/७६.७३% १२२२/७६.३७%
३०	एम.एस्सी. - १ एकत्रित	१) कु.लोखंडे पूनम कांतीलाल २) कु.वाघ प्रणाली सुभाष	७७.५२% ७७.८०%
३१	एम.एस्सी. - १ Electronics	१) कु.लोखंडे पूनम कांतीलाल २) कु.वाघ प्रणाली सुभाष	७७.५२% ७७.८०%
३२	एम.एस्सी. - १ AGPM	१) श्री.ननवरे अमिर शिवाजी २) कु.चव्हाण प्रिती तुकाराम	७६.०८% ७५.६०%
३३	एम.एस्सी. - २ एकत्रित	१) श्री.निंबाळकर सागर शहाजी २) श्री.व्हरगर चंद्रकांत शिवाजी	८०.२४% ७८.१६%
३४	एम.एस्सी. - २ Electronics	१) श्री.मुळीक दत्तात्रय संपत २) कु.पोटे श्वेता अशोक	७७.००% ७५.९२%
३५	एम.एस्सी. - २ AGPM	१) श्री.निंबाळकर सागर शहाजी २) श्री.व्हरगर चंद्रकांत शिवाजी	८०.२४% ७८.१६%

॥ विविध उपक्रम ॥

वनस्पतीशास्त्र कार्यशाळेनिमित्त निवडूंग व बोन्साय प्रदर्शन

वनस्पतीशास्त्र कार्यशाळेनिमित्त पुष्परचना प्रदर्शन

वनस्पतीशास्त्र अभ्यासक्रम बी.एस्सी.भाग २ कार्यशाळे प्रसंगी मार्गदर्शन करताना माजी प्राचार्य डॉ.राजा वेपे, सोलापूर

इतिहास विभाग परिसंवाद मार्गदर्शक प्रा.विष्णू सुर्वे

शिकषक आमदार मा.श्री.दत्तात्रय सावंत यांची महाविद्यालयास सदिच्छा भेट

राष्ट्रीय विज्ञान दिन मार्गदर्शक डॉ.एस.एस.विभूते, बार्शी

हिंदी दिवस समारोह प्रसंगी मार्गदर्शक डॉ.राजेंद्र खैरनार, बारामती

प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख अशासकीय महाविद्यालय प्राचार्य संघटना महाराष्ट्र, अध्यक्ष पदी निवड झालेबद्दल सत्कार समारंभ प्रसंगी मार्गदर्शन करताना तहसिलदार सौ.बाई माने व प्राचार्य डॉ.आबासाहेब देशमुख

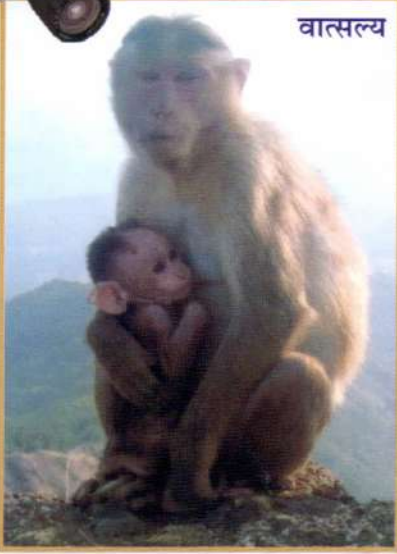

'आमचे जगणे आमची कविता' सादरकर्ते प्रा.प्रदीप पाटील, सांगली व प्रा.मनिषा पाटील, कवठेमहांकाळ

॥ कलाविष्कार विभाग ॥

फोटोग्राफी

पेंटिंग

वात्सल्य

जीवन ऐसे नाव

मारुती सुर्वे बी.एस्सी.भाग २ स्थळ : प्रतापगड

सद्दाम तांबोळी बी.कॉम भाग १

पेंटिंग : धनश्री राजत १२ वी सायन्स

पेंटिंग : धनश्री राजत १२ वी सायन्स

पेंटिंग : प्रिती फुले ११ वी सायन्स

पेंटिंग : प्रिती फुले ११ वी सायन्स

पेंटिंग : रोहित सरगर बी.ए.भाग ३

पेंटिंग : प्रियंका सुरवसे बी.एस्सी.भाग १

पेंटिंग : प्रियंका सुरवसे बी.एस्सी.भाग १

॥ विविध उपक्रम ॥

वन्यजीव सप्ताहांतर्गत मार्गदर्शन करताना प्रा.बाळासाहेब साळुंखे

गजल नवाज भिमराव पांचाळे यांची एक दिवसीय गजल लेखन व गायन कार्यशाळा प्रसंगी गजल सादरीकरण

डॉ. अरविंद कुंभार लिखित पुस्तकाचे प्रकाशन

डी.एस्.सी. पदवी कॅलीफोर्निया युनिव्हर्सिटी, अमेरिका येथून प्राप्त केले बद्दल सन्मानित डॉ. सुधा बनसोडे

सेवानिवृत्ती सन्मान डॉ. डी. एन. कुतवळ सपत्नीक

स्वातंत्र्य दिनानिमित्त प्रकाशित 'अविष्कार' भिक्तीपत्रक

संभाषण कौशल्य एकदिवसीय कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना झीरो लिमीट, पुणे च्या मार्गदर्शिका कु. प्रियंका भोसले

विवेकवाहिनी अंतर्गत 'हसत खेळत विज्ञान' या विषयावर मार्गदर्शन करताना मा. श्री. भास्कर सदाकळे, सांगली

॥ ज्युनिअर जिमखाना विभाग ॥

राज्य व राष्ट्रीय पातळीवर विविध क्रीडा प्रकारात नाविन्यपूर्ण कामगिरी करणारे खेळाडू

प्रज्वल कोतमिरे
पिस्तूल शूटींग

सत्यजित जगतताप
बॉक्सिंग

शुभम ननवरे
योगा

धनश्री राजूत
अॅथलेटिक्स

सुदर्शन गायकवाड
पिस्तूल शूटींग

गौरी काळे
कबड्डी

संकेत कदम
तायक्वॉदो

रवि जगतताप
कराटे

पृथ्वीराज जाधव
रायफल शूटींग

निलेश आसवे
रायफल शूटींग

ओंकार उघडे
रायफल शूटींग

रविराज चव्हाण
रायफल शूटींग

धनश्री फुले
रायफल शूटींग

श्वेता पवार
रायफल शूटींग

तमन्ना तांबोळी
रायफल शूटींग

वैभव जामदार
पिस्तूल शूटींग

ऋषिकेश जाधव
वेटलिफ्टिंग

पुनम पताळे
पिस्तूल शूटींग

प्रतिज्ञा माळी
पिस्तूल शूटींग

रेणुका सवईसर्जे
पिस्तूल शूटींग

मानव शहा
बुद्धीबळ

वैष्णवी गलांडे
बुद्धीबळ

माधुरी शिंदे
बुद्धीबळ

निशांत जाधव
कुस्ती

विशाल बाबर
अॅथलेटिक्स

ऋषिकेश देशमुख
अॅथलेटिक्स

वर्षा फुले
अॅथलेटिक्स

गौरी घाडगे
कबड्डी

अंकिता खुळे
कबड्डी

सुप्रिया जाधव
कबड्डी

मेघा मोरे
कबड्डी

गायत्री महामिरे
कबड्डी

प्रिती जाधव
कबड्डी

शिवामृत

२०१७-२०१८

कनिष्ठ विभाग

प्रा.झाकीर सय्यद सह-संपादक

प्रा.संजीव इंडीकर सह-संपादक

प्रा.संग्रामसिंह भांगे सह-संपादक

मराठी विभाग अनुक्रमणिका

गद्य विभाग

१) सह्याद्रीच्या कुशीत रडतोय शिवरायांचा इतिहास	धनश्री महादेव राऊत	बारावी, विज्ञान	१५३
२) व्यथा मुलींची	धनश्री महादेव राऊत	बारावी, विज्ञान	१५४
३) मी का हत्यारा ?	सायली बाळू लोखंडे	अकरावी, विज्ञान	१५५
४) असं असेल तर....	गौरी वसेकर	अकरावी, विज्ञान	१५६
५) महर्षि काका	शिवानी संतोष भारती	अकरावी, विज्ञान	१५७

पद्य विभाग

१) स्मार्ट फोन	पुजा भगवान शिंदे	बारावी, वाणिज्य	१५८
२) स्त्रीभ्रूण हत्या	शितल दत्तात्रय साठे	बारावी, कला	१५८
३) गुरूजी	स्मिता अंकुश माने	अकरावी, वाणिज्य	१५९
४) बाप	सायली सहदेव जाधव	अकरावी, विज्ञान	१५९
५) चारोळी	प्राजक्ता देवकते	अकरावी, विज्ञान	१५९
६) माझं कॉलेज	प्रिती हनुमंत पवार	अकरावी, वाणिज्य	१६०
७) विनोद	माधवी धनाजी लोखंडे	अकरावी, वाणिज्य	१६०
८) शाप	शितल दत्तात्रय साठे	बारावी, कला	१६०
९) चारोळ्या	माधवी धनाजी लोखंडे	अकरावी, वाणिज्य	१६०
१०) A to Z ची गंमत	पुनम भारत मोरे	बारावी, कला	१६१
११) बाबा	माधवी धनाजी लोखंडे	अकरावी, वाणिज्य	१६१
१२) आयुष्य	माधवी धनाजी लोखंडे	अकरावी, वाणिज्य	१६१
१३) कागं आई	माधवी धनाजी लोखंडे	अकरावी, वाणिज्य	१६२
१४) माझ्या कॉलेजचे नाव	रेश्मा ईस्माइल आत्तार	बारावी, कला	१६२
१५) सावित्रीची शिक्षण ज्योत	माधवी धनाजी लोखंडे	बारावी, वाणिज्य	१६२
१६) ऋण	प्राजक्ता देवकते	अकरावी, विज्ञान	१६३
१७) सैनिक	माधवी धनाजी लोखंडे	अकरावी, वाणिज्य	१६३
१८) बाबा अन् आई	माधवी धनाजी लोखंडे	अकरावी, वाणिज्य	१६३

सह्याद्रीच्या कुशीत रडतोय शिवरायांचा इतिहास

धनश्री महादेव राऊत
बारावी, विज्ञान

छत्रपती शिवरायांच्या
महाराष्ट्रातील हा युवक आपली
मर्दानगी मुर्तींना जाळून मारण्यात,
विनयभंग करण्यात दाखवत
असेल तर माणूस नावाचा बुद्धिमान
प्राणी जनावरांसारखा वागत
असेल तर खेदाने म्हणावे
लागते... सह्याद्रीच्या कुशीत
रडतोय शिवरायांचा इतिहास...

इस्लामी सत्ता स्पेनपासून सिंधपर्यंत पसरलेली होती, हिम्मत असेल त्यांनीच राज्य करावे या राजनीतीस अनुसरून ही सत्ता आपल्या देशात सुद्धा हिमालयाच्या कुशीपासून रामेश्वरच्या कुशीपर्यंत पसरली होती. ही जुलमी राजवट, रानटी राजवट उलथवून महाराष्ट्रामध्ये बहुजन समाजातील माणसाचे राज्य स्थापन करणारे क्षत्रिय बुलवंत श्री राजा छत्रपती शिवाजी यांचा जन्म १९ फेब्रुवारी १६३० रोजी शिवनेरी किल्ल्यावर झाला किल्ल्यावरील शिवाई देवीच्या नावावरून त्यांचे नाव ठेवण्यात आले 'शिवाजी'. हे अक्षर उलट केल्यास जीवाशी' हा शब्द तयार होतो. ज्यांनी अठरा पगड जातीतील जातीतील मावळ्यांना आपल्या संघटन कौशल्याने एकत्र करून त्यांच्यासमोर प्रचंड मोठे ध्येय ठेवले.

स्वराज्य व सुराज्याच्या स्थापनेच्या ध्येयाच्या पथावरून जो नरवीर मावळ्यांना जीवाशी जोडून घेऊन गेला म्हणून तर खऱ्या अर्थाने शिवाजी होय.

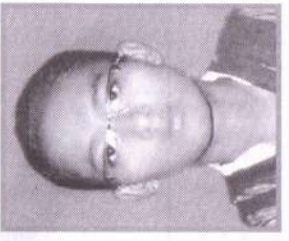
आज समाजात अशी विदारक परिस्थिती निर्माण झाली आहे की, आकाशाएवढ्या माणसाला आपण छोट्याशा चौकटीत बंदिस्त करित आहोत. हा त्या महान मानवाचा नव्हे, तर त्यांच्या विचारांचा केलेला पराभव आहे. अरे कोण तो कुरकमा हिटलर, ज्याने तुमच्या आमच्यासारख्या हाडामासाच्या माणसांना गॅस चेंबरमध्ये घालून माणसे किड्या-मुंग्यासारखी मारली? कोण तो नेपोलियन बोनापार्ट आणि कोण तो सिकंदर बादशहा? या सर्वांपेक्षा माझा शिवबाच सर्व जगाला का आकर्षक आहे? त्याचं कारण तरी काय? ही सर्व माणसे मोठी होती, व्यसनाधीन होती. संकटाच्या वादळात आणि दुःखाच्या महापुरात त्यांनी कोणतेही व्यसन केले नाही. हा शिवाजी महाराजांचा आदर्श आजचा समाज विसरत आहे. देशाचा आधारस्तंभ असलेले युवक तोंडात मावा, गुटका टाकून, सिगारेटचा धूर सोडत विद्यालयातून महाविद्यालयात जात आहेत, तेव्हा मनाला स्पर्श करून जातो सह्याद्रीच्या कुशीत रडतोय शिवरायांचा इतिहास...

आज महाराष्ट्रात बऱ्याच ठिकाणी वासनाकांड घडली आहेत. एकतर्फी प्रेमातून महाराष्ट्रातील कित्येक मुली मारल्या गेल्या. छत्रपती शिवरायांच्या महाराष्ट्रातील हा युवक आपली मर्दानगी मुर्तींना जाळून मारण्यात, विनयभंग करण्यात दाखवत असेल तर माणूस नावाचा बुद्धिमान प्राणी जनावरांसारखा वागत असेल तर खेदाने म्हणावे लागते... सह्याद्रीच्या कुशीत रडतोय शिवरायांचा इतिहास...

राजे, मी जेव्हा सापडते संकटात महापुराच्या... दुःखाच्या वादळात तेव्हा मला महापुरातही प्रवाहाविरुद्धही पोहण्याचे सामर्थ्य येते, तुमचे जीवनचरित्र वाचल्यावर...

शिवाजी सारखी चंद्रकोर लावून जर एखाद्याला शिवाजी झाल्यासारखं वाटत असेल तर त्याच्यासारखा मूर्ख दुसरा कोणी नाही.

त्यथा मुलींची

धनश्री महादेव राऊत
बाराबी, विज्ञान

मुलाला वंशाचा दिवा म्हणतात असे किती वंशाचे दिवे त्यांच्या आई-वडिलांना सांभाळतात आणि सांभाळत असतील तर त्यांनी एकच लक्षात ठेवावं की त्यांना जन्म देणारीही एक स्त्रीच आहे आणि प्रत्येक यशस्वी पुरुषामागे स्त्रीचाच हात असतो, पण जग कधी सुधारेल असं वाटत नाही.

संवेदना एवढ्या गोठल्यात, एवढा निर्दयी झालाय तो. एक मराठी सिनेमा आहे 'मी अमृता गोडसे बोलतेय' त्या सिनेमात नायक नायिकेला भर रस्त्यात जीवंत जाळतो, तरीही कोणीही साक्ष द्यायला तयार होत नाही. जाळून मारण्याचं कारण ऐकलं तर ते असं होतं की एकतर्फी प्रेम. ती मुलगी नाही म्हणाली म्हणून तिला जाळण्यात आलं. हे जेव्हा मी ऐकलं तेव्हा मला शिवाजी महाराजांचा काळ आठवला. हे जर त्या काळात घडले असते तर, शिवाजी महाराजांनी त्याला अशी शिक्षा केली असती की, ती प्रत्येकाच्या लक्षात राहिली असती.

भारताला स्वातंत्र्य मिळून आज सत्तर वर्षे झाली. खरंच या स्वतंत्र भारतात मुलगी सुरक्षितपे जगू शकतेय आज? आज महाराष्ट्रात कित्येक मुली एकतर्फी प्रेमातून मारल्या जात आहेत. छत्रपती शिवरायांच्या महाराष्ट्रातील हा युवक जर आपली मर्दानगी मुलींना जाळून मारण्यात दाखवत असेल, तर माणूस नावाचा बुद्धीमान प्राणी जनावरांसारखा वागत असेल तर खेदाने म्हणावे लागते, सद्बुद्धीच्या कुशीत रडतोय शिवरायांचा इतिहास. आज शिवरायांसारखी चंद्रकोर लावण्याची फॅशन आलीय. मला त्या मुलींना एकच प्रश्न विचारायचायं, तुम्ही वरून तर शिवाजी दाखवतायं पण आतल्या शिवाजीचं काय? तुमच्या या नालायकपणामुळे आज मुलींना जीवन जगणं मुश्किल झालंय. जे पेपरमध्ये बलात्काराच्या किती बातम्या येतात, या मोजत बसलात तर आकडा कितीपर्यंत जाईल याची कल्पना आहे. खरं सर्वांत जास्त वाईट तेव्हा वाटतं, जेव्हा स्वतःच्या मुलीवर बलात्कार केल्याची किंवा स्वतःच्या सख्या भावाने आपल्या बहिणीवर बलात्कार केल्याची बातमी वाचते. तेव्हा हे कुंपणानेच स्थीर झाल्यारखं झालं नाही का? ती मुलगी आपली व्यथा दुसऱ्याला सांगू शकत नाही, कारण आपलेच ओठ, आपलेच दात. जर आजची मुलगी घरात सेफ नसेल तर बाहेर कशी असेल? ती बिचारी एकच करू शकते शांत राहणे आणि रात्री अंधारात मुकपणे रडणे.

मुलाला वंशाचा दिवा म्हणतात असे किती वंशाचे दिवे त्यांच्या आई-वडिलांना सांभाळतात आणि सांभाळत असतील तर त्यांनी एकच लक्षात ठेवावं की त्यांना जन्म देणारीही एक स्त्रीच आहे आणि प्रत्येक यशस्वी पुरुषामागे स्त्रीचाच हात असतो, पण जग कधी सुधारेल असं वाटत नाही. ज्यांनी सीतेसारख्या पवित्र स्त्रीला अग्निपरिक्षा द्यायला भाग पाडलं तर ते सामान्य स्त्रीला स्वाभीमानाने कसे जगू देतील.

हे लिहिलेलं जो कोणी वाचत असेल त्याला माझी विनंती आहे, जोपर्यंत तो शिवरायांचा इतिहास आत्मसात करत नाही तोपर्यंत शिवरायांची चंद्रकोर नाहीलावणार....

मुलगी ! मुलगी ! म्हटल्यावर काय येतं हो मनात ? प्रत्येकाच्या मनात वेगळे विचार. व्यक्ती तितक्या प्रवृत्ती असं म्हणतात ना ! आणि तेच १००% खरे आहे जशी हाताची पाचही बोटे सारखी नसतात तसेच प्रत्येक माणसाचे विचार सारखे नसतात. म्हणून तर कोणी म्हणतं मुलगी परक्याचं धन असते. तिला कुशाला शिकवत बसायला हवंय, ती कळती झाली की तिचं लग्न लावून टाकायचं. तर कोणी म्हणून ती सर्वांत महान शक्ती आहे. दूर्गा, सरस्वती, लक्ष्मी या देवीचं रूप म्हणजे मुलगी. तिला शिकवून, तिला स्वतःच्या पायावर उभं करणं ही काळाची गरज आहे. स्वावलंबी झाल्यावर तिचं लग्न करून टाकायचं. तर काही लोक म्हणतात, स्त्री ही एक भोगवस्तू आहे. दिल्लीमध्ये जो प्रकार घडला, सामूहिक बलात्काराचा खरंच माणसाच्या

मी का हत्यारा ?

सायली बाळू लोखंडे

अकरावी, विज्ञान

माझी मुलगी या जगात आल्यावर तिला हे सगळे त्रास भोगायला लागतील काय ? याच भीतीमुळे, याच काळजीमुळे हा बाप आपल्या काळजावर दगड ठेऊन, आपल्या लेकीला या भयानक जगामध्ये वेऊ देत नाही. या भीतीमुळे मुलीच्या जन्मास विरोध करतो आणि या बापाला हत्यारा या नावाने बोलतात.

अरे सगळेजण म्हणतात की मुली वाचवा. मुली ह्या दोन्ही घरांना प्रकाशित करू शकतात, जे काम अशक्य आहे ते शक्य करून दाखवतात, मुली शिकून मोठ-मोठ्या पदावर जातात आणि आई-वडिलांचं नाव मोठं करतात. हे सर्व काही गोड बोल मी एक बाप म्हणून बोलतोय, या सर्वानाच आश्चर्य वाटतंय ना ! तुम्हाला असे वाटत असेल की सगळे चांगले बोल एक बाप बोलतोय की तोच मुलीच्या जन्माच्या विरोधास उभा असतो.

अरे तो मुलींच्या जन्मांच्या विरोधास नसतो. त्याला विरोधास पाडणारी काही कारणे असतात. कोणती तरी भीती असते. आपल्या लेकीविषयी भीती असते आणि म्हणतात ना, श्रीमंती आणि पैसा यांच्यापेक्षा

कोणती तरी गोष्ट सर्वात मोठी असते ती इज्जत असते. कोणत्याही मनुष्याला त्याची इज्जत महत्त्वाची असते मग तो पुरुष असो किंवा स्त्री.

आजच्या शतकात मुलींचे जगणे इतके भीतीदायक झाले आहे की बस विचार करूनच मला भी वाटते. जिथे मुली जातील, तिथे मुलींना असुरक्षितता आहे. कधी मुली बाहेर फिरायला, शाळेत, कॉलेजामध्ये गेल्या तरी तिथे ह्या मुली सुरक्षित नाहीत, त्याला एकच कारण आहे ते म्हणजे फक्त टवाळकी करणारी मुले. ते स्वतःला काय समजतात ते त्यांनाच माहित. मुलींना त्रास देऊन त्यांना काय भेटते ते पण त्यांनाच माहित, मात्र स्वतःच्या बहिणीवर व आईवर अशी वेळ आली तर लगेच तलवारी काढून उठतात. मग त्यांना मनात असा काही का विचार येत नाही आपण ज्या मुलींना त्रास देत आहोत, त्या पण कोणाच्या तरी मुली व बहिणी आहेत.

मी एक बाप म्हणून सांगतो, मला पण वाटते माझ्या मुलीने खूप शिकावे, खूप मोठे व्हावे आणि मला वाटते की मी माझ्या मुलीचे कन्यादान करावे. माझ्या मुलीला सासरी नांदण्यासाठी पाठवावे. तिला सुखाने संसार करताना बघावे, पण जगात असे काही लोक असतात, ते मुलीला सासरी गेल्यावरही खूप त्रास देतात, तिची मारहाण करतात.

या सर्व कारणांमुळे मला भीती वाटते की माझी मुलगी या जगात आल्यावर तिला हे सगळे त्रास भोगायला लागतील काय ? याच भीतीमुळे, याच काळजीमुळे हा बाप आपल्या काळजावर दगड ठेऊन, आपल्या लेकीला या भयानक जगामध्ये वेऊ देत नाही. या भीतीमुळे मुलीच्या जन्मास विरोध करतो आणि या बापाला हत्यारा या नावाने बोलतात.

जर या जगामध्ये लेकींना जर काही त्रास, कोणत्याही प्रकारचा छळ होणार नसेल तर हा बाप मुलीच्या जन्माच्या विरोधास जाणारच नाही.

म्हणून या युवा पिढीला माझेएकच म्हणणे आहे, कोणत्याही मुलीला त्रास देण्याअगोदर आपल्या आईच आणि बहिणीचा चेहरा आपल्या डोळ्यासमोर आणा, मग तुमच्या हातून हे कृत्य घडणारंच नाही आणि जगामध्ये मुली ह्या पूर्ण आत्मविश्वासाने, सुरक्षितपणे आणि आनंदाने जगू कतील हे एका बापाचे त किंवा इच्छा आहे. आणि जर असे झाले तर कोणताच बाप मुलीच्या जन्माच्या विरोधास जाणार नाही.

वैचारिक

असं असेल तर....

गौरी वसेकर
अकरावी, विज्ञान

मित्र, प्रेम याला वयाचा विचार नाही केला जात. मित्र हे फक्त मुलांच्या वयाचेच नाही तर मुलं त्यांच्या आई-वडिलांशी, शिक्षकांशी, आजी-आजोबांशी एवढेच नाही तर त्यांच्यापेक्षा लहान मुलांशीही मैत्री करू शकतात.

मित्र-मैत्रीणी प्रत्येकालाच असतात. मित्र-मैत्रीणी म्हणजे आयुष्याचा एक खूपच आगळा-वेगळा भाग. मित्र-मैत्रीणींमुळेच आयुष्य फुलून येतं. आयुष्यातले चांगले-वाईट अनुभव अनुभवता येतात. सगळीकडे काही विशिष्ट दिवस साजरे केले जातात. अनेक असे आगळे-वेगळे दिवस साजरे करतात.

त्यातलाच तरूण पिढीला आवडणारा दिवस म्हणजे Friendship Day. हा दिवस ही काळची गरज झाली आहे. हा दिवस साजरा करणे म्हणजे मुलांना बिघडायला संधी मिहणं असा गैरसमज खेड्यातील पालकांना, शिक्षकांना, समाजातील अनेक लोकांना झालेला आहे. त्यामुळे मुलांवर दबाव येऊन मुलांना त्यांचे

मित्र आहेत किंवा मैत्रीणी आहेत हे लपवावं लागतं. शक्यतो मुली या गोष्टी घरच्यांपासून, समाजापासून लपवतात. मुला-मुलींना समान अधिकार असूनही त्यांना काही गोष्टी त्यांच्या मनासारख्या करता येत नाहीत.

कारण हा समाज एखाद्या गोष्टीचा सरळ अर्थ काढतच नाही. एखाद्या मुलीला तिच्या जवळचा मित्र असू शकत नाही का? मुलीला मित्र आहे म्हटलं की लगेच सगळे सावध होतात मित्र नाही तो तिचा आणखी कोणीतरी असेल असा विचार करतात. खरंच काही गोष्टी ज्या खूप प्रयतनंतरही साध्य होऊ शकत नाहीत त्या कुठेतरी मित्र-मैत्रीणींमुळे शक्य होतात. मी सर्व पालकांना, शिक्षकांना, साजातील लोकांनासांगू इच्छिते Friendship Day साजरा करणं म्हणजे काहीही घाबरण्यासारखं नाही.

आपल्या मुलांना त्यापासून लांब ठेवणं म्हणजे अतिशय शिष्टपणाचा आव आणल्यासारखं आहे. आजचं युग हे संगणकाचं युग आहे आणि जग खूप पुढे गेलं आहे. त्यामुळे ह्या गोष्टी किंवा मित्र-मैत्रीणी म्हणजे आयुष्याचा एक भाग झाले आहेत.

मी मुलांनाही कळकळीची विनंती करते की, त्यांनी याचा दुरुपयोग करू नये. Friendship च्या नावाखाली दुसरंच काहीतरी करत बसणं म्हणजे अपमानास्पद आहे. मी हे लिहिले कारण काही शाळा, कॉलेजमध्ये ह्यावर बंदी आहे. याउलट मुलांनाच बोललं जातं की, काय आवडतं तुम्हाला हातात चिंध्या बांधून फिरायला !

असं जर असेल तर मी त्यांना प्रश्न करीन. जर या वयात हे करायचं नाही तर मग कधी करायचं? मित्र, प्रेम याला वयाचा विचार नाही केला जात. मित्र हे फक्त मुलांच्या वयाचेच नाही तर मुलं त्यांच्या आई-वडिलांशी, शिक्षकांशी, आजी-आजोबांशी एवढेच नाही तर त्यांच्यापेक्षा लहान मुलांशीही मैत्री करू शकतात. त्यामुळे कोणत्याच पालकांनी मुलांना Friendship Day साजरा करण्यापासून रोखू नये किंवा त्यांच्यावर सतत या गोष्टीवरून रागावू नये.

महर्षि काका

शिवानी संतोष भारती

अकरावी, विज्ञान

“चंदनापरी लडून या शिक्षण मार्गाचा ध्यास होता ज्यांच्या अंगामध्ये, या माळशिरस तालुक्याचे नंदनवन करण्याचा ध्यास होता त्यांच्या अंगामध्ये”

असे हे महर्षि काका. महर्षि काका या माळशिरस तालुक्यासाठी त्यांनी आपलं सर्व आयुष्य पणाला लावलं असे होते महर्षि काका. ज्यांनी या शिक्षणाचे छोटेसे रोपटे लावले होते ते आता किती मोठे झाले आहे. त्यांच्यामध्ये गरीबांची जाण होती, तयांच्या मनामध्ये गरिबांविषयी तळमळ होती, म्हणून आपण पाहतो हजारो नव्हे तर लाखो लोक त्यांचा जयजयकार करतात.

महर्षि काका सर्वांना सोडून गेले पण त्यांचे विचार टिकून राहिले.

महर्षि काका यांची पत्नी रत्नप्रभादेवी खूप बुद्धीमान होत्या. जसं प्रत्येक पुरुषाच्या मार्गे एका स्त्रीचा हात असतो, तसे महर्षि काकांच्या कार्यात या रत्नप्रभादेवींचा हात होता. रत्नप्रभादेवींना नेहमी वाटायचं मला पंढरपुरच्या वाटेवरचं सासर भेटावं. या पवित्र माऊलीची, रत्नप्रभादेवींची इच्छा पूर्ण झाली आणि त्यांचा विवाह महर्षि काकांबरोबर झाला. रत्नप्रभादेवी देवाला खूप जपत होत्या, देवाला मानत होत्या.

महर्षि काकांनी साखर कारखाना उभा केला. साखर कारखाना उभा करताना किती वेदना झाल्या असतील, पण त्यांच्या

मनामध्ये जिद्द, चिकाटी होती. माणा जर तालुका मला सुखी बघायचा असेल तर मला हा साखर कारखाना उभा करावांच लागेल. या तालुक्यासाठी महर्षि काका खूप झटले. त्यांच्या कामात त्यांना देणाऱ्या रत्नप्रभादेवी.

महर्षि काकांनी कृषिउत्पादन सुरू केले. ते अकलूजमध्ये जास्त दूध देणाऱ्या गार्डे घेऊन आले. पण लोकांचा या गोष्टीवर विश्वास बसत नव्हता. त्यांनी या सर्व गोष्टी लोकांपर्यंत पोहचविल्या आणि शिवामृत दूध संघ उभा केला. त्यांनी खेड्यांमध्ये प्रगती केली. माणसांचे आरोग्य सुधारावे म्हणून त्यांनी लेझीम या खेळांला महत्त्व दिले. ते प्रत्येक खेळांना महत्त्व देत होते.

ज्या माणसाची ७वी पर्यंत नीट शाळा झाली नाही. हे सर्व करू शकतो. आपली परिस्थिती नाजूक होती म्हणून आपल्याला शाळा शिकता आली नाही. जशी आपली परिस्थिती झाली तरी दुसऱ्यांच्या मुलांची, कोणत्याच मुलाची होऊ नये म्हणून त्यांनी ‘सदाशिवराव माने’ ध्यालयाची स्थापना केली. त्यांच्या प्रत्येक कार्यात त्यांना साथ देणारे त्यांचे दोन भाऊ नेहमी त्यांच्या कार्याच्या मार्गे एका सावलीसारखे उभे राहिले. म्हणून ते एवढा मोठा निर्णय त्यांना सहज घेणे शक्य झाले.

महर्षि काकांना गरीबांविषयी, तसेच आपल्या माणसांविषयी खूप तळमळ होती. महर्षि काकांची गाडी बंद पडली होती. तेव्हा काकांना पाहून एका माणसाने त्यांची गाडी थांबवली आणि काकांना म्हणाला, “काका मी तुम्हाला माझ्या गाडीत बगल्यापर्यंत सोडू का?” तेव्हा काकांनी जे उत्तर दिलं ते खूप महत्वाचं आहे. ते म्हणाले, “जर तुमच्याबरोबर आलो तर माझा ड्रायव्हर एकटा पडतो. त्याच्यासोबत कोणंच नाही असे होते.” असे होते महर्षि. एका ड्रायव्हर बरोबर ते किती वेळ थांबले. ते आपल्या ड्रायव्हरला सुद्धा एवढी किंमत देत होते.

महर्षि काकांना खूप कष्टाळू, त्यांनी कष्ट करून, यामाळशिरस तालुक्याचे नंदनवन केले. त्यांनी आपल्या घराचा कधीच विचार केला नाही. ते नेहमी दुसऱ्यासाठी जगत आले. म्हणतात ना, “जो स्वतःसाठी जगतो तो माणूस नसतो, जो दुसऱ्यासाठी जगतो तो माणूस असतो.”

महर्षि काकांविषयी खूप लिहिण्यासारखं ओ. जगाच्या पाठीवर कुठेही जावा त्यांची कीर्ती सर्वत्र आहे. खरंच महर्षि काका खूप श्रेष्ठ होते.

स्मार्ट फोन

तलवारीची जागा आता स्मार्टफोनने घेतली. त्या नादातच हल्लीची पिढी उशिरा झोपू लागली. माहित नाही इतिहास, कार्य नि महापुरुषच कोण ज्याच्या त्याच्या हाती केवळ आता स्मार्ट फोन. पुस्तकांची आता 'पीडीएफ' झाली, संदेशाचाही आता 'मेसेज' झाला, घडणारी नि बिघडणारी पिढी आता सततच 'ऑनलाईन' झाली.

अंगठे दुखतात आता टाईप करून, नातेवाईकही भेटतात आता ऑनलाईन करून. पत्र लिहिणं झालं आता जुनं, तरीही जुळत नाहीत मात्र मनं. 'मॉर्निंग वॉक' कधीचाच बंद झालांय मध्ये 'टेलर रन' जो आलाय

ऑनलाईनवर लांबचे सगळे 'कनेक्टेड' पण शेजार धर्म मात्र टोटली 'डिस्कनेक्टेड'

संस्कारसुद्धा 'डारूनलोड' केले जातात. आता देव-देव काय करता, पुजेचं पण 'अॅप' आलांय आता देव-देव काय करता.

पैशामागे पळता पळता पळणंच बंद झालंय. आता छापा नि काटा नाण्यालाही दोन बाजू फायदे नि तोटे तंत्राचेही आहे. काय घ्यावे, काय टाकावे? वैयक्तिक प्रश्न इथे तर विवेक बुद्धीची मात्र निश्चित गरज आहे.

'पीडीएफ' मधूनही वाचावा इतिहास महापुरुषांचा, मेसेजही द्यावा सर्वांना बंधुभावांचा 'ऑनलाईन' प्रचार करावा.

समाज सुधारणेचा 'स्मार्ट' पणे वापर करावा सर्वांनी स्मार्टफोनचा.

पुजा भगवान शिंदे
बारावी, वाणिज्य

स्त्रीभूण हत्या

मी गं नाही केला गुन्हा
कठोर शिक्षा का गं मला ?
विनवीते तुला येऊ दे गं आई जन्माला
मला.

बघ तरी माझे खरेपण
जोडीते हात तुला, जाण थोडे मनाला.
नवीन कपडे नाही मागणार,
ताईची जुनी मी घालणार.
ताजे नको जेवण, शिळे खाईन मी,
नाही बाहेर सांगणार.

का गं हा कठोरपणा ?
दुसऱ्यांचे घरी करीन मी काम मिळवून,
आणि नगं पैसे मी.

नाही मी जास्त खर्च करणार,
शिक्षण घेईन आश्रमात.

स्वतःच्या पायावर उभी राहणार.

आई तुला जास्त त्रास
नाही गं मी देणार.

म्हातारपणाला सुख मी गं देणार,
हुंडा घेणाऱ्याशी लग्न नाही करणार,
स्वतःच्या कष्टावर सुखी राहणार,

मन दुखवणार नाही गं कुणाचे,
तुला सांगू क्तिती गं.

आई तुला जोडिते हात, नको करू तू माझा घात.
बघु दे मला हे हासरे जग.

एकदाच ऐक आई,
विनवीते तुला जन्माला येऊ दे गं मला.

शितल दत्तात्रय साठे
बारावी, कला

माझं कॉलेज

महाराष्ट्रात गाजतंय एकच नांव
शंकरराव मोहिते महाविद्यालय अकलूज
कॉलेज आहे त्याचं नाव
त्याच्या आहेत अनेक शाखा
त्यामधून बाहेर पडतात जीवनाला वळण देणाऱ्या
अनेक वाटा
हे विद्यामंदिर ओ खूपच मोठे
त्यापुढे पडतंय विश्वचं खूप छोटं
विद्यार्थ्यांच्या इच्छापूर्तिसाठी अनेक जण धावले
त्यामध्ये महाविद्यालयाचे, कॉलेजचे नाव पुढे राहिले.
भारत मातेच्या एकात्मतेचे दर्शन येथे घडले.
हे पाहून डोळ्यामध्ये आनंदाश्रू पडले
माझी ही छोटी कविता
गणरायाला अर्पण करते
अशा या विद्यामंदिराला
वंदन मी करते ! वंदन मी करते !

प्रिती हनुमंत पवार
अकरावी, वाणिज्य

विनोद

माळी : काय रे ? काय करतोस पेरूच्या झाडावर
बाळ्या : आमची अडकलेली विटी काढतोय.
माळी : ही विटी मी गेले चार महिने बघतोय तेव्हाच का नाही काढलीस ?
बाळ्या : कारण तेव्हा पेरू कच्चे होते.

❖ ❖
पप्पूचा सुट्टी संपल्यानंतरचा शाळेतिल पहिलाच दिवस.
शिक्षक : आज आपला पहिलाच दिवस आहे. कोणाला काही
विचारायचे असल्यास विचारा ?

पप्पू : बाई, सुट्टी परत कधीपासून सुरु होईल ?

❖ ❖
जाड्या : तू एक नंबरचा खोटा रडा आहेस.
रड्या : पुन्हा बोल, तुझे दात तोडून हातात देतो.
जाड्या : बोललो असं समज.
रड्या : मग तोडले असं समज.

माधवी धनाजी लोखंडे
अकरावी, वाणिज्य

शाप

आम्ही आहोत गरीब
हा देवाने आम्हाला दिला का शाप ?
म्हणून सरकार देखील आमचा
करू लागले घात
शेतकरी आणि गरीब
यांनी करावे काय ?
पोतंभर पिकला माल
तोवर सकाळी आला दर
शेतकरीदादा दिवसभर राबतो
उन्हातान्हात
म्हणत नाही ऊन वारा
अन् पोटाला खातो कसे तरी घास
ध्यानात घ्यावे कोणीतरी यावे
देव होऊनी
थकल्या भागल्या जीवाला
धीर द्यावा कोणी तरी
मोठा असो वा गरीब सो
जावे लागणार एकदा तरी
म्हणून जाता-जाता बरोबर न्यावी
आशीर्वादाची शिदोरी

शितल दत्तात्रय साठे
बारावी, कला

चारीळ्या

कोण म्हणतो माझा भारत
प्रगती पथावर आहे ?
आज ही कितीतरी समाज
फुटपाथवर जगत आहे.

❖ ❖
विज्ञान म्हणे खूपच
प्रगती पथावर गेले
मग शंभराचे आयुष्य
साठवर कसे आले ?

माधवी धनाजी लोखंडे
अकरावी, वाणिज्य

A to Z ची गंमत

- A क मुलगा होता.
 B लंदर त्याच नाव होतं.
 C मल्याला जायचे होते.
 D न्मार्क पहायचे होते.
 E जीप्तला तर तो गेलाच होता.
 F वायमध्ये बसला होता.
 G वन त्याचे असेच होते.
 H एम.टी. घड्याळांसारखे पळत होते.
 I डोन्ट केअर बरळत होता.
 J वन तर करतच नव्हता.
 K ळावरच भागवत होता.
 L एच वर पडिक होता.
 M टी.व्ही. चा चाहता होता.
 N शनल झाला होता.
 O के म्हणून प्रसिद्ध होता.
 P क्चर बघायला जायचे होते.
 Q मध्ये बसला होता
 R मी कि बघायचा होता.
 S बॉस बघून आला होता.
 T प टॉप राहत होता.
 U पी ला गेला होता.
 V मानमधून फिरत होता.
 W ब्लु शर्ट घालत होता.
 X पर्ट कशातच नव्हता.
 Y पट जात होता.
 Z री म्हणून प्रसिद्ध होता.

पुनम भारत मोरे
बारावी, कला

बाबा

आईला तर सगळेच पूजतात
माझ्या 'बाबांना' मात्र
कमी ओळखतात.

आईच्या हाताची भाकरी
खायला गोड आहे
त्यामागील बाबांचे कष्ट
फार अनमोल आहे.

स्वतःला झिजवून
आपली काळजी घेणारे बाबा
यांचं खरं प्रेम आहे
वाखळ्या जोग आहे.

बाबाशिवाय जगणं
म्हणजे उडालेल्या रंगाचं
फिकं जणू चित्र आहे.

फाटक्या कपड्यात आणि
अनवाणी पायात राहणारे
बाबा...
फार कमी लोकांना समजतात
आईला तर सगळेच पूजतात
बाबांचं प्रेम हे डोळ्यात
लपून आहे
मना-मनात बाबा
माझ्या तुम्हीच फक्त
बसून आहे...

माधवी धनाजी लोखंडे
अकरावी, वाणिज्य

आयुष्य

आयुष्य जगावं तर.....
दुरडीतल्या भाकरी सारखं,
ग्लासातील पाण्यासारखं,
आईच्या प्रेमळ मनासारखं.

आयुष्य जगावं तर.....
माळरानावरच्या गावतासारखं,
ग्रंथातल्याएखाद्या पानासारखं,
उंच उडणाऱ्या विहंगासारखे.

आयुष्य जगावं तर.....
रंगवणाऱ्या कुंचल्या सारखं,
फुलातल्या परिमळासारखं,
बासरीतल्या सुरासारखं.

आयुष्य जगावं तर.....
रंगमंचावरील नटासारखं,
दगडातल्या मूर्तीसारखं,
उगमातल्या नदीसारखं.

आयुष्य जगावं तर.....
गगनातल्या विजेसारखं,
असताना गेलेल्या सूर्यासारखं,
असताना गेला तरी अमर राहण्यासारखं.

माधवी धनाजी लोखंडे
अकरावी, वाणिज्य

का गं आई

पोटामधल्या जीवाला
पोटातंच गाढलं
रक्ता-मांसाच्या गोळ्याला
तू आताच मारलं
का गं आई
तू असं का गं केलं
जगायच्या आधीच तू मला
मग अर्ध्यातच सोडलं
का गं आई
तू असं का गं केलं
हिरकणी, सावित्री, अहिल्याला
तू क्षणातंच नष्ट केलं
का गं आई
तू सं का गं केलं
पोटामधल्या जीवाला
पोटातंच गाढलं
एक स्त्री असून तुला हे
कसं गं पटलं
मातृत्व तेव्हा मग
कुठं तू जमलं
का गं आई
तू असं कां गं केलं.

माधवी धनाजी लोखंडे
अकरावी, वाणिज्य

माझ्या कॉलेजचे नाव

शं शंकररावाचं आयुष्य कायनि उजळलं.
क कर्तव्य करून त्यांनी आमचं कल्याण केलं.
र रत्नप्रभाताई सारख्या रत्नाला त्यांनी जिंकलं.
रा रात्रीचं दिवस करून माळशिरसचे नंदनवन केलं.
व वचन शंभू देवाला दिलं पराकोटीच्या मेहनतीचं.
मो मोहिनी झाली नाही कशाची ही त्या वीराची.
हि हितल्या अग्नी सोसल्या गोरगरीबांच्या उद्धारासाठी.
ते तेच कर्तव्य आज गगनात फुललं.
म महर्षीने या अकलूजचं सोनं केलं.
हा हा वसा आपल्या परिवाराला शिकवून गेलं.
वि विश्वात येऊन सर्वांचे संसार फुलवले.
द्या द्याळू अशा या कर्तव्यवीराचे स्वप्न पूर्णत्वास गेलं.
ल लखलखत्या चांदण्यात विजय सारख्या सूर्याला बोलावलं.
य यशाचं शिखर गाठताना कष्टाने न घामाने नाही दमलं.
अ अशा भायवामानाच्या घराचं गोकूळ झालं.
क कल्पवृक्षासारखं सर्वांना मागेल ते देऊन गेलं.
लु लुटणाऱ्याला जायावर धरून कष्टाला लावलं.
ज जवानांचं रक्त त्यांचे कार्य पाहून सळसळतं.

रेश्मा ईस्माइल आतार
बारावी, कला

सावित्रीची शिक्षण ज्योत

दोन दिवसा पासून, तुझ्या संग कामाले मी हाय,
आज थोडं तरी मले, पुस्तक वाचू दे गं माय.
रात्री झोपडीतल्या, दिव्यात मले निट दिसत नाय,
रोजी तिच्या लाईटपाशी बसून देत नाय.
बाप भाईर गेलाय तोवर, पुस्तक मी पहाय,
बाया पन बाप्यावनी बघ, नोकरी करती बाय.
बाप आल्यावरी, माझं पुस्तक हिसकावून घेतो,
दारू पिवून दोधीलाबी सारखं मारत होतो.

शाळत बाई शिकवती, लय भारी भारी,
माय अगं पुस्तकाची, दुनियाच व न्यारी.
तुझं हाल, मला आता देखवत मले न्हायी,
दिनरात बाप तुला काही बर पहात नाही.
राहिली तू अडाणी जरा मले शिकू दे !
जन्मा येवू दिलं मला, त्याचं पांग फेडू दे !
शिकल्यावर मी तुला या जाचातून काढीन
पुस्तूक वाचू दे माय माले, मी मग काम करेन.

माधवी धनाजी लोखंडे
बारावी, वाणिज्य

ऋण

तुझ्या हाताचा घास खाल्ल्याशिवाय
माझे पोट भरत नाही.
तुझ्या कुशीत रडल्याशिवाय
माझे आवेग थांबत नाहीत
अजूनही...
तुझे बोट धरून चालत रहावेसे वाटते
ठेच लागल्यावर मला तूच
सावरशील याची खात्री असते
तुझ्या सुरकुतलेल्या चेहऱ्यावर
मी माझ्या भविष्याच्या रेखा वाचते
तुझ्या खोल गेलेल्या डोळ्यांत
माझ्या चिंतेची काळजी फिटलेली पाहते
माझ्यासाठी आई तू...
किती खस्ता खाल्ल्या
माझ्या पोराला वाढवताना
याची जाणीव होते मला
म्हणून देत लोक मला 'आईवेडा'
तुझ्याविना संसार माझा पांगुळगाडा...
आशीर्वाद तुझा
घराघरांत सामावला
ऋण तुझे फेडायला
जन्म हा अपुरा

प्राजक्ता देवकते
अकरावी, विज्ञान

सैनिक

देशाच्या सरहद्दीवर झेलतो
माझा सैनिक छातीवर गोळी
त्यामुळेच सुखरूपपणे आपण
साजरा करतो सण दिवाळी
नवीन कपडे, गोडघोड फराळ
फटाके फोडून करतो आपण दिवाळी
रात्रंदिवस खडतर पहारा देवून
रक्षण करणे हेच त्याच्या भाळी
झाले कित्येक देशासाठी शहीद
करता करता भारतमातेचे रक्षण
दारी दीप लावूनी आपण सारे
करूया त्या शूरवीरांना औक्षण
साजरा करू उत्साहाने
मंगलमय दिवाळी पाडवा
मिळून सारे वाढवूया शहिदांच्या
कुटुंबाविषयी माणूसकीचा गोडवा
या मंगलप्रसंगी ठेवू आपण
मनी सदैव एकच भान
स्वदेशीचा स्वीकार करू वाढवू
देश आणि सैनिकांची शान

माधवी धनाजी लोखंडे
अकरावी, वाणिज्य

बाबा अन् आई

टी.व्ही. जगतात किती
गुरफटलात बाबा अन् आई
सदा भुकेलेलो तुमच्या
प्रेमाला मी अन् माझी आई
आई नेहमी तुला का
त्याप्रिय संस्कारहीन मालिका
विसरून गेलीस तू घरात वाढते
एक लाजरीबुजरी बालिका
बाबा तुम्हाला का बरं इतका
आवडतो तो क्रिकेटचा खेळ
आम्हीही करू मनसोक्त मनोरंजन
द्या ना तुमचा आम्हा थोडा वेळ
जाहिरातीत पण तुम्ही मोबाईल
अन् कामात असतात व्यस्त
च्या आतातरी समजून आम्हाला
का करता आमच्या भावनांचा अस्त
आजी आजोबांना देखील
तुम्ही आम्हापासून लोटले
असे कसे स्वार्थापोटी
हृदयातील तुमच्या प्रेम आटले

माधवी धनाजी लोखंडे
अकरावी, वाणिज्य

हिंदी विभाग अनुक्रम

गद्य विभाग

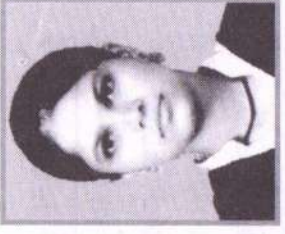
१) विद्यार्थी जीवन और स्पर्धात्मक युग	रेश्मा ईस्माइल आत्तार	बारावी, कला	१६५
---------------------------------------	-----------------------	-------------	-----

पद्य विभाग

१) वीर जवान तुझे सलाम	सुषमा कानिकनाथ भोसले	बारावी, कला	१६६
२) क्या भरोसा.....	रेश्मा ईस्माइल आत्तार	बारावी, कला	१६६
३) शायरी	पुनम भारत मोरे	बारावी, कला	१६६
४) यादे	सुषमा कानिकनाथ भोसले	बारावी, कला	१६७
५) हाय रे परीक्षा	कोमल कैलास आगलावे	बारावी, कला	१६७
६) शायरी.....	अरबाज कादर शेख	अकरावी, वाणिज्य	१६७
७) शोरो शायरी	धनश्री सुर्यकांत बनपट्टे	बारावी, कला	१६७
८) माँ की दुआँ	रेश्मा बापू खंडागळे	बारावी, कला	१६८
९) जरूरी है	कोमल कैलास आगलावे	बारावी, कला	१६८
१०) क्या जमाना आया है	माधुरी मच्छिंद्र सावंत	बारावी, कला	१६८
११) दुनिया की रीत	रेश्मा बापू खंडागळे	बारावी, कला	१६८
१२) माँ की ममता	रेश्मा बापू खंडागळे	बारावी, कला	१६९
१३) ऐसा क्यों ?	गायत्री अनिल कांबळे	बारावी, कला	१६९
१४) माँ	गायत्री अनिल कांबळे	बारावी, कला	१६९
१५) माँ.....	अभिजीत घाडगे	अकरावी, वाणिज्य	१६९
१६) दोस्ती	पुनम भारत मोरे	बारावी, कला	१७०
१७) दोस्ती	अभिजीत घाडगे	अकरावी, वाणिज्य	१७०
१८) ठिठोली	सिमरण शरीफ शेख	अकरावी	१७०
१९) थोडी सी शायरी.....	गायत्री अनिल कांबळे	बारावी, कला	१७०

विद्यार्थी जीवन और स्पर्धात्मक युग

रेश्मा ईस्माइल आत्मार
बारावी, कला

आज कल विद्यार्थी इस स्पर्धात्मक युग में सफलता पाने के लिए रात दिन एक करके मेहनत करते हैं। इस स्पर्धा का सामान्य विद्यार्थी पर क्या असर पड़ता होगा? क्या इस स्पर्धा से शिक्षा का मूल उद्देश्य सफल होगा? क्या वह स्पर्धा देश को प्रगती के पथ पर ले जाने के लिए

फायदेमंद साबित होगी?

आज का युग स्पर्धात्मक युग है। इस युग में ऐसा कुछ नहीं रहा जिसमें स्पर्धा न हो। इस स्पर्धा की वजह से इन्सान अपनी रातों की नींद और दिन का चैन खो बैठा है क्योंकि हर कोई स्पर्धा में अपनी जगह बनाए रखना चाहता है।

यह स्पर्धा आज के विद्यार्थी वर्ग में ज्यादा से ज्यादा पाई जाती है। आज कल विद्यार्थी इस स्पर्धात्मक युग में सफलता पाने के लिए रात दिन एक करके मेहनत करते हैं। इस स्पर्धा का सामान्य विद्यार्थी पर क्या असर पड़ता होगा? क्या इस स्पर्धा से शिक्षा का मूल उद्देश्य सफल होगा? क्या वह स्पर्धा

देश को प्रगती के पथ पर ले जाने के लिए फायदेमंद साबित होगी? यह और ऐसे कई सवाल हैं जिनका जवाब मुझे आज तक नहीं मिला।

मेरे खयाल से आज की यह स्पर्धा विद्यार्थी को एक जिम्मेदार आदमी बनाने में कभी सफल नहीं होगी। स्पर्धा की वजह से आज के विद्यार्थी की स्थिति रस में दौड़ते हुए घोड़े की तरह हो गई है, जो दौड़ने के अलावा और कहीं भी ध्यान देने को तैयार ही नहीं होता। वह कभी यह सोचने की कोशिश भी नहीं करता कि, वह इस दौड़ में पिछे क्यों रहता है। विद्यार्थी आज जो भी ज्ञान पाते हैं वह केवल परीक्षा के लिए पर्याप्त है मगर वे एक जिम्मेदार इन्सान नहीं बन सकते तो क्या फायदा इस पढ़ाई का, जो विद्यार्थी को केवल किताबी कीड़ों की तरह बना दे।

आज की इस भयानक स्पर्धा के जिम्मेदार हैं विद्यार्थी, उनके माता पिता और विभिन्न शिक्षा संस्थाएँ, जो इस स्पर्धा को और तेज बना देती हैं। बच्चों के ता पिता भी उन्हें इस स्पर्धा में धकेलते हैं क्योंकि हर माता पिता उनके बच्चों को डॉक्टर, इंजिनियर बना हुआ देखना चाहते हैं। उसके लिए लाखों रुपये खर्च करने की तैयारी रखते हैं। स्पर्धा की वजह से आज वे उनके बच्चे को खेलकुद या और भी सांस्कृतिक कार्यक्रमों में शामिल नहीं होने देते। यही वजह है की आज के विद्यार्थी बिलकूल आत्मकेंद्री बने हैं।

अगर यह स्पर्धा कम करनी है, तो हम सबको एक होकर कदम उठाने होंगे। मैं यह तो नहीं कहूँगी कि यह स्पर्धा देश के भविष्य के लिए घातक है, लेकिन यह तो जरूर कहूँगी कि, यह स्पर्धा देश के भविष्य के लिए जादा किफायती भी नहीं है। इसलिये हमें यह स्पर्धा पर्याप्त ही रखनी होगी।

वीर जवान तुझे सलाम

तेरे उस खून की बुंद-बुंद को सलाम
 जीसने बहाया आजादी के नाम
 वीर जवान तुझे सलाम
 तेरी ऊस कुर्बानी को सलाम
 ऊन चरणों को प्रणाम
 वीर जवान तुझे सलाम ।
 अपनी गवाँ के जान
 रखी भारत की शान
 शान से जी के हँस-हँस के जान
 वीर जवान तुझे सलाम
 राज करेगा हिंदुस्थान
 ऐसा हमारा देश महान
 वीर जवान तुझे सलाम
 किसने अपना बेटा खोया
 किसने अपना भाई खोया
 किस के माथे का सिंदूर मिटा
 फिर-भी हँस-हँस कर दुःख को सहलिया
 वीर जवान तुझे सलाम
 तुमने ऐसी विरता दिखाई, ना भुलेंगे हम
 जो लडकर शहीद हो गए उन शहीदों
 के नाम प्यार भरा प्रणाम ।
 वीर जवान तुझे सलाम ।

सुषमा कानिकनाथ भोसले
 बारावी, कला

क्या भरोसा....

क्या भरोसा, इस जिन्दगी का,
 साथ देती नहीं, ये किसी का ।
 साँस रूक जायेगी, चलते-चलते,
 शम्मा बुझ जाएगी, जलते-जलते ।
 दम निकल जाएगा रोशनी का
 क्या भरोसा है, इस जिन्दगी का
 हम रहे ना रहे मोहब्बत रहेगी
 दास्तां अपनी दुनिया कहेगी
 नाम यह जाएगा आदमी का,
 क्या भरोसा है, इस जिन्दगी का ।
 जिन्दगी अब तक किसी की रही है,
 मौत हरदम सिर पर खडी है ।
 करना है करले आज, पता क्या कल का
 क्या भरोसा है, इस जिन्दगी का ।
 जो कुछ समेटा वो एक सपना है,
 जो लुटा रहे वो केवल अपना है ।
 अपना यह जाएगा, काम क्या सपने का
 क्या भरोसा है, इस जिन्दगी का
 साथ देती नहीं ये किसी का ।

रेश्मा ईस्माइल आत्तार
 बारावी, कला

शायरी

आप हमे भूल जाये हमे कोई गम नहीं लेकिन जिस दिन हमने
 आपको भुला दिया समजो इस दुनियाँ में हम नहीं ।

दिल लगानेवाले लो दिल दुखाया नहीं जाता जो बस गया दिल में
 उसे भुलाया नहीं जाता ।

किस को प्यार करो तो धोका मत देना प्यार में कभी अपनो को
 तोफा नहीं देना दील, रोये कोई, जो आपको याद करके इसका
 किसी को मौका मत देना ।

दिल के सिवा जींदगी अधुरी है फिरभी जीना जरूरी है ।
 ना करना अफसोस अपनी जींदगी पर क्योंकि
 आपकी जींदगी के बिना किसी और के जींदगी अधुरी है ।

४ दिनों की मोहब्बत हम किया नहीं करते तेरे याद के सिवा हम
 जियानहीं करते हम रात में तुम्हारा खिलवाड है तेर, तुझे देखे बिना
 हम सोया नहीं करते ।

पुनम भारत मोरे
 बारावी, कला

आप

आप है तो जिंदगी खुबसुरत है
दिल में बसे है वो
आपकी सुरत है दूर जाना
नहीं हमसे कभी
हमे मोड़पर आपकी जरूरत है ।
याद करते है आपको तनहाई में
दिल डूबा है गम की गहराई में
मत ढूँडो हमे दुनियाँ की भीड में
हम मिलेंगे आपको आप की परछाई में ।
दुर जाकर भी तुमसे दुर जा ना सके
कितने रोए किसीको बता ना सके
गम ये नहीं के आप हमें मिल ना सके
गम बस इस बात का है के हम एक पल
भी तुम्ही भुला ना सके ।
वो तो दिवानगीहि मुझे तनहा छोड़ गई
खुदने रूकी तो अपना साया छोड़ गई
दुःख न सही गम इस बात का है
आँखो से करके वादा होटो से तोड गई ।
दिल के कोने से एक आवाज आती है
हमको हरपल आपकी याद आती है
दिल बार बार हमसे पुछता है
जिसको तुम याद करते हो क्या
उन्हे भी तुम्हारी याद आती है ।

सुषमा कानिकनाथ भोसले

बारावी, कला

हाय रे परीक्षा

जिस नाम को सुनने से
काँपता है हर बच्चा,
वह है परीक्षा ।
परीक्षा का पेपर हाथ में आते ही,
इतना डर लगता है की,
अच्छा नहीं किया
तो हार पर पिटना पक्का है ।
३ घंटे में करने होते है
लगभग ४० सवाल
एक भी छुटा
तो घर होता है बबाल ।
रिजल्ट के एक दिन पहले,
रात को नींद नहीं आती है,
अच्छा नंबर पाने के लिए
भगवान की याद आती है ।
रखते है विद्यार्थी भगवान का व्रत
अगर फेल हुए तो लगता है
होगा डन्डे से नृत्य ।
पास होने पर मिलता है
शानदार इनाम
और मुख से निकलता है,
शैक्यू भगवान ।
फिर आती है अगली कक्षा,
तब भी मुख से निकलता है,
हाय रे परीक्षा ।

कोमल कैलास आगलावे

बारावी, कला

शायरी.....

मुझसे नाराज है,
तो छोड दे तनहा मुझको,
ये जिंदगी, मुझे रोज-रोज
तमाशा ना बनया कर
यार.....
जो बदल जाए वो यार कैसा ?
जो छोड जाए वो साथ कैसा ?
लोग अकसर केहते हैं मुझे,
फिर से प्यार
हो जाएगा,
फिर से हो जाए वो प्यार कैसा ?
मन.....
मन वो सफेद कपडा है,
जिस-जिस रंग में डूबाओगे
उस पर वो रंग चढ़ जाएगा ।
दोस्ती.....
दोस्ती इस्तेहान नहीं
भरोसेका नाम है,
दोस्ती मे शक नहीं
ये दोस्ती कि शान है
माँ.....
राम लिखा, रहीम लिखा...
गीता और कुरआन लिखा...
लेकिन जब बात हुई पुरी दुनिया
एक लफज लिखने कि,
तब मैंने "माँ" का नाम लिखा ।
अरबाज कादर शेख
अकरावी, वाणिज्य

शरी शायरी

फुल की कली दिल में खुली	कश्मीर की कली	मुस्कान का कोई मोल नहीं होता	आपकी तरह
तुम्हारे जैसी सहेली	मेरे आंगन में खिली	कुछ रिस्तों का तोल नहीं होता	अनमोल नहीं होता ।
मुझे आज तक नहीं मिली।	तुम्हारे जैसी सहेली	दोस्त तो मिल जाते है हर रास्ते पर	धनश्री सुर्यकांत बनपट्टे
	मुझे पहिली बार मिली ।	लेकिन हर कोई	बारावी, कला

माँ की दुआँ

फूलों में खुशबू
तारों में चमक ना रहेगी
कुछ भी तो ना रहेगा
जब माँ ना रहेगी ।

माँ हमेशा संतान को कहती है
सूज की तरह चमको
चाँद की तरफ खिलो तुम
फुलों की तरफ झुलो तुम
हमारी बस एक ही तमन्ना है
हमे कभी ना भूलो तुम ।

माँ भगवान से कहती है
हे भगवान मैं आपसे ना दौलत
ना शोहरत माँगती हूँ
बस मेरी संतान को खुश रखना
यह तुमसे दुआ माँगती हूँ ।

रेश्मा बापू खंडागळे
बारावी, कला

क्या जमाना आया है

मर्द औरत से डरता है,
बेटा बाप को मारता है,
चोर चोरी करता है,
और शान से गाडी घुमाता है,
क्या जमाना आया है ।

मजदूर मेहनत करता है,
और क्यो भूका सोता है,
मंत्री महोदय गांधीवाद सिखाते है,
और देश का पैसा बिस्तर मे छीपाते है,
क्या जमाना आया है ।

निर्दोष फाँसी चढते है,
दोषि खुले आम घुमते है,
डाक्टर को भगवान मानते है,
पर वे किसी की किडनी चोरी करते है,
क्या जमाना आया है ।

पुलिस जनता की रक्षक है,
फिर भी मानवता की भक्षक है,
क्या जमाना आया है ।

माधुरी मच्छिंद्र सावंत
बारावी, कला

जरूरी है

तुम्हे दर्पण में चेहरा देखना है,
तो दर्पण और तुम्हारे बीच में
थोड़ा फाँसला जरूरी है ।
अगर बिल्कुल दर्पण से मुँह
लगाकर खड़े हो जाओगे तो
कुछ भी दिखाई नहीं देगा ।
मछली को सागर देखना है
तो सागर से थोड़ा फाँसला
जरूरी है । सागर में रहकर
मछली सागर को नहीं देख सकती ।
रेत पर डालोगे तो पता चलेगा
कि सागर क्या होता है ?
जीवन को देखना है तो जन्म और मृत्यु
के बीच थोड़ा फाँसला जरूरी है ।

कोमल कैलास आगलावे
बारावी, कला

दुनिया की रीत

घुमती है, दुनिया दिन और रात
झूठी नहीं है यार सच्ची है यह बात
जिंदगी का है । यह सुहाना सफर
सच्चे को मिलती है यहाँ ठोकर
झूठे लाये जो अपने साथ
झूठी नहीं या सच्ची है यह बात
टेढी राह पर जो चलता जाए
मझील उसके करीब आए
होगी सच्चे की हार होगी झूठे की जीत
यही है, यही है इस टेढी दुनिया की रीत ।

रेश्मा बापू खंडागळे
बारावी, कला

माँ की ममता

माँ की ममता ईश्वर का वरदान है ।
सच पुछ तो माँ इन्सान नहीं भगवान है ।
माँ के चरनो में जन्नत का हर रूप होता है ।
माँ में ही ईश्वर का हर स्वरूप होता है ।
माँ जो हर बच्चे की दिल की चाह होती है ।
मुसिबत मे एक नई राह होती है ।
जो हर किसे के करीब नही होती है ।
जो हर किसे को नसीब नही होती है ।
माँ कि ऐहियत उनसे पुछो जिनकी माँ नही होती है ।
जो हर बच्चे की जान होती है ।
जो हर रिश्ते का मान होती है ।
सभी का एक मात्र आरमान होती है ।
हर किसी को माँ की ममता मिले, अपनी माँ से
कभी कोई बिछडे अपनी माँ से ये ही है मेरी एक
मात्र दुआ उस खुदा से
जिन की माँ हो, उसे क्या पता की माँ क्या
होती है ।
माँ को जानना है, तो उनसे पुछो जिनकी
माँ नही होती है ।

रेश्मा बापू खंडागळे
बारावी, कला

ऐसा क्यों ?

फूल गूलाब का नाजूक कोमल लेकिन उसे काँटे क्यों ?
कोमल चाँदसी सुंदर शितल फिर भी उसपर दाग क्यों ?
सागर का पानी निला अथांग लेकिन इतना खास क्यों ?
सुंदर अगणित चमकते तारें फिर भी वे हमसे दूर क्यों ?
साया जो उजाले मे हमारे साथ चलता है
वही अंधेरे मे अकेला छोड़ देती है क्यों ?

ऐसा क्यों ? ऐसा क्यों ?
आप ही बता दो ऐसा क्यों ?

गायत्री अनिल कांबळे
बारावी, कला

माँ

माँ हमेशा संतान को कहती है
सूरज की तरह चमको
चाँद की तरह खिलो तुम
फुलों की तरह फुलो तुम
हमारी बस एक ही तमन्ना है
हमे कभी ना भूलो तुम ।

माँ भगवान से प्रार्थना करती है
हे भगवान मै आपसे ना दौलत
ना शोहरत माँगती हूँ
बस मेरी संतान को खुश रखना
यह तुमसे दुआ माँगती हूँ ।

महकती हुई जमी है
हँसता हुआ आसमाँ है
हम गर्व से कहेंगे
मेरे मम्मी-पापा भगवान के समान है ।

गायत्री अनिल कांबळे
बारावी, कला

पापा.....

निंद अपनी भूलाकर सुलाया हमको,
आँसू अपने गिराके हसायाँ हमको,
दर्द कभी ना देना उस खुदा कि तस्वीर को,
जमाना बाप केहता है जिसको.....

माँ.....

उस माँ को भूल ना जाना,
मौका मिले जब भी कोई तुम्हें,
उस माँ को खुशी दिये जाना,
खूशी हो या गम के बादल,
सदा खूश रेहना और मुस्कराना.....

अभिजीत घाडगे
अकरावी, वाणिज्य

दोस्ती

दोस्ती में छोटी बातों का शिकवा मत करना
गुस्सा आये तो भी गीला मत करना गीला तब
करना जब हम दोस्ती तोड़ दे, क्योंकि ऐसा तभी
होगा जब हम दुनिया छोड़ दे ।

तेरी दोस्ती ने बहुत कुछ सिखा दिया
मेरी खामोश दुनिया को जैसे हसा दिया
कर्जदार हूँ मैं खुदा की जिसने मुझे आपसे
मिला दिया ।

केक मे केक काजुका केक मेरी
सारी सहेली लाखों मे एक ।

रब से आपकी खुशी माँगते हैं, तोफे मे आपकी
हसी माँगते हैं और क्या माँगे रबसे बस
आँखरी साँस तक आपकी दोस्ती माँगते हैं ।

दोस्ती जिंदगी जीने का पैगाम होती है ।
दोस्ती सब रिश्तोंसे महान होती है । बीना दोस्त
के जीना बहोत मुश्किल होता है । क्योंकि
एक दोस्त मे दूसरे की जान होती है ।

जिंदगी किसी की मोहताज नहीं होती दोस्ती
सिर्फ जजबात नहीं होती कुछ तो खयाल आया
होगा रब को वरना यँही आपकी हमसे मुलाकात नहीं होती ।
रास्ते में जाने वाले रास्ते हैं तमाम
मेरे सारी सहिलीओंको दोस्ती का सलाम..... ।

पुनम भारत मोरे
बारावी, कला

माँ-बाप.....

क्यों भूल जाते हैं लोग उन्हें, वक्त के साथ साथ,
नहि रहेता उनका उन्हे खयाल,
क्या होता होगा उन माँ बाप के दिल का हाल,
जिन्होंने भूला दिया हमारे लिये अपना हर एक खाब.....

दोस्ती

कभी उदासी, कभी मस्ती, कभी हँसी
छोटा सा पल, छोटी छोटी खुशी
प्यास कि कुस्ती इसी का नाम है दोस्ती...

अभिजीत घाडगे
अकरावी, वाणिज्य

ठिठोली

डॉक्टर : तबीयत कैसी है.....
मरीज : पहले से ज्यादा खराब है ।
डॉक्टर : दवाई खा ली थी ।
मरीज : खाली नहीं भरी हुई थी ।
डॉक्टर : मेरा मतलब दवाई लेली थी ।
मरीज : जी आपसे ही ले ली थी ।
डॉक्टर : अरे दवाई पी ली थी ।
मरीज : नहीं जी दवाई नीली थी ।
डॉक्टर : अरे पागल दवाई को पिलिया था ।
मरीज : नहीं जी पिलिया तो मुझे था ।
डॉक्टर : उल्लू के पठे दवाई को खोलकर मुँह मे रखा था ।
मरीज : नहीं आपने तो कहा था फ्रीज में रखो ।
डॉक्टर : अबे साले अब क्या मार खाएगा ।
मरीज : नहीं दवाई खाऊँगा ।
डॉक्टर : चल निकल यहाँ से पागल कही का ।
मरीज : जा रहा हूँ फिर कब आऊ ।
डॉक्टर : मरने के बाद
मरीज : कौन मरने के बाद आप या मैं ।
डॉक्टर हो गया बेहोश ।

सिमरण शरीफ शेख
अकरावी

थोड़ी सी शायरी.....

दर्द के सीवा जिंदगी अधुरी है फिर भी जीना जरूरी है
ना करना अफसोस अपनी जिंदगी पर
क्योंकि आपकी जिंदगी के बीना किसी और की जिंदगी अधुरी है ।
पूनम की रात मे चाँद बदल जाता है
वक्त के साथ ही इन्सान बदल जाता है ।
याद रखना मेरे प्यार को तुम इस जान की आखरी साँस तक
आपके नाम कर दिया हमारी जिंदगी पर एक एहसान कर दिया ।
प्यार एक रीश्ता है जो निभाए वो फरीस्ता है
प्यार सच्ची प्रीत है जुदाई जिसकी रीत है
जुदा होकर भी न भूलता यही प्यार की जीत है ।
आप हमे भूल जाए हमे कोई गम नहीं
जीसदिन हमने आपको भूला दिया समझो इस दुनिया मे हम नहीं ।

गायत्री अनिल कांबळे
बारावी, कला

ENGLISH SECTION INDEX

PROSE SECTION

1) Sahakar Maharshi	Vaibhav Vijay Kharat	11th (B) Science	172
2) Be Consistent	Pratiksha Ananta Gurgule	12th (A) Science	174
3) Importance of English	Sanjana Santosh Awatade	11th (B) Science	175
4) How to Achieve a Great Success	Aarti Parkale	11th (B) Science	175
5) Beauty Lies in the Eyes of Beholder	Pratiksha Ananta Gurgule	12th (A) Science	176
6) Who Invented Zero ?	Sujan N.Shaikh	11th (B) Science	176

POETRY SECTION

1) Soldier	Akshata Vijay Kubade	11th (B) Science	173
2) A Dream Within A Dream	Sujan Noormahamad Shaikh	11th (B) Science	173
3) Friendship	Aditi Audumbar Patil	11th (B) Science	174
3) Dad..... My Hero	Aditi Audumbar Patil	11th (B) Science	177
4) Teachers	Pratiksha Ananta Gurgule	12th (A) Science	177
5) Success	Tushar Rupesh Chavan	11th (E) Commerce	177
6) CONFIDENCE	Tushar Rupesh Chavan	11th (E) Commerce	177
7) Life	Sanjana Santosh Awatade	11th (B) Science	177
8) Friendship	Shireem Mhammad Kalal	11th (B) Science	178
9) Mother	Sanjana Santosh Awatade	11th (B) Science	178
10) What is the Life	Shireem Mhammad Kalal	11th (B) Science	178

Book Review

Sahakar Maharshi

Vaibhav Vijay Kharat

11th (B) Science

According to this situation he decided to establish co-operative societies in Malshiras Tehsil for upliftment of the society. In 1962, he founded the first co-operative sugar factor in Akulj.

A person who lives in the heart of people, 'Sahakar Maharshi Shankarrao Mohite-Patil'.

A well known English writer William Shakespeare said, 'some are born great, some achieve greatness and some have greatness thrust upon them.' According to him, we see in the society some person born in great family and do the huge work and sometimes they can not but there are few persons who born in a simple family and did not create only a huge work but also a great work. We all are fortunate that we know the person who became great and

that angel was 'Late Sahakar Maharshi Shankarro Mohite-Patil.'

Friends, this year we are celebrating the 100th birth anniversary of this great personality. Sahakar Maharshi was born on 14th Jan, 1918 in very poor farmer family. Because of poverty he couldn't learn more than 6th std. At the same time, he decided to establish the school for the poor family, children, when he became young, he took part in freedom struggle.

After that, he saw the condition of Malshiraj Tehsil. It was very bad and more families were below poverty line. There were no works and no water for land, so that all the persons lived very wretched life.

According to this situation he decided to establish co-operative societies in Malshiras Tehsil for upliftment of the society. In 1962, he founded the first co-operative sugar factory in Akulj. After few years he purchased 'Chitale sugar factory' at Sadashivnagar. Before that for the massive education, Sahakar Maharshi founded 'Shikshan Prasarak Mandal, Akulj'. Now - a - days thousands of students are studying in this institution. Because of his work, doctors, lawyers, engineers, teachers and officers have become from the farmer's families.

An American poet, 'Robert Frost' said in his poem,

"The woods are lovely
dark and deep.,

But I have promises to keep,
And miles to go before I sleep,
And miles to go before I sleep."

This poem tells us that conditions are very difficult, you must have to try your best.

Sahakar Maharshi is also known as 'Kakasaheb'. He spent all his life for the society in which he was born. An unfortunate day came

in our life that was 11th Feb, 1979, on that day Sahakar Maharshi passed away. Due to his untimely death, all the people in Solapur district had drowned in the ocean of sorrow. But by way showed by Sahakar Maharshi, we can develop our Malshiraj.

Sahakar Maharshi is really an extra ordinary person.

Soldier

He has dreams of his future
But he doesn't care
He says he will return
But he doesn't swear
He is someone's husband
He is someone's son
He is someone's friends

He doesn't scare
He has no fears
He said, If don't return
Don't shed tears

He fought bravely
Till he was alive
He killed several intruders
But how long could be survive
When his family got the news
They controlled their gushing tears
But everyone was proved that
He had become a martyr
He was a common Indian
with a happy family
But he became very uncommon
By giving his life for you and me
He gave his life happily and
destroyed his future view
He died for a stranger and
That stranger is..... you !

Akshata Vijay Kubade
11th (B) Science

A Dream Within A Dream

Take this kiss upon the brow !
And, in parting from you now.
Thus much let me avow.....
you are not wrong, who deem
That my days have been a dream
yet if hope has flown away
In a night, or - in a day
In a vision, or in none,
Is it therefore the less gone ?
All that we see or seem
is but a dream within a dream

I stand amid the roar
of a surf-torm ented shore,
And I hold within my hand
Grains of the golden sand.....
How few ! yet how they creep
Trough my fingers to the deep
While ! weep..... while I weep !
O God ! can I not grasp
Them with a tighter clasp ?
O God ! can I not save
One from the pitiless wave ?
Is all that we see or seem
But a dream within a dream ?

Sujan Noormahamad Shaikh
11th (B) Science

Article

Be Consistent

Pratiksha Ananta Gurgule

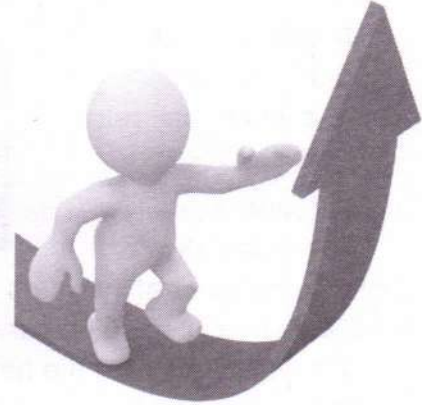
12th (A) Science

To be consistent means to fully dedicate yourself completely to a task, activity or goal. It means to fully stay engaged without distraction. To be consistent requires a commitment on your part.

Have you ever wondered how some people are able to achieve massive amounts of success in their field of endeavor, while others work just as hard but achieve very little? It could be said that those who achieve high levels of

success are simply more intelligent or may be more ambitious, or may be more persistent, or possibly just luckier than the people in the second group. These are of course all key factors that certainly can help people achieve their goals. However, there is just one ingredient that goes into success that is more important than anything else. And that ingredient comes in the form of consistency. To be consistent means to fully dedicate yourself completely to a task, activity or goal. It means to fully stay engaged without distraction. To be consistent requires a commitment on your part. It requires that you commit yourself to a sustained effort of action over the long term. Consistency is about building small empowering habits and rituals that you partake in every single day that keep you focused on your highest priorities and goals.

Friendship

I like silvership, I like goldship
But I have friendship
Holi is colourful, Diwali is lightful
But friendship is beautiful
Rose is a flower, But friendship is a power.

Aditi Audumbar Patil

11th (B) Science

Importance of English

Sanjana Santosh Awatade
11th (B) Science

Language is the medium of communication. If there is no language there is no communication among the people of different places of the world. There are many regional languages in different countries. Those languages are spoken by particular communities. But English language is an exception to this. It is the most important and widely used in every parts of the world. It has its own importance. It is an international language.

English is the major international language of printed information. Most of the knowledge in any field is written and published in English. The knowledge of English is a plus point in the present time. English is the global language of communication in the world. English is widely spoken in Tamilnadu, Kerala, Karnataka, West Bengal etc.

The people used as English as a travel as well as common language. English is the language of science & technology. It is the medium of interaction & international communication.

In this way, English is very useful & it has a unique position in our educational system. English has become the queen of all languages in India & abroad.

How to Achieve a Great Success

Aarti Parkale
11th (B) Science

"Everyone likes to win but how many are willing to put in the effort and time to prepare to win ? It takes sacrifice and self discipline. There is no substitute for hard work. Henry Ford said, "The harder you work luckier you get." Without hard work, toil, perseverance, there can be no achievement. Success does not come by neglecting our duties or shirking our responsibilities or lazing away all the time. Great heights can be achieved by constant climbing."

"Nothing succeeds like success, but there are no short cuts to success. Everyone has a will to win but very few have the will to prepare to win. Success does not come as a wind fall, it comes by burning the midnight oil and by toiling day and night. Success is a journey not a destination. Failure is the highway to success. Never lose hopes. Face the difficulties with a smiling face. Remember, fortune favours the brave. It is of no use crying over spilt milk. Responsible people accept and learn from their mistakes."

"We need to keep in our minds and what we want and what we don't want. Don't quit unless you reach to the zenith. If you consider life as a challenge, you will win the race of a successful life. It has rightly been said that, "Success is the doing, not the getting. In the trying, not the triumph, success is a personal standard, reaching for the highest that is in us becoming all that we can be. If we do our best, we get success."

Beauty Lies in the Eyes of Beholder

Pratiksha Ananta Gurgule
12th (A) Science

In our daily life we pass by many things, sometime we give them attention by observing then in a way that our minds are set to and sometimes we don't even bother to look. We might see and find the beauty in these things using the ways of knowledge such as reason, emotion and languages. When I think of these things I come to conclusion that they must belong to a certain area of knowledge such as science, religion, arts and mathematics. However in order to examine things we need the ways of knowledge, so after all the areas of knowledge depends on the ways of knowledge. Most of the times it turns out that not every person on earth looks at the things as others do. As it is said in the claim 'we see and understand things not as they are but as we are.' I believe there is more than one vision for each thing. So it is our emotions that help us to understand the world in a different way than others. Feel things much more than what a normal person do so a lot of times you see them have certain talents that differs them and extinguish them from others.

Who Invented Zero ?

Sujan N.Shaikh
11th (B) Science

I might seem like an obvious piece of any numerical system. But the zero is a surprisingly recent development in human history. In fact this ubiquitous symbol for "nothing" didn't even find it's way to Europe until as late as the 12th century. Zero origins most likely date back to the "fertile crescent" of ancient mesopotamia. Sumerian scribes used spaces to denote absence in number columns as early as 4,000 years ago, but the first recorded use of a zero like symbol dates to sometime around the third century B.C. in ancient Babylon. The Babylonians employed a number system based around value of 60, & they developed a specific sign-two small wedges-to differentiate between magnitudes in the same way that modern decimal. Based systems use zero to distinguish between tenths hundred & thousands. A similar type of symbol cropped up independently in the Americas sometime around 350 A.P when the Mayans began using a zero maker in their calendars.

Dad..... My Hero

When I think about my father
and the years we've had to share
I'm thankful just to know
that his love is always there.

Through the crazy day of youth
and how that I am "Mature"
the special bond between us,
it still strong and will endure.

And through he's growing older
he grows sweeter with each year
My "knight is shining armor"
I'm glad to have you here !

Aditi Audumbar Patil
11th (B) Science

Teachers

Paint their minds
and guide their thoughts
share their achievements
And advise their faults.
Inspire a love
of knowledge and truth
As you light the path
which leads our youth.
For our future brightens
with each lesson you teach
Each smile you lengthen
Each goal you help reach.
For the down of each poet
each philosopher and king
Begins with a teacher
And the wisdom they bring.

Pratiksha Ananta Gurgule
12th (A) Science

Success

"Risk is my life"
Possible is my hope;
Impossible is my enemy;
Dangerous is my game;
Come with me;
Because.....
My name is SUCCESS,
Follow me.....
Swami Vivekananda
Tushar Rupesh Chavan
11th (E) Commerce

CONFIDENCE

Don't be negative be possible
Don't think that I'm alone.
Because, one thing is always with
You that is your Confidence.
So, when you think
Think positively
That you will be
Successful eventually.....

Tushar Rupesh Chavan
11th (E) Commerce

Life

Life is mathematics
We must add friends
Subtract the enemies
Multiply lot of joy
Divide lot of sorrow
Square up our confidence
Log of working hard is
Equal to success.

Sanjana Santosh Awatade
11th (B) Science

Friendship

Friendship is the flower
In the garden
Friendship is the rainbow
In the sky
Friendship is the star
In the galaxy
Friendship is the invisible hand
Between two hearts
Friendship is the heartbeat
In the heart
Friendship is the breathing
of the life.

Shireem Mhammad Kalal
11th (B) Science

What is the Life

Life is a journey
We must reach our destination
Life is a friendship
We must take care of it
Life is responsibility
We must carry it
Life is empty
We must fill it
Life is a sky
We must fly in it.
Life is a serious problem
We must solve it.
Life is a festival
We must celebrate it.

Shireem Mhammad Kalal
11th (B) Science

Mother

M - Million things she gives to us.
O - Only that she's growing old.
T - The tears she shed to gives us.
H - Her heart of purest gold.
E - Eyes with love light shining
R - Right & right she will always be.

Sanjana Santosh Awatade
11th (B) Science

कनिष्ठ महाविद्यालय विभागीय अहवाल अनुक्रमणिका

१) जिमखाना विभाग	प्रा.बी.एस.मोलाणे	१८०
२) राष्ट्रीय सेवा योजना (NSS) + २ स्तर	प्रा.टी.जे.महाडिक	१८१
३) गांधी विचार संस्कार परीक्षा	प्रा.झेड.एस.सय्यद	१८४
४) शिस्त विभाग	श्री.बी.एस.भोसले	१८४
५) विज्ञान मंडळ	प्रा.ए.पी.गुगुळे	१८४
६) माहिती संकलन विभाग	प्रा.आर.के.इंगोले	१८४
७) यु-डायस विभाग	श्री.एस.जे.गोरे	१८४
८) वेळापत्रक समिती	प्रा.एच.एल.शिंदे	१८४
९) परीक्षा समिती	प्रा.एस.बी.निंबाळकर	१८४
१०) सहल विभाग	प्रा.ए.एस.पराडे	१८५
११) नॅशनल सायन्स ऑलिम्पियाड	प्रा.कु.एन.पी.वाघमोडे	१८५
१२) इंटरनॅशनल कंपनी सेक्रेटरी ऑलिम्पियाड	प्रा.कु.एन.पी.वाघमोडे	१८५
१३) सांस्कृतिक विभाग	प्रा.झेड.एस.सय्यद	१८५
१४) वक्तृत्व स्पर्धा	श्री.एम.पी.फुले	१८५
१५) प्रसिद्धी विभाग	श्री.एम.पी.फुले	१८६
१६) रात्र अभ्यासिका	प्रा.रावसाहेब ह. शिताप	१८६
१७) बक्षीस वितरण समिती	प्रा.झेड.एस.सय्यद	१८६
● महाविद्यालयाचा वार्षिक निकाल		१८७
● शिक्षक वर्ग		१९३

कनिष्ठ महाविद्यालय अहवाल २०१७-२०१८

जिमखाना विभाग

सन २०१७-१८ विविध क्रीडा प्रकारात नैपुण्य प्राप्त केलेले विद्यार्थी

१६ ऑगस्ट २०१७ रोजी पासून तालुकास्तर क्रीडा स्पर्धेची सुरुवात आपल्या महाविद्यालयातून झाली. आपल्या महाविद्यालयातील खेळाडूंनी योग, बुद्धीबळ, कराटे, तायक्वांदो, कुस्ती, खो-खो, कबड्डी, व्हॉलीबॉल मैदानी, जलतरण, शुटींग, बॉक्सिंग इ. खेळात सहभाग घेतला व चांगले यश प्राप्त केले.

क्र.	खेळाडूचे नाव	इयत्ता	खेळाचा प्रकार	विशेष प्राविण्य
१	प्रज्वल उमाकांत कोतमिरे	१२वी	शुटींग पिस्तुल	जिल्हास्तर प्रथम, विभागस्तर प्रथम, राज्यस्तर सहभाग
२	सत्यजित संभाजी जगताप	११वी	बॉक्सिंग	जिल्हास्तर प्रथम, विभागस्तर तृतीय
३	शुभव विठ्ठल ननवरे	१२वी	योगा	जिल्हास्तर प्रथम, विभाग सहभाग
४	योगेश खंडू केंगार	११वी	जलतरण	जिल्हास्तरीय प्रथम, विभाग सहभाग
५	शुभव विठ्ठल ननवरे	१२वी	जलतरण	जिल्हास्तर प्रथम, विभाग सहभाग
६	स्वप्निल परशुराम मुळीक	११वी	जलतरण	जिल्हास्तर प्रथम, विभाग सहभाग
७	संकेत बाळासो कदम	११वी	तायक्वांदो	तालुका प्रथम, जिल्हास्तर सहभाग
८	रवि प्रकाश जगताप	११वी	तायक्वांदो	तालुका प्रथम, जिल्हास्तर सहभाग
९	पृथ्वीराज बाबासाहेब जाधव	११वी	रायफल शुटींग	जिल्हास्तर तृतीय, विभाग निवड
१०	निलेश भानुदास आसबे	११वी	रायफल शुटींग	जिल्हास्तर प्रथम, विभाग सहभाग
११	ओंकार अशोक उघडे	१२वी	रायफल शुटींग	जिल्हास्तर द्वितीय, विभाग सहभाग
१२	रविराज दिलीप चव्हाण	१२वी	रायफल शुटींग	जिल्हास्तर तृतीय, विभाग सहभाग
१३	धनश्री बापूराव फुले	११वी	रायफल शुटींग	जिल्हास्तर प्रथम, विभाग सहभाग
१४	श्वेता विजय पवार	१२वी	रायफल शुटींग	जिल्हास्तर द्वितीय, विभाग सहभाग
१५	तमन्ना लतिब तांबोळी	१२वी	रायफल शुटींग	जिल्हास्तर तृतीय, विभाग सहभाग
१६	वैभव दत्तात्रय जामदार	१२वी	शुटींग पिस्तुल	जिल्हास्तर द्वितीय, विभाग सहभाग
१७	ऋषिकेश महादेव जाधव	११वी	वेट लिफ्टिंग	जिल्हास्तर तृतीय
१८	सुदर्शन वसंत गायकवाड	१२वी	शुटींग पिस्तुल	जिल्हास्तर तृतीय, विभाग सहभाग
१९	पुनम संजय पताळे	१२वी	शुटींग पिस्तुल	प्रथम जिल्हास्तर, विभाग सहभाग
२०	प्रतिज्ञा पांडुरंग माळी	१२वी	शुटींग पिस्तुल	जिल्हास्तर द्वितीय, विभाग सहभाग
२१	रेणुका चंद्रकांत सवईसर्जे	१२वी	शुटींग पिस्तुल	जिल्हास्तर तृतीय, विभाग सहभाग
२२	मानव मनोज शहा	११वी	बुद्धीबळ	जिल्हास्तर निवड

क्र.	खेळाडूचे नाव	इयत्ता	खेळाचा प्रकार	विशेष प्राविण्य
२३	वैष्णवी हिरालाल गलांडे	१२वी	बुद्धीबळ	जिल्हास्तर निवड
२४	माधुरी बाळासाहेब शिंदे	१२वी	बुद्धीबळ	जिल्हास्तर निवड
२५	रवि प्रकाश जगताप	११वी	कराटे	तालुकास्तर द्वितीय
२६	सत्यजित संभाजी जगताप	११वी	कराटे	तालुकास्तर प्रथम, जिल्हास्तर द्वितीय
२७	संकेत बाळासो कदम	११वी	कराटे	तालुकास्तर द्वितीय
२८	सुशांत अशोक मगर	१२वी	कराटे	तालुकास्तर द्वितीय
२९	दिपक चंद्रकांत मंडवळे	११वी	कराटे	तालुकास्तर द्वितीय
३०	शुभम विठ्ठल ननवरे	१२वी	कुस्ती	तालुकास्तर द्वितीय
३१	निशांत दत्तात्रय जाधव	११वी	कुस्ती	तालुकास्तर द्वितीय
३२	विशाल हनुमंत बाबर	१२वी	मैदानी	तालुकास्तर द्वितीय, जिल्हा निवड
३३	ऋषिकेश महावीर देशमुख	११वी	मैदानी	तालुकास्तर तृतीय
३४	अभिजीत राजेंद्र कोरे	१२वी	मैदानी	तालुकास्तर तृतीय
३५	वर्षा अरूण फुले	११वी	मैदानी	तालुकास्तर तृतीय
३६	श्वेता विजय पवार	१२वी	कबड्डी	तालुकास्तर द्वितीय
३७	ओंकार अशोक उघडे	११वी	बॉक्सिंग	जिल्हास्तर तृतीय
३८	गौरी विष्णू घाडगे	११वी	कबड्डी	तालुकास्तर द्वितीय
३९	अंकिता सुभाष खुळे	११वी	कबड्डी	तालुकास्तर द्वितीय
४०	सुप्रिया बाबूराव जाधव	११वी	कबड्डी	तालुकास्तर द्वितीय
४१	मेघा शिवाजी मोरे	१२वी	कबड्डी	तालुकास्तर द्वितीय
४२	गायत्री सोमनाथ महामिरे	१२वी	कबड्डी	तालुकास्तर द्वितीय
४३	श्वेता विजय पवार	१२वी	कबड्डी	तालुकास्तर द्वितीय
४४	प्रिती बाळासाहेब जाधव	१२वी	कबड्डी	तालुकास्तर द्वितीय
४५	गौरी पोपटराव काळे	१२वी	कबड्डी	तालुकास्तर द्वितीय
४६	तमन्ना लतिब तांबोळी	१२वी	कबड्डी	तालुकास्तर द्वितीय

प्रा.बी.एस.मोलाणे

राष्ट्रीय सेवा योजना (NSS) + २ स्तर

महाविद्यालयात ज्युनिअर विभागात राष्ट्रीय सेवा योजना+ २ स्तरासाठी शासनाकडून विद्यार्थ्यांच्या युनिटला मंजुरी मिळाली आहे. राष्ट्रीय सेवा योजनेचा वार्षिक अहवाल खालीलप्रमाणे :

१) योगा दिन :

दि. २१ जून २०१७ रोजी महाविद्यालयात योगदिन साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमासाठी योग प्रशिक्षक काशेटी सर उपस्थित होते. तसेच महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख, प्रकल्पाधिकारी ज्युनिअर विभागातील सर्व प्राध्यापक व स्वयंसेवक उपस्थित होते.

२) संत तुकाराम महाराज पालखी स्वागत :

दि. २९ जून २०१७ रोजी संत तुकाराम महाराज पालखीचे स्वागत सराटी, ता. इंदापूर, जि. पुणे येथील निरा नदीच्या पुलावर राष्ट्रीय सेवा योजनेचे स्वयंसेवक महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख, जिल्हाधिकारी डॉ. राजेंद्र भोसले, पालकमंत्री मा. विजयकुमार देशमुख व इतर मान्यवर उपस्थित होते. राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांनी वाहतुकीच्या शिस्तीसाठी मदत केली.

३) वृक्षारोपण दिन :

दि. १ जुलै २०१७ रोजी वृक्षारोपण दिन महाविद्यालयात राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या वतीने साजरा करण्यात आला. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणेचे कुलगुरू डॉ. नितिन करमरकर यांच्या शुभहस्ते वृक्षारोपण करण्यात आले. या कार्यक्रमास महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख, पर्यवेक्षक प्राध्यापक टी. बी. मगर व इतर प्राध्यापक उपस्थित होते. राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विद्यार्थ्यांनी झाडाचे खडे खोदून वृक्षारोपणास मदत केली. यावेळी प्रकल्पाधिकारी व सर्व स्वयंसेवक उपस्थित होते

४) ओळख परिचय :

दि. २३ जुलै २०१७ रोजी महाविद्यालयातील नवीन राष्ट्रीयसेवा योजनेतील विद्यार्थ्यांची ओळख व परिचय करून देण्यात आला व नवीन विद्यार्थ्यांना राष्ट्रीय सेवा योजनेचे महत्त्व प्राध्यापक महाडिक टी. जे. यांनी पटवून दिले.

५) स्वच्छता पंधरवडा :

दि. १ ते १५ ऑगस्ट २०१७ या काळात स्वच्छता पंधरवडा आयोजित करण्यात आला होता. या कार्यक्रमाचे १ ऑगस्ट रोजी उद्घाटन करून स्वच्छता पंधरवड्याचे महत्त्व सांगण्यात आले. या कार्यक्रमास अंतर्गत वर्ग खोल्या, गार्डन, रस्ते, क्रीडांगण स्वच्छ करण्यात आले.

६) स्वच्छतेचे महत्त्व :

दि. ६ ऑगस्ट २०१७ रोजी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख यांनी सर्व विद्यार्थ्यांना जीवनात स्वच्छतेचे महत्त्व पटवून सांगितले. या कार्यक्रमास सर्व स्वयंसेवक व प्रकल्पाधिकारी उपस्थित होते.

७) स्वातंत्र्यदिन :

दि. १५ ऑगस्ट २०१७ रोजी महाविद्यालयात स्वातंत्र्यदिन

साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमासाठी प्रमुख पाहुणे महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख होते. या दिवशी सर्व स्वयंसेवकांकडून स्वच्छतेची प्रतिज्ञा म्हणून घेतली.

८) उद्बोदन वर्ग :

दि. २७ ऑगस्ट २०१७ रोजी उद्बोदन वर्गाचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमास प्रमुख वक्ते प्राध्यापक डॉ. बाळासाहेब मुळीक हे उपस्थित होते. तसेच सर्व स्वयंसेवक व प्रकल्पाधिकारी उपस्थित होते.

९) श्रमदान :

दि. ३ सप्टेंबर २०१७ रोजी ग्रंथालय परिसर गार्डन, क्रीडा हॉल परिसराची सर्व स्वच्छता करण्यात आली. यामध्ये गाजर गवत काढणे, प्लास्टिक कचरा गोळा करणे इत्यादी कामे करण्यात आली. या कार्यक्रमास सर्व स्वयंसेवक व प्रकल्पाधिकारी उपस्थित होते.

१०) शिक्षक दिन :

दि. ५ सप्टेंबर २०१७ रोजी महाविद्यालयात डॉ. सर्वपल्ली राधाकृष्णन यांचा जन्मदिवस शिक्षक दिन म्हणून साजरा करण्यात आला. या दिवशी सर्व गुरुजांचा सत्कार करण्यात आला. या कार्यक्रमास प्रमुख पाहुणे म्हणून महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख व कनिष्ठ विभागाचे पर्यवेक्षक प्रा. टी. बी. मगर व सर्व प्राध्यापक उपस्थित होते.

११) राष्ट्रीय सेवा योजना दिन :

दि. २४ सप्टेंबर २०१७ रोजी महाविद्यालयात राष्ट्रीय सेवा योजना दिन साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमास प्रमुख पाहुणे म्हणून डॉ. बाळासाहेब मुळीक होते, तर अध्यक्षपदी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख होते. या कार्यक्रमास सर्व स्वयंसेवक व प्रकल्पाधिकारी उपस्थित होते.

१२) गांधी जयंती :

दि. २ ऑक्टोबर २०१७ रोजी महात्मा गांधी जयंती व लालबहादूर शास्त्री जयंती साजरी करण्यात आली. या कार्यक्रमास सिनिअर विभागाचे प्रकल्पाधिकारी उपस्थित होते. या दिवशी सर्व स्वयंसेवकांनी स्वच्छतेची प्रतिज्ञा

महटली व महाविद्यालयाच्या परिसराची स्वच्छता केली. या कार्यक्रमास सर्व स्वयंसेवक व प्रकल्पाधिकारी उपस्थित होते.

१३) ग्रंथालय परिसर स्वच्छता :

दि.८ ऑक्टोबर २०१७ रोजी सर्व स्वयंसेवकांनी ग्रंथालय परिसराची स्वच्छता केली व ग्रंथपाल प्रा. पाटील डी.एस यांनी विद्यार्थ्यांना ग्रंथालयाविषयीच्या उपक्रमाची माहिती दिली. या कार्यक्रमास प्रकल्पाधिकारी प्रा. महाडिक टी.जे. व सर्व स्वयंसेवक उपस्थित होते.

१४) व्यक्तिमत्त्व विकास :

दि.१९ नोव्हेंबर २०१७ रोजी सर्व स्वयंसेवकांना एन.एस.एस. डायरी बॅचसेचे वाटप करण्यात आले. व्यक्तिमत्त्व विकास या विषयी प्रा. महाडिक टी.जे. यांनी व्याख्यान दिले. या कार्यक्रमास सर्व स्वयंसेवक उपस्थित होते.

१५) नेतृत्व विकास शिबीर :

दि. २३ ते २५ नोव्हेंबर २०१७ या कालावधीत पुणे विभागास्तरीय नेतृत्व विकास शिबीर आयोजित केले होते. या शिबीरास पुणे, नगर आणि सोलापूर जिल्ह्यातील १३२ स्वयंसेवक व प्रकल्पाधिकारी उपस्थित होते. या कार्यक्रमास राष्ट्रीय सेवा योजना + २ स्तर महाराष्ट्र राज्य समन्वयक श्रीमती प्रभावती कोळकर, सहाय्यक शिक्षण संचालक श्रीमती मिनाक्षी राऊत, पुणे विभागीय समन्वय प्रा. पोपटराव सांबारे, पुणे जिल्हा समन्वयक श्री. सुर्यवंशीर, अहमदनगर जिल्हा समन्वयक प्रा. रहाणे व सोलापूर जिल्हा समन्वयक प्रा. लक्ष्मणराव राख, महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख, पर्यवेक्षक प्रा. टी.बी.मगर, प्रकल्प अधिकारी प्रा. महाडिक टी.जे. उपस्थित होते. तीन दिवस शिबीरात विविध उपक्रम राबवण्यात आले.

१६) वाहतूक सुरक्षा सप्ताह :

दि.१ जानेवारी ते ७ जानेवारी २०१८ दरम्यान वाहतूक सुरक्षा सप्ताहाच्या निमित्ताने महाविद्यालयात कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता. अकलूज पोलीस स्टेशन अकलूजच्या अधिकाऱ्यांनी वाहतूकीचे नियम विद्यार्थ्यांना सांगितले व नंतर राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विद्यार्थ्यांना अकलूजमधून रॅली काढली. या कार्यक्रमास महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख उपस्थित होते.

१७) सहकारमहर्षि कै. शंकरराव मोहिते-पाटील

जयंती कार्यक्रम :

दि. १४ जानेवारी २०१८ रोजी संस्थेचे संस्थापक सहकारमहर्षि कै. शंकरराव मोहिते-पाटील यांची जयंती साजरी करण्यात आली. या दिवशी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख यांनी सहकारमहर्षि यांच्या कार्याचा आढावा घेतला व जयंती साजरी करण्याचा उद्देश सांगून सहकारमहर्षिच्या जीवनातील एक तरी पैलू स्विकारावा असे आवाहन केले या कार्यक्रमास सर्व स्वयंसेवक व प्राध्यापक उपस्थित होते.

१८) क्रीडांगण व सायकल स्टॅड स्वच्छता :

दि. १६ जानेवारी २०१८ रोजी क्रीडांगण व सायकल स्टॅड परिसराची स्वच्छता करण्यात आली. या कार्यक्रमास सर्व स्वयंसेवक व प्रकल्पाधिकारी उपस्थित होते.

१९) विशेष हिवाळी शिबीर :

दि. १९ते २५ जानेवारी २०१८ दरम्यान मैजे खंडाळी, ता. माळशिरस या ठिकाणी "आपत्ती निवारण व व्यवस्थापनातील युवकांची भूमिका" हे घोषवाक्य घेवून शिबीर आयोजित केले होते. यामध्ये खंडाळी गावाची स्वच्छता करून अनेक उद्बोधनाचे कार्यक्रम आयोजित केले होते.

२०) प्रजासत्ताक दिन :

दि. २६ जानेवारी २०१८ रोजी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख यांच्या हस्ते ध्वजारोहण करण्यात आले. या कार्यक्रमास सर्व स्वयंसेवक व प्राध्यापक उपस्थित होते.

२१) सहकारमहर्षि व कै. शंकरराव मोहिते-पाटील

पुण्यतिथी कार्यक्रम :

दि. ११ फेब्रुवारी २०१८ रोजी सहकारमहर्षि पुण्यतिथी निमित्त कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता. या कार्यक्रमास महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख, पर्यवेक्षक प्रा. टी.बी. मगर, प्रकल्पाधिकारी व सर्व स्वयंसेवक उपस्थित होते.

प्रा. टी.जे. महाडिक

गांधी विचार संस्कार परीक्षा

विद्यार्थी जीवनामध्ये संस्कार आणि उत्तम विचार तसेच गांधीजींच्या विचारांचे बीजारोपण करण्यासाठी महाविद्यालयामध्ये गांधी रिसर्च फाऊंडेशन जळगाव यांच्यामार्फत नोव्हेंबर महिन्यामध्ये संस्कार परीक्षा घेण्यात आली. यामध्ये ३.११वी साठी २२ व ३.१२वी साठी २७ विद्यार्थी परीक्षेला बसले. महाविद्यालयातील ३.१२वी ची विद्यार्थीनी कु.कोमल कैलास आगलावे ने २०१७-१८ च्या गांधी विचार परीक्षेमध्ये सोलापूर जिल्ह्यातून द्वितीय क्रमांक प्राप्त केला. महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आबासाहेब देशमुख यांनी प्रमाणपत्र आणि पदक देऊन द्वितीय क्रमांक आल्याबद्दल सन्मान केला. परीक्षेच्या कामासाठी सहकारी शिक्षक, पर्यवेक्षक तसेच मा.प्राचार्य यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले.

प्रा.झेड.एस.सथ्यद

शिस्त विभाग

सन २०१७-२०१८ या शैक्षणिक वर्षात महाविद्यालयात शिस्त रहावी यासाठी एक सदस्य समिती तयार करण्यात आली. विद्यार्थी गणवेशात यावेत, वेळेवर यावेत, तसेच विद्यार्थी मोबाईल जवळ बाळगणार नाहीत व तो वापरणार नाहीत, विद्यार्थ्यांची भांडणे होणार नाहीत किंवा तक्रार येणार नाही याची दक्षता सर्व सदस्य शिक्षकांनी घेतली. जर गंभीर स्वरूपाची तक्रार असेल तर पर्यवेक्षक व प्राचार्य यांच्याशी संपर्क करून तक्रारीचे निवारण करण्यात आले.

श्री.बी.एस.भोसले

विज्ञान मंडळ

महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांमध्ये वैज्ञानिक दृष्टीकोन वाढीस लागवा, वैज्ञानिक क्षेत्रामध्ये लोल्या नवनवीन संशोधनाची माहिती व्हावी म्हणून विज्ञान मंडळाच्या वतीने विविध उपक्रम आयोजित केले जातात.

अभियांत्रिकी महाविद्यालयातर्फे ३.१२वी विज्ञान शाखेतील विद्यार्थ्यांना JEE परिक्षेसंदर्भात मार्गदर्शन करण्यात आले. तसेच डिसेंबर २०१७, ४३ व्या तालुकास्तरीय विज्ञान प्रदर्शनात सहभाग घेण्यात आला.

प्रा.ए.पी.गुगुळे

माहिती संकलन विभाग

माहिती संकलन विभागामार्फत शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८

मध्ये प्रत्येक वर्गाची जातनिहाय मुले, मुली यु डायससाठी व पदपढताळणीसाठी आवश्यक माहिती एकत्रित केली. ३.११वी चा वार्षिक निकाल व ३.१२वीचा बोर्ड निकाल एकत्रित केले. वेळोवेळी दिलेल्या सुचनेनुसार आवश्यक ती माहिती संकलित करून पर्यवेक्षकांकडे दिली.

प्रा.आर.के.इंगोले

यु-डायस विभाग

यु-डायस विभागातर्फे शाळेच्या सर्व विद्यार्थ्यांची माहिती, शालेय शिक्षण विभागाच्या वेबसाईटवर अद्ययावत केली जाते. ३.११वी मध्ये प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांची माहिती ऑनलाईन भरून घेतली जाते व ३.१२वी विद्यार्थ्यांची माहिती अद्ययावत केली जाते. सदरच्या कार्यात सर्व वर्गशिक्षकांचा समावेश असतो.

श्री.एस.जे.गोरे

वेळापत्रक समिती

आपल्या महाविद्यालयातील ज्युनिअर विभागाचे कला, वाणिज्य व विज्ञान विभागाचे वेळापत्रक, त्यातील येणाऱ्या दुरुस्त्या मा पर्यवेक्षकांच्या आदेशान्वये करून देण्यात आल्या. तसेच काही शिक्षक दोन-तीन ठिकाणी कार्यरत असलेने त्यांच्या अडचणी मा.पर्यवेक्षक यांच्या परवानगीने दूर करण्यात आल्या. तसेच जास्तीत जास्त अडचणी सोडविणेचा प्रयत्न केला.

प्रा.एस.बी.निंबाळकर

परीक्षा समिती

शिक्षण प्रसारक मंडळ, अकलूज परीक्षा समन्वय समितीमार्फत ३.११वी व १२वी साठी एकूण चार परीक्षा २०१७-१८ मध्ये घेण्यात आल्या. परीक्षा समन्वय समितीच्या नियमानुसार व नियोजनानुसार सर्व रीक्षा सुरळीतपणे पार पाडण्यात आल्या. ३.११वी कला, वाणिज्य, विज्ञान व किमान कौशल्य विभागाच्या दोन घटक चाचण्या व दोन सत्र परीक्षा घेण्यात आल्या. तसेच ३.१२वी कला, वाणिज्य, विज्ञान व किमान कौशल्य विभागाच्या दोन सत्राव परीक्षा, एक घटक चाचणी व एक सत्र परीक्षा घेण्यात आल्या. वरील सर्व परीक्षा यशस्विपणे मा.प्राचार्यसाहेब व मा.पर्यवेक्षक यांच्या समवेत बैठक व चर्चा करून नियोजन करण्यात आले होते. त्याप्रमाणे सर्व परीक्षा यशस्वीरित्या पार पाडण्यात आल्या.

प्रा.एस.बी.निंबाळकर

सहल विभाग

महाविद्यालयामध्ये सहल विभागात शैक्षणिक सहल हा उपक्रम प्रत्येक वर्षी राबविला जातो. पुस्तकी ज्ञान व अध्ययन अध्यापनाबरोबर विद्यार्थ्यांना चार भिंतीबाहेरील जगाचे ज्ञान अवगत व्हावे, नैसर्गिक व सांस्कृतिक घटकांचा प्रत्यक्ष अनुभव घेता यावा, विविध भूरूपे, नद्या, समुद्र, सरोवरे, पर्वत, वने, प्राणी, पक्षी, मानवी जीवन इ. चे प्रत्यक्ष ज्ञान व्हावे या हेतूने शैक्षणिक सहलीचे आयोजन केले जाते.

शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ मध्ये ज्युनिअर विभागाची शैक्षणिक सहल दि.०७ डिसेंबर २०१७ ते ०९ डिसेंबर २०१७ या कालावधीत अकलूज-बारामती-मोरागाव-भोर-महाड-रायगड-माणगाव-अलिबाग-खोपोली-महड-लोणावळा-पुणे-अकलूज इ. ठिकाणी आयोजित केली होती.

सदर सहलीमध्ये देवदर्शन, धरण (जलाशय), वने, किल्ले दर्शन, पर्वतरांगा, सागर किनारे, बंदर व सुष्टी सौंदर्य, प्रेक्षणीय ठिकाणे यांचे प्रत्यक्ष ज्ञान व अनुभव विद्यार्थ्यांनी घेतला. सदर शै. सहलीत ४० विद्यार्थी व ४ शिक्षक सहभागी झाले होते. या सहलीत श्री.सचिन गोंरे, श्री.अविनाश जाधव, श्री.अनिल पराडे व सौ.सुलोचना देशमुख यांनी सहल एस.टी. बसने सुरक्षित पूर्ण केली.

प्रा.ए.एस.पराडे

नॅशनल सायन्स ऑलिम्पियाड

विद्यार्थ्यांमध्ये वैज्ञानिक दृष्टिकोन निर्माण व्हावा व त्याविषयी उत्सुकता वाढावी यासाठी महाविद्यालयामध्ये नॅशनल सायन्स ऑलिम्पियाड परीक्षा घेण्यात येते. इ.११वी व इ.१२वी पाठ्यक्रमाच्या अभ्यासाबरोबर जनरल नॉलेजची माहिती होते. सदर परीक्षा २३ नोव्हेंबर २०१७ रोजी घेण्यात आल्या. यापरीक्षेमध्ये पुढील विद्यार्थ्यांनी यश संपादन केले.

इ.११ वी विज्ञान

१. अक्षय धनाजी चव्हाण	प्रथम क्रमांक
२. गणेश बाळासो जाधव	द्वितीय क्रमांक
३. शंकर सायबू वाघमोडे	तृतीय क्रमांक

इ.१२ वी विज्ञान

१. ऋषिकेश दिलीप शेटे	प्रथम क्रमांक
२. सौम्य अमोल फुले	द्वितीय क्रमांक
३. नितिन पोपट मगर	तृतीय क्रमांक

प्रा.कु.एन.पी.वाघमोडे

इंटरनॅशनल कंपनी सेक्रेटरी ऑलिम्पियाड

विद्यार्थ्यांमध्ये स्पर्धा परीक्षा जिज्ञासा निर्माण व्हावी व त्यांचा शैक्षणिक दृष्टिकोन अधिक दृढ व्हावा यासाठी महाविद्यालयामध्ये इंटरनॅशनल कंपनी सेक्रेटरी ऑलिम्पियाड परीक्षा घेण्यात आली.

यापरीक्षेमध्ये पुढील विद्यार्थ्यांनी यश संपादन केले

इ.११वी वाणिज्य

१. कु.अमृता नागेश कावळे	प्रथम क्रमांक
२. कु.गायत्री दिलीप बजानिया	द्वितीय क्रमांक
३. कु.प्रणाली अरुण माने-देशमुख	तृतीय क्रमांक
४. कु.रेणुका चंद्रकांत सवाईसर्जे	तृतीय क्रमांक

इ.१२वी वाणिज्य

१. गणेश दत्तात्रय पाटील	प्रथम क्रमांक
२. अक्षय ज्ञानेश्वर बनकर	द्वितीय क्रमांक
३. विश्वास अंकुश चळेकर	तृतीय क्रमांक

प्रा.कु.एन.पी.वाघमोडे

सांस्कृतिक विभाग

विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी आणि त्यांच्यामधील सुप्त गुणांना वाव देण्यासाठी सांस्कृतिक विभागाची भूमिका महत्त्वाची ठरते. प्रताप क्रीडा मंडळामार्फत घेण्यात आलेल्या समहूनृत्य स्पर्धेमध्ये थीम डान्स प्रकारामध्ये ज्युनिअर विभागाच्या विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला आणि द्वितीय क्रमांक प्राप्त केला. याबरोबरच वेगवेगळ्या स्तरावरील घेतल्या जाणाऱ्या वक्तृत्व स्पर्धेमध्ये महाविद्यालयाचे विद्यार्थी सहभागी झाले. शोरामोठ्यांच्या, महापुरुषांच्या जयंत्या आणि पुण्यतिथ्या साजऱ्या करून महापुरुषांचे विचार विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचविण्याचा प्रयत्न केला. सांस्कृतिक विभागातील सर्व सहकारी शिक्षकांचे वेळोवेळी सहकार्य मिळाले. तसेच पर्यवेक्षक, मा.प्राचार्य यांचे मोलाचे मार्गदर्शन व सहकार्य मिळाले.

प्रा.झेंड.एस.सय्यद

वक्तृत्व स्पर्धा

सन २०१७-१८ मध्ये इ.११वी, १२वी विद्यार्थ्यांनी विविध स्पर्धेमध्ये भाग घेतले. शंकरराव मोहिते महाविद्यालयामध्ये निबंध स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले होते. तसेच काव्यवाचन,

डायरेक्टर जनरल युथ पार्लमेंट चॅम्पियनशीप वक्तृत्व स्पर्धा, शिक्षक दिनानिमित्त वक्तृत्व स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले.

तालुकास्तरावरील स्पर्धेत विद्यार्थ्यांचा सहभाग, महाराष्ट्र शासन स्वच्छता व पाणी पुरवठा मंत्रालय आयोजित स्वच्छता मित्र वक्तृत्व करंडक स्पर्धेत सहभाग घेतला. तसेच महाविद्यालयामध्ये अनेक स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले होते. त्यामध्ये मोठ्या संख्येने विद्यार्थी विद्यार्थिनींनी भाग घेतला होता.

श्री. एम. पी. फुले

प्रसिद्धी विभाग

सन २०१७-१८ ध्ये प्रसिद्धी विभाग इ. ११वी व १२वी च्या विद्यार्थी विद्यार्थिनी यांनी जूनच्या पहिल्या दिवशी गुलाबपुष्प देवून त्यांचे स्वागत केले. तसेच शिक्षक पालक सभा उच्च मायमिक विभागाचे विविध कार्यक्रम घेवून त्यांचे वर्तमानपत्रामधून बातमी प्रसिद्धीस दिली जाते.

तसेच विविध गुणदर्शन स्पर्धांचे आयोजन करून बातमी तयार करून प्रसिद्धीस देणे. शंकरराव मोहिते महाविद्यालय येथे १४ जानेवारी रोजी पारंपारिक वेधभूशा दिन मोठ्या प्रमाणात साजरा केला जातो. त्यांचा वृत्तांत तयार करून वर्तमानपत्रामधून प्रसिद्धीस दिला जातो. तसेच छोटे मोठे कार्यक्रम घेतले जातात.

तालुकास्तरावरील स्पर्धेत विद्यार्थ्यांचा सहभाग. महाराष्ट्र शासन स्वच्छता व पाणी पुरवठा मंत्रालय आयोजित स्वच्छता मित्र वक्तृत्व करंडक स्पर्धा, तसेच कोल्हापूर परिक्षेत्र आयोजित अकलूज पोलीस स्टेशन आयोजित डायरेक्टर जनरल युथ पार्लमेंट चॅम्पियनशीप वक्तृत्व स्पर्धेत सहभाग तसेच इ. १२वी वार्षिक परिक्षेचा निकाल, काव्यवाचन, निबंध स्पर्धा घेतल्या जातात. त्या वर्तमानपत्राच्या माध्यमातून प्रसिद्ध होत असतात.

श्री. एम. पी. फुले

रात्र अभ्यासिका

आपल्या महाविद्यालयात रात्र अभ्यासिका हा अतिशय महत्त्वपूर्ण उपक्रम राबविला जातो. रात्र अभ्यासिका हा उपक्रम सेमिनार हॉलमध्ये घेतला जातो. रात्र अभ्यासिका उपक्रमाची वेळ सायंकाळी ७ ते ११ या वेळेमध्ये घेतली जाते. सदर वेळेमध्ये विद्यार्थी महाविद्यालयात येवून अभ्यास करतात. ज्या विद्यार्थ्यांना घरी अभ्यासाची सुविधा नाही अशा विद्यार्थ्यांना या अभ्यासिकेचा लाभ होतो. विद्यार्थ्यांची या रात्र अभ्यासिकांमध्ये चांगली तयारी होते.

रात्र अभ्यासिका या उपक्रमाचे वार्षिक नियोजन दोन सत्रांमध्ये केले. रात्र अभ्यासिका हा उपक्रम पार पाडण्यासाठी सर्व शिक्षकांनी मदत केली. सर्वांच्या मदतीने हा उपक्रम वर्षभर व्यवस्थित पार पडला.

प्रा. रावसाहेब ह. शिताप

बक्षीस वितरण समिती

आपले महाविद्यालयातील कनिष्ठ विभागाकडे सालाबादप्रमाणे महाविद्यालयातील विभागाकडे कला, वाणिज्य, विज्ञान शाखेतील एच.एस.सी. परीक्षा फेब्रु./मार्च २०१७ मध्ये प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे डिजीटल बॅनर करून महाविद्यालयाचे कार्यालयशेजारी लावणेत आले. तसेच १ मे २०१७ रोजी कनिष्ठ महाविद्यालयातील इ. ११वी तुकडीत प्रथम, द्वितीय, तृतीय येणारे विद्यार्थी, शाखेत प्रथम, द्वितीय, तृतीय येणारे विद्यार्थी, विषयात प्रथम येणारे विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयामार्फत कंपास बॉक्स, बह्या, पेन सेट बक्षीस देणेत आला. त्याचबरोबर संस्थेमार्फत, शाखेत प्रथम, द्वितीय, तृतीय व विषयात प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांना आलेली रोख स्वरूपातील बक्षीस वितरीत करणेत आली.

प्रा. अविनाश दिलीप जाधव प्रा. जेड. एम. सच्यट

शै. वर्ष २०१६-१७ मध्ये इ.११वी (कला, वाणिज्य, विज्ञान व व्यवसाय विभागाच्या) घेण्यात आलेल्या परीक्षांचे वार्षिक निकाल खालीलप्रमाणे :

महाविद्यालयाचा शाखानिहाय निकाल

शाखा	बसले	उत्तीर्ण	अनुत्तीर्ण	शेकडा निकाल	विशेष प्राविण्य	प्रथम श्रेणी	द्वितीय श्रेणी	तृतीय श्रेणी
कला	९२	९२	०	१००	१	१८	३६	३७
वाणिज्य	१६१	१६१	०	१००	११	७१	६४	१५
विज्ञान	२५७	२५७	०	१००	२७	११६	१०२	१२
व्यवसाय	६३	६३	०	१००	१	७	२९	२६
एकूण	५७३	५७३	०	१००	४०	२१२	२३१	९०

टीप : कला शाखेतील सात विद्यार्थ्यांचा निकाल स्थगित ठेवला आहे.

(१) संस्थेचे मानकरी :

(अ) कला शाखेत संस्थेत तृतीय

गुणानुक्रम	विद्यार्थ्यांचे नाव	इ.तु.	प्राप्त गुण	पैकी	शे.गुण
१	कु.रेश्मा इस्माईल आतार	११ क	७१२	९००	७९.११

(ब) विषयातील संस्थेतील प्रथम क्रमांक

विषय	विद्यार्थ्यांचे नाव	इ.तु.	प्राप्त गुण	पैकी	शिक्षकाचे नाव
इंग्रजी	प्रदिप शिवाजी गायकवाड	११ अ	१३४	१५०	श्री.एस.एम.भांगे
हिंदी	कु.कोमल कैलास आगलावे	११ क	१२३	१५०	श्री.झेड.एस.सय्यद
चिठणीस व्य.	कु.नम्रता ज्ञानेश्वर मोरे	११ इ	१३०	१५०	श्री.एच.एल.शिंदे
पुस्त.लेखाकर्म	कु.ऐश्वर्या सुभाष तेली	११ ड	१४७	१५०	श्री.एच.एल.शिंदे
मानसशास्त्र	कु.कोमल कैलास आगलावे	११ क	१२०	१५०	श्री.एस.बी.निंबाळकर
गणित	अजय गंगाधर शिंदे	११ अ	१४८	१५०	कु.जे.एन.नलबलवार श्री.एस.एच.कानगुडे

(२) महाविद्यालयातील सर्व शाखांमधून गुणानुक्रमे प्रथम तीन क्रमांक

गुणानुक्रम	विद्यार्थ्यांचे नाव	शाखा	इ.तु.	प्राप्त गुण	पैकी	शे.गुण
१	प्रदिप शिवाजी गायकवाड	विज्ञान	११ अ	६००	६५०	९२.३१
२	कु.ज्ञानेश्वरी उत्तम मानदेशमुख	विज्ञान	११ ब	५६१	६५०	८६.३१
३	कु.ऐश्वर्या सुभाष तेली	वाणिज्य	११ ड	५५६	६५०	८५.५४

(३) महाविद्यालयातील कला शाखेतील गुणानुक्रमे प्रथम तीन क्रमांक

गुणानुक्रम	विद्यार्थ्यांचे नाव	इ.तु.	प्राप्त गुण	पैकी	शे.गुण
१	कु.रेश्मा इस्माईल आतार	११ क	५१९	६५०	७९.८५
२	कु.कोमल कैलास आगलावे	११ क	४८३	६५०	७४.३१
३	कु.सुषमा कानिकनाथ भोसले	११ क	४८०	६५०	७३.८५

(४) महाविद्यालयातील वाणिज्य शाखेतील गुणानुक्रमे प्रथम तीन क्रमांक

गुणानुक्रम	विद्यार्थ्यांचे नाव	इ.तु.	प्राप्त गुण	पैकी	शे.गुण
१	कु.ऐश्वर्या सुभाष तेली	११ ड	५५६	६५०	८५.५४
२	शिवतेज विनायक होडगे	११ ड	५२४	६५०	८०.६२
३	कु.प्रतिक्षा दिलीपकुमार लोहकरे	११ ड	५२२	६५०	८०.३१

(५) महाविद्यालयातील विज्ञान शाखेतील गुणानुक्रमे प्रथम तीन क्रमांक

गुणानुक्रम	विद्यार्थ्यांचे नाव	इ.तु.	प्राप्त गुण	पैकी	शे.गुण
१	प्रदिप शिवाजी गायकवाड	११ अ	६००	६५०	९२.३१
२	कु.ज्ञानेश्वरी उत्तम मानदेशमुख	११ ब	५६१	६५०	८६.३१
३	करण अतुल व्होरा	११ अ	५५५	६५०	८५.३८

(६) महाविद्यालयातील (व्यवसाय) विभागातील गुणानुक्रमे प्रथम तीन क्रमांक

गुणानुक्रम	विद्यार्थ्यांचे नाव	इ.तु.	प्राप्त गुण	पैकी	शे.गुण
१	सुरज हनुमंत उरणे	इलेक्ट्रॉनिक्स	४९०	६५०	७५.३८
२	अक्षय रमेश इताप	इलेक्ट्रॉनिक्स	४८७	६५०	७४.९२
३	मुस्तफा अस्लम शेख	पीक विज्ञान	४४३	६५०	६८.१५

(७) महाविद्यालयातील शाखानिहाय मुलींमध्ये गुणानुक्रमे प्रथम क्रमांक

गुणानुक्रम	विद्यार्थ्यांचे नाव	इ.तु.	प्राप्त गुण	पैकी	शे.गुण
१	कु.ज्ञानेश्वरी उत्तम मानदेशमुख	विज्ञान	५६१	६५०	८६.३१
२	कु.ऐश्वर्या सुभाष तेली	वाणिज्य	५५६	६५०	८५.५४
३	कु.रेश्मा इस्माईल आतार	कला	५१९	६५०	७९.८५

(८) वार्षिक सरासरी गुणानुसार महाविद्यालयात विषयातील प्रथम क्रमांक

विषय	विद्यार्थ्यांचे नाव	इ.तु.	प्राप्त गुण	पैकी	शिक्षकाचे नाव
मराठी	कु.रेश्मा इस्माईल आतार	११ क	९२	१००	श्री.एम.पी.फुले
इंग्रजी	प्रदिप शिवाजी गायकवाड	११ अ	८७	१००	श्री.एस.एस.भांगे

विषय	विद्यार्थ्यांचे नाव	इ.तु.	प्राप्त गुण	पैकी	शिक्षकाचे नाव
हिंदी	कु.कोमल कैलास आगलावे	११ क	८२	१००	श्री.झेड.एस.सय्यदं
इतिहास	कु.रसिका रघुनाथ काकडे	११ क	७८	१००	कु.एस.आर.पाटील
भूगोल	कु.कोमल कैलास आगलावे	११ क	९०	१००	श्री.टी.बी.मगर
मानसशास्त्र	कु.रेश्मा इस्माईल आतार	११ क	८१	१००	श्री.एस.बी.निंबाळकर
अर्थशास्त्र	निखिल विजय एकतपूरे/ कु.मोनाली पांडुरंग पवार	११ इ	८६	१००	श्री.ए.बी.बावळे
बी.कें.	कु.ऐश्वर्या सुभाष तेली	११ ड	९८	१००	श्री.एच.एल.शिंदे
एस.पी.	शिवतेज विनायक होडगे	११ ड	८६	१००	श्री.एच.एल.शिंदे
ओ.सी.	कु.ऐश्वर्या सुभाष तेली	११ ड	८६	१००	श्री.ए.डी.जाधव
भौतिकशास्त्र	प्रदिप शिवाजी गायकवाड	११ अ	९५	१००	श्री.आर.के.इंगोले कु.एस.बी.घोंगडे
रसायनशास्त्र	प्रदिप शिवाजी गायकवाड	११ अ	८९	१००	श्री.ए.पी.गुमगुळे श्री.एस.जी.गोरे
जीवशास्त्र	कु.ऋतुजा बाबासो कबाडे	११ ब	९२	१००	श्री.आर.एच.शिताप कु.आर.डी.जाधव
गणित	अजय गंगाधर शिंदे	११ अ	९८	१००	कु.जे.एन.नलबलवार श्री.एस.एच.कानगुडे
कृषी. व तंत्र	कु.साक्षी संजय फुले	११ अ	९७	१००	श्री.आर.बी.पाटील
इलेक्ट्रॉनिक्स	प्रदिप शिवाजी गायकवाड	११ अ	१८७	२००	श्री.एस.एम.समिंदर श्री.एम.एस.कोळी
पशुविज्ञान व दुग्धव्यवसाय	ओंकार अरूण सुर्यवंशी	११ ब	१९१	२००	श्री.ए.ए.पाटील श्री.एस.डी.झिरपे
पायाभूत अभ्यासक्रम	प्रमोद कमलाकर झेंडे	११ व्य.	८०	१००	श्री.ए.बी.बावळे

मार्च २०१७ मध्ये एच.एस.सी.बोर्ड पुणे यांचेकडून घेण्यात आलेल्या इ.१२ वी (कला, वाणिज्य, विज्ञान व व्यवसाय) परीक्षेचा निकाल खालीलप्रमाणे :

महाविद्यालयाचा शाखानिहाय निकाल

शाखा	बसले	उत्तीर्ण	अनुत्तीर्ण	शेकडा निकाल	विशेष प्राविण्य	प्रथम श्रेणी	द्वितीय श्रेणी	तृतीय श्रेणी
विज्ञान	२६३	२६१	२	९९.२४	६	१०२	१५२	१
वाणिज्य	१५५	१५१	४	९७.४२	७	७६	६६	२
कला	८४	५८	२६	६९.०५	०	१२	४०	६
व्यवसाय	६०	४९	११	८१.६७	०	१२	२७	१०
एकूण	५६२	५१९	४३	९२.३५	१३	२०२	२८५	१९

महाविद्यालयातील सर्व शाखेतील गुणानुक्रमे प्रथम तीन क्रमांक

गुणानुक्रम	विद्यार्थ्यांचे नाव	इ.तु.	प्राप्त गुण	पैकी	शे.गुण
१	किरण गंगाधर चव्हाण	१२ विज्ञान	५४३	६५०	८३.५४
२	कु.आयेशा फिरोज तांबोळी	१२ वाणिज्य	५३९	६५०	८२.९२
३	अतुल रविंद्र फुले	१२ वाणिज्य	५३२	६५०	८१.८५

महाविद्यालयातील कला शाखेतील गुणानुक्रमे प्रथम तीन क्रमांक

गुणानुक्रम	विद्यार्थ्यांचे नाव	इ.तु.	प्राप्त गुण	पैकी	शे.गुण
१	कु.स्नेहल विनायक शिंदे	१२ क	४७४	६५०	७२.९२
२	कु.मुस्कान कासिम शेख	१२ क	४५६	६५०	७०.१५
३	राहूल तानाजी जगताप	१२ क	४४६	६५०	६८.६२

महाविद्यालयातील वाणिज्य शाखेतील गुणानुक्रमे प्रथम तीन क्रमांक

गुणानुक्रम	विद्यार्थ्यांचे नाव	इ.तु.	प्राप्त गुण	पैकी	शे.गुण
१	कु.आयेशा फिरोज तांबोळी	१२ ड	५३९	६५०	८२.९२
२	अतुल रविंद्र फुले	१२ ड	५३२	६५०	८१.८५
३	कु.प्रतिक्षा संजय धांडोरे	१२ ड	५२१	६५०	८०.१५

महाविद्यालयातील विज्ञान शाखेतील गुणानुक्रमे प्रथम तीन क्रमांक

गुणानुक्रम	विद्यार्थ्यांचे नाव	इ.तु.	प्राप्त गुण	पैकी	शे.गुण
१	किरण गंगाधर चव्हाण	१२ अ	५४३	६५०	८३.५४
२	कु.प्रिया मारुती पाटील	१२ अ	५२७	६५०	८१.०८
३	कु.रुपाली नागनाथ पाटील	१२ अ	५१२	६५०	७८.७७

महाविद्यालयातील व्यवसाय विभागातील गुणानुक्रमे प्रथम तीन क्रमांक

गुणानुक्रम	विद्यार्थ्यांचे नाव	इ.तु.	प्राप्त गुण	पैकी	शे.गुण
१	रोहित शिवाजी बनसोडे	१२ (व्य.)	४५७	६५०	७०.३१
२	रणजित सोमनाथ लामकाने	१२ (व्य)	४३५	६५०	६६.९२
३	श्रेयस महेश कुलकर्णी	१२ (व्य.)	४३२	६५०	६६.४६

महाविद्यालयातील शाखानिहाय मुलींमध्ये गुणानुक्रमे प्रथम क्रमांक

गुणानुक्रम	विद्यार्थ्यांचे नाव	इ.तु.	प्राप्त गुण	पैकी	शे.गुण
प्रथम	कु.प्रिया मारूती पाटील	१२ विज्ञान	५२७	६५०	८१.०८
प्रथम	कु.आयेशा फिरोज तांबोळी	१२ वाणिज्य	५३९	६५०	८२.९२
प्रथम	कु.स्नेहल विनायक शिंदे	१२ कला	४७४	६५०	७२.९२

महाविद्यालयात विषयातील प्रथम क्रमांक

विषय	विद्यार्थ्यांचे नाव	इ.तु.	प्राप्त गुण	पैकी	शिक्षकाचे नाव
मराठी	कु.वर्षा लक्ष्मण जगदाळे, कु.अलमास कासिम मुलाणी राजकुमार बाळासाहेब वाघमारे	१२ अ १२ अ १२ ड	८९	१००	श्री.एम.पी.फुले
इंग्रजी	कु.विशाखा विश्वास माळी कु.ऋतुजा विजय जाधव	१२ अ १२ ब	७५	१००	श्री.डी.एम.जाधव श्री.एस.एस.भांगे श्री.ए.जी.देशमुख
हिंदी	कु.मुस्कान कासिम शेख	१२ क	९०	१००	श्री.झेड.एस.सय्यद
इतिहास	कु.स्नेहल विनायक शिंदे	१२ क	७९	१००	कु.एस.आर.पाटील
भूगोल	कु.स्नेहल विनायक शिंदे	१२ क	७८	१००	श्री.ए.एस.पराडे
मानसशास्त्र	कु.स्नेहल विनायक शिंदे	१२ क	६९	१००	श्री.एस.बी.निंबाळकर
अर्थशास्त्र	अतुल रविंद्र फुले	१२ ड	९४	१००	श्री.टी.जे.महाडिक
बी.के.	कु.प्रतिक्षा संजय धांडोरे	१२ ड	८९	१००	श्री.एच.एल.शिंदे
एस.पी.	अतुल रविंद्र फुले	१२ ड	९२	१००	श्री.ए.डी.जाधव
ओ.सी.	अतुल रविंद्र फुले	१२ ड	८८	१००	श्री.ए.डी.जाधव
भौतिकशास्त्र	ऋतिक मदन दोशी कु.प्रिया मारूती पाटील	१२ अ	८५	१००	श्री.आर.के.इंगोले कु.एस.बी.घोंगडे
रसायनशास्त्र	कु.प्रिया मारूती पाटील	१२ अ	७५	१००	श्री.ए.पी.गुरुगुळे कु.डी.बी.लोखंडे
जीवशास्त्र	शास्वत संदीप फडे	१२ ब	८२	१००	कु.आर.डी.जाधव कु.पी.डी.रहाटे

विषय	विद्यार्थ्यांचे नाव	इ.तु.	प्राप्त गुण	पैकी	शिक्षकाचे नाव
गणित	किरण गंगाधर चव्हाण	१२ अ	९२	१००	कु.जे.एन.नलबलवार श्री.एस.एच.कानगुडे
कृषी. व तंत्र	कु.अलमास कासिम मुलाणी	१२ अ	९८	१००	श्री.आर.बी.पाटील
इलेक्ट्रॉनिक्स	आदर्श गुरुदास वर्णेकर	१२ अ	१९२	२००	श्री.एस.एम.समिंदर श्री.एम.एस.कोळी
पशुविज्ञान व दुग्धव्यवसाय	गजानन भिमराव दगडे	१२ ब	१९१	२००	श्री.ए.ए.पाटील श्री.एस.डी.झिरपे
पायाभूत अभ्यासक्रम	रणजित सोमनाथ लामकाने	१२ (व्य.)	६७	१००	श्री.ए.बी.बावळे

महाविद्यालयातील व्यवसाय विभागातील गुणानुक्रमे प्रथम तीन क्रमांक

गुणानुक्रम	विद्यार्थ्यांचे नाव	इ.तु.	प्राप्त गुण	पैकी	शे.गुण
१	रोहित शिवाजी बनसोडे	१२ (व्य.)	४५७	६५०	७०.३१
२	रणजित सोमनाथ लामकाने	१२ (व्य)	४३५	६५०	६६.९२
३	श्रेयस महेश कुलकर्णी	१२ (व्य.)	४३२	६५०	६६.४६

महाविद्यालयातील शाखानिहाय मुलींमध्ये गुणानुक्रमे प्रथम क्रमांक

गुणानुक्रम	विद्यार्थ्यांचे नाव	इ.तु.	प्राप्त गुण	पैकी	शे.गुण
प्रथम	कु.प्रिया मारूती पाटील	१२ विज्ञान	५२७	६५०	८१.०८
प्रथम	कु.आयेशा फिरोज तांबोळी	१२ वाणिज्य	५३९	६५०	८२.९२
प्रथम	कु.स्नेहल विनायक शिंदे	१२ कला	४७४	६५०	७२.९२

महाविद्यालयात विषयातील प्रथम क्रमांक

विषय	विद्यार्थ्यांचे नाव	इ.तु.	प्राप्त गुण	पैकी	शिक्षकाचे नाव
मराठी	कु.वर्षा लक्ष्मण जगदाळे,	१२ अ	८९	१००	श्री.एम.पी.फुले
	कु.अलमास कासिम मुलाणी	१२ अ			
	राजकुमार बाळासाहेब वाघमारे	१२ ड			
इंग्रजी	कु.विशाखा विश्वास माळी	१२ अ	७५	१००	श्री.एस.एस.भांगे
	कु.ऋतुजा विजय जाधव	१२ ब			
हिंदी	कु.मुस्कान कासिम शेख	१२ क	९०	१००	श्री.झेड.एस.सय्यद
इतिहास	कु.स्नेहल विनायक शिंदे	१२ क	७९	१००	कु.एस.आर.पाटील
भूगोल	कु.स्नेहल विनायक शिंदे	१२ क	७८	१००	श्री.ए.एस.पराडे
मानसशास्त्र	कु.स्नेहल विनायक शिंदे	१२ क	६९	१००	श्री.एस.बी.निंबाळकर
अर्थशास्त्र	अतुल रविंद्र फुले	१२ ड	९४	१००	श्री.टी.जे.महाडिक
बी.के.	कु.प्रतिक्षा संजय धांडोरे	१२ ड	८९	१००	श्री.एच.एल.शिंदे
एस.पी.	अतुल रविंद्र फुले	१२ ड	९२	१००	श्री.ए.डी.जाधव
ओ.सी.	अतुल रविंद्र फुले	१२ ड	८८	१००	श्री.ए.डी.जाधव
भौतिकशास्त्र	ऋतिक मदन दोशी	१२ अ	८५	१००	श्री.आर.के.इंगोले
	कु.प्रिया मारूती पाटील				
रसायनशास्त्र	कु.प्रिया मारूती पाटील	१२ अ	७५	१००	श्री.ए.पी.गुसुळे कु.डी.बी.लोखंडे
जीवशास्त्र	शास्वत संदीप फडे	१२ ब	८२	१००	कु.आर.डी.जाधव कु.पी.डी.रहाटे

शिक्षक वर्ग

अ.क्र.	सेवकाचे नाव	शैक्षणिक पात्रता	विषय	हुदा
१)	श्री.मगर तानाजी बापू	एम.ए.एम.एड्.	भूगोल	पर्यवेक्षक
२)	श्री.निंबाळकर शहाजी बळी	एम.ए.बी.एड्.	मानसशास्त्र	सहशिक्षक
३)	श्री.गुरुळे अनंता पांडुरंग	एम.एस्सी.बी.एड्.	रसायनशास्त्र	सहशिक्षक
४)	श्री.मगर लालासाहेब दत्तात्रय	एम.एस्सी.एम.एड्.	रसायनशास्त्र	सहशिक्षक
५)	श्री.इंगोले राजकुमार खंडू	एम.एस्सी.बी.एड्.	भौतिकशास्त्र	सहशिक्षक
६)	कु.सातपुते तेजस्विनी माणिक	एम.एस्सी.एम.एड्.(सेट)	जीवशास्त्र	सहशिक्षिका
७)	श्री.सय्यद झाकीर सैदू	एम.ए.एम.एड्.	हिंदी	सहशिक्षक
८)	श्री.शेंडगे अरविंद विठ्ठल	एम.एस्सी.(कृषी)बी.एड्	कृषि विज्ञान व तंत्रज्ञान	सहशिक्षक
९)	श्री.भांगे संग्रामसिंह महेश	एम.ए.बी.एड्.	इंग्रजी	सहशिक्षक
१०)	श्री.पराडे अनिल सुरेश	एम.ए.बी.एड्.	भूगोल	सहशिक्षक
११)	कु.नलबलवार ज्योती नारायण	एम.एस्सी.बी.ड्.	गणित	सहशिक्षिका
१२)	श्री.फुले महादेव पांडुरंग	एम.ए.बी.एड्.	मराठी	सहशिक्षक
१३)	श्री.चव्हाण अनिल शिवाजी	एम.ए.बी.एड्.	इंग्रजी	सहशिक्षक
१४)	श्री.महाडिक तानाजी जनार्दन	एम.ए.बी.एड्.	अर्थशास्त्र	सहशिक्षक
१५)	श्री.जाधव अविनाश दिलीप	एम.कॉम.बी.एड्.	व्या.संघटन	सहशिक्षक
१६)	कु.नवले रुपाली ज्ञानदेव	एम.एस्सी.बी.एड्.	भौतिकशास्त्र	सहशिक्षिका
१७)	श्री.जाधव दिलीप महादेव	एम.ए.बी.एड्.	मराठी	सहशिक्षक
१८)	श्री.भोसले बाळासाहेब शिवाजी	एम.ए.एम.पी.एड्.	शा.शिक्षण	सहशिक्षक
१९)	श्री.शिंदे हनुमंत लिंबाजी	एम.कॉम.बी.एड्.	अकॉउंटसी	सहशिक्षक

विनाअनुदानित विभाग शिक्षक वर्ग

अ.क्र.	सेवकाचे नाव	शैक्षणिक पात्रता	विषय	हुदा
१)	कु.जाधव रुपाली दत्तात्रय	एम.एस्सी.बी.एड्.	जीवशास्त्र	सहशिक्षिका
२)	कु.वाघमोडे नकुसा पोपट	एम.एस्सी.बी.एड्.	रसायनशास्त्र	सहशिक्षिका
३)	कु.दसरे अर्चना ज्ञानेश्वर	एम.ए.बी.एड्.	मराठी	सहशिक्षिका
४)	श्री.कानगुडे शरद हणमंत	एम.एस्सी.बी.एड्.	गणित	सहशिक्षक
५)	श्री.शिंदे हनुमंत लिंबाजी	एम.कॉम.बी.एड्.	अकॉउंटसी	सहशिक्षक
६)	श्री.माने-देशमुख अतुल गोरखराव	एम.ए.बी.एड्.	इंग्रजी	सहशिक्षक
७)	श्री.गोरे सचिन जयकुमार	एम.एस्सी.बी.एड्.	रसायनशास्त्र	सहशिक्षक
८)	कु.घोंगडे शितल भारत	एम.एस्सी.बी.एड्.	भौतिकशास्त्र	सहशिक्षिका

अ.क्र.	सेवकाचे नाव	शैक्षणिक पात्रता	विषय	हुद्दा
९)	कु.देशमुख सुलोचना हनुमंत	एम.कॉम.बी.एड.	व्या.संघटन	सहशिक्षिका
१०)	कु.रहाटे पद्मावती धोंडिराम	एम.एस्सी.बी.एड.	जीवशास्त्र	सहशिक्षिका
११)	श्री.बावळे अभिजित भागवत	एम.ए.बी.एड. (एमफिल)	अर्थशास्त्र	सहशिक्षक

द्विलक्षी अभ्यासक्रम विभाग शिक्षक वर्ग

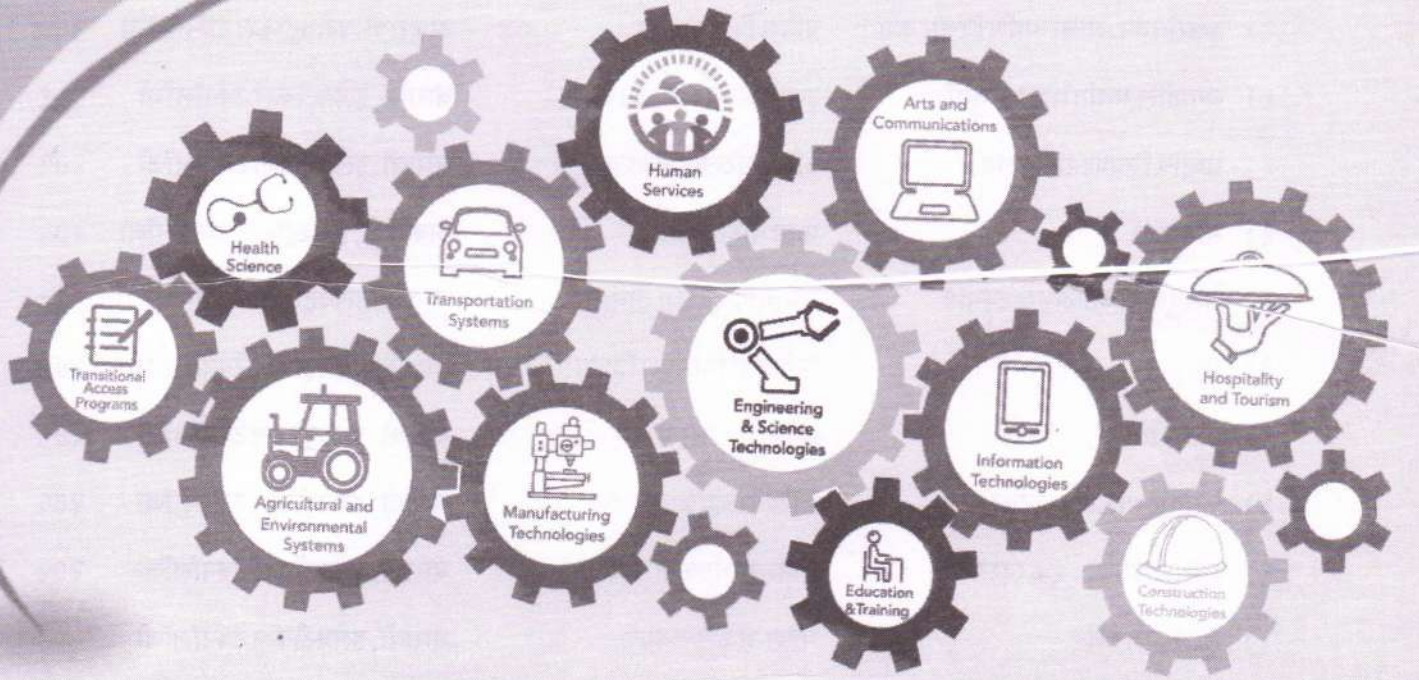
अ.क्र.	सेवकाचे नाव	शैक्षणिक पात्रता	विषय	हुद्दा
१)	श्री.झिरपे संजय ज्ञानेश्वर	बी.एस्सी. (कृषि)	पशुविज्ञान व दुग्धव्यवसाय	निदेशक
२)	श्री.समिंदर शिवानंद नारायण	डी.आय.ई	इलेक्ट्रॉनिक्स	सहशिक्षक
३)	श्री.जाधव राजेंद्र बाबुराव	डी.आय.ई.	इलेक्ट्रॉनिक्स	सहशिक्षक
४)	श्री.पाटील अमोल अंकुश	एम.एस्सी.(कृषि)	पशुविज्ञान व दुग्धव्यवसाय	सहशिक्षक

+ २ स्तरावरील एच.एस.सी. व्होकेशनल विभाग शिक्षक वर्ग

क्र.	शिक्षक/ कर्मचाऱ्याचे नाव	अर्हता	पद
१.	श्री.इंडीकर संजीव नरसिंह	डी.ई.ई	पूर्ण वेळ व्यव.शिक्षक
२.	श्री.एकतपुरे दत्तात्रय सदाशिव	एम.एस्सी.अॅग्री	पूर्ण वेळ व्यव.शिक्षक
३.	श्री.जाधवर रविंद्र मारूती	एम.एस्सी. मायक्रो बायोलॉजी	पूर्ण वेळ व्यव.शिक्षक
४.	श्री.मोटे धनंजय खंडेराव	डी.आय.ई.	पूर्ण वेळ व्यव.शिक्षक
५.	श्री.शेख अब्दुलगनी अकबर	बी.एस्सी.अॅग्री	पूर्ण वेळ व्यव.शिक्षक (प्रात्यक्षिक)
६.	श्री.साठे रविकांत कोंडीबा	डी.आय.ई	पूर्ण वेळ व्यव.शिक्षक (प्रात्यक्षिक)
७.	श्री.माने जयंत अर्जुनराव	डी.ई.ई	पूर्ण वेळ व्यव.शिक्षक (प्रात्यक्षिक)
८.	श्री.आसबे दत्तात्रय लक्ष्मण	बी.कॉम.	लिपिक
९.	श्री.शिंदे अनिल पोपट (इंग्रजी)	एम.ए.बी.एड	सी.एच.बी
१०.	श्री.कदम नवनाथ पांडुरंग (मराठी)	एम.ए.बी.एड	सी.एच.बी
११.	श्री.बावळे अभिजित भागवत (पाया.अभ्यास)	एम.ए.बी.एड.एम.फील	सी.एच.बी
१२.	श्री.साळुंखे बाळासाहेब लक्ष्मण (पर्यावरण)	एम.ए (अर्थ)	सी.एच.बी.
१३.	श्री.भोसले बाळासाहेब शिवाजी (शारी.शिक्षण)	एम.ए.एम.पी.एड.	सी.एच.बी
१४.	श्री.जगदाळे युवराज सोपान	१० वी	शिपाई

शिवामृत

२०१७-२०१८

एच.एस.सी. व्होकेशनल विभाग

प्रा.संजीव इंडीकर

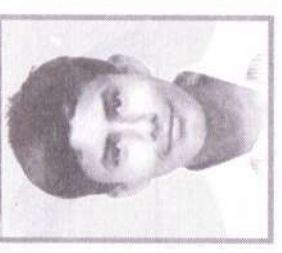
सहसंपादक

अनुक्रमणिका

पुस्तक

गद्य विभाग

१) वेगळी जादू मराठीची	अनिकेत बिभीषण निकम	बारावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी	१९७
१) मराठी भाषेचे सामर्थ्य - सौंदर्य	औदुंबर सोमनाथ गायकवाड	बारावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी	१९८
१) जमाखर्च आयुष्याचा	विशाल कुंडलिक थोरात	बारावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी	१९९
१) वृक्षसंवर्धन : वाचा आणि विचार करा !	प्रविण किसन कदम	अकरावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी	२००
१) जगातील सर्वात मोठा अणुबाँब	इजाजअहमद मिनाज काझी	बारावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी	२०१
१) राष्ट्रीय चित्रपट संग्रहालय	ओंकार दिलीप चव्हाण	बारावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी	२०१
१) सौर ऊर्जा	पवन मोहन पताळे	अकरावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी	२०२
१) फेसबुकची ओळख व उपयोग	समाधान दत्तात्रय वाघमारे	बारावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी	२०३
१) सूर्यफूल	ऋषिकेश बिभीषण निकम	बारावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी	२०४
१) फेसबुक	संतोष संजय माने	बारावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी	२०५
१) कर्मवीर भाऊराव पाटील	ज्ञानेश्वर चंद्रकांत बांदल	बारावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी	२०६
१) लोणार सरोवर : एक रहस्य	ज्ञानेश्वर चंद्रकांत बांदल	बारावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी	२०७
१) संस्कृतीच दर्शन	महेश अंकूश चव्हाण	बारावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी	२०८

वेगळी जादू मराठीची

अनिकेत बिभीषण निकम
बारावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी

तरूणांनी मराठी भाषेला संरक्षण द्यावे, क्षितीजा पल्याड जाणारी, देश-विदेशात संचार करणारी, सौंदर्याची पहाट समर्थाची सकाळ पुन्हा नव्याने नव्या राजवैभवाने नटलेली, छत्रपती शिवाजींच्या दरबारी, फुले, शाहू, आंबेडकरांच्या प्रेरणेने स्फुलिंगलेली मराठी भाषा बोला, लिहा, वाचा तीचे सामर्थ्य, सौंदर्य सर्वांना कळू द्या.

आई बाळाला पहिला शब्द बोलायला शिकविते ती त्यांची मातृभाषा मानली जाते. मराठीचा पाया ज्ञानेश्वरांनी तर कळस तुकारामांनी चढविला, हे सर्वश्रुत आहेच - ब्रिटिश, मोगल, पोर्तुगीज, उर्दूयांच्या व्यापार संपकाने मराठी भाषा शब्द काही तसेच राहिले. शाहिरांची शाहिरी, पोवाडे, गझल, दुमका, गीते, लावणी, कुलगीतुरा, आराधी, श्लोक, अभंग, अखंड, हायकू, वासुदेव, कथेकरी, भजन किरतन या अठरापगड वाडःमय प्रकारातून मराठीचा प्रवास झाल्याने तिचे गोडे गायलाच हवे.

मराठी साहित्याने मराठीला आकार उकार जनमानसात रूप आणि स्वरूप सांगितले. ज्योतिबापासून ते यशवंतरावोंपर्यंत व सावित्रीबाई ते दुर्गा भागवत, प्रतिभा इंगोले, बाबूराव कर्नाळकर ते बाबा कदम,

ठोकळ, यादव, बोरडे, बाबा कदम, तसेच रसाळ नामदेव ते ढसाळ नामदेव, राम गणेश गडकरी ते नितिन गडकरी, यशवंत मनोहर, मनोहर जाधव, नेमाडे, बालकवी ते तांबे, भावे, जोशी वगैरे समूह लेखकांनी आपल्या विविध साहित्य पैलूमधून मराठीवर फुलांच्या माळा सजवल्या.

मराठीत अगणित कवी आहेत, मराठी भाषेला कवितेची खाण म्हटले तरी चालेल. जीवनदायी कवी, नाटककार, नटसम्राट, विशाखा, किनारा विदूषक, सांगली अजरामर ग्रंथ, कोलंबसचे गर्वगीत गाणाऱ्या विष्णू वामन शिरवाडकर यांना देखील मराठीने उच्च स्थान दिले. त्याचा गौरव म्हणून त्यांचा जन्मदिवस २७ फेब्रुवारी मराठी राजभाषा दिन म्हणून साजरा केला जातो.

विद्रोही, दलीत, ग्रंथ, आदिवासी, मुस्लीम, मराठी, स्त्री वादी, सीमा वादी, फुले, शाहू, आंबेडकर वादी साहित्य संमेलने मराठी भाषेला वास्तव व सामर्थ्य देऊन गेली - शहरी संस्कृतीने मात्र मराठीचा तिरस्कार केला. आपण तो इंग्रजाळलेला व दुसऱ्याचा मात्र मराठाळलेला अशी भूमिका फ्लॅट संस्कृतीची. मराठीतील ही विकृती, पारचात्याचे अनुकरणाची साथ आल्याने भाषा बिघडली.

पाठ्यपुस्तक मंडळाने दरवर्षी मराठीवर वार केले. विचार प्रणाली दीर्घ विचार शक्ती, अभ्यास मंडळाने संपवली आहे. शाळा, विद्यापीठ, बेकारीचे कारखाने झाले आहेत. धंदा म्हणून इंग्रजी माध्यमांच्या शाळा उभ्या आहेत, मराठी शाळा जनावरांच्या गोदामाप्रमाणे पडीक झाल्या आहेत. पाचवी ते नववी नापास करायचे नाही या धोरणामुळे सारे चिडीचूप आहेत. शिकवणी, कोचिंग, पूर्वतयारी वर्ग, गोंजारून पैसा काढण्याची, उपजीवीका झाली आहे.

दर पन्नास कि.मी. वर भाषा बदलने लय, रंग, हेल लावून बोलणे, मराठवाडा, विदर्भ, खानदेश, कोकण, पुणेरी, सोलापूर, भाषा बोली साहीत्यातील भाषा संवाद बोली, असे अनेक प्रकार आढळतात.

तरूणांनी मराठी भाषेला संरक्षण द्यावे, क्षितीजा पल्याड जाणारी, देश-विदेशात संचार करणारी, सौंदर्याची पहाट समर्थाची सकाळ पुन्हा नव्याने नव्या राजवैभवाने नटलेली, छत्रपती शिवाजींच्या दरबारी, फुले, शाहू, आंबेडकरांच्या प्रेरणेने स्फुलिंगलेली मराठी भाषा बोला, लिहा, वाचा तीचे सामर्थ्य, सौंदर्य सर्वांना कळू द्या.

ललित

मराठी भाषेचे सामर्थ्य - सौंदर्य

औदुंबर सोमनाथ गायकवाड
बारावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी

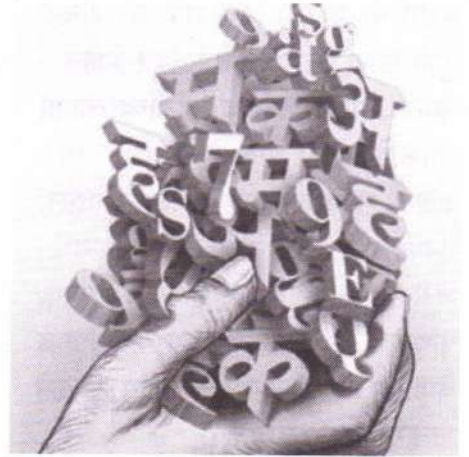

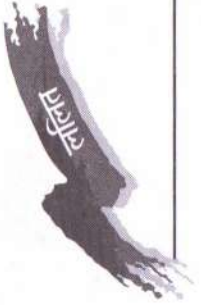
ज्ञानेश्वरांनी “ अमृताते पैजा जिंके ! ऐसी अक्षरे रसिके मेळविन । ” अशी सार्थ प्रतिज्ञा केली आहे. मराठी साहित्याचे अनेक प्रकार आहेत. अनेक प्रभावशाली साहित्यिकांनी आपापले स्वतंत्र स्थान व स्वतंत्र साहित्य प्रकारची निर्मिती केली आहे.

मराठी भाषेतील साहित्य निर्मितीला १२ व्या शतकात प्रारंभ झाला आणि विवेक सिंधू हा मुकुंद राजाचा व मराठीतील पहिला काव्यग्रंथ रचला असे आपणास वाचायला मिळते. असे असले तरीही मुळ मराठी भाषा सातव्या शतकातही अस्तित्वात होती असे स्थूलमानाने समजले जाते. कालांतराने दहाव्या शतकात ती बोली स्वरूपात स्थिरावली. आज आपली मराठी भाषा मात्र सर्वदूर पसरली असून जगभरात अनेक ठिकाणी बोलली जाते. वाचली जाते; पाहिली जाते. कारण मराठी भाषा इतराहूनही तसूभर तरी अधिक रसाळ आहे. म्हणून तर ज्ञानेश्वरांनी “ अमृताचे पैजा जिंके ! ऐसी अक्षरे रसिके मेळविन । ” अशी सार्थ प्रतिज्ञा केली आहे.

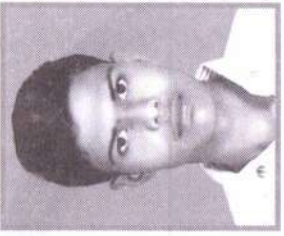
मराठी साहित्याचे अनेक प्रकार आहेत. अनेक प्रभावशाली साहित्यिकांनी आपापले स्वतंत्र स्थान व स्वतंत्र साहित्य प्रकारची निर्मिती केली आहे. सर्व साम्राज्य समाजाला संस्कृत वा प्राकृत डोईजड वाटायचे. ही उणीव लक्षात घेऊन मराठी भाषेचा आद्यकवी मुकुंदराजांनी विवेक सिंधू ग्रंथ लिहीला आहे, असे वाचनात येते, त्यानंतर परमामृत परमविजय सारख्या ग्रंथाची निर्मिती केली. मुकुंदराजांनी पद्यारंभ तर महानुभावी यांनी गद्यारंभ केले. असे मानले गेले असून मराठीतील पहिला चरित्र ग्रंथ लीला चरित्र असून त्यांची निर्मिती म्हाइंभटांनी केल्याचे समजते. कालांतराने ज्ञानदेवांनी संतसाहित्य समृद्ध केले. त्यानंतर काळाच्या ओघात पंडिती, शाहिरी, बखर वाडःमय मध्ययुगीन वाडःमयधारा निर्माण होत गेली. त्यानंतर आधुनिक वाडःमयाच्या डोलाऱ्यावर साहित्य मंदिर उभारले आहे.

केसवसूत, देवल, हरिभाऊ आपटे, बालकवी, गडकरी, ना.वा.टिळक, ना.सी.फडके, वि.स.खांडेकर, प्र.कें.अत्रे, माधव ज्यूलियन, व.पू.काळे, पु.ल.देशपांडे, कवि यशवंत, विश्वास पाटील, शिवाजी सावंत, जयवंत दळवी आदींनी लेखणीची जादू चालू ठेऊन साहित्याला नवे रूप प्रदान केले. या सर्व साहित्य प्रवाहात मुक्तविहार करणारा अवलिया सारस्वत म्हणून वि.वा.शिरवाडकर यांचे वेगळे स्थान; तसेच श्री.भालचंद्र नेमाडे च्या अस्सल लेखणीतून तयार झालेल्या “कोसला” “हिंदू-एक सामाजिक अडगळ” कादंबऱ्या आजही वाचकांच्या मनाचा ठाव घेतात.

जन्माखर्व आयुष्याचा

विशाल कुंडलिक थोरात
बारावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी

एक दिवस आनंदाशिवाय गेला तर आयुष्यातला एक दिवस तुम्ही गमावला आहात. हे लक्षात असू द्या की, तुमचा स्वभाव खेळकर, आनंदी, उमदा असेल तर तुम्ही आजारातून बरे व्हाल, आणि आजारातून बरे व्हाल, आणि तुम्ही कायम प्रफुल्लीत असाल तर तुम्ही आजारी पडणारच नाही.

आणि स्वकष्टाने मिळवलेल्या पैशाचा आनंद घेण्याची वेळ निघून गेलेली असेल तुमच्या मुलांची खूप काळजी करू नका. त्यांना स्वतःचा मार्ग निवडू द्या. स्वतःचे भविष्य घडवू द्या. त्यांच्या इच्छा आकांक्षा चे तुम्ही गुलाम होऊ नका. मुलांवर प्रेम करा, त्यांची काळजी घ्या, त्यांना भेटवस्तूही द्या. मात्र काही खर्च स्वतःवर, स्वतःच्या आवडी निवडीवर करा.

जन्मापासून मृत्युपर्यंत नुसते राबराब राबणे म्हणजे आयुष्य नाही, हे देखील लक्षात ठेवा. आरोग्याची हेळसांड करून पैसे कमावण्याचे दिवस आता संपले आहेत; पुढील काळात पैसे मोजून सुध्दा चांगले आरोग्य मिळणार नाही. पन्नाशीच्या पुढे प्रत्येकाला पुढे दोन प्रश्न असतात १) पैसा कमावणे कधी थांबवायचे ? २) किती पैसा आपल्याला पुरेल ?

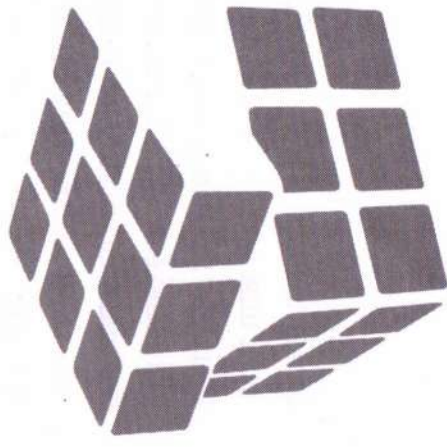
तुमच्याकडे शेकडो हजारा एकर सुपीक शेतजमीन असली तरी तुम्हाला दररोज किती अन्न लागते ? तुमच्याकडे अनेक घर असली तरी रात्री झोपण्यासाठी एक खोली पुरेशी असते.

एक दिवस आनंदा शिवाय गेला तर आयुष्यातला एक दिवस तुम्ही गमावला आहात. हे लक्षात असू द्या की, तुमचा स्वभाव खेळकर, आनंदी, उमदा असेल तर तुम्ही आजारातून बरे व्हाल, आणि तुम्ही कायम प्रफुल्लीत असाल तर तुम्ही आजारी पडणारच नाही.

सगळ्यात महत्त्वाचे म्हणजे आयुष्याला जे जे दुय्यम आहे, उदात्त आहे त्याकडे पाहा. त्याची जणूक करा आणि हो ! तुमच्या मित्रांना कधीही विसरू नका. त्यांना जपा. हे जर तुम्हाला जमले तर तुम्ही मनाने कायम तरूण राहाल आणि इतरांना हवे हवेसे वाटाल. मित्र नसतील तर तुम्ही नक्कीच एकट आणि एकाकी पडाल.

आपल्यापैकी सगळ्यांचेच आयुष्य मर्यादीत आहे आणि जीवनाचा जेव्हा शेवट होईल तेव्हा इथली कोणतीच गोष्ट आपल्याबरोबर नेता येणार नाही. मग जीवनात खूप काटकसर कशासाठी करायची ? आवश्यक तो खर्च केलाच पाहिजे. ज्या गोष्टीतून आनंद मिळतो त्या गोष्टीही केल्या पाहिजेत. शक्य असेल तेवढा दानधर्म करायला हवा. मुलांसाठी किंवा नातवंडासाठी संपत्ती गोळा करून साठवून ठेवायची काही गरज नाही. तसे केले तर पुढची काही वर्षे स्वतः काहीही न करता ते नुसते बसून खातील आणि आपल्या मृत्यूची वाट बघतील.

आपण गेल्यानंतर काय होणार ? याची चिंता करू नका कारण आपला देह मातीत मिसळून जाईल तेव्हा कुणी आपले कौतूक केले किंवा टिका केली काय ? जीवनाचा

वृक्षसंवर्धन : वाचा आणि विचार करा !

प्रविण किसन कदम
अकरावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी

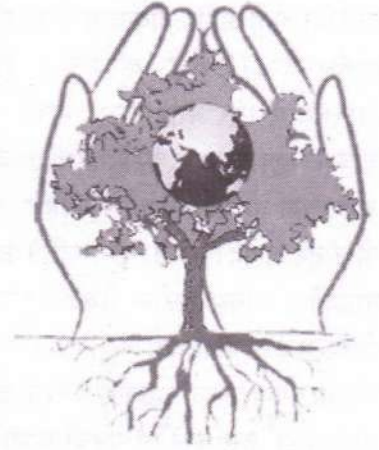

विविध रोपट्यांपासून विविध झाडे तयार होतात. विविध झाडांच्या एकत्रीकरणातून सुंदर असा निसर्ग तयार होतात. मानवाचे जीवन हे वृक्षांवर अवलंबून असते. वृक्ष प्रत्येक सजीवास जगण्यासाठी प्राणवायू देतात. वृक्षांचे अनेक प्रकार असतात.

वृक्षवल्ली आमहा सोयरे वनचरे,
पक्षीही सुस्वरे आळविति

विविध रोपट्यांपासून विविध झाडे तयार होतात. विविध झाडांच्या एकत्रीकरणातून सुंदर असा निसर्ग तयार होतात. मानवाचे जीवन हे वृक्षांवर अवलंबून असते. वृक्ष प्रत्येक सजीवास जगण्यासाठी प्राणवायू देतात. वृक्षांचे अनेक प्रकार असतात. आपल्या दारात एक लिंबाचे झाड असेल तर ते नेहमी आपल्या कुटुंबीयांना शुध्द हवा व थंड सावली देते. लिंबाच्या सालीपासून औषधी निर्माण करता येतात. आजकाल खूप वृक्ष असलेल्या ठिकाणी

मोठमोठे कारखाने उभे केले जातात. कारखान्यातून निघणाऱ्या धुराचा परिणाम सजीव सृष्टीवर होत आहे. वृक्षांचे मुळही जमिनीत जातात व मृदाही घट्ट पकडतात. त्यामुळे जरी पाऊस पडला तरी तेथील मृदाही कमी प्रमाणात वाहते. वृक्षाच्या सालीपासून औषध निर्माण केले जाते. तसेच लाकडापासून विविध वस्तु तयार करता येतात. आपण जर वृक्ष नष्ट करत राहिलो, तर पाऊस पडणार नाही. उष्णतेमुळे ध्रुवीय प्रदेशातील बर्फ वितळेल. मानवाने आपल्या बुध्दीचातुर्याच्या जोरावर मोठमोठी कारखाने व उद्योग धंदे उभे केले ज्यात इंधनाचा वापर केला जातो. एकीकडे इंधन ज्वलनाच्या माध्यमातून हवा दूषित होते तर दुसरीकडे जंगलाचा मोठ्या प्रमाणावर नाश होतो आहे. मानवाच्या निसर्गातील हस्तक्षेपामुळे हवा, पाणी व जमीन यांवर मोठा परिणाम होत आहे. पक्ष्यांचा नाश होण्याचं एकच कारण ते म्हणजे वृक्षतोड. आपण जर वृक्ष तोडत राहिलो तर पक्षी घरटी कोठे बांधणार ? घरटी नसल्यामुळे पाऊस पडला की ते भिजतात व मरतात. आपल्या सर्व जीवनावश्यक वस्तू ह्या निसर्गातून मिळतात. आपले कपडेही कापसापासून तयार केले जातात. आपल्या लिखाणाची वहीही गवतापासून तयार होते. आपल्याला सर्व काही निसर्ग देतो, पण आपण निसर्गाला काहीच देत नाही. आपण कितीही दिले तरी ते अपुरे पडले. आपण फक्त त्यांना वृक्षतोडीपासून सुटका देऊ शकतो. झाडे लावून त्यांची मदत करू शकतो.

“झाडे लावा, झाडे जगवा.....
पर्यावरणाचे रक्षण करा.”

जगातील सर्वात मोठा अणुबाँब

इजाजअहमद मिनाज काझी
बारावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी

अमेरिकेने जपानवर अणुबाँब टाकून क्षणार्धात लाखो माणसे मारली व लाखो जखमी केली, इतकेच नाही तर वाचलेल्या लोकांच्या पुढच्या पिढीलाही याचे परिणाम भोगावे लागले; या घटनेनंतर अमेरिका व रशिया या दोन देशात मग अधिक क्षमतेचा बाँब कोणी बनवायचा यात स्पर्धाच सुरू झाली.

आकाशातून १०.५ कि.मी. अंतरावरून हा फेकण्यात आला.

या बाँबच्या चाचणी वेळी ४० मैल उंचीचा लोळ आकाशात गेला. तसेच हा लोळ २७० किमी वरूनही पाहता आला. या स्फोटात एक बेट संपूर्ण नष्ट झाले/ शिवाय १०० किमी. परिसरातील घरेही नष्ट झाली.

रशियाच्या आंद्रेई सखा रोव्ह या वैज्ञानिकाने हा प्रचंड मोठा अणुबाँब तयार केला होता. हा बाँब वाहून नेण्यासाठी खास लढाऊ विमान तयार करावे लागले. या अणुबाँबचे नाव "झार" असे ठेवले गेले.

बाँब तयार करणाऱ्या आंद्रेईने हा स्फोट आपल्या देशासाठी घातक ठरू नये म्हणून या बाँबमधील स्फोटकांची क्षमता कमी केली होती तरीही इतके नुकसान झाले होते. या चाचणी नंतर सर्व जगातून रशियाचा निषेध केला गेला.

वैज्ञानिक आंद्रेई यांनाही नंतर पश्चाताप झाला व त्यांनी नंतर आयुष्यभर अण्वस्त्रांच्या विरोधी भूमिका घेतली व शांततेसाठी काम केले, त्यांच्या या कार्याची दखल घेऊन १९७५ च्या शांतता नोबेल पुरस्कार त्यांना बहाल करण्यात आला.

लोकहो, अणूची शक्ती किती भयंकर असू शकते याचा प्रत्यय दुसऱ्या महायुद्धाच्या काळात सर्व जगाला आला. अमेरिकेने जपानवर अणुबाँब टाकून क्षणार्धात लाखो माणसे मारली व लाखो जखमी केली, इतकेच नाही तर वाचलेल्या लोकांच्या पुढच्या पिढीलाही याचे परिणाम भोगावे लागले; या घटनेनंतर अमेरिका व रशिया या दोन देशात मग अधिक क्षमतेचा बाँब कोणी बनवायचा यात स्पर्धाच सुरू झाली. त्याचे फलीत म्हणजे रशिया ने सर्वात मोठा अणुबाँब तयार केला.

३० ऑक्टोबर १९६१ रोजी या अणुबाँबचे परीक्षण नावाया जेमलिया नावाच्या बेटावर केले गेले. ६.९ फुटांचा व्यास असलेला हा बाँब २६ फूट लांब व २७ हजार किलोग्रॅम वजनाचा होता.

राष्ट्रीय चित्रपट संग्रहालय

फेब्रुवारी १९६४ मध्ये भारतीय राष्ट्रीय चित्रपट संग्रहालयाची स्थापना झाली. त्या संग्रहालयाचे मुख्यालय पुणे येथे असून बंगळूर, कोलकाता आणि तिरुवनंतपुरम येथे प्रादेशिक कार्यालये आहेत. पुणे येथील संग्रहालयात भारतीय विविध भाषेतील उत्तम असे १० हजार पेक्षाही अधिक चित्रपट पुस्तके व पटकथा यांचा संग्रह आहे. याशिवाय चित्रपट जगताशी संबंधित ५० हजार छायाचित्रांचा संग्रह ही आहे. भारत सरकारच्या माहिती आणि अँड टेलिव्हिजन इन्स्टिट्यूट ऑफ इंडिया या शासकीय संस्थेच्या सहकार्याने सिनेजगताशी संबंधित छोट्या कालावधीचे अनेक कोर्सेसही चालवले जातात.

ऑंकार दिलीप चव्हाण

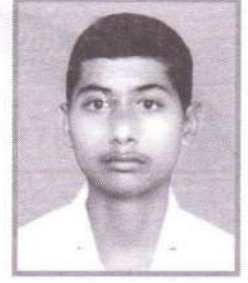
१२वी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी

माहितीपर

सौर ऊर्जा

पवन मोहन पताळे
अकरावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी

विद्युत ऊर्जा, पवन ऊर्जा या महागड्या दरात मिळणाऱ्या ऊर्जा आहेत; परंतु सौर ऊर्जा मिळवण्यासाठी पैसे मोजावे लागत नाहीत. दिवसामागील १२ तास सौर ऊर्जा आपल्या बरोबरच असते, उरलेल्या १२ तासांसाठी आपण सौर ऊर्जेची साठवण करून रात्रीच्या वेळी ती उपयोगात आणू शकता

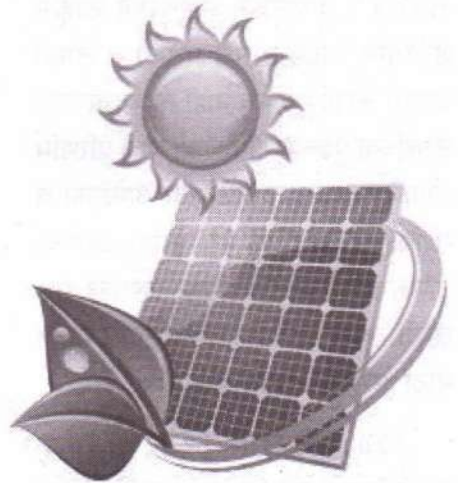
फारसा विचार करत नाहीत. म्हणून जर सर्वच लोकांनी सुर्यापासून मोफत मिळणाऱ्या ऊर्जेचा वापर करून दैनंदिन जीवन जगण्याची शपथ घेतली तर काळानुरूप लोकांमध्ये बदल घडण्यास वेळ लागणार नाही.

सौर कुकर व सौर बंब, सौर दिवे, कॅनॉल वरील सौर ऊर्जा प्रकल्प, उजनी बँक वॉटर वरील सौर प्रकल्प यांचा जर लोकांनी वापर करावयास सुरुवात केली तर आपल्या निसर्गात असलेले पर्यावरण धोक्यात येणार नाही व प्रदुषणाला देखील आळा बसेल व संपूर्ण मानवी जीवन सुखमय होऊन जाईल या साठी मानव जातीचे पाऊल आपोआप उचलले जाईल.

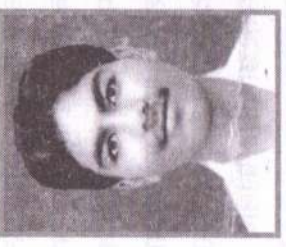
विद्युत ऊर्जा, पवन ऊर्जा या महागड्या दरात मिळणाऱ्या ऊर्जा आहेत; परंतु सौर ऊर्जा मिळवण्यासाठी पैसे मोजावे लागत नाहीत. दिवसामागील १२ तास सौर ऊर्जा आपल्या बरोबरच असते, उरलेल्या १२ तासांसाठी आपण सौर ऊर्जेची साठवण करून रात्रीच्या वेळी ती उपयोगात आणू शकतो या साठी खर्च सुध्दा अल्प प्रमाणात येतो.

विद्युत ऊर्जा जेव्हा अतिशय महत्वाची असते, त्या दिवशी घोटाळा/दोष झाला तर ती उपलब्ध होऊ शकत नाही; परंतु सुर्यापासून मिळणारी ऊर्जा आपला दिवस व वेळ बदलत नाही.

बदलत्या काळानुसार आपण जास्तीत जास्त प्रमाणात सौर ऊर्जेचा वापर केला पाहिजे. सौर ऊर्जेवर चालणाऱ्या उपकरणांचा वापर केला पाहिजे.

मित्रांनो सुर्य हा ऊर्जेचा मुख्य स्रोत आहे. सुर्य प्रकाशा पासून आपल्याला विजेवर चालणारे कुठलेही उपकरण चालविता येते. सौर ऊर्जा घेण्यासाठी घरात कुठल्याही प्रकारचे मिटर बसवावे लागत नाही व कुठलेही बिल भरावे लागत नाही. मोठ्या प्रमाणात सुर्याची ऊर्जा उपलब्ध असून त्याची जाणीव ग्रामीण व शहरी भागातील लोकांना नाही. उलट स्वयंपाक करण्यासाठी लोक निसर्गातील झाडाची तोड करून लाकडाची घरे भरून ठेवतात. प्रतीवर्षी असे करून एकीकडे पर्यावरणाचा न्हास तर दुसरीकडे वाढते प्रदुषण, परंतु, यावर लोक

फेसबुकची ओळख व उपयोग

समाधान दत्तात्रय वाघमारे
बारावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी

सर्वव्यापी पसरलेल्या आणि सर्व वयोगटांतल्यांच्या गळ्यातला टाईट बनलेला मिडिया म्हणजे फेसबुक. आजची पिढी वास्तवात कमी आणि आभासी जगात अधिक जगतेच, त्यामागे या फेसबुकच्या महत्त्वाचा भाग आहे. त्याच फेसबुकची ही ओळख.

फेसबुकचा उपयोग कशासाठी करतात ?

संपर्कात राहण्याकरिता :

संपर्कात राहण्याकरिता फेसबुकचा वापर होतोच. मित्रमैत्रिणी शाळा-कॉलेजच्या माजी विद्यार्थ्यांची संमेलने, परदेशस्थित नातेवाईकांशी संपर्क याकारिता फेसबुकचा नियमित वापर होतो. जगभरातील फेसबुकचा सेलिब्रिटी पेजेसमुळे लोक त्यांच्याही अप्रत्यक्ष जवळ असतात.

मार्केटिंगकरिता :

आपली आणि आपल्या व्यवसायाची, उत्पादनाची जाहिरात हा फेसबुकचा प्रमुख उद्देश आहे. मासिके, वर्तमानपत्रे टिन्ही या माध्यमांपेक्षा फेसबुकवर जाहिरात करणे जास्त फायदेशीर आहे.

शिक्षणाकरिता :

फेसबुकवर अनेक जण चित्र कस काढायचं, आरिणामीने विविध वस्तु कशा तयार करायच्या, रांगोळी कशी काढायची यापासून थेट विविध हा त्यांच्या व्यवसायाच्या जाहिरातीचा भाग असतो. पण त्या सर्व पोस्टमधून आपल्याला माहिती मिळते. नव्या गोष्टी शिकता येतात.

फेसबुकचे प्रमुख घटक

फेसबुक प्रोफाइल फोटो/पेज प्रोफाइल फोटो :

ही तुमची प्रमुख ओळख आहे. तुमचा स्वतःचा फोटो इथे वापरणे योग्य आहे. कंपनी वा व्यवसायाकरिता फेसबुक पेज असेल वा तुम्ही त्याचे व्यवस्थापन करत असलात तर कंपनीचा लोगोच प्रोफाइल म्हणून वापरा. या लोगोचे रंग बदला पण फोटो म्हणून लोगोच असू द्या.

फेसबुक कव्हर फोटो :

कोणतीही व्यक्ती फेसबुकवर असेल तर तिचा कव्हर फोटो आणि प्रोफाइल या दोन गोष्टी चटकण दिसतात. बहुतेक लोक म्हणूनच

फेसबुकवर दर वर्षी जवळजवळ २ अब्ज सदस्यांची नोंद झालेली होती. यामुळे प्रोफाइल आणि ब्रँड या दोन्हीचा समावेश होतो. एवढी व्याप्ती असलेल्या फेसबुकचा उत्तम वापर करता येणे हे एक कौशल्य आहे. फेसबुकवर किती अक्षरांचीच पोस्ट असावी, अशी मर्यादा नाही. त्यामुळे मोठे पोस्ट करता येतात. ही ठळक बाब आहे. जीमेलप्रमाणे तुम्ही फेसबुकचे अकाउंट काढले आहे; ते नियमित वापरता आहात. हे गृहित धरून फेसबुकावरील तुमचा वापर अधिकाधिक लक्षवेधी करण्यासाठी काय करता येईल ते या लेखात पाहू. क्रिएट फेसबुक पेज असा शोध घेतला तर तुम्हाला (अकाउंट केले तसेच) पेज क्रिएट करता येईल. व्यवसाय वा उत्पादनाची जाहिरात व्हावी म्हणून तुम्ही एज पेज सुरू केले असेल तर ते फेसबुक पेज मॅनिजमेंट करण्याकरता काय करावे. त्याचाही आढावा घेऊ.

अनेकदा कव्हर फोटो तसेच प्रोफाइल फोटो बदलत असतात या बदलांमध्ये तुमच्या आयुष्यात घटनाऱ्या ठळक घटना, महत्त्वाच्या व्यक्ती यांचा समावेश असू शकतो. ही तुमच्या शोकेज आहे असे समजा. तिथे काय दाखवायचे आणि कसे दाखवायचे याचे वैविध्य राखणे आव्हानात्मक आहे. वेगवेगळ्या प्लॉट छायाचित्र, कोलाज, रंगसंगती याचा तुमच्या ब्रँडशी सुसंगत असलेला वापर तुमची शोकेज अधिक लक्षवेधी करते.

फेसबुक टाईमलाइन

फेसबुक पोस्ट्स :

तुम्हाला जे मांडायचे आहे ते सोप्या, थेट भाषेत मांडणे योग्य आहे. आपल्या पोस्टचा कुणाला उपयोग व्हावा हा मुळ हेतू मनात धरा. एक वेळ विनोदी पोस्ट चालेल, पण उपहासाचा उपयोग कमी करावा. तुच्छतेचा वापर तर टाळावाच असे माझे मत आहे. उपहासाने चारपाच वेळा लोकांना हसू येईल. तुमचा व्यवसाय लेखन वा कॉमेडियनचा नसेल तर उपहासाचा वापर कमी केला तर फार काही बिघडणार नाही.

शाब्दीक छल आणि कोट्या करून वा तुचतेने चार हुशार मंडळी जोडता येईल पण बहुसंख्य दुखावले जातात. हे मनात असू द्या आपल्या व्यवसायात आपले स्पर्धक आहेतच. त्याच्याबरोबर उगाच शत्रू कशाला निर्माण करायची काही गरज नाही हे मनात ठेवा. इथे जास्तीत जास्त लोकापर्यंत पोहोचणे महत्त्वाचे आहे. त्याकारिता वेग-वेगळी तंत्रे वापरावी लागतात. तरी तुच्छतेला दूर ठेवा. बहुसंख्यापेक्षा विरोधी मताची पोस्ट

सूर्यफूल

सूर्यफूल हे मुळचे अमेरिकेतील रानटी झुडूप आहे. सूर्यफूलामध्ये दोन जाती आढळतात या मधील दोन्ही जाती पेरू या देशांमध्ये शोभेची फुले म्हणून लागवड करतात तर भारत, रशिया, इजिप्त या देशांमध्ये तेल बियांकरिता सूर्यफूलाची लागवड केली जाते. अमेरिका, चीन, ऑस्ट्रेलिया, आफ्रिका, इटली, जर्मनी या देशांमध्ये यांपासून ओला चारा तयार केला जातो. सूर्यफूला पासून लोणीही तयार केले जाते. सूर्यफूलांच्या टरफलापासून पेक्टीम, अल्कोहोल, फुरफुराल इत्यादी रसायने व इंधनेही तयार करता येतात. अंग मालिशसाठी तेलाचा वापर केला जातो. गरांचा वापर लकवा, पुळी इत्यादीवर लेप देण्यासाठी केला जातो. तेलाचा उपयोग रंग, वंगण, प्लास्टिक आदी बनवण्यासाठी केला जातो.

सूर्यफूलाच्या खोडापासून रेशमासारख्या तलम धागा मिळतो. रशियासारख्या देशात मोठ्या बिया मीठ लावून भाजून खातात. सूर्यफूल वर्षातून दोन वेळा घेता येते.

लिहितानासुध्दा या गोष्टी लक्षात ठेवणे आवश्यक आहे. इतरांची पोस्टवर प्रतिसाद देताना भावणेच्या भारात आपण या मर्यादा ओलांडत नाही याची खबरदारी घ्या.

फेस आपल्या पेजवर वा वॉलवर पोस्ट करताना ७०% स्वतःच्या पोस्ट आणि ३०% इतर लोकांच्या वॉलवरील/ब्रँड पेजवरील पोस्ट असे प्रमाण असावे. तुमचा ब्रँड वा तुमचे फॉलोअर्स असे वाढतील त्यानुसार तुम्ही हे प्रमाण बदलवू शकता. शेअरिंगमुळे तुम्ही मानसे जोडता, इतर व्यवसायांची जाहिरात करता, लोकांना मदत करता. शेअर करताना इतरांना योग्य क्रेडिट द्या. पैसे घेऊन वा हितसंबंध जपण्याकरिता तुम्ही शेअरिंग करत असलात तर त्याचे व्यावहारिक भान ठेवा. आपली पत जपणे तुमच्या हातात आहे.

तुमच्या व्यवसायाचे पेज असेल तर त्याच्या पोस्ट व्यक्तीगत अकाऊंटवर शेअर करा. व्यक्तीगत आयुष्याची निघडीत/प्रोफाइलवरील पोस्ट ब्रँड वा पेजवर करू नका वा शेअरसुध्दा करू नका. तुमचे आयुष्य आणि व्यवसायिक पोस्ट गल्लत होऊ नये. या पोस्टमध्ये फोटो, व्हिडीओ, लेख हे टाईमलाईनवरील सर्व काही आले.

सर्वव्यापी पसरलेल्या आणि सर्व वयोगटांतल्यांच्या गळ्यातला ताईत बनलेला मिडिया म्हणजे फेसबुक. आजची पिढी वास्तवात कमी आणि आभासी जगात अधिक जगतेय, त्यामार्गे या फेसबुकच्या महत्त्वाचा भाग आहे. त्याच फेसबुकची ही ओळख.

ऋषिकेश बिभिषण निकम

१ रवी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी

फेसबुक

संतोष संजय माने
बारावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी

तुमच्या व्यावसायाशी संबंधित फोटो, तुमची उत्पादने, गिन्हाइक, तुमची टिम यांचे फोटो नियमित पोस्ट करावे. फोटोबरोबर त्या सर्वांचे व्हिडिओ पोस्ट करणे हा सध्याचा ट्रेंड आहे.

- एखादी पोस्ट जास्त लोकांची नेण्याकरता शुल्क देणे.
- फेसबुक व्यवस्थापनाविषयी पुढील भागात सविस्तर माहिती करून घेऊ.

फोटो आणि व्हिडिओ पोस्ट करणे

एक व्यक्ती म्हणून फेसबुक वापरत असलात तर तुमचे मित्रमैत्रीणी घर, तुमचे कुटुंबीय, शाळा व कॉलेज यासंबंधी फोटो वा व्हिडिओ पोस्ट करा. तुमच्या छंदाविषयी नवीन काही पाहिले वा वाचले असेल तर त्याविषयी फोटो वा व्हिडिओ पोस्ट करा आपली पोस्ट अनेकांना उपयोगी पडेल या हेतूने ते मनात ठेवा व ती लिहा. आपण एखाद्या ठिकाणी बर्गर खाऊन आलो असा फोटो आणि पोस्ट केली की, ती आपल्याकडून होणारी त्या दुकानाची अप्रत्यक्ष जाहिरात आहे हे ध्यानात घ्या. तेच एखादा सिनेमाला, नाटकाला वा इतर उत्पादनाला लागू आहे. कोणताही पैसा खर्च न करता अशी जाहिरात किती जण करतात हे डोळ्यासमोर आणा. हेच आपल्या व्यवसायाला वा कौशल्याकरता वापरून बघा.

फेसबुक पेजचे व्यवस्थापन करणे

या व्यवस्थापनामध्ये अधिकाधिक लोकांपर्यंत पोहोचणे, लोकांशी संवाद साधणे. लोकांना प्रत्यक्ष कृती करायला भाग पाडणे. इत्यादी गोष्टिचा समावेश असतो. त्याकरता पुढील गोष्टी आवश्यक आहे. त्या उत्पादनाचा मुळ उद्देश काय आहे, कोणता वयोगट वा प्रांत प्रमुख लक्ष्य आहे. इत्यादी बाबी ध्यानात ठेवून सोशल मॅनेजर त्यांची तरतुद करतो.

नियमित आणि दररोज किमान ३ पोस्ट करणे अपेक्षित आहे.

- प्रतिसादांची दखल घेणे.
- फेसबुकच्या जाहिराती तयार करणे.

तुमच्या व्यावसायाशी संबंधित फोटो, तुमची उत्पादने, गिन्हाइक, तुमची टिम यांचे फोटो नियमित पोस्ट करावे. फोटोबरोबर त्या सर्वांचे व्हिडिओ पोस्ट करणे हा सध्याचा ट्रेंड आहे. दहा फोटो पोस्ट करण्यापेक्षा एका व्हिडिओ ने ते सहज करता येते. हा व्हिडिओ कसा असावा ते तुमच्या व्यवसाय कोणता आहे त्यावर अवलंबून राहिल तुमच्या क्लाइंट्सना तुमच्या पेजवर पोस्ट करायला सांगा. रेटिंग वा रिव्ह्यू द्यायला सांगा ते प्रतिसाद संपादित करा त्यांचे व्हिडिओ वा फोटो घेण्यासाठी लेखी परवानगी घ्या हे फोटो वा व्हिडिओ हि तुमची व्यवसायाची अप्रत्यक्ष जाहिरातच आहे हे ध्यानात ठेवा.

फेसबुक लाइव्ह व्हिडिओ

कोणत्याही माध्यमासारखीच इथे विश्वासाहता महत्त्वाची आहे. ती लाइव्ह व्हिडिओ मुळे वाढवता येते. तुमची उत्पादने, तुमचे कौशल्य याविषयी लाइव्ह व्हिडिओ पोस्ट करा. फेसबुकवर लाइव्ह व्हिडिओ हे सध्याचे लोकप्रिय माध्यम आहे.

कर्मवीर भाऊराव पाटील

ज्ञानेश्वर चंद्रकांत बांदल
बारावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी

त्यावेळच्या मुंबई इलाख्यात
उर्वरित महाराष्ट्राबरोबरच
कर्नाटक व गुजरात मधील
काही भागाचा समावेश होता.
या राज्यात देखील एवढी तरतूद
शिक्षणासाठी केली नव्हती.

ग्रामीण भागातील बहुजनांचे शिक्षण ही व्यापक जनचळवळ बनवण्यासाठी कर्मवीर भाऊराव पाटील यांनी आपले आयुष्य पणाला लावले. त्यांनी स्थापन केलेली रयत शिक्षण संस्था ग्रामीण बहुजनांच्या सुजाण नागरीकत्वाचे प्रतीक बनली. आपण आज २०१४ ला कुठल्याही सार्वजनिक सभेत उपस्थितापैकी कुणाची आई पदवीधर आहे का ? असा प्रश्न विचारला तर हाताच्या बोटावर मोजण्याइतकेच हात वर होतात. आपल्यापैकी बहुसंख्य लोकांची आई पदवीधर नाही याचे खरे कारण आपल्या संस्कृतीत स्त्रिया व अस्पृश्यांना शिक्षणाची

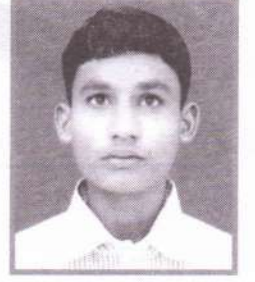
परवानगी नव्हती. औपचारिक शिक्षणाची व्यवस्था अभिजनांच्या हातात होती. ग्रामीण बहुजनांना औपचारिक शिक्षणाचा वारसा नसला तरी त्यांनी संस्कृतीचा डोलारा उभा केला. मोठे मोठे राजवाडे धरणे ताजमहाल शेतीचा विकास या संस्कृती पुढे नेणाऱ्या बाबी ग्रामीण भागातील निरक्षर बहुजनांनी पार पाडल्या. एका बाजूला परंपरेत औपचारिक शिक्षण नाही. आणि दुसऱ्या बाजूला ब्रिटिश सत्ता. आपल्यावर मेकॉलेने शिक्षण झिरपत जावे हा सिध्दांत मांडला. त्यामुळे पुन्हा नव्या व्यवस्थेत शिक्षणाचा फायदा उच्चवर्णीयांनाच झाला त्याच्या सत्यशोधक चळवळीचा भाऊराव पाटील यांच्यावर प्रभाव गाजवला होता. कोल्हापूरच्या शाहू महाराजांनी आपल्या संस्थानात शिक्षणावर लक्ष केंद्रित केले. जाती निहाय वसतिगृहे उभारली. म्हणून कोल्हापूरला वसतिगृहाची जननी असे म्हटले जाते. १९१७ साली शाहू महाराजांनी आपल्या संस्थानात प्राथमिक शिक्षणासाठी एक लाख रूपयांची तरतूद केली होती. त्यावेळच्या मुंबई इलाख्यात उर्वरित महाराष्ट्राबरोबरच कर्नाटक व गुजरात मधील काही भागाचा समावेश होता. या राज्यात देखील एवढी तरतूद शिक्षणासाठी केली नव्हती. दलितांच्या शिक्षणकरीता कर्मवीर भाऊराव पाटील यांचे योगदान खूप मोठे आहे.

लोणार सरोवर : एक रहस्य

ज्ञानेश्वर चंद्रकांत बांदल
बारावी, इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी

जैवविविधता धोक्यात येत आहे.
लोणार येथील ठेवा डोक्यात
बंदिवत करताना सिमित व्हायलाच
होते. जेव्हा जमेल जसे जमेल
तेव्हा प्रत्येक भारतीयाने, आपल्या
माजघरात असलेल्या लोणारला
भेट देऊन निसर्गाचा आविष्कार
अनुभवायला हवाच.

मित्रांनो बुलढाणा जिल्ह्यातील लोणार विवर हे जगातील आश्चर्य आहे. लोणार विवर एका अशनीच्या पृथ्वीवर आदळल्याने तयार झाले आहे. उत्त्वग आणि अशनीमधील सगळ्यात मोठा फरक बघायचा तर लोणारला भेट द्यावीच. प्रत्येक वर्षी १५००० टन वजनाच्या उत्का पृथ्वीच्या वातावरणात प्रवेश करतात. पण पृथ्वीच्या वातावरणात जळून नष्ट होतात मात्र जेव्हा पृथ्वीवर अदळते तेव्हा त्याला अशनी म्हणतात. जवळपास ५२००० वर्षापूर्वी असाच एक अंदाजे ६० मीटर जाडीचा आणि १०००० टन वजनी अशनी लोणार स्फोट झाला. इतक्या प्रचंड टकरीमुळे पृथ्वी सुध्दा आपल्या व्यायात हलली असेल असे काही शास्त्रज्ञ सांगतात. इतक्या प्रचंड ऊर्जेमुळे १.८

किलोमीटर व्यासाचे तसेच १३७ मीटर खोलीचे एक विवर तयार झाले. या टकरीमधुन झालेला ऊर्जेमुळे इथले तापमान १८०० डिग्री सेल्सीयस पर्यंत गेले व अशनी वितळून वायूत रूपांतरित झाले असा अंदाज आहे. लोणार बेसॉल्ट दगड म्हणजेच अग्निजन्य खडकात तयार झालेली जगातील एकमेव विवर आहे. आता कोणी विचार करेल की यात काय विशेष ? तर अग्निजन्य खडक हा खडकातील सगळ्यात कठीण असा समजला जातो. अशा दगडात इतके खोल विवर तयार होणे हेच एक आश्चर्य आहे. त्याशिवाय अग्निजन्य खडक हे चंद्र मंगळ तसेच इतर ग्रहांवर आढळतात. चंद्रावरील तसेच मंगळावरील दगड मातीच्या नमुन्यात व लोणार येथे मिळणाऱ्या दगड मातीच्या नमुन्यात खूप साधर्म्य आहे. म्हणूनच नासाच्या मंगळावरील मोहिमे आधी नासाचे वैज्ञानिक लोणार मध्ये तळ ठोकून होते.

लोणार अजून एका गोष्टीसाठी प्रसिध्द आहे ते खान्या पाण्याचे सरोवर म्हणून. लोणार विवरात असलेल्या पाण्याची पी.एच. व्हॅल्यू हि ११ च्या आसपास आहे. समुद्राच्या पाण्याचा खारटपणा हा ९ च्या आसपास असतो. पण लोणारच्या आसपास कोणताही भागात न आढळणाऱ्या आणि संशोधनाच्या दृष्टिने अतिशय महत्वाच्या गोष्टी इकडे आढळून येतात.

जैवविविधता धोक्यात येत आहे. लोणार येथील ठेवा डोक्यात बंदिवत करताना सिमित व्हायलाच होते. जेव्हा जमेल जसे जमेल तेव्हा प्रत्येक भारतीयाने, आपल्या माज घरात असलेल्या लोणारला भेट देऊन निसर्गाचा आविष्कार अनुभवायला हवाच.

॥ २६.११ वीरमाता/वीरपत्नी सन्मान सोहळा ॥

राष्ट्रीय एकात्मता व राष्ट्रभक्ती शपथ

राष्ट्रीय एकात्मता व राष्ट्रभक्ती शपथ

वीरमाता सन्मान

वीरपत्नी सन्मान

वीरपत्नी मार्गदर्शन

डॉ.लक्ष्मण आसवे यांचे मार्गदर्शन

॥ अंतर्गत तक्रार निवारण समिती ॥

व्याख्यान : मुलींच्या आरोग्यविषयक समस्या वक्ते डॉ.अंजली कदम, अकलूज

व्याख्यान : मुलींच्या आरोग्यविषयक समस्या डॉ.अंजली कदम, अकलूज

स्मार्ट विलेज = स्मार्ट भारत

